OBSERVATIONES
DE AËRE
ET
MORBIS EPIDEMICIS,

Ab Anno M DCC XXVIII ad Finem Anni M DCC XXXVII, Plymuthi factæ.

HIS ACCEDIT

OPUSCULUM

De Morbo Colico Damnonienſi.

AUCTORE

JOANNE HUXHAM, *M. D. R. S. S.*

τοῖσι δ' ἂν θηλοῖσιν ὑτὸ Ἀσίῃ (ὁ Ἀήρ, sc.) τῦτο βίη, ἢ τῶν Νοσίων τοῖσι νοσέυσι. *Hippocrat. de Flatibus.*

niſi perſuadere Nobis volunt, Sanis quidem conſiderandum eſſe, quod Cœlum, quod Tempus Anni ſit; Ægris verò non eſſe.
Celſus in Præfat. ad Librum 1.

EDITIO TERTIA.

LONDINI:
Impenſis JOANNIS HINTON, ad *Arma Regia*, in Vico dicto *Pater-noſter-Row*; & ex Officina HENRICI WHITFELD, *Plimuthi.*
M.DCC.LXXIII.

Maii 31, 1739.

Imprimatur.

HANS SLOANE, *P. R. S.*

AMPLISSIMO VIRO,

HANS SLOANE, Baronetto, Praesidi;

Illustribusque Regiae Societatis Londinensis Sodalibus,

JOANNES HUXHAM.

S. D.

BENIGNE olim accepistis, ornatissimi Viri! parva quædam Opuscula nostra, inter quae fuerunt Observationes meteorologicae ab Anno M DCC XXIV ad M DCC XXVII. Jam adeò consequuntur, quas per Decennium proximè elapsum feci, summâ quidem Curâ & non parco Labore in Compendium redactae: hisque adjecti sunt perpetui de Morbis Epidemicis Commentarii.

Valete!

241

PROLEGOMENA.

OMNIUM Animantium Vitæ nihil æquè neceſſarium eſt ac ipſe Aër communis, quo ſine ne vel per paucula Momenta protrahenda eſt. Cum verò maximas is variaſque ſubeat Mutationes, harum Notatio & Hiſtoria non poteſt non eſſe Medicis ſummoperè utilis: quod optimus ille quidem, Artiſque noſtræ vetuſtiſſimus Magiſter, Hippocrates, nobis præcepit, atque præclaro commendavit Exemplo; quippe qui, in genuinis Epidemiorum Libris, Aëris Conſtitutionem Morbos vulgares antecedentem accuratè præſcripſit. Idque Jure ſanè merito: Cauſæ namque Morborum ferè omnium Epidemicorum ſunt Conſtitutiones Atmoſphæræ depravatæ; etiam ipſorum, qui propriè contagioſi vocantur, Incrementum & Duratio ex eadem Cauſa maximè pendent. Nonne enim uno Anno, in hac Urbe, aut hoc Oppido, unum tantùm, alterumve, Variolis nempe, aut Morbillis, correptum videmus, alio autem, ab uno incipientem, Labem in innumeros diſſeminatam? Ita ut Aër ipſe arcere, aut fovere, videatur ipſum contagium: Ignis veluti Scintilla, Fomiti injecta idoneo, immenſum quantum Flammæ accendit undique! Humidæ contrà occurrens Materiei extinguitur protinùs.

Quid ſit quidem τὸ Θεῖον iſtud Hippocratis veterumque Medicorum, pro Cauſa Morborum peſtilentium acceptum, haud probè ſcio. Si velint verò, nonnullis ut placet, peculiare aliquid ab irato Numine rebelli inflictum Populo, in Vindictam violatæ Legis, id utique Precibus humillimis, factâ certè, non fictâ, Pœnitentiâ avertendum eſt : quandoquidem vix ullus Medicinæ Locus, aut Spes ſit ulla.

Sed hoc mittamus, utpote paulò abſtruſius, & videamus breviter certos & manifeſtos Aëris Effectus in Corpora noſtra ; unde quàm neceſſaria ſit Medico *Atmoſphæræ* Conſideratio & Obſervatio facilè patebit.

Primò igitur. Reſpiratio, in qua quaſi Vita ipſa conſiſtit, Ope Aëris perficitur omnino : Veſiculas nempè Pulmonis dilatando vias facit patulas toti circulanti Sanguini, qui hic maximam ſubit Mutationem. Factus enim lentus nimis & craſſus ob tardum admodùm per Venas majores motum, *Chylo* etiam crudo refectus, è dextro Cordis Ventriculo minùs aptus *Circulationi* & Corporis Nutritioni expellitur. At per innumerabiles minimaſque Pulmonis *Arteriolas*, reticulari Plexu Veſiculas pulmonares texentes, diſtributus omnigenam ibi patitur Compreſſionem ; partim ab inſpirato Aëre, à renitente Sanguine partim, & ab ipſa partim Vaſculorum Contractione ; iiſque omni Momento variè agentibus ; ita ut in Pulmonibus miſceatur omni modo & conquaſſetur Sanguis, atque *Moleculæ* ejus craſſiores inde comminuantur maximè. Hic etiam præcipuè Globuli Sanguinis rubri componi videntur è ſex (uti per Microſcopium patet) minoribus, ſive *Seroſis*, more quo Globulum Argenti

genti vivi majorem è minoribus formamus: quod ipſum quoque vim quandam quaſi & Compreſſionem poſtulat. Ibi porrò recentis *Chyli* Particulæ conteruntur, ita ut globoſæ tandem fiant, ac animalem induant Naturam: quæ omnia ulterius perficiuntur Actione Expirationis, Pulmone nempè ſe corrugante, atque Coſtis collabentibus preſſo.

Adeò ut hoc viſcus præcipuum *Sanguificationis* Organum æſtimari debeat: non mirum ideo ſi, qui Infirmitate Pulmonum laborant, *Cachectici* fiunt & Hydropici, nec ſi, qui corruptum inſpirant Aërem, morbidi.

Comminutio hæc & Attritus, ac ipſius *Chyli Sanguificatio* (ſit venia verbo) in Pulmonibus ſunt omnino neceſſaria ad Uſus Naturæ, cùm ad Nutritionem, tùm ad motum Muſculorum; quia neutrum horum perfici videmus ab ullo Sanguine, niſi poſtquam Pulmones tranaverit: hoc enim notandum eſt ab *Arteriis Coronariis* ad ultimos uſque Ramos *Aortæ*: ad hunc finem Animalcula quædam Spiracula habent pulmonalia à Capite ad Caudam uſque.

Secundo. Aër non ſolùm ab *Effluviis* noxiis purus eſſe debet, ſed & juſtæ inſuper Gravitatis & *Elaſticitatis*, ut Pulmones diſtendat ſatis; nec tamen enormis, ne eos opprimat. Utcunque enim gravem valde, vel levem, *Atmoſphæram* commodè ſatis ferant robuſtiores; monteſve incolant, imaſve valles integri: non ita tamen infirmi, quibus harum Rerum paulò curioſior debetur Æſtimatio. In Medicina utique facienda vides & quibus Boreas, *Mercurium* in *Barometro* attollens, officit maximè; vides & quos, cum *Mercurio*, deprimit humidus Auſter. Sed de

his infra; hic ſolùm obiter notans altiores Habitationes illis eligendas eſſe, his humiliores, cætera ſi paria ſint: pro Ratione enim ſitûs, Aëris incumbentis Columna magis, minuſve, producitur; adeoque Preſſura ejus magis, minùſve, intenditur: hinc aliqui prope Mare meliùs ſe habent, alii Locis in montanis.

Tertiò. Aër etiam Reſpirationi idoneus non nimis calidus eſſe debet, nec ultra modum frigidus: eſt enim Aëris inſpirati temperare Sanguinis Calorem, qui aliter fervendo prutreſceret citò, ut patet ab Experimento præcellentiſſimi Boërhaavii in Hypocauſto capto (vide Chem. capit. de Igne Experim. xx. Corollar. 16.) Si Aër enim fit magis, aut æquè calidus ac Sanguis alicujus Animalis, intra pauxillulum Tempus moriatur neceſſe eſt.

Nec ſolùm Sanguinem refrigerat Aër, ſed, ne nimiùm ebulliendo vaſa perrumpat, impedit, eum nempe condenſando. Atque hoc utique permagni eſt momenti, ſi cum doctiſſimo * Helvetio ſupponimus dextri Cordis Ventriculi Capacitatem majorem eſſe Cavitate ſiniſtri, eamque pariter Arteriarum *pulmonicarum* multo excedere iſtam Venarum reſpondentium: nam conſequitur inde, quòd Sanguis debeat ab Aëre inſpirato eſſe valdè denſatus, ut æqualis Cruoris Quantitas æquali eodemque Tempore recipi poſſit à Venis *pulmonalibus* & Ventriculo Cordis ſiniſtro; pulſus ſcilicet Corde dextro per capaciores pulmonis Arterias.——Hoc quidem plurimi negant contrarium omninò ſtatuentes. Eſt tamen neceſſe

* Vide *Eclairciſſemens concernant la maniere dont l'Air agit ſur le Sang dans les Poulmons.* Paris 4to, 1728.

ceſſe prorsùs ut Aorta ex Ventriculo Cordis ſiniſtro tantum recipiat Sanguinis, quantum è Ventriculo dextro per Arteriam pulmoneam pellitur, idque æquali eodemque Tempore: fatale aliter Diluvium Pulmones obrueret brevi; quoniam utriuſque Ventriculi Syſtole eſt Synchronica. Aortam ideò & Arteriam pulmonarem invenimus ſemper Diametro quàm proximè æquales, modò ſint in Statu Naturali. Ob hanc igitur Cauſam Ventriculorum quoque Capacitates debent eſſe æquales, ut eodem etiam & æquali Temporis Spatio æquas poſſint recipere Sanguinis Quantitates. Eadem perinde Ratio neceſſaria videtur inter Arterias & Venas pulmonares (quod enim protrudunt Arteriæ, tranſmittunt Venæ.) Nulla ſaltem datur neceſſitas, cur hæ Venæ factæ ſint Arteriis capaciores: nam Aër ipſe communis, quatenùs Sanguine frigidior multo, eique per omnem intimumque Pulmonem Inſpiratione applicatus non poteſt non Sanguinem condenſare: tantum utique, ut reprimere ſufficiat nimiam ejus Efferveſcentiam; cui quidem propter magnam Cruoris Agitationem, ac proindè Calorem, aliàs foret obnoxius valdè. Hinc Aſthmatici Auram quàm frigidam haurire coguntur, urgente Paroxyſmo: (ubi nempe Sanguis nimis in Pulmonibus turgeſcit) ne protinùs accederet Suffocatio. Sic qui Febre ardente laborant, qui Curſu, aut Luctatione validâ, perturbant Humores, longè frequentiùs ſolito reſpirant: ut frigido novoque Aëre, creberrimè attracto, ebullientem Sanguinem refrigerent ſatis, eumque debitos intra Cancellos coërceant.

Vis adeò inſpirati Aëris tantùm condenſare Sanguinem in Pulmone debet, quantùm vehe-

mens ibidem particularum Attritus, ac maſſularum Comminutio, iſtum expandit: nimiam aliter in molem aſſurgeret rarefactus Sanguis; quod idem eſt ferè, ac ſi redundaret ipſa Quantitas. At cum ventriculus Cordis ſiniſter par ſolùm eſt dextro, quî capere poteſt auctam hanc molem? Si non, quæ inde Ruinæ?

Quod Ratio ſuadet, fida docet Cadaverum Inſpectio, ubi Vaſa Cordis & Pulmonis ſicut deſcripſi inveniuntur, ſi ſanis in Animalibus, recentiſſimè demortuis, quæruntur. Iniquè verò admodùm, diu poſt Mortem comparantur Venæ & Arteriæ ejus congruæ Diametri; huic enim ob Structuram longè magis *elaſticam* ineſt contrahendi vis maxima, illi autem longè minor: hinc Arteriæ Sanguinis, ſaltem *Seroſi*, vacuæ ferè inveniuntur & conſtrictæ; imò ſi Siphone, injectâ nempe Cerâ, replentur utræque, Arteriæ multo magis quàm Venæ reſiſtunt, nec ideò æqualem admittunt Diſtenſionem. Idem de Ventriculis Cordis dicendum eſt, quandoquidem ſiniſter craſſior multo eſt, adeoque longè fortior dextro.

Ex iis jam, quæ ſuprà dicta ſunt, liquet ſatis quâm utile eſt Ægris, præcipuè febricitantibus, Auram frigidiuſculam, fervente potiſſimùm Æſtate, ſubminiſtrare. Vidi ego multoties Anxietates & Languores *febriles* momento ferè depulſos, Feneſtris tantùm apertis, quibus imprudens nutricula Spiritibus (uti dicitur) *volatilibus* perperam omninò mederi ſatagit; imò tunc adeò non juvant *Cardiaca* calidiora, ut etiam maximè noceant; longè meliùs enim Inſpiratione Auræ frigidæ, & miſſione nonnunquam Sanguinis, abiguntur: quia ortum habent ſæpiſſimè a Congeſtione

ſtione & nimia Sanguinis Rarefactione in Pulmonibus. Oportet verò ut Aër, Pectori ſaluber, non ſit nimiùm frigidus. Joſephus d'Acoſta refert Aërem ita frigidum eſſe Altiſſimum quendam ſuper Montem Peruvianum, ut uno ſolùm Flamine Sanguinem ſæpe in Pulmone congelet.

Imò Hyberna Frigora Europæ, in Plagis potiſſimùm borealibus, *Pulmonias* exitiales inferunt ſæpiſſimè; quin etiam aliquando, non tantùm Pulmones, ſed & Artus etiam ipſi, ex Frigoris vehementia, Gangrænâ corripiuntur. Peregrinantibus igitur per frigidam valdè *Atmoſphæram* opportunum eſt maximè Liquores tepidos eorumque Vapores ſorbere frequenter; ad debitam nimirùm Laxitatem Vaſorum *pulmonalium* & Sanguinis Fluorem conſervandum: Haud utique Auram gelidiorem impunè reſpirant jejuni, diras inde profectò novi Peripneumonias.

Hæc hactenus de Aëris Potentia in Pulmone; jam quæ ſit in totum Corpus paucis videamus.

Primò itaque; conſideremus Aërem, quatenùs grave quoddam fluidum in nos perpetuò incumbens, haud minore quidem Pondere Hominem mediocris Staturæ premens quàm Librarum 32000, immane quantum Pondus! quod ex nobis quicquid eſt Liquoris exprimeret, ni Preſſura foret æqualis undique, ni ex æquo reſiſterent incluſi Humores. Hoc autem ſapientiſſimus noſtrûm omniumque Conditor, Deus, nobis fecit ſalutare maximè; nam & totam Corporis Compagem confirmat, & humores ejus coërcet; imò vel hac ipſa Preſſura (ut ego ſanè ſentio) haud parùm promovet ipſius Sanguinis circuitum: Siquidem totum Corpus ab incumbente

Atmoſphæra comprimitur aſſiduè, totus ideò ejuſdem cruor per Venas verſus Cor urgeatur neceſſe eſt, quum non poſſit, per Arterias, Cor petere retrorsùm propter obſtantes Valvulas. Tam parùm utique motûs originalis à Corde accepti, in Venis majoribus, Sanguini reſtat, ut vix Cor aduſque ab imis Pedibus, ni ad Æquilibrium tantùm perficiendum, aſcenderet; (per Venas nimirùm cum Arteriis continuatas, quaſi per Siphonem inverſum, cujus crura æqualis ſint Altitudinis) ita tardus ſanè ibi eſt Sanguinis Progreſſus, ut in Venis Artuum Valvulæ frequentes occurrant, ad Onus nempe incumbentis Sanguinis excipiendum, ne fortè relaberetur. Haud ergò ex ſe ſolo polleret (ût mihi videtur) vim propriam conſtringentem Cordis ſuperare, ne dicam irruere in ejus Ventriculum, eumque dilatare.

Sanguinis ideò momentum adjuvat aſſidua *Atmoſphæræ* Preſſura, more velut *Antagoniſtæ* agens contra vim Cordis inſitam & validè conſtringentem, quod plùs, minùſve, omni *Sphincteri* Muſculo proprium eſt. Cùm primùm enim, ope Inſpirationis, explicatus Pulmo Locum dat expellendo è Corde Sanguini; facto nempe in Ductibus Pulmonum Sanguineis momentaneo quaſi Vacuo, continuò in Cor dextrum impellit Sanguinis quantum facile capit Pondus *Atmoſphæræ*, totum Corporis habitum comprimens ſemper. Eodem porrò ipſo momento irruens, undique premens, & *elaſticus* Aër haud exiguum addit impetum rapidiſſimis, per Pulmonem currentibus, Sanguinis Rivulis, ejuſque Momentum tantùm adaugeț, ut vel vim Cordis ſiniſtri ſubigere poſſit: longè enim * longèque velocius currit Sanguis

* *Vide* Hales's *Hæmaſtatics*, *Experim.* x.

Sanguis per pulmones quàm per *Aortæ* Ramulos.

At de his ſatis; cùm non ſit hujus Opuſculi accuratam circum acti Sanguinis Hiſtoriam perſcribere: hoc ſolum, hic obiter, denotare volebam, Compreſſionem *Atmoſphæræ* eſſe unam ex multis, eamque haud contemnendam Cauſam circuitûs Sanguinis, quantùmque immoderata Gravitas Aëris aut Levitas, accelerare Sanguinem, aut retardare, poteſt.

Quum verò ab Hiſtoria *Barometri* clariſſimè pateat, quòd *Atmoſphæræ* pondus uno Tempore majus eſt quàm alio, Ratione fere $\frac{1}{10}$ totius Columnæ *baroſcopicæ*; non poteſt non eſſe quin tantà Differentia nos, ſub ea verſantes, afficiat maximè: quandoquidem haud minoris eſt iſta quàm Pondo Librarum 3200, cujus dimidium ſanè, vel perpaucas intra horas, ſentimus ſæpiſſimè. Suprà verò monſtratum eſt pondus *Atmoſphæræ* multùm conferre ad *Circulationem* Sanguinis promovendam: major ergò ejuſdem Gravitas Motum Cruoris auget, minor autem minuit. Hinc fit, quòd dum Cœlum ſiccum ſit atque ſerenum; id eſt quando debitâ Gravitate & *Elaſticitate* præditus ſit Aër, alacres nos vegetoſque percipimus: auctâ namque Sanguinis Velocitate, cæteris paribus, Seçretiones noſtræ naturales & *Evacuationes* augentur, præcipuè *Perſpiratio* (ut dicitur) *Sanctoriana*, quam, modò ſit ordinata probè, conſequitur Corporis & Animi Vigor. Major porrò in Corpora noſtra Preſſura Vaſa ſanguinea coarctat per totum Habitum Corporis externum, quod Effectu idem eſt, ac ſi Sanguinis ipſius Quantitas fuerit adaucta: nam non ſolùm motos Humores incitat, ſed & etiam

quo

quo magis premitur Habitus exterior, eo plus Sanguinis ad interiores & maximè vitales Corporis Partes adigitur, unde fortior evadit earum Actio. Ideò non ſolùm in Pulmone meliùs lenteſcentem ſubigit Sanguinem crudumque *Chylum* purus & *elaſticus* Aër, ſed per totum quoque *Syſtema* Vaſorum. Verum enimverò ſi permagna Gravitas Aëris & *Elaſticitas* longo perdurat Tempore, Morbos producit ab aucto nimiùm Sanguinis Motu; cujuſmodi ſunt Pleuritides, Peripneumoniæ, Anginæ, Febres ardentes, atque id Genus alia: idque potiſſimùm accedentibus aliis Aëris Qualitatibus, Frigoris ſcilicet, aut Caloris; ut videbimus infrà.

Secundò; contrà omninò contrarias Corporis Affectiones infert Aër debitæ Gravitatis & *Elaſticitatis* expers: nam ſequitur inde tardior Sanguinis *Circulatio*, diminutæ Secretiones, impedita *Perſpiratio*, Lentorque tandem nimius humorum. Hinc ille Corporis & Animi Languor, quo ferè afficimur omnes, tum talis adeſt *Atmoſphæræ* Conſtitutio; quæ porrò, perſiſtens uſque, iſta omnia auget indies: imò vel ipſa mala, Cauſæ originali ſuccedentia, ſe mutuò promovent aſſiduè: demumque his omnibus accedunt Affectus *hyſterici* & *hypochondriaci*, Febres intermittentes, remittentes, putridæ, lentæ, *nervoſæ*, *petechiales*; Morbi denique omnes à nimio Lentore Sanguinis & ſegni ejus Circuitu pendentes.

Quoniam verò omnes *Atmoſphæræ* effectus, qui à Gravitate ejus, aut Levitate, oriuntur, vim plurimam ab ipſius ſecundariis Qualitatibus, frigore putà, aut Calore, Humiditate, aut Siccitate accipiunt; pauca quoque de his dicenda ſunt.

1. De

1. De Aëre frigido & ſicco.

Omnia, quæ ſaltem attingit, Corporis vaſa frigus coarctat: idem iſte Annulus, quem Æſtate vix digito induis, Hyeme frigidâ excutitur facillimè: ſupputa jam à contractione parvulæ iſtius partis quantum patitur totum. Vaſa autem conſtricta longè fortiùs vibrant in contenta fluida, quàm ſi ſint relaxa; à Frigore nempè Fibrarum *Elaſticitas* augetur, adeoque major contractio vaſorum & Humores magis atterit, & eorum ſimul accelerat motum: nam ut ſunt vaſorum capacitates inter ſe, per quæ eadem cruoris Quantitas, eodem Temporis ſpatio, fluere debet; ſic ſunt quoque, inversâ Ratione, Liquidi iſtius Velocitates; diminutâ adeò capacitate Velocitas augetur.

Quod verò Sanguinem attenuat, ejuſque Velocitatem adauget, Secretiones fluidiores & Excretiones debitas promoveat neceſſe eſt, unde Functiones omnes Animales evadunt validiores. Quoniam verò hæc eadem facit gravis & *elaſticus* Aër, cui frequentiſſimè quoque adjuncta eſt & frigiditas *Atmoſphæræ*, & ſiccitas, unitâ vi Effectus edunt majores; adeò ut, dum conſpirant unà, ſæpe demum ſubſequatur vis Vitæ, quàm vel par eſt, fortior; quæ tandem proinde ſuis & ipſa viribus ruit. Tam validus enim ſolida inter & fluida oritur Attritus, tam rapidus Sanguinis curſus; corrugatâ inſuper à frigore cute, tanta diſſipatio humidiſſimi, craſſiſſimi autem Retentio, donec fit cruor acris valdè & maximè viſcoſus; dumque in vaſa urgetur inepta morbos omnigenos *inflammatorii* Generis parit. Idque præſertim, cum immodica *Atmoſphæræ* ſiccitas nec moderantem Fibris, nimiùm rigidis, Fotum præbet,

bet, nec Sanguini diluentis Humiditatis ſatis, quæ, dum ſuppetit, per cutis *Poros* attrahitur aſſiduè.

Quod tamen quibuſdam nocumento eſt maxumo, plurimis inſervit maximè, dumque hos Febres acutæ, *pleuriticæ*, *peripneumonicæ*, alios graves Aſthmatis, *Rheumatiſmi*, aut Arthritidis, Paroxyſmi corripiunt; illos, firmoſque ferè omnes, alacres magis ſanoſque reddit Aër ponderoſus, frigidus, ac ſiccus: nec incitat aliquid magis grave Belgarum vulgus quàm rigidum, diuque durans, Gelu; tunc Temporis enim vel cum lepidiſſimis Gallis Feſtivitate concertant. Hoc olim notavit Coüs Senex, Aphoriſm. 17. Sect. 3. quem ſic vertit Cornel. Celſus: "Aquilo ſanum "Corpus ſpiſſat, & mobilius atque expeditius "reddit."

2. De Aëre frigido & humido; qui nobis quidem officit multùm, quatenùs Frigus ejus Corporis *Poros* conſtringit, eoſdemque Humiditas occludit; horum alterutrum *Perſpirationem* impedit plurimùm: etiam ipſa Corpora *Electrica* in Aëre humido longè parciùs, quàm in ſicco, Effluvia emittunt. Quàm noxia ſunt madida frigidaque Induſia, & Lodices, nemo non nôrit.

Imbrica porrò & pluvia tempeſtas Gravitatem *Atmoſphæræ* minuit, Humor ejus nimius vim Fibrarum enervat; utraque impetum Sanguinis impediunt, ac debitas proinde Secretiones & Excretiones. Hinc gignitur ſeroſa Colluvies, Deſtillationes inde ſequuntur & Tumores Faucium, Tuſſes & Anginæ, aliaque multa. Denique, ſi talis Tempeſtas manet diu, Febres *catarrhales*, intermittentes, putridæ, lentæ, *nervoſæ*, ingruunt;

unt; ni per Cutim (quod optimum) aut Urinam, aut per Alvum, exterminentur tempeſtivè retenti Humores: priuſquam ſcilicet putreſcere incipiunt.

Nec more ſolùm deſcripto nocet algida udaque Aëris Temperies, ſed & ipſa gelida Humiditas in ipſum Corpus attrahitur. Vel ipſe Medicinæ Parens, Hippocrates, hanc Corporis imbibentem Facultatem, bis mille abhinc Annis aſſeruit; dum ſcilicet ὅλον τὸ Σῶμα non ſolum ἔκπνοον, ſed & εἴσπνοον, eſſe pronunciavit: quæ verba ipſe Galenus de Aëris ingreſſu per Cutis *Poros* interpretatur. Id verò abundè Experimenta probant, neque enim alia patet via Argenti vivi, aut Terebinthinæ particulis in Sanguinem, niſi per ipſos Cutis *Poros*; modò ſint illitæ ſolùm, aut vel ſub Forma Vaporis allectæ. Hoc idem ſatis ſuperque confirmant Tentamina acutiſſimi Jacobi Keilei noſtri; quinimò Humoris gelidi Abſorptionem, ſumma cum Probabilitate, poſuit pro Cauſa frequentiſſima iſtius Corporis invaletudinis, quæ vulgò *ſuſceptum Frigus* nominatur: ipſis nimirum Particulis frigorificis (ſi placet Nitro-aëreis) unà cum Humore abſorptis, quæ Sanguinem Lymphamque vitiant.

An verò datur reverà Principium aliquod frigorificum, Sal nempe Nitro-Aëreus, ut à Mayow vocatur, ſive ullo alio Vocabulo id nominabis, eximios inter Philoſophos dubitatur: Cauſam nempe omnis Frigoris ponentes in Privatione ſolùm Motûs & Caloris. Hæc tamen Sententia haud mihi Herclè prorsùs arridet: nam poſce modò, num in Calore aliquid magis poſitivum eſt quàm in Frigore? nonne utriuſque æque ſubitanea & æquè certa Senſatio eſt? quod forſan

forſan non adeò eſt explicatu facile à ſola motûs Ceſſatione: nec ex mera Privatione, aut Relatione, poſitivi fluunt Effectus, at è Frigore plurimi: Corporum quorundam Expanſio, quorundam Condenſatio, permanens mutatio & ſexcenta alia. Aqua, dum congelatur, expanditur, Argumentum ſanè materiei alicujus ab extrà receptæ; aliter enim à ſolâ Caloris & Motûs Abſentiâ condenſaretur: Sicut Metalla, quæ fuſæ quidem dilatantur, rigeſcentia verò, minus occupant Spatium.

Porrò Aqua, ex Gelu reſoluta, longè frigidior eſt, quàm quæ priùs congelata non fuerat, reſtatque diu ad plurimos Uſus inepta, ad quos ante Congelationem idonea fuiſſet; hoc vel mulierculæ notant. Imò, qui Gelu reſolutum perpotant, ſunt pluribus Morbis obnoxii; ideo Poeta

——*Quis tumidum Guttur miratur in Alpibus?*

Parùm utique video, cur Aquæ Congelatio ob meram motûs Privationem efficeretur, ſi, cum ſummis Philoſophis, particulas ſuas conſtituentes *Sphæricas* eſſe ſtatuimus; quod maximè videtur probabile, quia nullus excitatur Calor utcunque vehementer agitetur Aqua: minima enim intervenit Frictio (Cauſa nempe Caloris) motas inter Sphærulas. Nam ſequitur hinc planè, ſeu in Motu, ſeu in Quiete, quòd in punctis ſolùm ſe mutuò contingere poſſunt; unde ne major quidem ob Quietem Cohæſio: quæ tamen infinitè major eſt in Gelu, quàm in Aqua. Porrò autem Aqua in Vacuo difficillimè, ſi unquam, congelatur; ubi tamen ſatis certè Quietis: at ipſiſſima iſta Aqua, ad Contactum gelidi Aëris effuſa, dicto citiùs, etiam inter effundendum, in Glaciem abit; notante diligentiſſimo Viro, Fahreneit.

neit. Act. Philoſoph. Anglic. N° 382 : requiritur ideò ab Aëre aliquid ad Congelationem efficiendam.

Magis adeò probanda videtur eorum Opinio, qui Congelationis Cauſam arbitrantur Spiculas eſſe quaſdam frigorificas, ab extrà admiſſas : quæ, utcunque Globulos aqueos à ſe invicem dimoveant paululùm, Quantitatem tamen contactûs hos inter & illas adaugent, & proinde mutuam eorum Cohærentiam. Ni ex hac forſan *Hypotheſi*, vix alia datur Methodus, inſignem iſtam Aquæ Expanſionem, dum congelatur, explicandi : quæ verò Aquæ gelatæ Expanſio evenit ſemper, ſive Aëris fuerit expers, ſive non.

Quoniam verò Congelatio omnis artificioſa, Sale quodam mediante, perficitur, haud abſurdum eſt credere Spiculas has frigorificas ſalinæ eſſe Naturæ.

Quod verò datur ſalinum aliquod Principium, per univerſam *Atmoſphæram* diſſeminatum, vero ſimile eſt admodùm à Vitrioli Generatione in ipſo Colcothare, utcunque Sale ſit Deſtillatione, aut ullo alio modo, privatum. * Nitrum porrò de novo producitur, ex ipſa Terra damnata, ex ipſis inſulſiſſimis Cineribus, modò hæc inter & apricum Aërem libera detur Communicatio. Unde oritur Nitrum, ut dicitur calcarium, niſi ab hoc Sale aëreo? Nonne Ferrum, etiam ſuper altiſſimas Turres, Ferruginem contrahit? quod ab eodem omninò evenit Principio. Plurima item Mineralia, & Glebæ metallicæ, priſtinam recipiunt Naturam ; licet vi Ignis omni fuiſſent orbata Sale, ex ipſo nimirùm Fonte. Sal hoc univerſum

* Vid. *Frid. Hoffman, Hiſtoriam*, &c. *Nitri*.

universum agnoscit illustrissimus Newton; utique ex Analysi Chemica clarissimi Hombergii solus videtur & idem Parens & Origo omnigeni Salis; prout scilicet sit hâc, vel illâ, Matrice receptum, huic, vel illi Materiæ coadunatum.

Atqui non prorsùs alienum est credere hoc Sal nitrosæ esse Prosapiæ, dum observamus & Nitri Aciculas, & Spiculas glaciales, imò Salinas ipsius Roris particulas, Formâ esse simillimas. Quinetiam si reputamus, quæ referuntur à digniſſimis Fide * Viris, de Armenia, Tartaria, China, &c. Terris nimirum Nitro quàm maximè abundantibus; quod ibi scilicet, quamvis Æstate Sol interdiu omnia quasi adurit, Noctu tamen sævit rigidum Gelu: magnâ adeò Copiâ decidente Sale nitroso, quem Solis Ardor elevaverat. In nostra etiam Regione, post Diem calidiorem, verno præsertim Tempore, observamus sæpe mane sequente stagna, camposque omnes, Glacie, ac Pruinâ, obductos: quod quidem vel ipsâ Æstate contingeret, nisi vis Solis, tunc Temporis vehemens, particulas nitrosas, hic non æquè ac in Oriente abundantes, diffringeret & proinde dissiparet. Hæc sanè arguere videntur, quòd Abundantia Nitri aërei plus faciat ad Congelationem efficiendam, quàm sola Paucitas Ignis: mediâ enim Hyeme, cùm *Thermometrum* longè majus denotet Frigus, nusquam sæpe apparet vel minima Glacies. Gradus utique Frigoris, quo Glacies producitur, minimè quidem stabilis & certus est; Glaciem namque sæpe notavi Mense Martio, aut Aprili, cùm Spiritus Thermometri Hauksbeiani

* *Tournefort, Voyage du Levant, Lettr.* 18. *Le Comte Itinerar. Chinens.*

Hauksbeiani fuerit ad 55 tantùm : è contrà nullam omninò Menſe Decembri, cùm deſcenderit uſque ad 65. Sed de his ſatis.

3. Itaque de Calore Aëris, eique accedente Humiditate. Calore omnia, vel ipſum Ferrum, expandit, multò magis ideò Humores Corporis humani ejuſque Vaſa ; Sanguinis autem Rarefactio, & Vaſorum Relaxatio, de Momento circulantium Humorum detrahit : Secretiones hinc deficiunt & Vires ; hac ergo de Cauſa non æquè ſumus agiles Æſtate, ac Hyeme, aut Tempore verno. Qui torridas habitant Regiones, vix ſunt, niſi Noctu, ad Munera Vitæ obeunda habiles, totâ fere Die dormiunt, præcipuè ardente Sole.

At ſi æſtuoſa ſimul ſit Atmoſphæra & humida nimis, de ſanitate periclitatur admodùm. Eſt calidi, eſt etiam & humidi, laxare Fibras ; quid conjuncta ? eas fere omninò reſolvunt. Imò quandoquidem uda Aëris Temperies plerumque etiam Levitate peccat, quod ut vidimus ſuprà, vim circulantem minuit multùm, & quoniam humidus Aër *Perſpirationem* inſuper inhibet valdè, meritò prorsùs, ab ultimâ Antiquitate, talis *Atmoſphæræ* Conſtitutio reputata fuit peſtilens.

Obſtructi adeò Humores fiunt indies magis magiſque acres, ob defectum Motûs idonei Lympha lenteſcit, Cruor fere in Grumos faceſſit, ejuſque Sales, ſe mutuò attrahendo, in noxias abeunt *Moleculas*, brevique putreſcunt Humores. Morbi proinde quamplurimi oriuntur, & acuti, & *chronici*, cùm durat diu gravis adeò & infelix Cœli Conſtitutio ; in qua, brevis ſit utcunque mora, vel validiſſimus Homo vim Corporis &

Animi languidiorem fieri citò perſentit. Aër enim Vaporibus, præſertim ſulphureis (ut Experimenta nobilis Boylei & acutiſſimi Haleſii monſtrant) onuſtus plurimum *Elaſticitatis* ſuæ protinùs amittit; adeò ut vix explicandi Pulmones vim retineat: unde paulò ante, & cum Fulgura vibrantur, haud pauci Spiritum difficulter admodùm trahunt; *Atmoſphærâ* tunc nempè Vaporibus ſulphureis æſtuante. Hac porrò de Cauſa imbecilliores quamplurimi, ne vel per Diem unum, alterumve, ſufferre queunt ingratum Urbis Aërem, Fumis pollutum innumeris; qui tamen commodè ſatis, imò alacrem Rure degunt Vitam. Ad rectam utique Valetudinem tanti conducit purum & apricum reſpirare Aërem, ut abſque eo, in Morbis quamplurimis, vix ulla alia Medicina proficiat: quod tam ſæpe notavi, ut non poſſim quin, cum elegantiſſimo Poëta, clamem,

O fortunatos nimiùm, ſua ſi Bona nôrint,
Agricolas! ———

Quorum nempe & Otia & Negotia ſaluberrimis in Agris peraguntur. Aura quippe ruſtica longè magis pura eſt, & *elaſtica*, quàm quæ, infinitis urbanis Sordibus contaminata, gravis admodùm & inſalubris evadit; æſtivo præſertim Tempore, cùm Solis Ardor omnigenos excitat Vapores. Eſt inſuper tunc frigida magis, ac Halitu ſaluberrimo Herbarum Spirituque Terræ vegetiſſima, ad recreandas Vires, & Pulmones expandendos, fit idonea maximè: nec verò pinguibus fœdata Vaporibus, vel minimè, *Perſpirationi* officit; quin eam promovet plurimùm.

Tantâ

Tantâ hinc nos perfundit Alacritate purus & pergratus Ruris Aër, dum & Reſpirationi, & *Perſpirationi*, tantoperè ſimul inſervit.

4. De Aëre calido, & ſicco; qui, licet Conſtitutione modò deſcriptâ longè ſalubrior, tamen haud eſt innoxius; præcipuè ſi diutiùs maneat. Aër namque ſiccus magnâ plerumque Gravitate pollet & *Elaſticitate*, quod Motum Sanguinis multùm incitat: quatenùs verò calidus eſt, Humores perſpirantes exhaurit maximè, unde *Seroſa* Pars Sanguinis diſſipatur, & liquidiſſima Corporis avolant: reſtat adeò Cruor ſpiſſus nimiùm; nihil namque jam humidi ex *Atmoſphæra* torrida per Cutis *Poros* imbibitur. Hinc magnus ſequitur & validus Sanguinis Attritus, ac proinde Calor; qui, & ab extrà item auctus indies, ſalinas & ſulphureas Humorum Partes exacuit aſſiduè, donec tandem fiunt acerrimæ: idque eo magis, quo minùs jam in Pulmone refrigeratur Sanguis. Si ſuaviſſimum Butyrum, vel quodvis Oleum animale, intenſo Solis Ardori exponis diu, brevi abit in Liquamen *alcalinum* putridum & valdè *corroſivum:* Sic diuturnus Æſtatis Fervor uſque adeò torret Humores animales, ut longè acriores ſub Autumnum ſint, quàm verno Tempore. Hæc utique eſt Aduſtio iſta Sanguinis, à veteribus toties memorata: Siquidem magna hinc copia Bilis acerrimæ generatur; inde Choleræ, *Dyſenteriæ*, Colica bilioſa, putridæ & (ut dicuntur) Febres malignæ, ineunte Autumno, ita ſunt frequentes. Torridæ ſanè Zonæ vehemens Ardor uſque adeò exhaurit Incolarum Humores, uſque adeò criſpat Fibras, ut quaſi peruſti videantur. Imò ex Relatione Medicorum, qui fervidis in his Regionibus Artem

exercuerunt, Sanguis eorum longè magis craſſus eſt & niger, quàm in Hominibus Europæis: hinc Febres ardentiſſimæ & peſtilentiales iis in Locis *endemiæ* ſunt, putreſcentibus ſcilicet leviſſima de Cauſa Humoribus.

Magnus utique Medicinæ Dictator, Hippocrates, non ſolùm Morbos diverſos, ſed & Temperamenta, imò & Mores Hominum, ab Aëris Varietate maximè pendere ſtatuit, in pulcherrimo de Aëre, Aquis, *&c.* Libro: cum quo ſanè conſentit omninò fidus ejus Interpres, Galenus, in Commentar. & alibi de Temperatur. Præcipuè in Capite ὅτι τὰ τῆς Ψυχῆς Ἤθη, &c. Hoc innuit etiam eleganter Lucretius, Lib. vi.

Nam quid Britannum Cælum differre putamus,
Et quod in Ægypto'ſt, qua Mundi claudicat Axis?
Quidve quod in Ponto'ſt differre à Gadibus, atque
Uſque ad nigra Virûm, percoctaque Sæcla Calore?
Quæ cum quattuor inter ſe diverſa videmus,
Quattuor à Ventis, & Cæli Partibus eſſe,
Tum Color & Facies Hominum diſtare videntur
Largiter, & morbi generatim Sæcla tenere.

Horum autem paulò infrà hanc reddit Rationem,

——— *varius concinnat id Aër.*

Sin autem varia Aëris diverſorum Climatum Temperies varios omninò producit morbos, cur non & varia etiam, vel ejuſdem Regionis, Tempeſtas diverſos perinde gignat Corporis Affectus? Atque ita ſe profectò Res habet; verno nimirùm Tempore, ſi longi præcipuè, ac ſicci, Venti boreales continuârint, Febres *inflammatoriæ*, Pleuritides,

ritides, Peripneumoniæ, Anginæ certo certiùs invadunt. Autumno contrà Febres lentæ, putridæ, quartanæ, Choleræ, Dyſenteriæ, *&c.* ferè ſæviunt ſemper. Sic itidem, alii prorsùs oriuntur morbi ſub humido tepidoque Cœlo, alii autem omninò & diverſi ſub frigido ſiccoque. Obſervationes equidem hujuſmodi perpetuæ fuerunt ab Ævo Hippocratis huc uſque; totam adeo ſuperiorem Doctrinam confirmare videntur. "Non quòd non omni Tempeſtatum Ge-" nere Homines, per omnia Genera morborum " & ægrotent, & moriantur; ſed quòd frequen-" tiùs tamen quædam eveniunt." Sic latinus Hippocrates, Lib. ii. Præfat.—Iſta Dubio procul Conſtitutio Aëris eſt ſalutifera maximè, quæ, ex ſtabilita Lege Naturæ, propriæ Anni Tempeſtati reſpondet: ideò nec Hyems tepida juvat, nec Æſtas pluvia.

Quoniam verò diverſa Atmoſphæræ Conſtitutio, diverſo planè modo Corpora humana afficit, ratio certè & modus hujus Diverſitatis ſemper à Medicis eſt conſpiciendus; &, quod de Locorum differentia dixit Celſus, æquè verum eſt de Varietate Tempeſtatum: " differre nempe, pro " Natura Locorum, Genera Medicinæ, & aliud " Opus eſſe Romæ, aliud in Ægypto, aliud in " Gallia." Hoc quidem abundè teſtantur Medici diverſarum Gentium, diverſis utentes Methodis; quæ tamen omnes ad Sanitatem Ægros feliciſſimè perducunt. Nonne ergo & Ratio quoque habenda eſt variarum *Atmoſphæræ* Conſtitutionum, vel in eadem Regione? Optimus ille quidem, ac diligentiſſimus Obſervator, Sydenhamius, notavit; " qua Methodo, currente An-" no, Ægrotos liberaveris, eâdem ipsâ, Anno

" jam vertente forſitan è medio tolles." Uno proclamant Ore Medici, quòd morbi vernales multo feliciùs Sanguinis Miſſionem admittant quàm Autumnales: & hinc illæ forſan Sydenhamii Lacrymæ, qui fuit ſemper in Venæ Sectione multus admodùm. Morbi ſanè, vel Generis ejuſdem (ut conſtanter obſervavi) largiorem longè poſcunt Sanguinis Detractionem, eamque multo faciliùs ferunt Ægroti, dum ſiccum adeſt Cœlum, & elata perſtat *Barometri* Statio, quàm dum æſtuoſa Aëris Humiditas vim ferè Vaſorum reſolvit. Hoc utique perpetuum eſt, vel in ipſis morbis Pectoris. Aſclepiades olim, ut refert Cœlius Aurelianus, obſervavit " apud Athenas atque Urbem Romam, " Phlebotomiâ vexatos (utor Aureliani Verbis) " vel pejùs acceptos eſſe Pleuriticos, in Pario " verò atque Helleſponto reſumptos ac relevatos." Roma nimirùm atque Athenæ humidiore longè & tepidiore gaudent Aëre quàm Helleſponti Regio, ſicco, ac ſæpe perfrigido, Vento Aſiatico perflata.

Robuſti certè & firmi Homines facilè ferunt Sanguinis miſſionem; flaccidi verò, etſi æquè ſuccidi, non ita: quia, propter Debilitatem Fibrarum, Æquilibrium Solida inter & Fluida haud reſtituitur confeſtim; unde ſequitur brevis quaſi Sanguinis Stagnatio. Pondus autem *Atmoſphæræ* magnum univerſum Corporis Habitum premit validè & corroborat, ac proinde Sanguinis motum incitat. Frigus, ſiccitate præſertim adjunctâ, vim Fibrarum adauget plurimùm; accedentibus adeò ſimul utriſque, vis Vitæ fortior evadit, & vel ipſe Corporis Habitus pro Tempore velut mutatus videtur: unde, tali durante

rante Aëris *Cataſtaſi*, vel infirmiores ex facili tolerant Venæ Sectionem.

Non ſolùm in Morbis curandis plurimùm valet Atmoſphæræ conſideratio, ſed ad Sanitatem etiam tuendam maximi eſt momenti. Contraria contrariis curantur, ut in Adagio eſt: ſic ſi Ver frigidum & ſiccum eſt, Pleuritide, Peripneumoniâ, Anginâ, periclitamur; qui verò Diætâ humectante utuntur & Potione tepidâ laxante, vitio Tempeſtatis occurrunt, morboſque evadunt utplurimùm. Si Frigori autem accedit humidi multum, *Cardiaca* quædam admiſcenda ſunt, Corpuſque Veſtibus muniendum eſt probè, ne *Perſpiratio* inhibeatur nimis. Æſtuoſa contrà udaque Aëris Temperies ſiccam omninò & aſtringentem poſcit Diætam, Vinum & auſterum Aquâ frigidâ dilutum, denique quæ & Vim Fibrarum comprimentem firment, & à Sanguine Lentorem ac Putredinem arceant. Balneum porrò tunc frigidum idoneum eſt maximè. Quæ contrà Humore nimio & Tepore pollent, aliena ſunt prorsùs; jurulenta ideò tunc vitanda ſunt, & tepida muliercularum Sorbitio.

Certè nullo non Tempore Anni Morbi invadunt, Autumno autem quamplurimi; nam tunc fere "meridianis Temporibus Calor, nocturnis "atque matutinis, ſimulque etiam veſpertinis "Frigus, eſt: Corpus ergo, ſubinde meridia-"nis Caloribus relaxatum, ſubito Frigore exci-"pitur." Hæc rectè Celſus, Lib. ii. cap. 1. Sanctorius obſervavit inſuper, quòd ab Æquinoctio autumnali ad Solſtitium hyemale, qualibet Die, minus Librâ circiter perſpiramus. Medicin. Static. Sect. 2. Aphor. 41. tantoperè nimirùm prohibent *Perſpirationem* humida Autumni Frigora: eoque magis tunc huic obnoxium

noxium eſt malo Corpus, quo magis relaxata ſint Vaſcula æſtivo Calore, unde non ſatis validè propellebant contenta Fluida, quæ majorem indies Lentorem proinde contrahebant.

Si jam & his addamus, quantum Æſtatis Ardor percoxerit Humores, iiſque majorem induxerit Acrimoniam; haud mirum utique videbitur, ſi Autumnus plurimos opprimat incautos; tunc enim Humores ſunt acriores ſolito, & eorum *Perſpiratio* impedita plurimùm.—His verò perpenſis, Methodus *prophylactica* manifeſtò apparet, quæ ſcilicet & Fibras corroborare, ac debitam Sanguinis Fluxionem conſervare poteſt; quibus nempe *Perſpiratio* pergat ordinata probè & ſatis conſtans. Interponi verò, ſi quid ego judico, debent *Eccoprotica* quædam ſubinde, ad bilioſam Colluviem evacuandam: hoc ſæpe Alma molitur Natura, eâ nempe gravata, *Diarrhœâ*, Cholerâ, ſeu *Dyſenteriâ*, excitatis: quibus autem tempeſtiva Rhei barbari Doſis, repetita prudenter, occurrerit omninò, naturamque levaverit æquè.

Sexcenta utique hujuſmodi dicenda eſſent, ni prælonga forent & obvia ſatis Lectoribus idoneis: Quorum nemo jam fortè dubitat, quin diligens *Atmoſphæræ* Contemplatio ſit Medicis perutilis admodùm.

Quod ad Methodum attinet & Medicinam, quas variis in morbis infrà laudavi, non ſunt equidem vana Muſei Commenta; ſed, quæ, per multos jam Annos comprobata, ſucceſſerunt optimè; imò (ſi id ſit alicujus Momenti) in ſplendidis ſæpe Perſonis: tanta ſcilicet Remediis, mihi probè expertis, fuit Fiducia.

Formulas quidem Medicamentorum exhibui nullas, quod ſane vix aliquid ſapit præter Oſtentationem

tationem Artis & pompoſam Scientiæ Venditationem. Ille ſolùm, cui Natura Morbi perſpicitur, intelligit bene, quæ poſcit Remedia. Plures audivi totas blaterantes *Pharmacopœias*, qui tamen ne intellexerint quidem quid vel ipſe Pulſus ſignificabat. Concinnam utique ac ſimplicem præſcribendi Formulam laudo maximè, minimè verò Farraginem medicamentoſam, ultra Garamantas & Indos ſæpe petitam, ſolo plerumque Novitatis Amore conſcriptam. Longè verò, longèque magis, ridicula Praxis eorum eſt, qui temerariâ Manu univerſalia porrigunt Arcana; omnibus ſcilicet Morbis accommodata: quaſi nimirùm eſſet in Natura Rerum, ut ipſiſſimum illud, quale demum cunque fuerit, ſtricto nimiùm, pariterque laxo, Corporis Habitui mederetur æquè, ut rapidam æquè contunderet Febrem, lentumque Hydropem. Sed *Apage Nugas! Si Populus vult decipi, decipiatur.*

Hæc Tu Romane caveto! —— Sed Romæ Quis non? *Perſ.*

Sequentes Obſervationes factæ fuerunt omninò ad modum, quem præclariſſimus noſter JURINIUS in Actis Philoſophicis, N°. 379. deſcripſit; quemque jam omnes fere ſequuntur, præ cæteris laudatiſſima Societas Edenburgenſis. *Barometrum* nempe ex Tubo ſatis amplo & Ciſternâ latiſſimâ conſtructum eſt: Argentum Vivum verò, quo implentur, puriſſimum Deſtillatione præparaveram. *Thermometrum* idoneo ſitum eſt Loco, quod fabricavit *Haukſbeius*. *Barometrum* ad Menſem Julium, Anno MDCCXXXIII, ſupra Maris infirmi Superficiem ſteterat 46 Pedes circiter;

citer; ab isto Anno autem & Mense, huc usque, fuit ad 30 Pedes tantùm. Humiditatem Aëris per varia *Hygroscopia* natavi; præcipuum verò est ad Formam D. D. Molyneux Act. Philosoph. N°. 172. Infundibulo utor Diametro 25 Digitos latâ, eoque circulari, ad Pluviam excipiendam: ita verò positum est, ut æquè pateat undique omni Vento.

Sequens *Schema* Ventorum ex Plinio excerpsi, ut notius foret de qua Plaga Cœli Ventus spirabat, cùm hoc, vel illo, nomine utor. Ubi verò & Vis Venti & Directio notatur simul, Literis usus sum Pyxidi nauticæ inscriptis vulgò, *i. e.* E. W. N. S. & compositis N E. N W. S E. S W. & sic deinceps.

Non sum nescius utique quòd Varro duodecim facit Tractus Ventorum; Vitruvius etiam Viginti quatuor, illosque miris quibusdam Vocibus, ut erat earum amantissimus, distinguit. Tabula verò * Plinii, seu, ut vocat, Tympanum circinatum, ad generalem Ventorum Distinctionem facit satis; porrò eorum Nomina Pliniana diu fuerant Civitate Romanâ donata.

Favorinus equidem, apud † Aulum Gellium, discrepat à Plinio in Verbis Eurus, Caurus sive Argestes, Africus sive Libs: Eurum enim ad Exortum æquinoctialem refert, Plinius verò & Seneca ad Exortum hybernum, habentque Autoritatem Aristotelis, Lib. 2. Μετεωρολογικ. Capit. 6, qui expressè dicit Εὖρος ἀπ' Ἀναίολῆς Χειμερινῆς ὠνεῖ; sic in Libro Aristoteli perperam adscripto,

* *Confer. Caput* 47, *Lib.* 2. *cum Capite* 34, *Lib.* 18.

† *Lib.* 2. *Capit.* 22.

pto, περὶ Κοσμῦ Capit. 4. Εὖρος δὲ ὁ ἀπὸ τῦ περὶ τὰς Χειμερινὰς, &c. Dubitat porrò † Seneca an Argeſtes idem ſit quod Corus; imò Favorinus ait quòd Argeſtes, ſeu Corus, adverſus Aquilonem flat, & quòd Libs, ſive Africus, contra Vulturnum: ſed fortè corruptus eſt hic Gellii Locus. Nemo enim antè Corum pro Vento inter Meridiem & occidentem uſurpavit unquam; & quî poteſt * Africus ex Africa ad Italiam ſpirare, niſi ex Plagis Auſtralibus? Idem de Libe dicendum eſt, quòd ex Libya ad Græciam, unde Ventus iſte Λίψ dictus eſt. Audi iterum Ariſtotelem, Loco ſuprà citato de Enumeratione Ventorum, Ἀργέστης ἀπὸ Δυσμῆς θερινῆς πνεῖ ——, Λίψ ἀπὸ Δυσμῆς Χειμερινῆς. Quid ſi Corus à קר, Frigus? ſemper enim inter Ventos frigidos annumeratur. Sic Virgilius Lib. 3. Georgic. v. 356.

—— *Semper ſpirantes Frigora Cauri.*

Argeſtes itidem apud Ovidium Libro 5. Faſtorum.

Frigidus Argeſtes ſummas mulcebit Ariſtas.

Plymuthum Oppidum ſitum eſt ad ipſum Sinum Portus ampliſſimi, qui longè latèque patet Ventis auſtralibus. Ex Oriente munitur & Occidente altiſſimis Clivis, ad imum verò clauditur Rupibus

† *Vide Senecæ Quæſtion. natural. Lib. 5. Cap. 16.*

* *Vide Horat. Od. 3. Lib. 1.*

—— nec timuit præcipitem Africum
Decertantem Aquilonibus.

Rupibus marmoreis: porrò utroque ejus à Latere Æſtuarium longè porrigitur. Surgunt à Tergo montes continui ad ipſas uſque Alpes Damnonienſes, decimum circa Lapidem diſtantes. —— Oppidi Situm ideò deſcripſi, ut magis forſan (inter cætera) pateret Ratio tantæ Pluviæ, quæ hic ruit quotannis.——Ab alto nimirùm Oceano, Vaporibus Nubibuſque latiſſimus, duo inter Promontoria excelſa, Aditus panditur; quæ arduis proinde Clivis utrinque coacta, ad intimum adiguntur Sinum, ubi ſcopulis montibuſque impingentia condenſantur, tandemque ſub Forma Pluviæ decidunt.—Neque hìc jam memoro, quod huic haud parum adjicit Articulo, hanc Oram nempe Britanniæ, in modum quaſi Iſthmi, duo inter Maria longè porrectam.

Eo quidem lubentiùs Hiſtoriam *meteorologicam* ſequentem edidi, quo magis utiliorem eam fore judicavi: quandoquidem nihil hujuſce modi, quantum memini, in hac occidua Parte Britanniæ inceptum fuit antehàc unquam. Atqui ex ipſa Argumenti Natura Latinis ego potiùs Literis, quàm vernaculis, ſequentia deſcripſi: quibus ſiquidem Gens noſtra cum Exteris Obſervationes ſuas communicare poteſt, illi pariter cum nobis viciſſim. In hac ſanè Palæſtra jam plurimi, ubique fere Gentium, verſantur: utinam tandem aliquando ex plurimis, diu continuatis, & toto penè Terrarum Orbe captis Experimentis extaret demùm generalis aliqua & perfecta *Atmoſphæræ* Hiſtoria! Opus certè utiliſſimum, diu multumque deſideratum! Hunc ergo Obolum in Ærarium publicum conjicio, in quo quidem

quidem exarando Diligentiæ plurimum insumpsi, licet Elegantiæ parum; quippe Medicum ago, non Rhetorem.

Non nobis licet esse tam disertis,
Qui musas colimus severiores.

Martial.

NOTÆ

NOTÆ ſequentes, quæ in Opere paſſim occurrunt, ſic explicandæ ſunt.

AB i. e. Lumen Boreale; *viz.* Menſe Martio, 1728, ſic habes: *AB* 22. 10. P. M. W N W 1; ita porrò legendum: Lumen erat Boreale Die 22° Martii, Horâ Noctis decimâ, Vento W N W leniter ſpirante.

$\frac{'}{}$ Ad Diei alicujus pluvii Numerum ſuperſcripta ſignificat iſto Die haud exiguam decidiſſe Pluviam;

$\frac{''}{}$ multam;

$\frac{'''}{}$ graviorem corruiſſe Pluviam;

$\frac{''''}{}$ graviſſimam.

Ubi Dierum Numeri Lineâ conjunguntur, *viz.* 12—16, ſignificatur aliquam Pluviam omni Die, à 12 ad 16, decidiſſe.

× ad Caput Figuræ, Venti vim denotantis, indicat Ventum iſtius Ordinis fortem; ad imum verò, lenem; adeò ut 4^{x} vehementem denotet Procellam.

Per omnia Stylo utor *Juliano*, ſive vetere.

Obſervationes factæ fuerunt bis Die plerumque, ſcilicet Horâ fere octavâ matutinâ & ſextâ pomeridianâ.

Literæ Romanæ, (A.) (B.) (C.) *&c.* ad Notationes referunt.

OBSERVA-

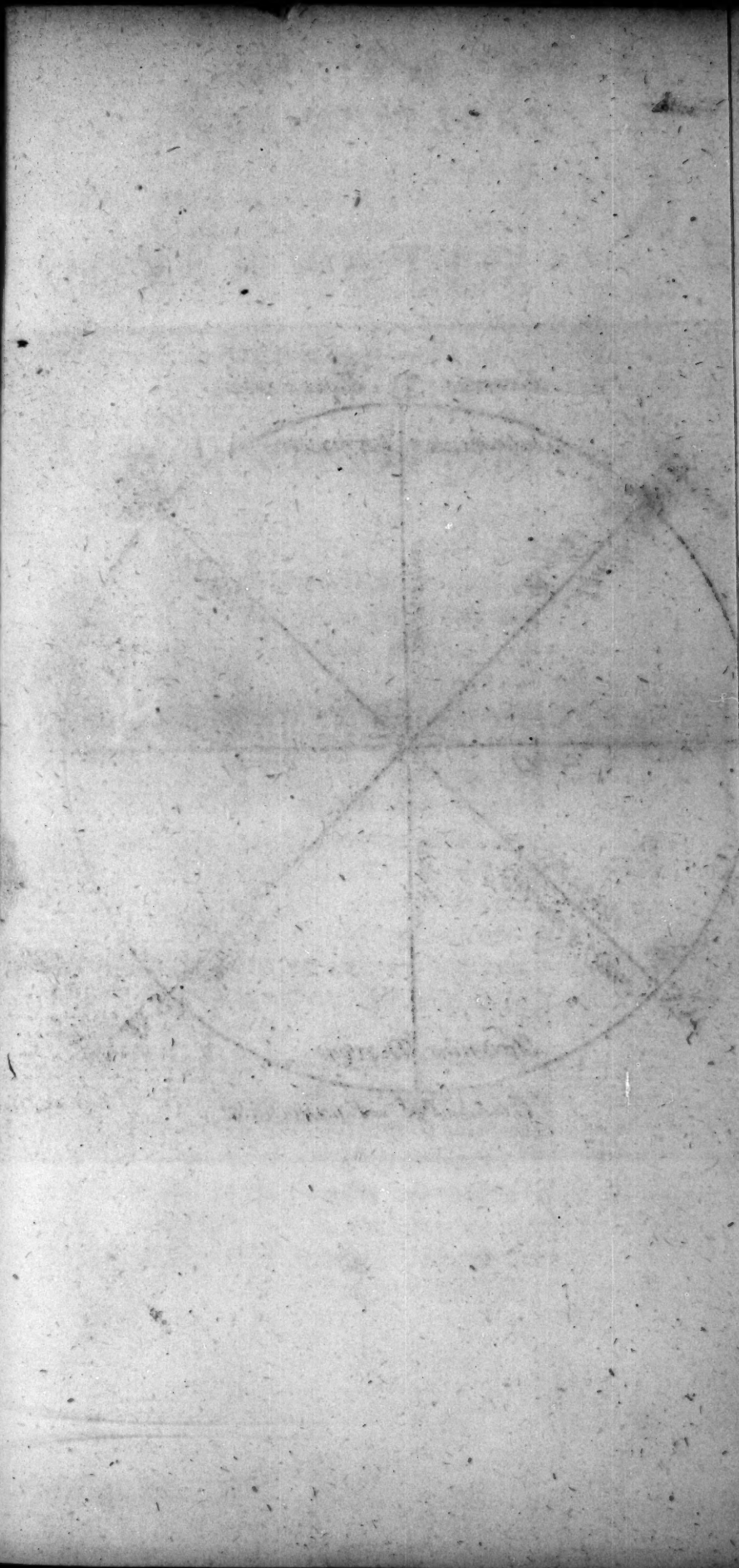

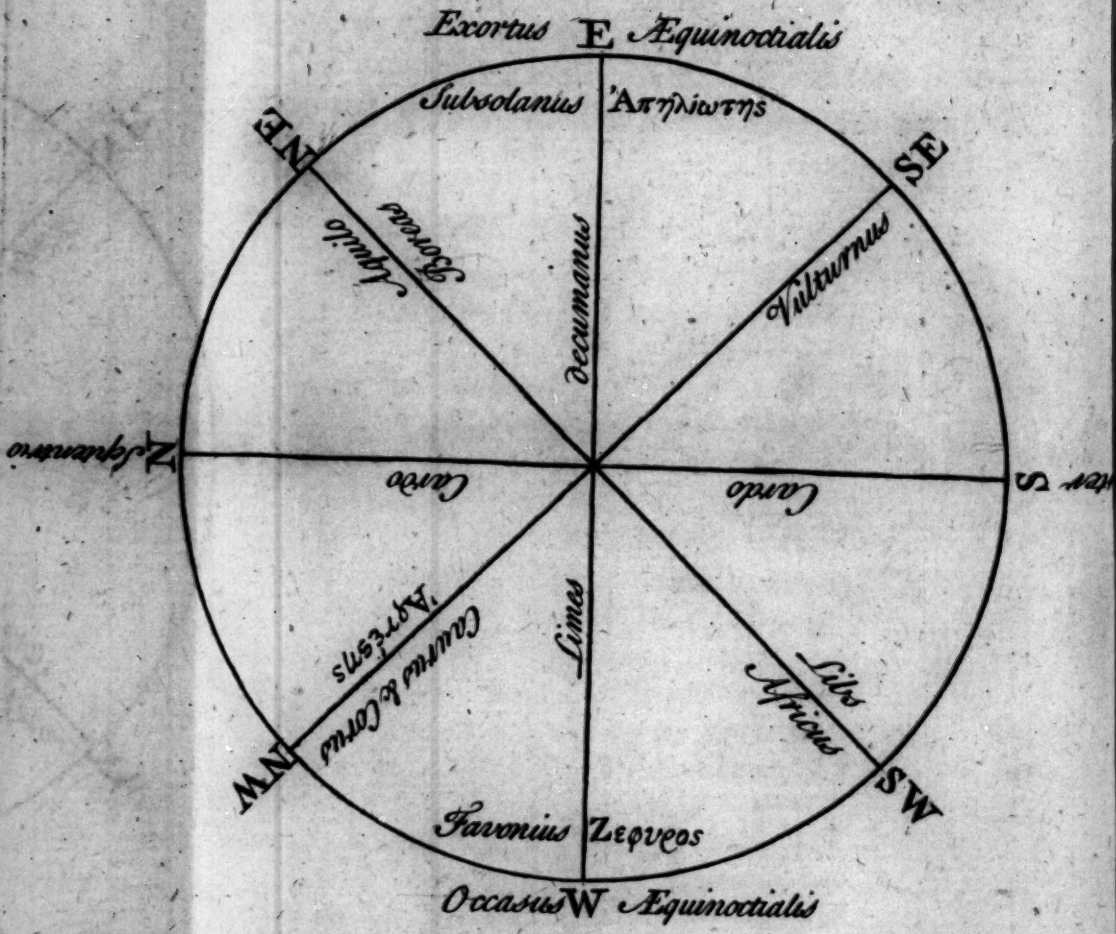
Exortus E Æquinoctialis
Subsolanus Ἀπηλιώτης
NE
SE
Aquilo Boreas
Decumanus
Vulturnus
Z Septentrio
Caro
Caro
S
Caurus & Corus Argestes
Limes
Libs Africus
NW
SW
Favonius Ζεφυρος
Occasus W Æquinoctialis

OBSERVATIONES

DE

Aëre & Morbis Epidemicis.

ANNO MDCCXXVII, retorridæ Æstati (majore quàm antehàc unquam Erucarum Numero infestæ) succeſſit Hyems pluvia ſatis, nec intempeſta valdè, ni quòd interfuit ſiccus admodùm Menſis Novemb. craſſo tamen valdè nubiloque Cœlo fœdatus. *Mercurius* interim in *Barometro* ad Stationem præaltam evectus eſt. Venti orientales plerumque, aut aquilonares, afflabant, haud verò inſequebatur tempeſtivum Gelu. Delabente *Barometro*, Decembris Initio, quàmplurima decidit Pluvia, paulò poſt autem reſurgente Gelu rigidum invaſit, à Die decimo octavo ſcilicet ad vigeſimum ſecundum: Pluvia inde ad Finem uſque.

Morbilli, qui toto Menſe Julio Sextilique evanuerant, medio Septembri recurrebant, Plureſque adoriebantur indies; malique admodùm fuere Moris Octobri & Novembri. Pari cum his Paſſu progreſſa Tuſſis *convulſiva* quàmplurimos invaſit Pueros, donec uterque morbus Caput ſubduxit Menſe Decembri. Porrò durante Octobri

bri & Novembri * Febris lenta *nervoſa* haud paucos corripuit; Tuſſiſque vehemens in omnes fere (A) Equos graſſata eſt, quæ ad Finem uſque Decembris perduravit, ê qua tandem Pars major evaſit.

Ad hunc adeò modum deſinebat Annus M DCC XXVII, cujus exeuntis Hiſtoriam ergò attigi leviter, ut, ſiqua forſan per Conjecturas liceret, ſequentium Morborum Cauſas rimaremur: nequè enim, *Epidemicorum* Naturam inveſtigando, ſolùm interſit cognoſcere quales Dies ſint, ſed & (B) quales etiam præceſſerint antè; ut cum Celſo loquar, Libro ſecundo, Capit. 1.

Totam Pluviæ Quantitatem, quæ decidit hoc Anno, ſic habeto.

	Dig. Dec.		Dig. Dec.
Januario,	2.965	Februario,	4.452
Martio,	1.868	Aprili,	1.511
Maio,	5.902	Junio,	2.483
Julio,	1.080	Auguſto,	0.299
Septembri	3.867	Octobri,	2.490
Novembri,	0.826	Decembri,	4.172
			Dig. Dec.
		Summa Quantitas,	31.915.

Breves quædam Notationes.

(A) In Obſidione Trojana, primò Canes; mox Muli, pòſt Homines, Peſte correpti fuerunt. Haud ſemel obſervavi morbum inter Pecora erupiſſe

* *Vide infrà Diſſertat. de hac Febre,* pag. 147.

erupiſſe primò, dein eum ipſum paulo pòſt Tempore in Homines *epidemicè* ſæviiſſe; quòd & Anno MDCCXXVIII, & MDCCXXXIII, fuit manifeſtiſſimum: in quibus nempe Tuſſis graviſſima omnes penè Equos corripuit uno, alterove, Menſe citiùs quàm Homines.

Quum nimirùm hoc Animantium Genus maximè ſub Dio verſetur, morboſæ Aëris *Diatheſi* ſit valdè obnoxium neceſſe eſt, non tantùm Aërem inquinatum reſpirando, eumque per Cutis *Poros* imbibendo forſitan; ſed, dum Aquas hauriunt, & carpunt Gramen, condenſatam quaſi ſub Specie Roris *Atmoſphæram*, morbidis Particulis contaminatam, exugunt: nam ut Lucretius Libro vi.

Aut in Aquas cadit, aut Fruges perſidit in ipſas,
Peſtilitas.

Inde eſt fortaſsè, quòd morbi hujuſmodi *epidemici* longè frequentiùs inter Ruſticos & Paganos oriuntur, quàm Incolas inter Urbium & Oppidorum; in his quippe Locis Ignes perpetui, Frequentia Hominum, atque id Genus alia, gravem noxiumque Aërem mutant maximè, aut omninò depellunt: donec ita tandem ſit onuſtus morbosâ materiâ, ut, rupto quaſi Aggere, Torrentis ad inſtar, irruat ubique. Hoc hiſce ſit Argumento, quòd, qui intra Domicilia luculenta verſabantur aſſiduè, rariùs *Epidemico* Anni M DCC XXVIII & M DCC XXXIII, correpti fuerunt.

(B) Conſtat utique à primo Autumno *Atmoſphæram* fuiſſe craſſam admodùm, & Vaporibus plurimis onuſtam, quos Ardor vehemens præ-

greſſæ Tempeſtatis elevaverat: qui, licet hìc ita condenſati fuerint, ut, ſæpe ſub Formâ Pluviæ, durante Septembri & Octobri, deciderent, atque ita noſtrum non inquinarent Aërem; in aliis tamen Locis & September & October fuere craſſiſſimo Aëre fœdati, & Menſes proinde inſaluberrimi. Per Novembrem certè, Aër, etiam hìc, fuit craſſus admodùm & graviſſimus, omnigenâ nempe Fuligine è retorridâ Tellure exhalatâ obſcuratus: atque ab hac cauſa tanti fuit Ponderis, non à pura ſua *Elaſticitate* & Gravitate propria, quæ Vapores evehunt altiùs, eoſque diſpergunt æquabiliter.

Qui præſentem *Atmoſphæræ* Faciem, dum Morborum *Epidemicorum* Cauſas diſquirunt, intuentur ſolùm, nec reſpiciunt elapſam, parum utique vident, aut eorum Cauſas, aut Naturam. Exemplo ſit Aëris Conſtitutio ſicca & frigida, quæ, non tantùm uno, vel & altero, Die durans, nimiam Fibrarum Rigiditatem generat, & morbidam Humorum Denſitatem, niſi & per Dies aliquot continuos duraverit. Rariſſimè vides graves & peſtilentes Febres fieri valdè *epidemicas*, ſi non poſt eximiam aliquam *Atmoſphæræ* Qualitatem, diu perſtantem.

Per Conſtitutiones Aëris mutabiles, Fibras fortè nimiùm corrugat hodiè ſiccus frigiduſque Boreas, cras eas fortè relaxat nimis humidus Auſter: ita quoddam quaſi Æquilibrium, in quo Sanitas conſiſtit, ſervatur; atque id maximè profectò, ſi quis probè cavet ſubitas has mutationes. Haud rarò herclè notavi, poſt Procellas graveſque Pluvias, Febres *epidemicas* multùm fuiſſe imminutas, & vi & numero; *Effluviis* nempe contagioſis & *morbificis Atmoſphæræ*

phæræ Conſpirationibus, hoc modo, diſperſis. Ideò fortè divus Auguſtus, cum in Gallia moraretur, Templum & vovit & fecit Circio, Vento vehementiſſimo; eique Turbini, etſi Ædificia ſæpe diruenti, Gratias publicas agebat Gens Gallica olim, referente * Seneca: utpote cui Salubritatem Cœli ſui deberet.

* *Quæſtion. Natural. Lib.* 5. *Cap.* 17.

DE CONSTITUTIONE Aëris & Morbis Epidemicis,

Anno MDCCXXVIII.

Januario.

PLUVIOSA admodùm (A) humidaque Tempeſtas induxit Annum; in ipſo quippe Menſe Januario cecidit Pluvia ad Dig. 6, 108. immenſa Quantitas! Fuit porrò Nivis aliquantum, Gelu parum valdè, Procellæ utique ſatis. *Mercurius* in *Barometro* depreſſus fuit maximè, ab ipſo Initio Diem xxi aduſque, ſæpe infra 29,0. Ventus ut plurimum auſtralis erat, vel occiduus, iſque ſæpe nimboſus: ſub finem Menſis autem Subſolanus, flante nonnunquam Boreâ, Cœlo Apricitatem & Columnæ mercuriali Altitudinem dedit, Nive ſubinde, aut Gelu ſequente. A xxvi ad xxviii haud parum Pluviæ decidit, etſi *Baroſcopium* fuit ad 30.0 & altius, Vulturno ſpirante: Argumentum ſanè Aërem onuſtum eſſe Vaporibus adhucdum.

Pluvia

Pluvia Die 1—6—8—10. 13. 14. 16. 17. 18. 19.——22. 26. 28.

Vehemens Grando corruit 15. p. m. S S W 3, Nix gravis 23. a. m. E N E 3.

Tota Quantitas adeò Aquæ pluviæ collectæ æquabat 6.108.

(B) Maximi Maris Æſtus inundantes 18, 19. S S E 3ˣ. Barom. 28.5.

☿ ii Altitudo maxima fuit Die 31, *viz.* 30. 2. E b N 2.
——— minim. ——— 18. —— 28. 5. S S E 3ˣ.
Barometri media Altitudo 29.3$\frac{17}{31}$.
Dies frigidiſſima fuit 25, Therm. Haukſ. 69. N N W 1.
— tepidiſſima — 3, —— ——— 50. S W 1.
Temperies Aëris media 56$\frac{5}{31}$.

Ab incipiente Menſe Tuſſes & *Catarrhi* fuerunt valdè frequentes, ſæpe cum Tumore Faucium moleſto, levi comitante Febriculâ plerumque: *Rheumatiſmi* & Anginæ paſſim. Magnus adeſt undique Spirituum Languor, & creber *Paroxyſmus hyſtericus*.

Februario.

Altam tenuit Stationem *Mercurius* ab Initio Februarii ad Diem xviii, ſpiraverunt ut plurimùm intereà Venti aquilonares, qui Cœlum reddidere ſiccum & apricum, Terramque aſtrictam Gelu, ineunte præſertim Menſe. Poſt Diem xviii Nix, Pluvia, Ventuſque ut plurimùm auſtralis: Temperies Aëris multo magis tepida & humida fiebat, gravi Pluviâ ſub finem ruente.

Pluvia, Die 13. 18. 20. 21. 22. 23. 25.
Dig. Dec.
Nix multa 19=1.924.
Levis fuit *AB* 26. Hora 9. p. m. E b N 1.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,3. ENE 3. } media Altitud. hoc
——— minim. 20. 29,0 WSW 2. } Menſe 29.8$\frac{8}{9}$.
Dies frigidiſſima, 1. 67. NE 2. } media Altitudo Ther-
— tepidiſſima, 25. 47. S 1. } mom. 57$\frac{16}{19}$.

(C) Tuſſes, quæ à primo Januario fuerunt valdè frequentes, jam factæ frequentiſſimæ, plurimis, Junioribus præcipuè, infeſtæ ſunt; quibus acceſſerunt Deſtillationes maximæ, ac Dolores Faucium atque Dentium, cum Glandularum Parotidum & Maxillarum Tumoribus. Hæc ferè omnia in Menſe ſuperiore, at jam cum his ingruit *febrilis* Affectio & Reſpiratio difficilis, imò pluribus, medio in hoc Menſe accidebant Pleuritides & Peipneumoniæ; quorum Sanguis extractus fuit viſcidus & parùm *ſeroſus*: cum tamen, durante Januario, vel ab ipſis *Rheumaticis*, rarò fuiſſet valde glutinoſus. Tunc porrò ſatis fuit exhibuiſſe Spirit. Volat. oleoſ. Elix. Aſthmat. le Mort. aut tale quid ex lenioribus Diluentibus, ad Sudores eliciendos & Tuſſim ſopiendam; rarò Venam ſecantes, nec *Epiſpaſtica* frequenter admoventes. Jam Sanguinem mittere ſæpe neceſſe erat, & repetitis *Anodynis* Vehementiam Tuſſis lenire; *Anacatharſin* & facilem Reſpirationem largâ pectorali & molli Potione detergente moliri: ad quem quoque Finem Opus ſæpe fuit Medicamentorum ex Oleoſis, Gum. Ammoniac. Oxymel. Scillitic. *&c.* cum eo tamen,

men, ut, dum hæc facta ſunt, Virium Languor Cardiaca leniora poſtularet; *Epiſpaſticis* intereà crebrò applicatis. Febris namque fuit lenta plerumque, Urina neque rubra valdè erat; nec Lingua valdè arida, nec urgebat importuna Sitis. Hoc Menſe porrò *Variolæ* erant *ſporadicæ* & mites, rarò lethales.

Martio.

Ventus Martio regnans fuit occidentalis, ſubinde ad Auſtrum, ad Septentrionem ſubinde, vergens, conſequente, ut ſolet, pluviâ, ſeu apricâ Tempeſtate. *Mercurius in Barometro* inconſtans, rarò ſublimis. Nebulæ ſæpe, Procellæ aliquando, Nivis aliquid ſub finem Menſis. Temperies Aëris craſſa & humida, attamen non vaidè frigida.

Pluvia 1. 3. 6. 8. 9. 11. 13. 14. 16—18. 19. Dig. Dec. 20. 22. 24—26—29=3.317

Procellæ 14. 15. S 4. cum maximis Maris Æſtibus. Nix alto mane 27.

AB 22. 10. p. m. W N W 1. Levis *AB* 23.8. p. m. N N W 1. Maximus Halo circa Lunam 11. 12.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,2 Malacia. } media 29.6$\frac{11}{30}$.
——— minim. 14. 29,1. S 4. }
Dies frigid. 27. 60. N N W 3. } media Ther. Altit. 49$\frac{2}{30}$.
— tepid. 17. 45. W 2. }

Tuſſes frequentiſſimæ toto hoc Menſe, levi plerumque cum Febriculâ. Febres *rheumaticæ* & *catarrhales* quamplurimæ; Ægrotantes omnes ad Sudores erant valdè prompti.

(D) Tertianæ exquiſitæ, ac ſemitertianæ, Febres, jam ſunt frequentiores longè quàm aſſolent in hac Regione: in Paroxyſmis urgent maximè Vomitus biliosus, æruginoſus, cum immenſa Pituitæ tenacis Copiâ; *Cephalalgia* gravis, ac ſæpe Delirium. Perpauci nunc *Variolis* laborant; aliqui *Rubeolis* corripiuntur & Juniores & Adulti.

Aprili.

Principio Menſis multa Pluvia, cadente *Mercurio*; aſſurgente verò, medio Aprili, Apricitas, Aër interim craſſus & nebuloſus. A Die xix ad Finem uſque humilem plerumque Stationem tenuit *Baroſcopium*, plurimâ ruente Pluviâ, ita ut pauciſſimi intercurrerent Dies aprici. Aër fuit valde craſſus, humidus & ſubfrigidus toto fere Menſe: Sæpe Ventus occidentalis, perſæpe furens Auſter. Viæ publicæ omnes Aquâ & Limo plenæ ſunt.

Pluvia 1—3—5. 8. 9. 13. 19. 20. 21. 22. 23. 25. 26. 28—30=4.153.
Dig. Dec.
Grando 11. 12. W N W 1.

☿ Altitud. maxim. 16. 30.0 Malacia, } media 29.5$\frac{5}{30}$.
——— minim. 29. 28,9. S b E 3^{x}. }
Dies frigid. 11, 55. N W 1. } media Therm. Altit. 45$\frac{13}{30}$.
— tepid. 18, 36. S S W. 1. }

Morbi ſuperioris Menſis, jam vi & numero aucti graſſantur maximè: imò Febres intermittentes à levi ſæpe Errore in putridarum Claſſem tranſiliunt, haud contemnendo Ægrotantium Periculo;

Periculo; facillimè porrò recidivæ corripiunt, quos ex toto reliquerant antè.

Maio.

Aëris Conſtitutio humida & Ventus auſtralis ad medium propè Menſem duraverunt. Initio Barometer fuit depreſſus; à xvi Caurus, aut Septentrio, leniter ſpirans *Mercurium* tenuit ad 29.8 circiter fere ad Finem uſque: Aër interim ſiccus erat & ſubtepidus.

Pluvia 1. 2—5. 9. 10. 12. 15. 18. 20. 21. Dig. Dec. = 1.633.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,0. Malacia. } media $29.6\frac{12}{17}$.
——— minim. 3. 28,9. S S E 3. }
Dies frigid. 1. 46. S b W 3. } media Therm. Altit. $35\frac{37}{51}$.
— tepid. 23, 30. W N W. 1. }

Febris *Catarrhalis* ac Tuſſes jam evanuêre penitùs; at (E) Febres intermittentes ſæviunt adhuc. Vix ullæ nunc *Variolæ*.

Junio.

Prior Junii Pars Ventos habuit auſtrales & occiduos, Pluviamque haud exiguam; *Atmoſphæra* etiam plerumque craſſa erat & humida: *Baroſcopium* mediam fere tenuit Stationem. Poſterior Menſis Pars erat magis ſerena, ſicca & calida; Venti ab Oriente, aut Plagis arctoïs.

Pluvia 1. 2. 4. 7. 8. 9. 11. 12. 17. 20. Dig. Dec. 25. 26 = 1.636.

Fulgur & Tonitru, 17. 26.

☿ Altitud. maxim. 28. 29,8. N 1. } media 29. $5\frac{17}{30}$.
——— minim. 8. 29,2. SWbS 2. }
Dies frigida 10. 37. WNW 1. } media Therm. Altitud. $30\frac{4}{30}$.
— calida 29. 23. ESE 1. }

Febres intermittentes adhuc paſſim; aliquæ putridæ, lentæ, *nervoſæ*.

Julio.

Per Initia Menſis Aër fuit apricus, ſiccus & fervidus; Ventus aut nullus, aut Subſolanus; Ros plurimus: labente autem *Mercurio* ix & x. multa Pluvia, reſurgente paulò pòſt, Serenitas: dein relabente magis xv & xvi. gravis Pluvia: varia pòſt Tempeſtas ad Finem uſque Julii, Vento plerumque ad Occidentem vergente: Aër intereà erat longè humidior, & ad Finem valde craſſus.

Pluvia 9. 10. 15. 16. 17. 18. 20. 25. 26. 28.
Dig. Dec.
30. = 3. 179.

Die 2 Horâ 11. p. m. malacia; permagnum obſervavi Lumen boreale, cujus Radii lucidi, at non colorati, vibrantes, terminari videbantur in coruſcante quaſi Umbellâ paulò ultra Zenith octo, decemve, fere Gradus, Meridiem versùs. Centrum hujus lucidæ Coronæ eodem fere Intervallo diſtabat ab Arcu meridiano, certiſſimè ad Orientem: quod idem utique haud rarò nuperis Annis notavi. Durante Splendore hoc boreali plurimus Ros decidit; ſi ventus fuit aliquis, à Septentrione venit.

Die

Die 22. H. 9. p. m. N. 1. leve, at insolitum Lumen boreale eluxit, cujus Radii pyramidales, inverso planè Ordine, vibrabant: horum enim Vertices ad Centrum, quasi paulò infra Horizontem, sub ipso Axe boreo tendebant. Die 4 & 17. W N W 1. parvæ *AB*, at nihil insoliti. Tonitru 8.

☿ Altitud. maxim. 3. 29,9. Malacia. } media 29.6.
——— minim. 16. 29,0. S W 1. }
Dies frigid. 23. 37. E 1. } media Therm. Altitud. $28\frac{16}{32}$.
— fervidus 7. 18. E S E 2. }

Febres tertianæ & duplices tertianæ adhuc, paucæ quoque putridæ. Languores graves à profusis Sudoribus, quibus omnes infestantur maximè: Laxis nempe & patulis Cutis *Poris* Humores, à Fervore Tempestatis rarefactos, & colliquatos, immoderatè transmittentibus.

Augusto.

Ineunte Augusto Cœlum fuit plerumque sudum, Aër siccus & fervidus, *Barometer* altum tenuit Locum, Venti Septentrionales: exeunte autem Aër fiebat humidior longè, & cum *Mercurio* decidit Pluvia; interim Zephyrus, Libs, aut Corus, perflabant assiduè.

Pluvia 1. 11. $\frac{III}{13}$. 17. $\frac{III}{20—22}$. 24—$\frac{I}{27}$, $\frac{II}{28}$.
Dig. Dec.
29,=1.894.

AB. 18. 20. p. m. N N W 1. Fulgura & Procella 20 Nocte. S W.

Maximus Maris Æstus 27. S S W 3—28. S W. $3^{\frac{1}{2}}$.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,1. N b W 1. } media 29.6$\frac{20}{31}$.
——— minim. 28. 29,0. S W 3^{x}. }
Dies frigid. 29. 38. N W 1. } media Therm. Altit. 30$\frac{4}{31}$.
— fervid. 5. 20. W N W 1. }

Febres intermittentes ſub Finem Menſis frequentiores: *Diarrhææ* & Morbi colici plurimi.

Septembri.

Corus fere ſpirabat quotidie ab Initio Septembris ad Diem xi, *Barometrum* attollens, Nubeſque diſpergens pulcherrimè. A xvii ad ipſum Finem Ventus ex Oriente, flectens ſubinde ad Auſtrum, ſubinde ad Septentrionem, furens, ſæpe perflabat, & *Mercurium* magis quàm quis crederet, deprimebat, haud multâ nempe tunc decidente Pluviâ: interim humidus erat & frigidus Aër.

Pluvia, 4. 6—8. 10. 16. 17. 18. 23—25.
Dig. Dec.
26=1.526.

Maximi Maris Æſtus à 22 ad 25, perfurente Vulturno.

☿ Altitud. maxim. 10. 30,0. N W 1. } media 29.5$\frac{21}{30}$.
——— minim. 24. 28,5. S E b E 3^{x}. }
Dies frigid. 20. 46. E b N 3. } media Therm. Altitud. 38$\frac{18}{30}$.
— tepid. 1. 27. Malacia }

Febres intermittentes paſſim & nonullæ putridæ, *Diarrhææ* quamplurimæ; morbus autem colicus rarior ſolito hac Tempeſtate: haud pauci *Ophthalmiâ* & Tumore Colli Fauciumque correpti ſunt.

Octobri.

Octobri.

Libs fere perpetuus flavit à ii ad xiii Octobris, *Mercurio* multùm cadente; Pluvia interim continua decidit: pòst Boreas, aut Euronotus, xxvii aduſque, ſcandente *Baroſcopio*, & conſequente Apricitate; inde humidus Auſter gravem perpetuamque Pluviam demiſit.

Pluvia 2. 3—6. 7. 8—10. 12. 13. 20. 21. 24. 28. 29. 30=5.386.

AB. 1. 8. p. m. N N E 1. levis *AB.* 14. 9. p. m. N E. 2—15. N N E. 1—22. E N E 1.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,2. N N E 1. } media 29.5$\frac{4}{31}$.
— minim. 8. 28,8. S W 2. }
Dies frigid. 16. 55. N N E 1. } media Therm. Altitud.
— tepid. 2. 40. S S W 2. } 46$\frac{16}{31}$.

Febres *Eryſipelatōdes* & *Petechiales* paſſim.

Novembri.

Pluvia adfuit perpetua, non tamen valde gravis, ad ix Diem Novembris, dum Ventus ex Auſtro plerumque fremuit maximè. Aër intereà fuit humidus valde: tunc Aquilo diſcuſſit paululum Nubes, flectens inde variè Ventus ad Occidentem, per Auſtrum recurrebat tandem donec Orientem attigit, mutans interim aſſiduè Cœli Faciem & *Barometri* Stationem: pòſt verò deflectens ad Septentrionem, rigidam invexit Brumam, Cœlumque ſerenum.

Pluvia

Pluvia 1. 2. 3—8. 9. 14. 16. 18—20. 22. 24. 25. = 3.535. Dig. Dec.

Procella 1. mane primo W S W—15. Nocte. S b E—18. H. 2. p. m. S S E. 4x.

Levis *AB.* 22. Permagnus & vividus Halo circa Lunam 6. 10. p. m. S 3. Maximus Maris Æſtus 18. S S E. 4x.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,2. Malacia. } media 29.5$\frac{25}{30}$.
——— minim. 25. 28,8. E S E 3. }
Dies frigid. 30. 72. rigidiſſimum Gelu ! } media Therm.
—tepid. 7. 42. S S W 3. } Altitud. 54$\frac{24}{32}$.

Morbus peſtilens inter Boves. Coryzæ & Tuſſes ſunt valde frequentes.

Decembri.

Ab initio Decembris ſubſedit ſenſim *Mercurius* in *Baroſcopio*, multâ ruente Pluviâ. Ventus fuit interim varius quotidie, Aër autem maximè humidus; donec Aquilo mutavit Rerum Faciem, Geluque rigidiſſimum protulit & Nivem; eaque borealis Ventus, aut Orientalis, continuabat ad ipſum Anni Exitum.

Pluvia 3. 4. 5—7. 8—10—12. Nix 17. 18. 21. 23. 24. 25. = 2.273; Nive exceptâ, eam namque totam non potui ullo modo colligere, quùm citò impleverit Vas recipiens, ibique congelata remanſerit, avolante reliquâ: fuit autem ejus Quantitas proculdubio haud exigua, cum alta fuiſſet undique ſexdecim ſaltem Digitos. Dig. Dec.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 15. 30,3. N 1. } media 29.7$\frac{4}{11}$.
—— minim. 8. 28,8. S b W 3. }
Dies frigidiſſimus 23. 75. N E 2. } media Therm. Altitud.
— tepid. 7. 52. S S W 3. } 64.

Febres *rheumaticæ* paſſim, & Paroxyſmi (F) Aſthmatici frequentes: quamplurimæ Tuſſes, eæque ſæpe graves, ſub Finem Menſis præſertim.

Dig. Dec.

Tota, quæ decidit, Pluvia hoc Anno fuit 36.564.

Notationes aliquæ.

(A) Aër fuit ita humidus fortè quòd parùm admodùm Gelu fuiſſet. Gelu certè Atmoſphæram reddit ſiccam, condenſando Vapores, eoſque Terræ coagmentando; Terra interim ipſa ita Gelu conſtricta eſt, ut Exhalationes impediat. Hoc in Degelationibus eſt maximè conſpicuum, ubi omne Solum, quaſi Aquâ perfuſum, humeſcit, imò fere ſpumeſcit; datâ ſcilicet Viâ Vaporibus à Calore ſubterraneo elevatis, at Gelu antè ad Terræ Superficiem aſtrictis. Hinc eſt quòd Gelu diu durans Terram fœcundet, retentis nempe ſalinis & ſulphureis Halitibus, ut Agricolæ nôrunt: atque hinc fortè poſt longum Gelu, cum degelatio accedat, morbi *Epidemici* oriuntur, ut obſervatur ſæpiſſimè.

(B) Nonne hi Maris Æſtus exundantes, partim fortaſsè, pendebant à maxima Aëris Levitate, has

has in Regiones incumbentis, qui Maria noſtra longè minùs premebat quàm circumfuſum Oceanum; Aquis nempe hic confluentibus ad Æquilibrium reſtituendum? Quoniam Aquam inter & Argentum vivum intereſt differentia, quod ad Pondera, 14 ad 1 quàm proximè; ſequitur manifeſtè *Barometro* in hac Regione integrum Digitum ſubſidente, Aquas debere hic quatuordecim Digitos altiùs aſſurgere, quàm ubi, ex Proportione dicta, major eſt *Atmoſphæræ* Preſſura.—— Annon porrò hac ipſa de Cauſa fortè violentiſſimè urgente, diſploſis ſcilicet ſubitò Vaporibus, Aëreque pro Tempore maximè rarefacto, Columnæ iſtæ Aquarum (quas *Spouts* vocant) & immenſi iſti Fluctus (quos *Boars*) evehuntur nonnunquam? Fulgetra namque ſemper fere hæc comitantur *Phænomena*, quæ momentaneum quaſi Vacuum faciunt. Haud ſemel certè memini Montem quaſi Aquarum (quem a *Boar* hic vocant) perbrevem intra Horæ Quadrantem, imò multo minore Temporis Spatio, inundâſſe ad Altitudinem perpendicularem Pedum ſaltem duodecim, atque mox receſſiſſe penitùs: quod vix fortè ullâ aliâ Ratione explicari poteſt.

(C) Humida valde frigidaque Aëris intemperies ſemper Gravedines, Tuſſes, & morbos à *ſeroſa* Colluvie pendentes gignit; idque non ſolum *Perſpirationem* inhibendo, ſed & inſuper Humiditatem noxiam, Sale aëreo ſive Nitro gravidam, Sanguini per ipſos Cutis Poros inſinuando: nec dubito, quin ob has Cauſas Tuſſes Britannos noſtros longè magis infeſtent quàm Gallicum, aut Heſperium, Populum, qui ſicciore gaudent & tepidiore *Atmoſphærâ*. An

Aër

Aër ipſe quidem Corpora noſtra ſubire poteſt ſub Aëris Forma, dubito; per * Cortices autem Plantarum, imò Arborum, penetrare certum eſt. Extra omne dubium verò aërea Humiditas Cutis *Poros* permeat; nec mirum, quippe duriſſima Ligna & Saxa penetrat.—Plura ſane Experimenta hanc aërei Humoris Attractionem confirmant; & quid quæſo huic ſit magis Impedimento quàm Terebinthinæ, aut Argenti vivi Exhalationibus, quæ vel intimum intrant Corpus? † Juvenis quidam ſanus, Jejunio & Labore confectus, Spatio unius Noctis octodecim Uncias imbibit per *Poros*. Hoc, etſi non tantâ Quantitate, notant ſæpiſſimè, qui Curſibus præſunt equeſtribus, ubi jejuniis ad certum Pondus redigendi ſunt Equiſones.

Tria hinc in regenda Valetudine Conſectaria ducantur: 1. Ut jejunus Nemo, nec fatigatus admodùm, contagiolo ſe committat Aëri, aut Febre malignâ, aut peſtilente, correptos inviſat; pluribus, imò Medicis, hoc fuiſſe Exitio memini: tunc enim ex facili *Effluvia* morbida accipiunt.

2. Cavendum eſt maximè, ne quis diu in Aëre inquinato verſetur. Methodici olim, Teſte ‖ Cœlio Aureliano, vel Cubiculi Aërem medicabant: plurimum utique intereſt, an ſubfrigidam reſpirat Auram ardente laborans Febre, an æſtuoſam, liberam, an denſam nimis; ideo, jubente ‡ Celſo, in amplo Conclavi tenendus eſt; ſi id quidem non eſt, eluceat modicè Focus, quo per Caminum impura & morbida Mephitis eliciatur, quæ diu aliter ſtagnans magis magiſque in Ho-

* Hales's *Vegetable Statics*, cap. 5.
† Vid. *Jacob. Keil*, Medicin. Static. Britan.
‖ Lib. ii. cap. 36. ‡ Lib. iii. cap. 7.

ras peſtifera redditur; atqui hoc modo perflabile ſervetur Cubiculum tutiſſimè.

3. Hinc porrò vides quanto diſcumbis Periculo cum impuro Lecti Socio; quot tabidos, hac de Cauſa, factos novi, ſaniſſimos olim? quantum hinc cavenda Lecti Conſortio? quantum hinc marcet formoſa Puella ſicco admota Seni; dum ille vigeſcit? Nec melior potuit inveniri modus refocillandi decrepitum Judæorum Regem, David, quàm conſulendo, ut illum in Sinu foveret perpulchra Shunamita Virgo.

(D) Ex humida valde & minùs *elaſtica* Aëris Conſtitutione Sanguinis Lentor nimiùs producitur facilè; unde *Circulatio* per Vaſa minima haud expedita, per majora autem debito rapidior, eaque aucta plurimum à ſuſcepto Frigore, *Perſpirabile* ſubito reprimente. Unde Paroxyſmus ſequitur febriculoſus; qui tamen brevi faceſſit, amotis nimirùm Repagulis, & conſequente Sudore, niſi aut Sanguis ſit lentus valde aut viſcidus: tunc enim vel putrida ac lenta Febris, vel ardens ac vehemens, ſubſequitur; prout nempe Fibrarum *Tonus*, magis minúſve *elaſticus*, & Status Humorum diſpoſuerit. Quamobrem monerem Tyrones medicos, ne nimiùm forent in exhibendo Corticem Peruvianum, *Alexipharmaca* & *Salia volatilia*, præproperè, in ipſo præſertim Initio Febrium intermittentium, nec niſi poſt debitas (prout fuerit opus) *Evacuationes*: Error namque talis haud rarò Pleuritides & Peripneumonias arceſſit, aut Febrem cum Delirio, vel Comate, continuam. Febris utique intermittens rarò aliquem jugulat; ſi tamen, ex ea, facta eſt continua in malis Æger eſt (monente Celſo Lib. iii. capit. 15. ad finem.)

In

In primis ideò Acceſſionibus vix aliquid Ægro neceſſe eſt, niſi ut ſorbeat affatim Potum aliquem diluentem, tepidum; quod & Horrorem diſcutit, & Vomitum, ſi urgeat, promovet, finemque tandem *febrili* Paroxyſmo facit, Sudores eliciendo: ad quod idoneum eſt maximè ut Æger ſe in Lectulo contineat, durante Paroxyſmo. Tunc demum Febre bene finitâ, ex Medicamento vomat, Alvum purget denuò, aut ſaltem ducat, ſi cita antè non fuerit; tunc enim, Rhabarbaro exhibito priùs, eam comprimere licet.

Multum utique facit ad omnigenas Febres extinguendas, poſt debitam (ſi ſit neceſſe) Sanguinis miſſionem, primarum Viarum à putrida *Cacochymia* Purgatio. Neque hoc ſolùm modo prodeſt Vomitus, ſed & ipſa ejus Actio Obſtructiones, vel in ipſis Corporis Penetralibus, reſerare apta eſt: ad utrumque igitur Scopum eum provocare utile eſt; id ipſum quippe Febres quaſdam intermittentes ſæpe ſæpius curavit.

Poſt ſecundam, tertiamve, Acceſſionem quod Genus Febris ſit ſcire licet, atque exin Medicinam aptare idoneam, in qua Jure merito primum obtinet Locum Cortex Peruvianus: at neſcio quo Fato, utcunque ſeduli fuerimus in iſto eligendo, ad has Febres abigendas, Opinione longè minùs, profuit; niſi primò Cinnabari, Camphorâ, Myrrhâ; pòſt *Stomachicis aromaticis* & *Chalybeatis* adjutus. Tunc equidem *Mercurii alkalizati* Uſus mihi haud innotuit, quem paulò pòſt tamen mecum communicavit optimus ille, celeberrimuſque Medicus, D. D. Cheyne: hanc verò Mercurii Præparationem ad plurimos Morbos maximè efficacem eſſe millies inde inveni. Maximam profectò vim habent *Mercurialia* con-

tra Sanguinis Lentorem & Obſtructiones Vaſorum; imò ſine Stimulo ſalino præparata non ſolum in Febribus intermittentibus eſſe utiliſſima, ſed & in *Pleuriticis*, *Peripneumonicis* & *Rheumaticis*, poſt debitam Sanguinis Miſſionem, plurimùm prodeſſe novi: dum enim lentos attenuant Humores, parùm interim rarefaciunt Sanguinem, aut exagitant, etſi Pondere ſuo momentum ejus multùm adaugent. Acutiſſimus JURINIUS demonſtravit olim, * Gravitatem Globuli Sanguinis rubri eſſe ad Gravitatem Seri, ut 1126 ad 1030: atqui tantæ potiſſimùm Gravitatis effecti videntur Globuli, ut Seri Tenuitatem conſervarent, & ſanguineos Tubulos præſtarent meabiles; at cum magna adſit Tenacitas Humorum, & Obſtructio Vaſculorum pertinax, iis utique utendum eſt, quæ multò majore pollent momento.

Sub Finem verò harum Intermittentium *Stomachica Chalybeata* & *Auſtero-Aromatica* juvabant maximè, queis ſine Tumor Pedum *oedematoſus* ſemper, & recidivæ Febres accedebant ſæpiſſimè; imò cùm morbus ex toto diſcuſſus fuiſſet, ad Recidivam præcavendam commodum erat omninò, Die ſcilicet octavo, vel decimo pòſt, Corticem Peruvianum & *Martiata Stomachica* reſumere, ad paucos ſaltem Dies. Nonne ideò eadem hæcce, ſubinde aſſumpta, perbona ſint ad *Prophylaxin*, dum Aër nimis humidus & parùm *elaſticus* Sanguini Lentorem inducit, & Vim Fibrarum enervat; idque præcipuè debilioribus, ac *Syſtaſi* Nervorum infirmâ affectis? Hæc utique Methodus mihi optimè ceſſit in *Hyſtericis*

* *Tranſact. Philoſoph. Anglic.* N°. 361.

ſtericis & *Hypochondriacis* ſæpiſſimè.——Hoc forſan haud abſurdum erit Monitum iis, qui haud proſperâ Valetudine gaudent, aut illis, qui eorum Sanitati proſpiciunt. Delicatulis, ac Mollitiis fluentibus, haud injucundum, nec fortè inefficax Antidotus, erit Malum Aurantium Hiſpalenſe toſtum, ex Vino rubro generoſo, poſt debitam Infuſionem.

Nihil ſanè ad Febres intermittentes eradicandas facit magis quàm frequens Vomitio, præcipuè ubi Nauſea & Vomitus urgent, quod in his ferè accidit ſemper: dum namque Stomachus, ſeu muco acido obrutus, ſeu biliosâ Colluvie, languet, quaſi Vas iners, Fermento imbutum putrido, Ingeſta omnia corrumpit: hinc perpetuus morbi Fomes, donec perpurgatur Ventriculus. ——Ad movendum autem Vomitum, vel Decoctum Radicis Ipecacuanhæ, vel Infuſio ex Vino, exhibetur tutiſſimè; ſi vis aliquid fortius, Vini benedicti Cochleare unum, alterumve, adjici poteſt. Perperàm verò (quod ſuadent nonnulli) oleosâ, aut immensâ ſubtepidæ Potione ſolicitatur, quarum prior oblinit potiùs quam deterget Ventriculum, eum altera onerat nimiùm: imò ſæpe adeò non juvant immanes iſti Hauſtus, ut, Stomachum nimio plus diſtendendo, Vim ejus conſtringentem, omnemque Actionem perdant omninò. Longè igitur longèque rectiùs promovetur Vomitio modicâ Potione tenuis Infusûs Florum Chamæmeli, ſub Finem verò Vini rubri cum Aquæ Dimidio, Duplo, aut Triplo, prout Res exigit, in quo lene aliquod Aromaticum ſit incoctum: Suſtentat hoc quippe totius Corporis Vires, & naturalem Ventriculi Potentiam erigit plurimùm, ita ut quicquid Plicis ſuis inhæret exprimat, ſe nempe corrugando validiùs; adeòque

tandem Ventriculi Tunicas corroborat, ut multo minùs poſtea ſit obnoxius Illuviei nocenti. Hinc fit quòd Vomitus ex Vino rubro auſtero & aromaticis parato tantum Arthriticis profit, ubi morbus Stomachum occupaverit.

* Provocabant olim Romani Luxuriæ Causâ Vomitum, quidni nos Sanitatis? Quandoquidem vix aliquid ſubeſt Periculi, modò deſcriptâ excitetur Methodo, & poſt debitam, ſi commodum eſt, miſſionem Sanguinis: nam ſive plus eſt injectum quàm quod concoqui poſſit, periclitari ne corrumpatur non oportet; ſive jam corruptum eſt, nihil commodius eſt quàm id, quâ viâ primum expelli poteſt, ejicere. Haud alio utique modo expurganda eſt Colluvies Stomachi biliosa, aut pituitoſa, multorum ſanè Morborum Origo & Fomes: quicquid enim primâ Digeſtione corrumpitur, haudquaquàm emendatur in ſecunda Concoctione, adeoque qualis efficitur *Chylus*, talis fit Sanguis.

Nec ſolùm Corporis Vigorem conſervat purus, firmuſque Stomachus, ſed & Animi etiam Acumen; ideo † Carneades, Academicus, ſcripturus adverſus Stoici Zenonis Libros, ſuperiora Corporis candido Elleboro purgavit: perpauci ſane Philoſophi ex Apicii Schola prodiêre; vix aliquid certe Cerebro officit magis, quàm ingluvie diſtentus Venter.

Audi ‖ Horatium, haud omninò Pythagoricum—

——— *Quin Corpus onuſtum*
Heſternis Vitiis Animum quoque prægravat unà,
Atque affigit Humo divinæ Particulam Auræ.

Qui

* *Celſus*, Lib. i. cap. 3. † *A. Gellii*, Lib. xvii. cap. 15.
‖ *Sermon.* Lib. ii. Satyr. 2.

Qui ſecum reputat Nervi *intercoſtalis* & *Paris vagi*, ſive octavi, longas Ambages, Implexus, Ramuſculos, horumque Concentum atque Conſenſum; quorum alteruter Veneno, aut acri aliquo tactus, Vomitum ciet illicò; qui porrò ſpectat, Actione Vomitûs, omnem intendi Nervum, omnemque concuti Fibram; idoneus ſolùm eſt Judex, quibus in morbis, quaque ſub Conditione, excitanda ſit Vomitio: in pluribus haud dubio utilis eſt admodùm, quum & omnes Corporis Humores attenuet, omneſque promoveat Secretiones.

(E) Haud ita multum in medendi Methodo mutavi, ni quòd opportunum eſſe invenerim Medicamentis, ſuprà laudatis, addere Elixir Vitrioli, & Aquas Spadanas, aut Pyrmontenſes, haurire quotidiè. Nec pœnitendo utique Eventu, tunc Temporis, Balneum frigidum commendavi; præcipuè convaleſcentibus ab intermittente rebelli: ad Fibrarum nempè Tonum reſtituendum, & Humores lentos comminuendos. Hinc didici tandem quantum poteſt tale Remedium, ubi vix alia proficit Methodus, idque nonnunquam in pertinace Quartana: novum hoc forſan & inauditum, mihi verò probè expertum.

(F) Dum Subſolanus afflat, ſeu Boreas, Aër & elaſticus valdè & gravis evadit, plerumque porrò frigidior; ſolito magis ideò diſtendit, premitque Pulmones: quinetiam *Atmoſphæra* ponderoſior externum Corporis Habitum comprimit, &, ſi ſit frigidior, Nervos Fibraſque cutaneas conſtringit: minus hinc Sanguinis εἰς τὰ ἔξω, εἰς τὰ ἔνδοθεν verò ejuſdem Congeſtio, & proinde motus rapidior. Non mirum ideò ſi infirma Pulmonum *Craſi* laborantes talem Aëris

Constitutionem malè ferunt, Vesiculis nempè pulmoneis Aëre distentis nimiùm, Vasculis sanguiferis Cruore. His de Causis quamplurimi, Vento ad Orientem vergente, certo certius ferè Asthmatis Paroxysmo corripiuntur. His præcipuè Asthmaticis convenit Sanguinis Missio, imò, *Dyspnœâ* urgente maximè, necessaria est omnino; tunc lenia *antiphlogistica* Purgantia, Gas Sulphuris, Acetum & Oxymel Scilliticum, ex Posca, Mulso, aut Potu tenui subacido, Paroxysmum solvunt: porrò Pedes demittere in Balneum ex Aqua tepida hisce Auxilio est, Humores alliciendo ad Partes inferiores.——Novi Virginem elegantem uno, alterove, Die ante Menstrua, gravi Spiritûs Difficultate corripi solitam, cui hoc certum semper subitumque attulit Levamen.

Pituitosis contrà, humidisque Asthmaticis, Vomitoria, *Epispastica*, *Volatilia*, Purgantia fortiora, & Detergentia acriora opitulantur.

DE

DE AËRE
ET
Morbis Epidemicis,
ANNO MDCCXXIX.

JANUARIO.

INEUNTE & exeunte Januario Aër fuit frigidus valdè, Venti aquilonares, permagna Elevatio Barometri, Nebulæ sæpè denſiſſimæ, & nonnunquam fœtidæ, Gelu frequens & rigidum valdè. Medio autem Menſe, ſubſidente Mercurio, Pluvia, Ventuſque varius, qui ab Occaſu vergebat plerumque ad Septentrionem. Ad Finem orientales Venti Aërem deſiccabant plurimùm, quamvis fuerat antè multo humidior.

Pluvia 4. 12. 13—16. 19. 21. Nix 7 No-
Dig. Dec.
cte=0.900.

AB. permagna Die 6. H. 11 Hoctis. ENE. 1. Lucidam quaſi Nubem obſervavi, Die 14. H. 9. p. m. inter Orionem, Taurum & Os Ceti, coruſcantem undique Radiis vibrantibus, lucidiſſi-

mis, etsi ne vel minima alibi extiterunt Signa Luminis borealis, istâ Nocte.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,4. Malacia. } media 29.9$\frac{18}{31}$.
——— minim. 14. 29,1. WNW 2. }
Dies frigidissima 1. 74. ENE 1. } media Therm. Altitud.
— tepid. 19. 52. WNW 1. } 61$\frac{1}{31}$.

Tumor Faucium *anginosus*, & Tusses, valdè frequentes; Perniones, etiam inter Adultos, frequentissimi: Pleuritides & Febres *rheumaticæ* passim.———Prælarga Sanguinis missio *Pleuriticos* juvabat maximè, Potusque multus emolliens; eadem omninò Methodus *Rheumaticis* auxiliabatur: atroces verò Artuum Dolores plurimùm levabant Fomenta tepida laxantia, admota subinde.

Februario.

Initio Februarii *Baroscopium* indicavit 30.2, flante Septentrione; post Diem vii Ventus ab Occidente venit, flectens modò ad Austrum, mox quoque ad Arctum, Pluviâ cadente: à xiv ad Finem usque Flatus perpetui, ac sæpè vehementes, ex Oriente frigidam siccamque *Atmosphæram* fecére, surgente plurimùm *Mercurio*.

iii 1 1

Pluvia 4. 7. 9. 10—12. Nix 5. 14. 24. Dig. Dec. =1.814.

Ventus turbineus 23. 24. Fulgura 9. H. 8. p. m. S W b S 3.

(A) Spiritus Thermometri Hauksbeiani sæpè ad 66 hoc Mense subsidebat, cum tamen vix ulla uspiam visa fuerit Glacies, à xvii ad xxi præcipuè.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxima 25. 30,3. E 3. } media 29.7$\frac{3}{28}$.
——— minima 10. 29,1. W 3. }
Dies frigid. 6. 71. N 1. } media Therm. Altitud. 62$\frac{10}{28}$.
— tepid. 9. 56. S W b S. 3. }

Graves *Rheumatiſmi* & Arthritidis Paroxyſmi, qui multo magis quàm ſolito excruciant. Tuſſes ſiccæ, laborioſæ, frequentes ſunt. Sanguis, è quocunque ferè detractus, eſt craſſus valde, & perpaululum Seri habet; ubi Febris aliquid acceſſit, admodùm eſt viſcidus: Pleuritides tamen, ac Peripneumoniæ, non æquè frequentes ſunt ac quis expectaverit. Multi adhuc Aſthmate laborant, & plurimi, imò Adulti, Pernionibus vexantur.

Martio.

Frequens perflavit Aquilo ad xiv uſque Martii; xv fremuit Vulturnus, plurimâ ruente Pluviâ; xvi & xvii Boreas furebat maximè; ſub Finem lenior ſpirabat ab Occidente Ventus, cadente *Mercurio:* Vehementiſſimus autem aderat Turbo è Septentrione xxiv circa Meridiem. Aër fuit ſiccus & frigidus.

Pluvia $\frac{I}{1}$. 12, 14. $\frac{III}{15}$. 16. 22. $\frac{I}{23}$. 24. $\frac{I}{26}$.
Dig. Dec.
27. 28. 30. 31. Nix. 11=2.092.
Rigidum Gelu 10——13. Ventus plerumque N E. Procellæ 16. 17. 24.

☿ Altitud. maxim. 17. 30,2. N N E 3ˣ. } media 29.7$\frac{7}{31}$.
——— minim. 15. 29,0. S E 3ˣ. }
Dies frigid. 11. 66. N 1. } media Therm. Altitud. 54.
— tepid. 31. 49. W S W 1. }

Gravis adhuc ſævit *Rheumatiſmus* & Arthritis; nec cruciatus magis obſtinatos memini nec Arthritidem magis *anomalam*. Tuſſes *orthopnoicæ* moleſtiſſimæ, plurimos corripiunt, lentâ ſæpe cum Febre; ſputa ſunt maximè viſcida & excreatu difficillima. His, Venæ Sectione peractâ, Potio larga, diluens, calida, Detergentia dein ex Oxymelite Scillino, Gum. Ammoniaco, Flor. Benzoes, *&c.* opitulantur, *epiſpaſticis* non rarò admotis. Nihil magis fuit Tuſſi Levamento, nihil tutius, Elixir Aſthmat. le Mortii & Pilul. Mathæi. At hic notandum, quod perpetuum eſſe debet, ubi Attenuantia & *Volatilia* liberè exhibentur, & *Veſicatoria* iterum atque iterum applicantur, multis Diluentibus utendum eſt: Lympha diſſipatur aliter, Cruor verò incraſſatur nimis & acrior evadit, unde neceſſariò Inflammatio & Febris augentur.

Aprili.

Siccus fuit & tenuis Aër durante Aprili, ac ſæpe frigidus, imò Die xiii ipſa Glacies: Ventus ab Oriente plerumque, medio quidem Menſe ad Septentrionem flectens, ſub Finem verò ad Auſtrum. Statio *Baroſcopii* alta manebat ab xi ad xxix. Magna Roratio, ac Pruina nonnunquam à xiii ad xix, Cœlumque ſerenum.

Dig. Dec.

Pluvia 1. 2. 7—10. 25. 27—30. = 1.692.
AB. 11. 10. p. m. N N E. 2.——levis 21. N W 1. Procella 9 Nocte S E.—25. E S E.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,1. E N E 1. } media 29.6$\frac{1}{8}$.
——— minim. 25. 29,1. E S E 4. }
Dies frigid. 13. 57. E b N 1. } media Therm. Altitud. 46$\frac{3}{8}$.
— tepid. 29. 40. S S W. 1. }

Eryſipelas

Erysipelas & pustulosa Febricula frequens. *Variolæ* passim. Tempestas infesta Tabidis, his præcipuè, qui, elapsis Mensibus, Febre lentâ pulmonariâ correpti, ad Phthisin olim fuerant proclives.

Maio.

Hujus Mensis Initio, labente *Barometro*, Pluvia, frigidaque Tempestas; Die octavo, benè Mane, etiam stagna Glacie fuere astricta: Vesperi autem ejus Diei Fulgura sæpe, at sine Tonitru prorsùs. Cœlum deinceps varium, variusque Ventus; à xvi ad Finem usque Aquilo sæpe, Subsolanus sæpius, Mercurium sustulerunt, *Atmosphæræ* porrò Siccitatem & Apricitatem reddiderunt.

Pluvia. 3—5. 6. 10. 12. 14. 19. 20. 24.
Dig. Dec.
= 1.560.
Levis *AB.* 6. 10. p. m. N b W 3.

☿ Altitud. maxim. 8. 30,0. N W 1. } media 29.6$\frac{13}{36}$.
——— minim. 5. 29,1. W S W 3. }
Dies frigid. 8. 54. W N W 1. } media Therm. Altitud.
— tepid. 28. 35. E b S. 1. } 41$\frac{26}{31}$.

Febres *peripneumonicæ* & *erysipelatosæ*. *Variolæ*, ac Febriculæ cum Pustulis *rubeolosis* (vulgò *the Chicken-Pox*) passim, Tumores quoque Pedum urentes, at recedentes brevi.

Junio.

Nulla fuit *Baroscopii* Elevatio notabilis toto Junio: medio quidem mense Statio humilis, haud

haud exiguâ tunc ruente Pluviâ. A xii ad xxiii Aër erat valdè craſſus, ac humidus, dum Africus ſæpe affiabat, intercurrente nonnunquam Malaciâ: Initio autem & Fine Subſolanus. Magna ſub Finem Roratio.

Pluvia 2. 3. 7. 8. 11. 12——14. 16. 17. Dig. Dec. 22. ⊃ 1.662.

☿ Altitud. maxim. 26. 29,9. N 1. } media 29.6$\frac{3}{10}$.
——— minim. 13. 28,7. S 3. }
Dies frigid. 4. 40. E 3^{x}. } media Therm. Altitud. 32$\frac{16}{30}$.
— tepid. 29. 29. E 1. }

Eryſipelas & *Variolæ epidemicæ.* Febres intermittentes remittentes præcipuè, lentæ, *nervoſæ*, frequentes. *Cephalalgiæ* & Mania paſſim. Tuſſes inter Pueros.

Julio.

Incipiente Julio ſerena ſatis effulſit Tempeſtas; Ventus orientalis iſque velox admodùm; a iv Die ad x, ſæpe vehemens, ſidente Mercurio; inde ad Auſtrum deflectens *Barometrum* uſque depreſſit *Atmoſphærâ* factâ nebulosâ, ac humidâ valdè: ſub Finem aliquanto reſurgebat flante Favonio. Rara fuit apricitas poſt Diem ſextum, etſi Tempeſtas erat æſtuoſa valdè.

Pluvia 7. 9. 11. 16—18. 21. 23. 24. 25. Dig. Dec. 27. 28. 31 = 1.918.

Ventus turbineus & Tonitru 7. Nocte E. Fulgura 15 Nocte.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 3. 29,8. EbN 1. } media 29,4½.
——— minim. 25. 29,0. SbE 3. }
Dies frigid. 8. 36. EbN 3. } media Therm. Altitud. 28½.
— æſtuoſ. 22. 22. Malacia. }

Variolæ multos invadunt.—Porrò toto hoc Menſe Febris putrida, lenta, ſub Finem remittens, tandemque intermittens, fuit maximè *epidemica* in hac Regione. Caput, Stomachus & Lumbi laborabant potiſſimùm, quaſi ingruentibus *Variolis*, magna cum Oppreſſione Pectoris, Suſpiriis & gravi Languore: talis fortè affectus nomen dedit Febri *varioloſæ* † Sydenhamii. Pueri Juniores, Fœminæ, Infirmiores, hac Febre præcipuè fuere correpti. Sanguis eorum detractus rarò viſcidus erat; Urina cruda plerumque, ac ſubtenuis, cum cineritia, mucoſa & imperfecta *Hypoſtaſi* ſæpe, quaſi ex Polline farraceo (Ὑπόστασις Κριμνώδης Hippocratis:) quo Sedimentum perfectius, eo major Spes ſalutis effulſit. Lingua, non arida valdè, glutinoſo quodam & ſubfuſco obducta fuit Mucore. Sub morbi Finem *Diarrhœa*, aut cruenta nonnunquam *Dyſenteria* (præſertim ſi Vomitus non fuerat Initio Arte promotus) urgebat maximè, imò quibuſdam erat exitio. Rubræ autem *Petechiæ*, Puſtulæ *miliares*, rubræ, urentes, aut graves erumpentes ſudores, morbum *ſæpiſſimè* ſolvebant penitùs.

Venæ Sectio rarò, niſi Morbi Initio, profuit; Vomitoria verò erant perneceſſaria: *epiſpaſtica* dein frequentia, & gradatim admota, lenia intereà *Cardiaca* Cinnabar, *Paregorica*, ſero Lactis Canarienſi

† *Sect.* iii. *Capit.* 3.

Canarienſi & Potione dilutâ, ſubacidâ, largiùs epotis, fuere valde utilia. Quamprimùm Coctionis Signa, Urinâ nempe ſubſidente & remittente Febre, apparebant, Cortex Peruvianus juvabat apprimè. Sin autem Statu Morbi Coma, aut Delirium, acceſſerint, Opus fuerit extemplo Cucurbitulis ſcarificatis, Humeris Cervicibuſque affixis, Sanguinem detrahere, applicando mox *Epiſpaſtica* ponè utramque Aurem præcipuè, aut Capiti deraſo; injecto protinùs *Enemate* laxante.

Utcunque lenia Purgantia, ex Rhabarbaro potiſſimùm, Morbi reliquias putridas ſub Finem expurgabant percommodè; *Draſtica* tamen, aut *Aloëtica*, peſtiferos omninò habuerunt Effectus: quorum nempe Uſu intempeſtivo vim magnam Sanguinis dejectam vidimus, & horrenda excitata Tormina: imò poſt *Catharſin*, etſi valdè lenem, Hauſtus *paregoricus* erat omninò neceſſarius.

Quamplurimi hoc Morbo correpti fuerunt, pauci verò periêre.

Augusto.

Parùm utique Pluviæ durante Auguſto; Initio quidem & ſub Finem aliqua decidit, tunc quoque è madido Noto craſſus influxit & valdè humidus Aër. A x° ad xxiv fervida ac aprica Tempeſtas, Subſolano plerumque afflante placidè. Haud inſignis erat elevatio, aut depreſſio, *Barometri* hoc Menſe.

Pluvia

Pluvia 1. 3. 5. 6. 9. 24. 26. 27. 29. 31.
Dig. Dec.
= 1.002.

Magna sæpe Roratio Mense medio. Tonitru è longinquo ab Occidente 20. 23.

☿ Altitud. maxima 16. 29,9. E b N 1. } media 29.6.
——— minima 6. 29,2. W N W 2. }
Dies frigid. 8. 37. N N W 1. } media Therm. Altitud.
— fervid. 23. 18. Malacia. } $28\frac{8}{30}$.

Febris *epidemica* perdurat adhuc: medio autem Mense Pustulæ rubræ, *miliares*, longè erat frequentiores quàm Mense proximè elapso. *Variolæ* mali admodùm moris sæviunt. Scabies jam plurimos infestat, eos præcipuè, qui ab *epidemica* Febre convaluerant.

Septembri.

Hoc Mense ruebant Vapores, quos fervor Æstatis excitaverat, in Pluvias nempè graves & perpetuas resoluti; Aër interim erat maximè crassus ac humidus: rara Apricitas, *Barometer* demissus valdè, Vulturnus fere assiduè à secundo Die ad decimum sextum, isque non rarò vehemens; exin ad Finem usque Libs furens sæpe.

Pluvia 2. 4. 6. 12. 15. 16——19. 21. 22. 23.————30. Dig. Dec. = 6.498.

Procella 8. Nocte. S E b S—21. S S W. —22. W S W. Turbo 10. E b N. *AB.* 12. E b S.

☿ Altitud. maxim. 3. 29,5. E b N 1. } media 29.$2\frac{14}{24}$.
——— minim. 16. 28,7. S S E 3. }
Dies frigid. 23. 42. W S W 2. } media Ther. Altitud. $32\frac{14}{24}$.
— tepid. 1. 28. W 1. }

Variolæ adhuc malignæ graſſantur maximè cum Maculis purpureis, ſæpe etiam nigris, interſperſis: Statu morbi Puſtulæ nigreſcunt, aut crudo diffluunt *Ichore*. Cruſtæ nigræ diu admodùm, etiam convaleſcentibus, adhæreſcunt: *Criſis* in *Confluentibus* difficillima, nec Febri ſæpe Finis eſt niſi poſt xvii, ſæpe non niſi poſt xxi, Diem; Vermibus perſæpe ex Alvo dejectis.— (B) Febris *epidemica* etiamnum perdurat, rariùs autem.

Octobri.

Initio Pluvia, tunc Apricitas, ſurgente *Mercurio*; derepentè autem cecidit: à xv ad xxiv Pluvia perpetua. Vento ſubinde ex Plagis auſtralibus furente: à xxiv tamen ad ipſum Finem inter Boream & Vulturnum conſtitit, parcâ cadente Pluviâ.

Pluvia 1——5. 6. 9. 11. 12. 15. 16——
19. 20. 22. 23.——26. 31. = 3.985. Dig. Dec.

Procella 11 Nocte. S W—gravis cum Fulgure & Tonitru 19 Nocte. S S W — mane E S E. Grando 12. 20. 21. *AB*. 14. N W. 1.

☿ Altitud. maxima 8. 30,0. Malacia. } media 29.$4\frac{26}{27}$.
——— minima 19. 29,0. S S W 4. }

Dies

Dies frigid. 14. 55. N W b W 1. Pruina mane. — tepid. 9. 34. S W 3. } media Therm. Altitud. $43\frac{15}{27}$.

Sæviunt adhuc *Variolæ epidemicæ*, non hìc ſolùm, ſed undique ferè; eæque ſæpe malignæ & atræ, quarum Cruſtæ nigræ, diu adhærentes, Faciem deturpant maximè.

Febris *ſecundaria* ſolito vehementiùs urget, ac perdurat diutiùs; non rarò ad vigeſimum uſque Diem & ultrà, pluresque ſub Tartara mittit. Ad hanc verò arcendam nihil ſucceſſit feliciùs, nihil optatius, repetitis *Cathartici*s, adjecto interdum Calomelane; *Paregoricis* verò interpoſitis ſubinde. Hoc non ſolùm in cariſſimis meis Liberis expertus ſum, ſed in quamplurimis aliis, fauſtiſſimo utique Eventu; ſane vix ulla alia Medicina profecit.

Qui vult de hoc Argumento plura, adeat Epiſtolas viri, dum viveret, undique perdocti, JOANNIS FREIND; nec non illuſtriſſimi RICARDI MEAD, aliorumque doctiſſimorum Medicorum, unà conſcriptas: etiamque, ſi non pigebit, quæ & * ipſe de hac Re olim diſſerui.

Vix quicquam profectò in his *Variolis* magis funeſtum obſervavi, quàm Rigores accedentes, aut Horrores, in ipſa Morbi Ἀκμῇ: Symptomata utique in iſto Morbo, iſto Tempore, atro ſemper Carbone notanda!

Febris lenta, *nervoſa*, jam fere ceſſavit penitùs.

* *Act. Philoſophic. Anglic.* N°. 390.

Novembri.

Totus Menſis fuit procelloſus admodùm, ac maximè pluvioſus; Libs ſæpe furebat & Auſter: hinc *Baroſcopium* ſubſedit plurimùm. Maximæ ſunt Inundationes undique.

Pluvia I. 2—4. 6. 7. 8. 9. 11—13—16. 18. 19. 20. 23. 24. 25. 26. 27. 30. = 6.333 Dig. Dec.

Procella 2. S S W—6. Nocte. S W—18. & 19. Nocte. S W—24. Nocte. S b W—27. multo mane W N W. Magnum Lumen boreale 5ª H x. p. m. W N W 1.

☿ Altitud. maxim. 22. 30,2. W N W 1.
——— minim. 25. 28,7. S W 3. } media 29.4$\frac{26}{29}$.

Dies frigid. 21. 56. N W 1.
— calid. 3. 40. S S W 3. } media Therm. Altit. 47$\frac{14}{29}$.

Variolæ epidemicæ adhuc.——Febricula *catarrhalis* cum importuna Tuſſi, levi *Dyſpnœâ Anorexiâ*, Languore & Doloribus *rheumaticis*, ſævit paſſim; cum autem ſolito vehementior eſt, in notham abit Pleuritidem, aut Peripneumoniam: at ex facili abigitur plerumque Miſſione Sanguinis, ac *Emetico* leni; unum, alterumve, poſteà applicando *Epiſpaſticum*, & tùnc exhibendo Diluentia, blanda *Sudorifera*, *Papaverina*, &c. inter quæ, Sp. Volat. Oleoſ.—C. C. Elix. Aſthmat. ex ſero Lactis Canarienſi diluto, tepido, profuerunt maximè.

Decembri.

Decembri.

Perduravit nimbosa valdè & pluvia Tempestas Diem adusque decimum Decembris, Libanoto fremente; inde verò fortis ab Oriente Ventus *Mercurium* erexit plurimùm, sudo nonnunquam consequente: à decimo nono deflexit rursùs ad Austrum per aliquot Dies, & multa Pluvia cecidit. Ad Finem Mensis Apricitas. Aër per totum crassus maximè & humidus, ac solito tepidior, nempe ut in superiore Mense fere.

Pluvia 1—3—5—7—9. 11—13. 18—20. 21. 23. 24. 25. 28. Dig. Dec. = 4.180.

Grando vehemens 3. a. m. Nix. 16. ENE 1. Gelu 15. 16. Procella 3. Nocte. SW—5. SSW. Permagnus Maris Æstus 8. SSW 3.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,2. ENE 1. } media 29.6$\frac{2}{30}$.
——— minim. 1. 29,0. SW 3. }

Dies frigid. 16. 63. } media Therm. Altitud. 51$\frac{17}{30}$.
—tepid. 8. 44. S 2. }

Tusses, Febris *catarrhalis* & *Variolæ* adhuc *epidemicæ*: Mania solito frequentior.

Tota Pluviæ Quantitas, Anno MDCCXXIX. Dig. Dec. 33.055.

Notæ breves.

(A) Haud rarò equidem notavi, verno præsertim Tempore, Glaciem, etsi *Thermometrum Hauksbeianum* fuit ad 55 solùm; mediâ autem Hyeme nullam, cùm tamen ad Gradum 65 & ultrà descenderit: quod quidem, Februario elapso, Diem inter decimum septimum & vigesimum primum contigit: tunc enim vix ulla, vel leviſſima, Glacies erat, quamvis *Atmosphæra* erat valdè frigida, Ventusque fortis ab Oriente Spiritum *Thermometri* depresserat ad 67 usque.—Notante clariſſimo Cyrillo Act. Philosoph. Anglic. N°. 424 & 450; cùm Spiritus Therm. Hauksbeian. est ad 55 tantùm, Gelu adest Romæ plerumque.—† Gradus adeò Frigoris, quo Glacies producitur, non videtur fixus & certus: quod sanè haud leve Argumentum est Congelationem non à sola Privatione Motûs, aut Caloris, pendere ‡.

(B) Annon humida calidaque Temperies Aëris, Æstate prægressâ, Fibras relaxando plurimùm Sanguinem atque Lympham ad Lentorem nimium disposuerat? Olea verò Salesque Corporis ad Acrimoniam justo majorem? Idque præcipuè cùm & istis accesserit *Atmosphæræ* Pressura solito plerumque minor? Estne ergo manifesta satis Febris hujus, & *Variolarum* malignarum, unà grassantium, Causa?

Per talem *Atmosphæræ* Constitutionem Morbi contagiosi haud dubio propagantur maximè; tunc

† Vide *Prolegom.* p. xvi. ‡ *Ibid.* p. xiii.

tunc enim Latrinæ, Mephitides & putrida omnia, longè pejùs fœtent: imò Animalium Caro, bubula ſcilicet, aut ovilla, longè citiùs corrumpitur quàm ſicco durante, ac frigido, Aëre, qui impura & morbida *Effluvia* excitat altiùs diſſipatque. Cùm verò circumvolitent, imò quaſi Terræ Superficiem circumvallent, Quantitate multò majore hauriuntur, non ſolùm ipſo cum Spiritu, ſed & per omnes etiam Corporis *Poros*: neque enim jam *Atmoſphæræ* Pondus idoneum, & debita Fibrarum Vis, ſatis validè impellunt Humores, aut Contagia propellunt; quo plus Virûs autem excipitur, eò pejores edit Effectus. Frigida contrà, vel procelloſa, Tempeſtas, aut Contagem arcet, aut peſtilentem diſpellit Auram.

Quinetiam perdurante Aëris Conſtitutione calidâ, ac humidâ, Humores ipſi Corporis Lentorem nimium contrahunt & Acrimoniam: unde Contagii Vim tunc accipiunt promptiùs. Multum utique facit inſtans Sanguinis ſtatus ad promovendum, aut arcendum, Veneni Effectum. Hunc Vipera mordet, aut rabidus Canis, illumque itidem; alterum cita mors abripit, alter vix quidem ægroteſcit. Hinc hyberna Frigora non ſolùm Febribus contagioſis obſtant, quatenùs Aërem faciunt puriorem, ſed & fibras Fluidaque Corporum noſtrorum corroborando minùs obnoxia Peſtilitati reddunt: atque ideò quoque Medicamen, quod hoc efficere poteſt, quale quidem eſt Cortex Peruvianus cum *Alexipharmacis* idoneis & *Stomachicis*, optimum proculdubio *Prophylacticum* erit. Ego uti ſoleo Tincturâ Quinquinæ cum Cortice Aurantiorum Hiſpalenſium & Radice Serpentariæ Virginianæ ex Vino Hiſpanico, aut Spiritu Vini Gallici.

CONSTITUTIO AËRIS, &c.

Anno MDCCXXX.

JANUARIO.

INCIPIENTE Anno insignis *Barometri* Altitudo sudum fecit Cœlum &, Boreâ assiduè perflante, frigidum: *Atmosphæra* interim fuit tenuis & sicca, at nonnunquam glacialis quædam Nebula omnia Gelu quasi incrustabat, Die duodecimo potissimùm. Sub Finem Mensis, vergente ad Occasum Vento decidit *Mercurius:* ad ipsum verò Finem resurgebat, quod Serenitatem reduxit & Gelu.

Pluvia 14. 17. 20—24. 27. 28. 29. Nix 4.
Dig. Dec.
= 0.666.

☿ Altitud. maxim. 10. 30,6. ENE 1. } media 30.0$\frac{5}{36}$.
——— minim. 28. 29,4. SW 3. }
Dies frigid. 12. 70. Malacia. } media Therm. Altit. 59.
—tepid. 28. 52. SW 3. }

Variolæ sæviunt adhuc, haud tamen ita lethales: Febris *catarrhalis* plures adhuc infestat. Paroxysmi graves asthmatici frequentes.

FEBRUARIO.

Februario.

Durante Februario Ventus ab Occidente, aut Meridie, frequens Pluviam demisit & *Baroscopium*; exeunte autem Mense Aquilo Glaciem, Grandinem, Nivem, miro quodam Modo; pulchrâ nempe Apricitate intercurrente subinde, maxima cum Aëris Tenuitate & Siccitate, induxit: delabente tamen usque *Barometro*.

Pluvia 2—4—6. 8. 11. 13. 15. 16. 18. 20.

Dig. Dec.

Nix 8—perpetua 27. Grando 14. 24 = 2.315.
Lumen boreale permagnum 23. 9. H. 9. p. m. N b E 1.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,1. E b N 1. } media 29.5$\frac{21}{28}$.
——— minim. 27. 28,8. E N E 2. }
Dies frigid. 1. 66. E b N 1. } media Therm. Altit. 52$\frac{15}{28}$.
— tepid. 20. 48. W 1. }

Variolæ adhuc *epidemicæ*, sed distinctæ, & rarò mortiferæ: Pleuritis & Peripneumonia passim. Morbi colici graves sub Finem Mensis, ab eadem fortè (A) Causa, quæ fuit Pleuritidis; utrisque enim Missio Sanguinis profuit maximè; Cruorque æquè viscidus ex Colicis, ac ex *Rheumaticis*, aut Pleuriticis effluxit. Lenia tantùm & *antiphlogistica Purgantia* juvabant, nocebant prorsùs *Drastica* & Medicamenta calidiora; imo horrenda sæpe excitabant Tormina, ac Urinam supprimebant penitus: *Clysmata* utique & Fomenta emollientia inveni utilissima.

Martio.

Martio.

A quarto Martii Die octavum aduſque Auſter nimboſus Mercurium maximè depreſſit, plurimâ ſuente Pluviâ; inde ad decimum quintum nulla, niſi decimo, afflante plerumque Favonio: tunc cadente rursùs Barometro Pluvia quoque deſcendit uſque ad vigeſimum primum: ſub Finem verò reſurgebat Barometer, licet Ventus variabat quotidie.

Pluvia $\frac{''}{3.}$ $\frac{''}{4.}$ $\frac{'}{5.}$ $\frac{'}{6.}$ $\frac{'''}{7.}$ $\frac{}{10.}$ $\frac{}{15.}$ $\frac{''}{17.}$ $\frac{''}{18.}$ $\frac{''}{19.}$ $\frac{''}{21.}$ $\frac{'}{25.}$ $\frac{}{26.}$ $\frac{}{28.}$ $\frac{}{29.}$ Grando $\frac{}{5.}$ $\frac{}{23.}$ = 3.43^2, Dig. Dec.

Levis *AB.* 9. H. 11. p. m. Malacia. Procella graviſque Pluvia 6. ſera Nocte. S S W.

☿ Altitud. maxim. 31. 29,9. N 1. — minim. 7. 28,5. S b W 3^2. } media 29.4$\frac{12}{31}$.

Dies frigid. 1. 63. N N W 1. — tepid. 13. 42. Malacia. } media Therm. Altit. 49$\frac{22}{31}$.

Variolæ adhuc *epidemicæ*, at Ruri maximè, Morbi colici graves paſſim; necnon Peripneumoniæ Affectibus *nervoſis* ſtipatæ, ſub Finem Menſis præcipuè.

Aprili.

Ab ipſo Initio Aprilis ad decimum octavum Diem varia fuit Cœli Facies ac Tempeſtatis, variante paululùm ſubinde *Baroſcopio*: tunc Subſolani Afflatus Nubes diſpulêre & Pluviam, *Atmoſphæra* quoque ſicca facta eſt & tenuis valdè.

Malacia interfuit frequens hoc Menſe, plurimo tum Noctu decidente Rore.

Dig. Dec.

Pluvia 3. 7. 9. 11. 13. 16—18 = 1.258.

Tenuis Glacies mane 20. E b N 1. Levis *AB*, 1. Malacia—3. W N W 1.

☿ Altitud. maxim. 20. 30,1. E b N 1.
——— minim. 17. 29,3. W S W 2. } media 29.7$\frac{10}{29}$.

Dies frigid. 4. 52. N W b W 2.
— tepid. 28. 37. Malacia. } media Therm. Altitud. 43$\frac{6}{29}$.

Morbus colicus & *Variolæ* adhuc paſſim. Febres *nervoſæ*, remittentes, intermittentes, levi ſæpe Delirio accedente, frequentes. Tumores Capitis *eryſipelatoſi*, medio præſertim Menſe: ſub Finem Tuſſes, Pleuritides, Peripneumoniæ, & veræ, & nothæ.

Maio.

Fremuit ab Oriente, aut Septentrione, Ventus, accedente magnâ *Atmoſphæræ* ſiccitate, donec octavo Die, ſtagnante Aëre, Pluvia decidit: ab undecimo ad viceſimum incerta admodùm & pluvia Tempeſtas, declinante *Barometro*, humidoque facto Aëre; dehinc, etſi Pluvia fuit parca, Tempeſtas haud aprica ſequuta eſt.

Pluvia 8. 11. 13. 14. 15. 17. 18. 19. 23.

Dig. Dec.

25. 28. = 1.604.

☿ Altitud. maxim. 1. 29,8. E b N 3.
——— minim. 19. 29,0. S 2. } media 29.5$\frac{7}{30}$.

Dies frigid. 3. 46. N b E 2.
— tepid. 31. 30. N W 1. } media Therm. Altitud. 37$\frac{11}{30}$.

Febres

Febres intermittentes & remittentes cum profuſis Sudoribus jam graſſantur, quibus, in Paroxyſmis, accedit ſæpiſſimè aut Delirium, aut *Diarrhœa:* hæ, vel ex levi Errore, in continuas malignas, *nervoſas*, tranſibant haud infrequenter. Crebræ quoque hoc Menſe fuere Febres *rheumaticæ*, pleuriticæ, peripneumonicæ; facilè autem & abundè (B) expectorabant Sputa flava, ſubrubicunda, eaque brevi *judicatoria*; adeò ut, niſi ipſo Morbi Initio, Venæ ſectionem, ſaltem repetitam, haud deſiderarent.

Junio.

Prævaluit hoc Menſe Ventus occidentalis, nunc ad Auſtrum, nunc ad Septentrionem flectens; & medio & exeunte Junio Aër valdè humidus: nulla fuit notabilis *Barometri* elevatio hoc Menſe.

Pluvia 6—9. 10. 11. 12. 15. 17. 18. 24. Dig. Dec. 26—28. = 1.715.

☿ Altitud. maxim. 1. 29,8. NW 1. } media 29.5$\frac{16}{30}$.
——— minim. 15. 29,1. SW 1. }
Dies frigid. 10. 41. WNW 1. } media Therm. Altit. 83$\frac{3}{30}$.
— calid. 28. 28. Malacia. }

Jam fere vaneſcunt penitùs Febres συνεχεῖς: vix ullæ niſi de Languore Virium Querelæ, quod inter omnes.

Julio.

Julio.

Spiravit uſque ab Occidente Ventus, is verò lenis, & paulò magis vergens ad Auſtrum, toto Julio, Malaciâ ſæpe interveniente: eadem pene, quæ in ſuperiore Menſe, Tempeſtas, ni quòd *Atmoſphæra* magis humida eſſet, tepida & nebuloſa, ſub Finem Menſis præſertim.

Pluvia 1. 7. 8. 10. 16. 25—28. 29. 31. Dig. Deg. = 2 050.

Tonitru è longinquo 1. Fulgur & Tonitru cum graviſſima Pluvia. 7. W. 1.

☿ Altitud. maxim. 15. 29,9. Malacia.
——— minim. 29. 29,3. W S W 2. } media 29.6$\frac{3}{11}$.

Dies frigid. 2. 40. N N W 3.
— calid. 22. 27. Malacia. } media Therm. Altit. 31$\frac{17}{31}$.

Variolæ mali admodùm Moris per totam fere Cornubiam: maximæ de Languoribus Querelæ undique, ac plurimi *hyſterici* & *hypochondriaci* Paroxyſmi. Exeunte Menſe Icterus frequens valdè, ac plures Febres lentæ; aliquæ *miliares*. Jam Lues bovina graſſatur.

Augusto.

Ab initio Auguſti ad Diem decimum ſeptimum Ventus fuit varius, plerumque verò ab Occidente; tunc orſus eſt Aquilo, ſudo conſequente Cœlo: inde Boreas, aut Vulturnus ad ipſum Finem. Aër fuit hoc Menſe humidus

ſæpe

ſæpe & nebuloſus; à decimo ſeptimo tamen ad viceſimum tertium ſatis ſiccus.

Pluvia $\frac{I}{1}$. 6. 9. $\frac{II}{14}$. 15. 23. $\frac{II}{26}$. 27. 29. $\frac{III}{30}$.
Dig. Dec.
= 1.538.

Magna *AB* 28. E. 2. Fulgur & Tonitru è longinquo 26.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,0. N 1. } media 29.6.
——— minim. 26. 29,2. SSE 2. }
Dies frigid. 24. 39. ENE 1. } media Therm. Altit. $29\frac{30}{31}$.
— calid. 12. 22. Malacia. }

Morbus regius frequens etiamnum cum Febricula & gravi nonnunquàm *Hæmorrhagia*. *Variolæ* adhuc in Vicinia Cornubienſi; perpauci aliter Morbi.

Septembri.

Multa Pluvia decidit inter quartum & decimum quintum Diem Septembris, Vento interim variante quotidiè; poſt id Tempus Eurus ferè perpetuus, at Pluviæ parum, quamvis Cœlum fuit plerumque nubilum, & Aër ſæpe valdè hùmidus. Maxima Roratio à decimo ſeptimo ad viceſimum quartum.

Dig. Dec.
Pluvia 4. $\frac{I}{5}$—10. $\frac{II}{11}$. $\frac{II}{12}$—15. $\frac{I}{26}$. = 2.068.

Levis *AB* 24. EbS 1—27. NNW 1—magis lucidum 26. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,0. E 1. } media $29.5\frac{23}{29}$.
——— minim. 11. 28,8. SW 3. }
Dies frigid. 18. 45. Pruina. } media Therm. Altitud. $34\frac{14}{29}$.
— tepid. 6. 29. S 2. }

Plures

Plures *Apoplexiâ* & *Paralyſi* correpti ſunt. Mulieres multæ Tumore Crurum *eryſipelatoſo* vexantur: Tuſſes & Coryzæ ſub Finem frequentes.

Octobri.

Perflavit Diem aduſque octavum Ventus orientalis violenter, quarto autem & quinto vehementiſſimè; adeò ut omnes fere Arbores, ictas quaſi Fulmine, Foliis ſpoliaverit; imò plures evertit funditùs. Poſteà multò lenior ab Occaſu, aut Meridie, ſucceſſit Ventus, Finem aduſque durans, multâ interim ruente Pluviâ. (C) Tantos excitavit Vapores Procella Menſis initio, ut reddita eſſet inde Atmoſphæra maximè humida; Frondes Arborum Guſtu valde ſalſas deprehendi ad tertium & ultra à Littore Lapidem: adeò Mare perturbavit.

Pluvia 6. 7. 8—10. 12. 14. 17, 18—23 Dig. Dec. —25. 28—30. = 3.372.

Procella 3. E 4x—4. E 4x—5. E b N 4x.

☿ Altitud. maxim. 16. 29,8. W 1. — minim. 5. 29,1. } media 29.4 8/10.

Dies frigid. 6. 53. E 3. — tepid. 15. 38. Malacia. } media Therm. Altitud. 41 1/20.

Multæ Tuſſes & Affectiones *rheumaticæ* toto hoc menſe, at fere ſine Febre. Morbi colici, *Diarrhœâ* plerumque comitante, quamplurimos invadunt; at longè vehementiùs cùm ſine *Diarrhœa*. Aſthma, & notha Pleuritis, paſſim.

Novembri.

Novembri.

Initio Menſis horrida Tempeſtas; primo Die Fulgure um Tonitru vehemens, graviſſimâ ruente Pluviâ, Libs porrò ſæviſſimè perfurebat; ab octavo autem magis læta Rerum Facies, *Mercurio* reſurgente, ac Favonio flante: decimo ſexto tamen Libs recurrit nimboſus & pluvius admodùm; Aër interim maximè humidus. A viceſimo ſexto Septentrio perpetuus, qui *Barometrum* reddidit elatum valdè, Aëremque ſiccum, accedente Gelu.

Pluvia 1—3—5. 6. 8. 10. 11. 15. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 27. = 4.480. Dig. Dec.

Procella 1. S W 4ˣ—2. S W 4ˣ—3. S W b S 4ˣ—17 S W 4. Nix multa 25. p. m.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,4. N 1. } media 29.7$\frac{3}{19}$.
——— minim. 3. 28,9. S W b S 4ˣ. }
Dies frigid. 30. 65. N 1. } media Therm. Altitud. 48$\frac{2}{19}$.
— tepid. 22. 41. W 1. }

Morbi colici plures cum affectibus *rheumaticis*: Gravedines & *Catarrhi* frequentes: *Synochus* putrida paſſim.

Decembri.

Permagna fuit *Barometri* Altitudo Menſe Decembri, Septentrione, Boreâ, aut Euro, afflantibus aſſiduè.

Incipiente Menſe rigidum Gelu, tunc quoque, ac ſæpe pòſt, ſerenitas: à vigeſimo primo ad

ad Finem uſque Aër valde humidus, Pluviâ ſubinde cadente.

Pluvia 8. 10—12. $\frac{'}{16}$. 23. $\frac{''}{25}$. $\frac{''}{26}$—28. 31.
Dig. Dec.
= 1.190.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,5. NbE 2. } media 30,0$\frac{11}{18}$.
——— minim. 23. 29,5. SSE 2. }
Dies frigid. 2. 68. NNE 1. } media Therm. Altitud. 58$\frac{14}{18}$.
— tepid. 27. 50. Malacia. }

Colica fuit frequens hactenus; *Rheumatiſmi* porrò cùm Inflammatione multò majore, quàm anteà: Tuſſes ſiccæ, laborioſæ cum Tumore Faucium: Peripneumonia paſſim, ſub Finem verò Menſis præcipuè, Febres lentæ, *nervoſæ*, per Viciniam, at in Oppido rariùs.

Tota Pluviæ Quantitas, quæ hoc Anno de-
Dig. Dec.
cidit, fuit 25.698.

Notationes aliquæ.

(A) Nihil ſanè in Artem medicam peſtiferum magis unquam irrepſit, quàm generalia quædam nomina Morbis imponere, iiſque aptare velle generalem quandam Medicinam. Ita videlicet omnis Dolor Ventris Morbus colicus nuncupatur protinùs; indito ſic Nomine, quid ultrà Empirici, Balatrones, id Genus omne, quàm Arcanum quoddam porrigere, aut *Pharmacopœiæ* cujuſdam Indicem evolvendo, quærere quid ibi ad Colicen?

Quid inde? Elixir Salutis, Tinctur. ſacra, Pil. Coch. min. vel è Duob. aut tale quid, exhibetur illicò; ſeu inflammata ſint Inteſtina, ſeu conſtricta *Spaſmo*: unde ſæpe Toxica potiùs, quàm Remedia, fiunt. — Prudentis autem eſt Medici primò æſtimare Morbi Cauſam, eumque deinde ſolvere tentare.——→Adeò nimirum ubi ſævit abdominis Dolor vehemens, fixus, pulſans, & acris Calor adeſt, Pulſuſque velox & tenſus, non protinùs exhibenda ſunt acria *Cathartica*: quò plùs enim proceditur, *draſtica* urgendo *Pharmaca*, eo vehementiùs furit Morbus, donec ſupervenit tandem *Ileos* crudelis, *Sphaceluſque* demùm lethalis. Sed ante omnia, Sanguis mittendus eſt, nec parcè nimis: pòſt enim Alvus vel leni reſpondebit *Cathartico*, obſerata ſecùs validiſſimo. Ubi vero Pituita tenax & acida dominatur, & colicos producit Dolores, Res longè aliter ſe habet.

(B) In Morbis utique pulmonariis, ubi Excreatio facilis & expedita eſt ſatis, adeò non juvat Sanguinis Miſſio, ut eam ſæpe ſupprimat omninò: nullo ideò Modo indicatur ex Uſu fore, niſi evidens adſit *Plethora*, aut vehemens aliquis Dolor, aut *Dyſpnæa* gravis, aut ſinceri Sanguinis Sputum, urgeat. Audi Coum Senem, Πτύελον χρὴ ἐπὶ πᾶσι τοῖσιν Ἀλγήμασι τοῖσι περὶ τὸν Πλεύμονα καὶ τὰς Πλευρὰς, ταχέως τε ἀναπίμπλασθαι καὶ εὐπετέως. Hippocrat. Prognoſtic. vide & ibidem paulò infra: porrò Coac. Prænotion. 13. Sect. de Pleuritide & Peripneumonia, ex editione Dureti: perpende etiam, quæ Ballonius in Epidemic. de hac Re optimè conſcripſit; ſi is non eſt, quæ ex eo & Dureto diligenter congeſſit Baglivius. Appendic. ad Pleuritidem. Tyroni certè medico conſulo, ut

ut non audeat tractare Pectoris Morbos, antequam iſta probè perlegerit.

(C) Plures utique Vapores excitat Procella quàm vel Sol ardentiſſimus, potiſſimùm ſi à Mari venit: hinc poſt Procellas graviores Atmoſphæra plerumque redditur nebuloſa valde, & graves corruunt Pluviæ; condenſatis ſcilicet modò Vaporibus, quos Vehementia Tempeſtatis diſperſerat undique.

Minutiſſimæ quidem Aquarum Particulæ, ſub Forma Vaporis, per Aërem diffuſæ ſe mutuò fugere videntur; at Frigore condenſatæ, vel adverſis concurrentibus Ventis congeſtæ, aut Montibus impactæ obſtantibus, in mutuos Amplexus ruunt & decidunt illicò.

CONSTITUTIO AËRIS, &c.

Anno MDCCXXXI.

JANUARIO.

CUM novo Anno frigidiſſima Tempeſtas invaſit; omnia conſtricta Gelu, Nive omnia plena! Aſperam autem lenivit Brumam continua fere & pulchra ſerenitas. Venti aquilonares dominati ſunt per totum Januarium, perdurante ad Finem uſque rigidiſſimo Gelu; Aër intereà fuit valdè purus & ſiccus. Exeunte Menſe (A) *Barometer* decidit plurimùm, quod demirabar utique; quoniam ex iiſdem Plagis flare perſtabat Ventus: hoc verò accidebat forſan ob Copiam Nivis aliis in Locis delapſæ.

Nix 2. 3. 4. 5. 24. 26. Grando nivoſa Dig. Dec. 30. 31. Imbres 11. 12 = 0.622.

Fortè vix Dimidium Nivis collectum fuit; Nix nempe in Excipulo congelata, ibique reſtans, Locum haud dedit ſuccedenti, adeò ut plurima eſſet diffiata.

(A) Altitud.

☿ Altitud. maxim. 12. 30,3. NE 2. } media 29,9$\frac{2}{12}$.
——— minim. 28. 29,1. N 1. }
Dies frigid. 31. 76. N 2. } media Therm. Altit. 66$\frac{9}{12}$.
— tepid. 21. 58. Malacia. }

Sævit Morbus colicus uſque cum acerbo ſæpe Dolore *Rheumatico*. Tuſſes ſiccæ, laborioſæ, & Acceſſiones graves *Aſthmaticæ*, frequentes, cum Tumore Faucium *anginoſo* ſæpiſſimè: his maximè profuit *Hydromel* tepidum, Serum Lactis *Canarienſe* dilutius cum Elix. Aſthmat. aut Pil. Mathæi; interpoſito nonnunquam Oxymelite Scillino, & applicatis Humeris Cervicibuſque *Veſicatoriis*. Cruciavit plurimos plurimùm Arthritis. Variolæ paſſim in Cornubia.

Februario.

Initio Februarii reſurrexit *Mercurius*, at Frigus remiſit; octavo & nono, ab Auſtro Procella *Barometrum* depreſſit plurimùm: à decimo octavo ad Finem uſque Venti Septentrionales Nubes abegerunt, nullâ omnino decidente Pluviâ; ſurgente iterum *Baroſcopio*.

Pluvia 3. 4. 10. 11. 13. 14. 15. 16. 18.
Dig. Dec.
Nix 20. Grando gravis 1. = 1.706.
Lumen boreale parvum 19. H. 10. p. m. N b E 1.

☿ Altitud. maxima 2. 30,3. ENE 1. } media 29.6$\frac{18}{27}$.
——— minima 9. 28,9. SSE 4. }
Dies frigid. 1. 73. NNW 1. } media Therm. Altitud. 57$\frac{17}{27}$.
— tepid. 10. 53. W 1. }

Tuſſis *Aſthmatica* frequens adhuc. Pleuritides & Peripneumoniæ haud paucæ. Morbus *anginoſus* (*the ſtrangles* dictus) inter Equos ſævit plurimùm.

Martio.

Statio *Baroſcopii* toto Martio fuit valde ſublimis, Ventus ferme aſſiduè borealis, Malaciâ tamen ſæpiſſimè intercurrente : Aër purus & maximè ſiccus, exeunte Menſe præſertim : Pluvia parca admodùm, at pulchra plerumque Serenitas.

Dig. Dec.

Pluvia 4. 12. 18. 27. = 0.140.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,4. Malacia. } media 30.0$\frac{20}{31}$.
——— minim. 12. 29,7. Malacia. }

Dies frigid. 1. 62. N b W 1. } media Therm. Altit. 50$\frac{6}{31}$.
— tepid. 14. 45. N N W 2. }

Tuſſes adhuc & Angina valde frequens inter Equos. Graves Arthritidis Paroxyſmi, ſævi quoque *Rheumatiſmi*.

(B) Pleuritides, Peripneumoniæ, Pleuro-peripneumoniæ ; Tuſſes ſiccæ, aſthmaticæ, laborioſiſſimæ, ſunt valde *epidemicæ* ; perparcè admodùm expuunt Ægroti, anhelant maximè ; multi moriuntur.

Aprili.

Boreas, iſque ſæpe velox valde, à primo ad duodecimum Diem Aprilis perflavit ; Tempeſtas intereà fuit admodùm ſerena &, pro Anni Tempore, frigida maximè & ſicca : à decimo

tertio

tertio ad viceſimum Libs, aut Favonius, Pluviâ cadente & *Mercurio:* recurrebat dein ad Orientem Ventus, viceſimo ſecundo & tertio valde procelloſus, magis pòſt vergebat ad Auſtrum, humeſcente *Atmoſphæra.*

Pluvia 13. 15. 16. 18. 19. 23. 24. 26. 28. Dig. Dec. = 1.254.

Gelu 7. 10. 11. Tonitru 18. Permagna *AB.* 26. 10. p. m. N W 1.

☿ Altitudo maxima 7. 29,9. E N E 3. } media 29.5.
——— minima 16. 28,8. S S W 3. }

Dies frigid. 10. 62. N E b N 2, rigidum Gelu. } media Therm. Altit. 48 1/2 1/8.
— tepid. 28. 43. E S E 2. —— — — }

Jam morbus inter Equos evaneſcit. *Variolæ* paſſim: Pleuritides & Peripneumoniæ frequentiſſimè ſæviunt, ob Humorum Tenacitatem & difficilem Excreationem Morbus evadit valde periculoſus; ubi verò expuitur facile, brevi ſedatur; præcipuè ſi Sputa miſta ſunt rufo quodam Sanguine: Spumantia ſanè & aquoſa minimè laudo.

Maio.

Hoc Menſe Subſolanus, aut Vulturnus, flabant majore ex parte, Libs aliquando, Caurus ſæpiùs; ad Finem verò fremebat Aquilo: à decimo nono ad triceſimum primum Aër erat maximè ſiccus.

I Dig. Dec.
Pluvia 4. 5. 6. 8. 10. 16. 17. 22. 24. = 0.634.
Fulgur & Tonitru 22. 24. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,1. NNE 3. } media 29.7.
——— minim. 6. 29,3. SE 1. }
Dies frigid. 1. 48. SE 1^{x}. } media $36\frac{3}{31}$.
— tepid. 23. 28. NW. 1. }

Morbi Pectoris adhuc. *Variolæ ſporadicæ*; paſſim *Eryſipelas*; Iſchias ſolito frequentior: Tempeſtas autem utplurimùm ſalubris eſt.

Junio.

Procedente Junio Aër fuit valde ſiccus, Ventus ſubſolanus, aut arctoüs, Malaciâ non rarò intercurrente; ſenſim autem delapſus eſt *Mecurius*, Aërque factus eſt ſenſim humidior. A viceſimo Libs plerumque regnavit, *Atmoſphæræ* Temperiem, ut ſolet, reddens humidam valde, nebuloſam, atque etiam frigidiorem.

Pluvia 10. 16 — II 19. III 20. I 23. II 24. 25. 26. Dig. Dec.
28 = 2.148.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,0. E 2. } media $29.4\frac{2}{28}$.
——— minim. 20. 29,1. WSW 1. }
Dies frigid. 7. 38. N 1. } media Therm. Altitud. $32\frac{5}{28}$.
— tepid. 20. 29. }

Variolæ epidemicæ eæque ſæpe mali moris; ſub *Criſin* aut Humore crudo plenæ, aut nigram exhibentes Faciem. Eryſipelas frequens, cæteroquin Menſis fuit ſaluber ſatis.

Julio.

Julio.

Haud notabilis fuit *Barometri* Aſcenſus, aut Deſcenſus, hoc Menſe; Ventus inconſtans, Malacia porrò interveniebat ſæpiſſimè, multo decidente Rore: Aër utplurimum ſiccus fuit & non rarò valde calidus, præſertim exeunte Menſe.

Dig. Dec.
Pluvia 7. 8. 15. 16. 20—23. 25. 31 = 1.300.
Fulgur & Tonitru 31. p. m. SSE 1½.

☿ Altitud. maxim. 10. 29,8. Malacia.
——— minim. 31. 29,3. SSE 1. } media 29,5$\frac{15}{28}$.
Dies frigid. 19. 37. ENE 1.
— calid. 30. 21. Malacia. } media Therm. Altitud. 27.

Crebræ adhuc *Variolæ:* Febres intermittentes, tertianæ potiſſimùm, ſub Finem Menſis, at Ruri maximè.

Augusto.

Ventus ab Exortu perflavit toto Auguſto fere, Initio ad Septentrionem declinans, *Barometra* tamen haud multùm ſurgente: ſub Finem Vulturnus plurimos attulit Vapores & Pluviam.

Pluvia 1 — 3. 9. 10. 21. 22. 23. 25. 26. 27.
Dig. Dec.
28. 31. = 1.988.
Levis *AB.* 16. NbE 1. Fulgur & Tonitru 9 — 21. ESE 2.

☿ Altitud. maxim. 12. 29,9. NE 1.
——— minim. 26. 29,0. ESE 2. } media 29.4$\frac{12}{30}$.

Dies

Dies frigid. 12. 38.
— calid. 8. 22. N 1. } media Therm. Altitud. 29.

Sævæ *Variolæ*, & Febres *miliares* rubræ, *epidemicæ*; Tuſſes *convulſivæ* inter Pueros.

Septembri.

Ineunte Septembri Libs, aut Favonius; ab undecimo Eurus fere perpetuus; Malacia frequens autem medio Menſe cum Roratione maxima: ad Initium & ad Finem Aër erat valde humidus.

Pluvia 1'. 2. 4. 6. 8. 18. 23". 24. 26. 27".
28'. — 30. = 1.300. Dig. Dec.

Levis *AB.* 13. Malacia, permagna autem 27. H. 10. Malacia.

☿ Altitud. maxim. 11. 30,0. E 1.
——— minim. 27. 29,2. S S E 2. } media 29. $5\frac{19}{25}$.
Dies frigid. 9. 42. W N W 1.
— tepid. 1. 30. S W 1. } media Therm. Altitud. $52\frac{21}{25}$.

Variolæ paſſim. Febris *miliaris* cum pravis admodùm Symptomatibus haud infrequens. Choleræ plurimæ.

Octobri.

Principio afflavit Zephyrus, Malaciâ ſæpe interpoſitâ; ortus eſt Vulturnus undecimo, qui duravit fere ad Diem vigeſimum ſeptimum, flante tamen Borea à viceſimo ad viceſimum ſecundum: ad Finem Libs infremuit, labente plurimùm *Baroſcopio*.

Pluvia 6. 9. 13. 14. 15. 16. 24. 25. 27. 28 — 30. 31 = 2.366.
Dig. Dec.

Fulgur & Tonitru 14. Veſperi, Malacia.

Cholera adhuc, Febre ſæpe comitante, & non rarò Eruptione *miliari* ſalutifera; colicus inſuper Morbus jam graſſatur.

Novembri.

Per Initia Novembris *Barometri* Statio fuit humilis, etſi Eurus Zephyro ſucceſſit, qui ſpiravit à quinto ad duodecimum; à decimo tertio ad viceſimum tertium Corus, aut Favonius, ſurgente *Mercurio:* inde Boreas, Finem aduſque perflans, Nubes diſpulit, Aërem ſiccavit plurimùm, rigidumque Gelu induxit.

Pluvia 1 — 4. 5. 7. 8. 9. 10. 14. 18. 20. 22.
Dig. Dec.
Nix 28 = 2.356.

☿ Altitud. maxim. 26. 30,2. NE 3. } media 29.6$\frac{2}{29}$.
——— minim. 8. 28,7. SE 3. }
Dies frigid. 30. 66. NNE 1. } media Therm. Altit. 50$\frac{18}{29}$.
— tepid. 3. 40. W 1. }

Menſis minimè morboſus: nihil niſi morbus colicus, iſque fere à *Pomaceo* novello.

Decembri.

Alta fuit *Barometri* Statio toto fere Menſe, flante plerumque Cauro, aut Aquilone; Libs verò interdum Nubes atque Pluviam invexit. Gelu,

Gelu, idque rigidum, à decimo nono ad viceſimum ſextum, Borea furente; Aër intereà pro Anni Tempore fuit ſicciſſimus.

Pluvia 2. 5 — 8. 10. 13. 15 — 17. 25. 28. — 30. Grando 7. Nix 26 = 1.452. Dig. Dec.

Levis *AB*. 19. N 1. Procella 13. ſera Nocte. N W.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,2. N N W 1. } media 29.8$\frac{8}{28}$.
——— minim. 6. 29,4. W b S 2. }
Dies frigid. 52. 67. N E 1^{x}. } media Therm. Altitud. 56$\frac{12}{28}$.
— tepid. 12. 49. W N W 1. }

Morbus colicus adhuc *epidemicus*; Gravedines frequentes.

Dig. Dec.

Tota Pluviæ Quantitas hoc Anno fuit 17.266. at magna pars Nivis, Menſe Januario, amiſſa fuit.

NOTATIONES.

(A) Haud exiguum ſæpe, ac ſubitum, *Mercurii* Deſcenſum notavi, cum inſtantis *Atmoſphæræ* Facies nulla hujus Indicia prodiderit; ſed inquirendo diligentiùs, aut vehementes Imbres corruiſſe, aut Fulmina, inter finitimos reperi: unde circumfuſus Aër ad Æquilibrium reſtituendum illuc ruebat confeſtim.

(B) Ortum duxiſſe videntur hi Morbi *inflammatorii* à diuturnâ Frigiditate Aëris ac Siccitate, quæ Fibras tenſas nimiùm & Sanguinem plus juſto

juſto denſum effecerant. Notavit olim Hippocrates, quod aquilonia Tempeſtas Tuſſes moveat, ac dolores Lateris & Pectoris excitet, Aphoriſm. v. Sect. 3. Ego verò obſervavi ſæpiſſimè, quòd quo ſicciora fuere Tempora, eo parcior Exſcreatio, ac Pectoris Purgatio difficilior evenit; quod tamen in Morbis pulmoneis permagni haud dubio momenti eſt: vix utique fœliciter ſolvitur Peripneumonia ſine largâ Sputorum ejectione. Nec id magis promovet aliquid quàm larga & frequens Potatio tepidi alicujus Liquoris *antiphlogiſtici*, nitroſi, leniterque detergentis; præcipuè poſt debitam Sanguinis Miſſionem: quòd ſi minùs ex Voto procedat, Gummi Ammoniacum, Scillitica, Oleoſa, Detergentia, *Mercurialia* idonea, & nonnunquam etiam *Volatilia*, adjicienda ſunt. At bibere affatim tepidè, imò calidè, perpetuum eſſe debet, durante præſertim magna *Atmoſphæræ* ſiccitate: quod & Vapore Pulmones fovet & relaxat, & Sanguinem ſatis fluidum conſervat. " Fervida hæc Liquorum " Potio (ait Baglivi) eſt mihi in Secretis pro " diſſolvendis pertinacibus Viſciditatibus in Pleu- " ritide epidemica & maligna, nec non in " aliis Pectoris Morbis, à tali Cauſa penden- " tibus."

At ſi nimia fuerit in Pulmones Deſtillatio, eaque cruda & acris, eam lenire oportet *Opiato* idoneo, quale eſt Syrupus è Meconio, Laudanum, Elixir aſthmaticum, Pilula Mathæi, *&c.* Curſumque Humoris avertere debemus *Epiſpaſticis* admotis; idque præcipuè Suris internis, modò magna adſit *Dyſpnœa* & *Anacatharſis* difficilis: ſunt enim ſalutifera maximè. Vel ipſe Medicinæ Parens Abſceſſus ad Tibias ortos in

Morbis

Morbis etiam vehementibus Pulmonis utiles pronunciavit: αἱ δὲ Ἀποστάσιες αἱ ἐς τὰ Σκέλεα, &c. Hippocrat. Lib. Prænotion. Quantus ſanè Conſenſus eſt has inter Partes ab hoc uno elucet ſatis; quod, qui ex Aſthmate veteri Tumore Pedum hydropico laborant, Aſthmate liberentur: ſponte autem evaneſcente Tumore, vel Arte repulſo, protinùs anhelant.

Sed ut in Peripneumonicis movere Sputa opportunum eſt maximè, id in ſimplice Pleuritide moliri ineptum eſt prorsùs. Nihil enim hic æquè juvat ac larga, frequens, & matura Sanguinis Miſſio, interpoſitâ quoque multâ, diluente, emolliente Potione; hæc enim Sanguinem diluit & fovet, dum Fibras nimis rigidas relaxat, tandemque coacta reſolvit; præcipuè Nitro & Camphorâ rectè aſſumptis; quibus & ſubinde rectiſſimè adjungitur Papaveris Lacryma, ad compeſcendam nempe Doloris Vehementiam: huic enim ineſt etiam relaxandi Vis maxima, adeoque in omnibus Morbis, ex nimiâ *ſtrictura* (ut Methodici loquuntur) ante omnia juvat. Hinc eſt quod rapidum nimis Sanguinis Curſum reprimit, & morbidæ materiæ *Pepſin* promovet maximè: hinc vides plerumque poſt Opii Uſum Sedimentum in Urinis copioſum.

Vera ſanè Pleuritis haud magis *Bechica*, *Ecclegmata*, atque id genus alia, poſcit quàm Inflammatio Cruris, aut ipſa Podagra: longè profectò magis proficimus Fomentis idoneis; hæc enim ſæpiſſimè levant Dolorem, Morbumque evocant.——Imò in pertinace ac ſævo Dolore Cucurbitulæ, atque etiam ipſæ ſcarificatæ, juvant maximè, aliis vix aliquid proficientibus. Sic Celſus, Capit. de Laterum Dolore. "Confu-

"giendum

" gendum ad Cucurbitulas eſt antè ſummâ in-
" cisâ Cute." Sic Aretæus Cappadox, ἐπιδηλοτάτη γὰρ ἐστὶ τῶν Πλευριτικῶν ἡ ἀπὸ Συκίης Ὠφελείη, Cap. de Curatione Pleuritid. Quidni & *Epiſpaſtica* quandoque in graviore Caſu admoveantur? Veterès ſanè frequenter Sinapi ſuper Pectus imponebant.——Vivit adhuc & viget bonus quidem ad ſacra Miniſter, qui, multis abhinc Annis, Pleuritide ſæviſſimâ correptus erat. Hunc nihil prælarga, eaque quater repetita, Sanguinis Detractio juvabat, Anodyna & Fomenta parum, brevi recurrente vehementer Dolore: tandem levi Scarificatione facta, leniterque Cucurbitulis extracto Cruore, *Veſicatorium* ſuperimponi juſſi. Quid fit? intra perpaucas Horas evanuit omninò Dolor, neque poſteâ recurrit. Fateor equidem quod Ulcuſcula paulo difficiliùs ſanarentur; ſed quid iſtud, ubi Mors aliter brevi fuerit pro Remedio?

Quandoquidem ergo tanta ſit differentia Pleuritidem inter & Peripneumoniam, non erit alienum forſan *diagnoſtica* utriuſque Signa deſcribere.

Proprium eſt Pleuritidis incipere à Rigore, quem mox Calor ardens excipit; hiſque confeſtim accedit Lateris Dolor vehemens, pungens, nunc ad Spinam, ad Claviculas ſæpe, nonnunquam ad anteriora Pectoris, tendens: dum verò hæc vigent, inſignis adeſt Pulsûs Durities, Chordæ admodùm tenſæ vibrantis adinſtar. Hæc quidem Pleuritidis Signa *pathognomoni* κῶταλα prorsùs agnoſco; Tuſſis utique, Pace dixerim Galeni, haud rarò abeſt omnino.

Peripneumonia,

Peripneumonia, ut ex Hippocrate Celſus, plus Periculi quàm * Doloris habet. Pulmonum Gravitas ac *Dyſpnœa*, Pectoris Oppreſſio, & Spiritus ex Ore fervens, purulentorumque Rejectio, Febre comitante ac Tuſſi, propria & minimè fallacia ſunt Peripneumoniæ Indicia.

Fateor equidem quod hi Morbi, longè frequentiùs quàm vulgo putatur, aut invadunt unà, aut invaleſcenti Pleuritidi Peripneumonia quoque accedit: ideò Riolanus horum conjunctionem rectiſſimè nominavit *Pleuripneumoniam*. —— Perpende modò utriuſque Morbi Sedem, ita Rationem ex facili videbis cur hoc evenit ſæpiſſimè. Exeunt namque ex *Aorta* ad Angulos pene rectos Arteriæ *intercoſtales*, ex quibus pleuriticæ; exeunt ex eadem ad eundem fere Modum Arteriæ *Bronchiales*, Pulmonis Subſtantian irrigantes. Jam ergo cùm multo abundat Glutine Sanguis, & Vaſa, ſolito magis elaſtica, Humores validiſſimè propellunt, Pars magis viſcida Sanguinis, utpote levior ad Aortæ Latera urgetur, dum fluit mobilior puriorque per Axim Canalis; proinde & in Vaſcula Pleuræ & Pulmonis, modo deſcripto ab Arteria magnâ producta, impellitur: unde Sanguis maximè craſſus, parumque idoneus harum Arteriarum Ramuſculos permeare, Obſtructiones ibidem ac Inflammationes creat. Quis adeò non videt, ita non mirandam eſſe Peripneumoniam cum Pleuritide conjunctam, ut mirum magis videatur, cur uterque Morbus, eadem urgente Cauſa, non ſemper concurrit ſimul; eoque magis cùm Lobi Pulmonum Pleuræ

* Ἀπονίη ἦν μὲν Φλεγμονὴ Πνεύμων, ἄπονον γὰρ ἡ Φύσις αὐλὸς Aret. Cappad. Capit. de Peripneum.

Pleuræ coaleſcant, quod non rarò, cæterà ſanis, accidit?

In ipſo quidem Initio omnis Peripneumoniæ Sanguis rectiſſimè mittitur ex magno Vaſe, per magnum Vulnus, ut Quantitas & Vis ejus minuantur, & Locus adſit Diluentibus; ac ne, dum urget uſque inflammatio in extremis *Bronchialibus* Arteriis, ipſi etiam Ramuſculi Arteriarum pulmonalium inde compreſſi, obſtructi quoque brevi fierent, unde ſæviſſima oriretur Peripneumonia, jugulans ocyſſimè; potiſſimùm ſi multæ *Arteriolæ pulmonales* affectæ ſint: quo in Caſu vix aliquid proficiat niſi largiſſima Sanguinis Detractio, imò fere ad Deliquium uſque.—— Pro Ratione autem majoris, aut minoris, reſpirandi Difficultatis, major, minórve, Cruoris Quantitas emitti debet. Pulſus enim haudquaquam in hoc Morbo hujus ſatis fidus eſt Index; quandoquidem ſæpe ob impeditum Sanguinis Curſum mirè turbatur: imò qui vix ſentiendus erat ante Venæ Sectionem, ſæpe pòſt validè pulſat.—Haud tamen tutò mittitur poſt Diem quartum; utique ſi Sputa ſubflava, rubeſcentia, copioſa, liberè rejiciuntur. Vide Notationem (B) Anno MDCCXXX.

Hæc pauca curſim de Pectoris Inflammationibus protuli; qui vult plura, eaque perfecta omninò, perlegat diligenter conſummatiſſimos Boërhaavii Aphoriſmos Capit. de Peripneumonia, *&c.* —At proh Dolor, dum hæc ſcribo, ad Deos abit Vir immortalis, *quem Sæcula nulla tacebunt!*

CONSTITUTIO AËRIS, &c.

Anno MDCCXXXII.

JANUARIO.

MENSIS Januarii Principio afflavit Aquilo, & Sudum fecit & Gelu rigidum, *Atmoſphæram* quoque maximè ſiccam. Totum hoc pulchrum Ventus à Meridie brevi ſubvertit; imò xv & xvi graviſſima ruebat Pluvia, inde Malacia perpetua fere ad Diem viceſimum ſecundum: pòſt varia admodum, at plerumque pluvia Tempeſtas, cadente *Mercurio*.

Pluvia 8. 11. 15. 16. 17. 19. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. = 3.564. Dig. Dec.

Lumen boreale parvum. 18. Malacia.

☿ Altitud. maxim, 21. 30,0. Malacia. } media 29.6.
——— minim. 27. 28,9. S W 3. }

Dies frigid. 9. 70. N 1. } media Therm. Altitud. $58\frac{5}{20}$
— tepid. 26. 50. S W 2. }

Morbus colicus paſſim: Tuſſes, Raucedines, Gravedines & Tumores Faucium valde frequentes.

FEBRU-

Februario.

Toto hoc Menſe Ventus occidentalis prævaluit, aliquando ad Septentrionem, ſæpiùs ad Auſtrum flectens, continuâ quaſi cadente Pluviâ, haud tamen gravi: nullum Gelu.

Pluvia 2. 4—7—10. 11. 12. 14. 16. 19. 21—23. 25. 26. 28. = 2.924. Dig. Dec.

Levis *AB.* 7. W 1. Procella. 6. multo mane. S S W 4x.—10. Nocte. S W b W.

☿ Altitud. maxim. 13. 30,1. W N W 1. } media 29,7 3/12.
——— minim. 7. 29,1. W 1. }
Dies frigid. 8. 56. W N W 1. } media Therm. Altitud. 49.
— tepid. 4. 44. S S W 2. }

Iidem, qui in precedente Menſe, Morbi, at ſeveriores: (A) Tuſſes *convulſivæ* frequentes inter Pueros.

Martio.

Incerta fuit durante Martio Tempeſtas; nunc nimboſa, ſæpe tranquilla, Vento variante ſæpiſſimè plerumque vero è Septentrione. Initio & paulo ante Finem *Barometri* Statio erat ſatis alta, Aërque ſiccus & purus; medio autem Menſe, eoque deſinente, concidebat *Mercurius* & Pluvia multa.

Pluvia 1. 2. 5. 6. 7. 9. 12. 13. 14. 18. 27. 28—31. Nix 10. 11. = 3.174. Dig. Dec.

Fulgur & Tonitru 28. p. m. Procella 2. Nocte, W N W—gravis 29. mane, S E 4ˣ.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,2. Malacia. } media $29.6\frac{1}{30}$.
——— minim. 30. 28,8. E S E 3ˣ. }
Dies frigid. 11. 64. N b W 1, rigid. Gelu } media Therm.
— tepid. 20. 43. Malacia. } Altit. $49\frac{26}{30}$.

Tuſſes & Gravedines adhuc: Pleuritides, *Rheumatiſmi*, Peripneumoniæ, præcipuè verò nothæ, ſæviunt paſſim: *Variolæ Sporadicæ*.

Aprilis.

Barometer haud fuit elatus per totum Aprilem, quamvis Aquilo ſpiravit nonnunquam, ac Malacia interfuit ſæpe: Medio & Fine Menſis Aër liquidus erat & valde ſiccus: à decimo octavo ad vigeſimum quartum humidus, perflante Auſtro.

Pluvia ′ 1. ″ 3. 7. 10. ″ 15. ′ 18. ″ 19. ′ 20. 21. ″ 22. 23. 25. 27. Dig. Dec. = 2 196.

☿ Altitud. maxim. 28. 29,7. N 1. } media $29.4\frac{6}{29}$.
——— minim. 25. 29,2. S b W 3. }
Dies frigid. 16. 53. Malacia. } media Therm. Altitud. 44.
— tepid. 27. 38. E S E 1. }

Iidem uſque regnant Morbi: *Variolæ* in Viciniâ *epidemicæ*.

Maio.

Subfrigida fuit *Atmoſphæra* hoc Menſe, à decimo ſexto ad viceſimum ſecundum ſicca valde &

& ſuda: Ventus tamen ex Plagis auſtralibus *Baroſcopium* depreſſit.

Pluvia 1. 3. 5. 8—12. 22. 23. 25. 26 Dig. Dec. —28. 30=2.424.

☿ Altitud. maxima 21. 29,7. NW 1. ——— minima 27. 28,8. SSW 3. } media 29.4$\frac{10}{31}$.

Dies frigid. 21. 50. NW 1. — tepid. 16. 36. Malacia. } media Therm. Altitud. 40$\frac{26}{31}$.

Cholera Morbus paſſim; *Diarrhææ* frequentes. Ferox Tuſſis plures cruciat Infantes ac Pueros, eoſque ſæpe in Spaſmos adigit.

Junio.

Ab Initio Junii ad Diem uſque decimum octavum vix ulla Pluvia. Aër interim fuit maximè ſiccus & purus admodùm, at ſæpe frigidulus. A Die quinto ad duodecimum Eurus, aut Malacia: à decimo nono ad vigeſimum ſecundum gravis Pluvia, Zephyro flante; Septentrio autem pòſt *Barometrum* erexit. Permagna Roratio hoc Menſe, ſub Finem præſertim.

Dig. Dec.

Pluvia 17. 19. 20—22. 24=1.270.

☿ Altitud. maxim. 26. 30,0. NNW 1. ——— minim. 10. 29,2. Malacia. } media 29.6$\frac{3}{29}$.

Dies frigid. 2. 40. NW 1. — calid. 28. 26. N 1. } media Therm. Altit. 31$\frac{13}{29}$.

Febres *miliares* compoſitæ & *Rubeolæ* paſſim.

Julio.

Ad Principium & ſub Julii Finem Aër fuit valde ſiccus; Ventus enim è Septentrione ſpiravit, ſed lenis admodùm: ab octavo autem ad decimum quartum Pluvia multa, flante Noto. Frequens currente menſe Malacia & Ros plurimus.

////. //. ///. /. /.

Pluvia 8. 9—11—13—14. 22. 27. 28.

Dig. Dec.
= 2.288.

☿ Altitud. maxim. 1. 29,8. Malacia. } media 29.5$\frac{13}{31}$.
——— minim. 12. 29,0. S S E 2. }

Dies frigid. 14. 38. S S W 1. } media Therm. Altit. 29$\frac{28}{31}$.
— calid. 31. 24. N N W 1. }

Tempeſtas maximè ſalubris.

Augusto.

Ineunte & exeunte Auguſto Ventus ab Oriente *Atmoſphæram* ſiccavit plurimùm; inter nonum & viceſimum ſextum varius fuit, nunc ſcilicet ad Auſtrum, nunc ad Septentrionem. Parum admodùm Pluviæ hoc Menſe decidit, at immenſa Vis Roris.

/. Dig. Dec.

Pluvia 9—12. 19. 23. = 0.362.

☿ Altitud. maxim. 30. 29,9. E b N 2. } media 29.5$\frac{15}{30}$.
——— minim. 12. 29,2. S 2. }

Dies frigid. 31. 38. E b N 1. } media Therm. Altit. 28$\frac{22}{30}$.
— calid. 19. 23. S 2. }

Diarrhœæ

Diarrhœæ frequentes: Febres intermittentes paſſim.

Morbilli jam ingruunt, Fine nimirum Menſis. Tuſſes plures jam vexant Equos.

SEPTEMBRI.

Diem aduſque decimum Septembris *Mercurii* Statio fuerat ſublimis, Boreas interim ocyùs afflans *Atmoſphæram* reddiderat maximè puram: à decimo autem ad viceſimum quintum Libs, aut Caurus, multa cum Pluvia; inde Eurus.

/// /// / ////
Pluvia 11. 12.—15. 17. 18. 19. 21. 23.
/// Dig. Dec.
27.=3.050.

Procella 26. Nocte. E S E. Tonitru Nocte 12. S W 1.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,1. N E 2.
—— minim. 13. 29,0. W N W 2. } media 29.6.
Dies frigid. 30. 45. E 3.
— tepid. 10. 29. S W 2. } media Therm. Altitud. 35.

Morbilli *epidemici.* — Angina tuſſiens undique inter Equos (dicta *the Strangles*) quæ plurimos ſuffocat prorsùs.

OCTOBRI.

Graviſſima ſæpe & perpetua fere Pluvia decidit menſe Octobri, nimbis ab Auſtro unà furentibus, plurimùm etiam ſubſedit *Baroſcopium*: id verò ſub Finem erexit Ventus aquilonius, Aëremque ſiccavit.

Pluvia 2 — 5. 7 — 9. 11. 12. 14 — 16. 17. 19. 20. 21 — 23. 24 — 26. 28. = 6.342.

Procella 14. p. m. Fulgur & Tonitru 22 mane. S b E 2.

☿ Altitud. maxim. 30. 29,8. N N E 1. } media 29.2$\frac{26}{29}$.
——— minim. 14. 28,7. S W 4x. }
Dies frigid. 31. 52. E b N 1. } media Therm. Altit. 38$\frac{5}{29}$.
— tepid. 1. 34. E 1. }

Tuſſes, Coryzæ & *Morbilli* maximè *epidemici*. Jam morbus Equorum ſævit maximè.

Novembri.

Aër fuit valde ſiccus & tenuis, Ventuſque ab Oriente, aut Septentrione, toto Novembri, iſque à ſexto Die ad decimum furibundus : à viceſimo ad Finem uſque omni mane permagna Pruina & Gelu, dum lenis Aquilo ſpirabat.

Pluvia 1. 2. 10 — 12. 16 — 18. 19. 30. Dig. Dec. = 0.584.

Turbo aquilonalis 6. H. 9. nocturnâ.

☿ Altitud. maxim. 25. 30,4. N E b N 1. } media 29.9.
——— minim. 12. 29,4. E S E 1. }
Dies frigid. 29. 63. N E 1. } media Therm. Altitud. 55$\frac{18}{30}$.
— tepid. 1. 48. E b S 1. }

Morbilli adhuc, & Morbus epidemicus inter Equos.

Decembri.

DECEMBRI.

Perſtitit uſque ad decimum Ventus aquilonius, hinc Subſolanus: à decimo ſexto ad Finem uſque Libs, aut Auſter, permultâ ruente Pluviâ, ac ſubſidente plurimùm *Mercurio*. *Atmoſphæra* Initio valde ſicca erat & frigida rigido cum Gelu; à decimo ſexto autem tepida, nebuloſa & humida.

Pluvia 4. 13.—16. 18. 19. 20—22. 23. 24. 25. 26. 27. 29. 30. 31. Dig. Dec. = 4.918.

Fulgura 20. 21. Nocte. Procella 29 Nocte S 4x. Nix 10. E b N 1.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,2. N E 1. } media 29.5$\frac{20}{28}$.
—— minim. 31. 28,8. S W 2. }
Dies frigid. 8. 66. N E 2. } media Therm. Altitud. 54$\frac{13}{28}$.
— tepid. 25. 44. S 1. }

Tuſſes, Gravedines, Anginæ, valde frequentes. Lues equina adhuc graſſatur, ſed imminuta valde eſt.

Tota Quantitas Pluviæ, Anno MDCCXXXII. Dig. Dec. = 33.096.

De Pertuſſi *Puerorum*.

(A) Ingens adfert Solamen (inquit *Sydenham*) Venæ Sectio *Pertuſſi* Infantum, in qua Remedia quælibet, Pectori dicata, longo poſt ſe linquit Inter-

Intervallo: Idem hoc ſentit *Harris* de Morb. acut. Infant.——Oleoſa utique & mucoſa Medicamenta damno prorsùs; quippe quæ Morbum augent, non abigunt certè: iis utcunque Praxis vulgata utatur.

Quæ mihi adeò magis eſſe ex Uſu, longâ probavi Experientiâ, ſequuntur.——Sive evidens *Plethora* adſit, ſive Sputum Sanguine tinctum, Venæ Sectionem præcipio ſemper; idque præcipuè, ſi Febricula, quòd ſæpe fit, urget, aut Vultus inter tuſſiendum fere nigreſcit: hanc inſuper repeto nonnunquam, pro Ratione ſcilicet Virium & Ætatis. Mox levem moveo Vomitum Syrup. Flor. Perſicor. Oxymel. Scillitic. Infuſ. aut Decoct. Ipecacuanhæ.—Tuſſis enim, partim ſaltem, eſt à Stomacho, ut monuit olim *Waldſchmidt*; nam vix unquam ceſſat Tuſſis *convulſivæ* Paroxyſmus antequam irritans Pituita tenax Vomitu rejicitur: imò tanta ſæpe eſt illuviei Copia, ut Vomitionem terve, quaterve, proritare neceſſe ſit.

Solvenda porrò ſubinde eſt Alvus, at lenibus tantùm utendum eſt *Catharticis*, nempe Rhabarbaro, Mercurio alkalizato, Calomelane. Proluvies namque mucoſa hoc modo expurgatur, adeoque nec *Chylum* inquinat, nec, Vaſa Lactea ſubeundo, Sanguinem. Nocet utique aſtricta nimiùm Alvus: nam Febriculam infert, aut Dyſpnœam aggravat maximè.——Nec ſolùm Evacuantibus opus eſt, exhibenda ſunt etiam quæ & Nervos & Stomachum confirmare valent, ac Lentorem Sanguinis attenuare. Hoc Opus abſolvunt optimè *Mercurialia*, & Cortex Peruvianus, *Stomachicis* idoneis adjectis. Spiritûs intereà Difficultas & Pectoris Oppreſſio Solutionem Gum. Ammoniac.

Ammoniac. Expressionem Milleped. aut tale quid desiderant sæpe; Vehementiam autem Tussis interdùm compescere licet Elix. Asthmat. le Mort. & Syrup. Diacod. quod quidem est optimum, ac tutissimum, in hoc morbo *Anodynum*. Atqui si humor acris admodùm in Laryngem, aut Pulmones, destillat, eum oportet avocare admoto Cervicibus *Epispastico*.

His cedit Remediis facilè hic Morbus, aliàs sæpe contumax admodùm; nec nisi Tempore & Mutatione Cœli fugandus: decantata sanè Muliercularum *Specifica* (quantum ego unquam observavi) meræ sunt Quisquiliæ: imò Muscus pyxidatus, modò si quid valeat, propter Vim astringentem, adeoque corroborantem, & ad Naturam Corticis Peruviani aliquanto accedentem, valet. Nobile namque hoc Indiæ *Pharmacum* non solùm lentos attenuat Humores, sed & totum *Systema* Fibrarum confirmat; atque sic utraque Facultate agendo Febres intermittentes discutit.——Atqui periodica hujus *Pertussis* Accessio, haud minùs certa sæpe quàm vel Intermittentium Paroxysmus, non multum abesse ab earum Indole hunc Morbum indicat: hoc magis etiam probabile videtur, quod uterque Morbus, eadem plerumque Tempestate, grassatur, ab eadem propè Causa pendet, & iisdem fere curatur Remediis.

CONSTI-

CONSTITUTIO AËRIS, &c.

Anno MDCCXXXIII.

JANUARIO.

INGREDIENTE Anno Pluvia frequens *Atmoſphæram* humidavit, Vapores autem paulò pòſt Ventus ab Oriente diſcuſſit, à decimo ſexto ad viceſimum quintum durans, ſurgente *Barometro*. Perpaululum hoc Menſe Gelu, imò exeunte eo Aër erat valdè nebuloſus & pro Anni Tempore tepidus.

Pluvia 1—4. 5. 7. 8. 9. 15. 22. 29. 30.
Dig. Dec.
31 = 2.384.

Procella 7. Nocte. S. Gelu 14. NW 1—21. ENE 2.

☿ Altitud. maxim. 24. 30,2. E 1.
——— minim. 8. 29,3. SW 3. } media $29.7\frac{20}{31}$.
Dies frigid. 21. 62. ENE 2.
— tepid. 28. 47. S 1. } media Therm. Altit. $51\frac{25}{31}$.

Tuſſes, Coryzæ, *Morbilli* frequentiſſimi.

FEBRUARIO.

Februario.

Flavit ab Occidente Ventus toto Februario, ad Auſtrum vergens ſubinde, non rarò etiam ad Septentriones: Aër intereà fuit humidus & algidus, at non æquè craſſus ac elapſo Menſe.

Pluvia 1—4—6. 7. 8. 11. 14. 17—20. 22. 24—28. = 3.734. Dig. Dec.

Procella 1 Nocte. SW. Levis *AB.* 2. H. 10. NNW 1.

☿ Altitud. maxim. 15. 30,0. NNW 1. } media 29.6$\frac{10}{26}$.
——— minim. 4. 29,2. SW 2. }

Dies frigid. 10. 60. NW 1. Gelu & maxima Pruina. } media Therm. Altitud. 53$\frac{12}{26}$.
— tepid. 7. 49. SSW 2. —— ——

Morbilli plures Infantes Pueroſque peremerunt; declinante nempe Morbo, quaſi Peripneumoniâ ſuffocatos: nihil profuit fere niſi tempeſtiva Sanguinis Miſſio.

Hoc Tempore hanc Regionem infeſtavit Morbus, omnium quotquot ego ſaltem memini antehac maximè *epidemicus*; omnes pervaſit Domos, Pauperum Tabernas Regumque Turres: vix unus, aut alter, Rure, vel in Urbe, Senex, aut Puer, robuſtus, aut infirmus evaſit.——Quandoquidem ergo tanta fuit ejus in omnes Vis (idque profectò citius, tardiuſve, per magnam Terrarum Partem) è Re fore duxi accuratam Morbi, prout hìc ſe habuit, Hiſtoriam Scriptis mandare.

Ab ipſo Initio Februarii, & in Cornubia, & in Damnonia citeriore, ſævierat Morbus hic *epidemicus*; nos tamen Plymuthi ante iv Iduum Februarii vix attigit: quo Die, nempe Saturni, plurimi ſubitò quaſi correpti erant, poſtridie innumeri, ad xv Kalend. Martii omnes undique.

A levi incepit Horrore Morbus, cui mox acceſſere vagi & incerti Calores, Gravedo, magna ac importuna valde Sternutamenta; Dolor tunc Dorſi & Artuum errans, ac Pectoris ſæpe, at non conſiſtens, graviſſimam verò propter Tuſſim non rarò valde moleſtus: Tuſſi intereà & Sternutatione immenſa Vis Muci tenuis & acris ejecta fuit. Hæc quaſi à Frigore (ut dicitur) recens ſuſcepto; paulò pòſt tamen Febris aliqua, interdum haud exigua, ſecuta eſt, Pulſuſque velox, nequaquam verò, ut Pleuriticorum, durus & tenſus; neque erat Urina valde rufa, ſed craſſa, ac plerumque ſubalbida: Lingua non arida, ſed plurimo albeſcente muco obducta fuit. Omnibus fere aderat Inſomnia, Vertigo inſuper, aut atrox Capitis Dolor angebat plurimos, levi nonnunquam comitante Delirio. Tinnitus Aurium quamplurimis moleſtus fuit, multiſque in Meatu *auditorio* Dolor acutus, in Abſceſſum aliquando deſinens; Aſpretudo tamen & Faucium Apoſtemata frequentiùs enata ſunt. Omnes penè ad Sudores fuere valde proclives; qui multi, faciles, continui, intra Biduum, aut Triduum, erumpentes Febrem fere diſcuſſerunt prorsùs, Urinâ plurimâ, ſubalbida, aut ſubflava, deponente Sedimenta; lateritia verò rarò admodùm: plurimis autem, an ob profuſos Sudores, an ob *Epiſpaſtica*, nil ſtatuo, fuit valde difficilis.

Alvus

Alvus bilioſa Morbum ſæpiſſimè abſolvit; haud rarò Puſtularum urentium Eruptio.

En Morbi hujus *epidemici*, ut hìc ſæviit, Deſcriptio! Cui quidem licet omnes fermè ſuccubuere paululùm, Letho tamen (ſi numerum ſpectes) pauciſſimi, quos inter Infantes præcipuè, ac Senes pulmonarii.

Abiit plerumque vel intra Quatriduum perbreve, manente ſolùm infeſtâ Tuſſi, eâque ſæpe diuturnâ valde, cum majore Virium Dejectione quàm quis, pro Ratione Valetudinis, crediderit: idque præſertim, ubi intempeſtiva Sanguinis Miſſio præceſſerat.

Illos potiſſimùm Venæ Sectio adjuvit, quos Pectoris Dolor, aut Gravitas, oppreſſerat; idque ingruente, non ſanè declinante, Febre: Omnium penè ſanguis albidâ quâdam Pelliculâ contectus fuit, haud tamen valde glutinosâ; niſi, ubi, ob Miſſionem Sanguinis diutiùs neglectam, in Pleuritidem, aut Peripneumoniam, Febris abierat; quod quidem haud paucis contigit, ex nimio præſertim *Volatilium* & *Cardiacorum* Uſu.

Nauſea, aut Vomitus urgens, lene poſtulabat *Emeticum*, quòd & Stomachi Ægritudinem & Pectoris Oppreſſionem levabat maximè. Sudores exprimebat inſuper; ad quos promovendos Potus multus, tepidus, diluens, etſi Sitis non admodùm urgebat, erat neceſſarius omninò: quippe ſine Sudore vix unquam lætus hujus Morbi exitus. Serum vinoſum dilutius fuit inſtar omnium, tepidè epotum; quod utique tanto erat in Uſu, ut vix ſatis ſuppeteret Lactis ad id conficiendum.

Perutilia fuere, nec omittenda, *Veſicatoria*, pone Aures ac inter Scapulas admota; Dolori

Capitis enim atque Tumori & Aſperitati Faucium certiſſimum tulerunt Levamen: quinetiam nimiam in Pulmones Deſtillationem, Curſum ſcilicet acris Colluviei avertendo, prohibuerunt. ———Me adhortante, pro Remediis fuere maximè Lap. Contrayerv. Spirit. Volat. Oleoſ. Sp. C. C.—Lavend. C. Elixir. Aſthmat. le Mortii, & Potiones ex Spermat. Ceti ſolut. cum larga Potione Decocti cujuſdam pectoralis tenuis, aut Seri Lactis dilutiſſimi: quæ & percommodè ſimul Tuſſim lenibant, ac Sudores eliciebant optimè. Ubi verò, poſt Sanguinis emiſſionem, Reſpiratio gravior & Exſcreatio difficilis premebant, Solutio Gummi Ammoniaci cum Oxymelite Scillitico fuit neceſſaria prorsùs: jam enim inſtar Peripneumoniæ nothæ urgebat Morbus, & eandem omninò poſtulabat medendi Methodum; Pectoralia nempe maximè incidentia, & Tibiis *Epiſpaſtica*; *Emetica* nonnunquam, aut lenia *Cathartica*.

Furebat Tuſſis per totum Morbi Impetum; ſæpe adeò vehementer utique, ut eam *Anodynis* cohibere fuiſſet difficile ſatis: imò uſque adeò interdum perduravit poſt Febrem abactam, ut haud paucos, poſt unum alterumve Menſem, in Tabem lethalem abriperet; illos præcipuè, quibus fuerat olim ex Pulmonum Infirmitate Valetudo minùs proſpera. Cum verò notaverim frequenter, quòd Tuſſis, obortâ *Diarrhœâ*, profligata eſſet, *Eccoprotica* ex Rhabarbaro, Manna, Tartaro ſolubili, *&c.* exhibui ſubinde, faceſſente Febre; optato (quod ſolet) Eventu, Duce Naturâ: quæ porrò Cibi Appetentiam, toto Morbi Tempore proſtratam valde, brevi reſtituebant.

Morbus

Morbus fuit herclè, ni ex admiſſo gravi Errore, rarò lethalis, quem tamen multi, vel ob ipſam ejus Frequentiam, temerè ſpernentes, ſeras dedêre Pœnas Stultitiæ, aſthmatici, hectici, tabidi.

Martio.

Januario & Februario tepidiore, ſucceſſit Martius per Initia paulò frigidior; Ventus quippe ex Plagis arctoïs ſpiravit, ſurgente *Barometro:* pòſt verò frequens Vulturnus *Mercurium* demiſit, multamque Pluviam. Ab octavo ad vigeſimum ſecundum Aër ſatis ſiccus fuit & tenuis, inde multo humidior.

Pluvia 1. 7. 8. 14—16. 17. 23—25—27. 28. Nix 10. 21. Grando 9. 19. Dig. Dec. = 3.098.

Levis *AB.* 21. 10. p. m. NW 1. Gelu rigidum 10. 11.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,2. NNW 1.
——— minim. 21. 28,9. SE 3.
} media 29.4$\frac{2}{18}$.

Dies frigid. 10. 62. NbE 1.
— tepid. 28. 44. ESE 2.
} media Therm. Altitud. 52$\frac{2}{18}$.

Incipiente Menſe Febris *catarrhalis* undique maximè *epidemica*, quæ & adhuc perdurat; jamque etiam Pleuritides, Peripneumoniæ, & veræ, & nothæ, Anginæ quoque frequentes.

Aprili.

Ventus ab Oriente, ad Septentrionem verò ſæpe deflectens, toto Aprili prævaluit, unde Aër

ſiccus & frigidulus evaſit; ſub Finem præſertim: Malacia tamen ſubinde & Nebulæ aliquando intervenêre.

Pluvia $\frac{//}{8.}$ $\frac{///}{13.}$ $\frac{/}{15—17.}$ $\frac{///}{18.}$ $\frac{///}{22.}$ Dig. Dec. = 2.284.

☿ Altitud. maxim. 19. 30,0. Malacia.
——— minim. 13. 29,1. SE 1. } media 29.6.
Dies frigid. 27. 50. NE 3.
— tepid. 22. 38. Malacia. } media Therm. Altit. $42\frac{26}{30}$.

Febris *epidemica* adhuc paſſim Rure; multique nunc tabeſcunt ex malè judicatâ Febre. Peripneumoniâ & Pleuritide multi corripiuntur.

Maio.

Hoc Menſe mediam plerumque Stationem tenuit *Baroſcopium*, flante fere quotidie Subſolano; *Atmoſphæra* maximè ſicca fuit & tenuis; à duodecimo ne vel Guttula Pluviæ, at Ros plurimus & Malacia frequens.

Pluvia $\frac{///}{6—8.}$ $\frac{/}{10.}$ $\frac{/}{11.}$ 12. Dig. Dec. = 1.010.

☿ Altitud. maxim. 22. 29,8. E 1.
——— minim. 7. 29,2. Malacia. } media $29.5\frac{10}{27}$.
Dies frigid. 5. 46. E 2.
— tepid. 30. 28. Malacia. } media Therm. Altit. $37\frac{10}{27}$.

Febres pulmonariæ, ac intermittentes, invadunt plures. Haud pauci modò Phthiſici mortui ſunt, rupto interdum Pulmonis Apoſtemate; illi præcipuè, qui ex Febre *catarrhali* in Tabem inciderant, & quibus etiam inde Tumor Pedum aquoſus acceſſerat.

Junio.

Junio.

Venti fuerunt mutabiles durante Junio, ſæpe ex Oriente, ſed ab Occidente ſæpiùs ad Auſtrum plerumque vergentes: intervenit haud rarò Malacia. Initio Aër erat ſiccus; Fine & ſiccus & calidus. Maxima Roratio ſæpe.

Dig. Dec.
Pluvia 5. 8. 9. 13. 15—19. 20. 25. = 1.534.
Maxima *AB.* media nocte 27. W N W 1. Fulgura 12 nocte. Tonitru 26.

☿ Altitud. maxim. 22. 29,8. Malacia.
——— minim. 18. 28,8. S b W 3. } media 29.4$\frac{26}{30}$.
Dies frigid. 21. 36. W 2.
— calid. 27. 24. W 1. } media Therm. Altit. 28$\frac{5}{30}$.

Febres remittentes & intermittentes adhuc, jam ſæpe cum Puſtulis rubellis.

Julio.

Toto fere Julio Aër fuit valde ſiccus & fervidus, paucæ Pluviæ, Rorationes autem maximæ, Ventus Auſtralis rarò, Corus & Aquilo ſæpè: nihilominus, Statio *Baroſcopii* erat utplurimùm humilis.

Pluvia 14. 15. 16. 21. 28. 30. 31. Grando 16. Dig. Dec. = 0.772.
Magna *AB.* 10. 10. p. m. N W 1. Tonitru 16. p. m. S S E 2—28. p. m. N N W 1.

☿ Altitud. maxim. 1. 29,7. N N E 1.
——— minim. 29. 29,0. N b W 1. } media 29.4$\frac{6}{30}$.

Dies frigid. 31. 34. NW 1. } media Therm. Altit. $24\frac{8}{12}$.
— fervid. 5. 16. NW 1. }

Febres intermittentes ſparſim: Cholera & *Diarrhœa* frequens. Mulieres plurimæ immenſo menſium Profluvio laborant. Omnes fere de Languoribus ob Æſtum enormem undique conqueruntur.

Augusto.

Perpetuus ſpiravit ab Occidente Ventus, ad Meridiem ſæpe deflectens, crebrò etiam ad Septentrionem. Priore Menſis Parte Pluvia, Tonitru, Fulgura frequentia, eaque graviſſima, Sudo tamen ſubinde intercurrente.

Pluvia 1. 3. 4. 6. 7. 10—12. 16. 17. 18. 21. 24. 27—29. 31. = 4.500. Dig. Dec.

Fulgur & Tonitru vehemens 3. 6. 7. 10 veſperi. Procella 17 nocte. S W.

☿ Altitud. maxim. 24. 29,9. NNW 1. } media $29.4\frac{33}{36}$.
——— minim. 7. 29,0. SSW 1. }
Dies frigid. 24. 43. NNW 1. } media Therm. Altit. 32.
— calid. 5. 24. SW 1. }

Perpauci Morbi: aliqui *Diarrhœâ* & Cholerâ Morbo corripiuntur.

Septembri.

Varia fuit Tempeſtas Ventuſque varius hoc Menſe, à nono tamen ad Diem decimum octavum ab Oriente, ad Auſtrum declinando plerumque. *Atmoſphæra* erat ſicca, & Statio *barometrica*

metrica altior ut plurimùm quàm elapſo Auguſto: Maximæ & crebræ Rorationes.

Pluvia 1. 2. 3. 5. 11. 12. 13. 14. 21. Dig. Dec. 24. 25. 26. 28. 30 = 1.978.

Magna *AB*. 8. 10. p. m. NNW 1—levis 29. H. 9. WNW 1.

Fulgur & Tonitru 12 & 13. a. m. Fulgura nocte 26.

☿ Altitud. maxim. 19. 30,1. Malacia.
——— minim. 26. 29,0. SWbW 2. } media 29.6$\frac{9}{20}$.
Dies frigid. 30. 49. NNE 1.
— tepid. 5. 33. SW 2. } media Therm. Altit. 37$\frac{18}{19}$.

Tuſſes & *Catarrhi* valde frequentes. Ad Finem Menſis Choleræ & *Diarrhææ* ſæviunt.

Octobri.

Eurus & Aquilo hoc Menſe ſæpe afflantes *Barometrum* extulerunt multùm, Temperiemque Aëris ſiccam & frigidam reddidere, etſi haud rarò intervenit nebula. Per Initia Menſis Ros plurimus.

Pluvia 1—2. 11. 23—25. 27—29. = 2.026. Dig. Dec.

Magna *AB*. 27. 9. WNW 1. Permagnæ Pruinæ 15. 16. NNE 1. Glacies 31. NNE 1.

☿ Altitud. maxim. 18. 30,2. E 1.
——— minim. 25. 28,8. SW 3. } media 29.7$\frac{1}{3}$.
Dies frigid. 31. 60. NNE 1.
— tepid. 3. 37. SSW 1. } media Therm. Altit. 46$\frac{24}{30}$.

Cholera & Diarrhœa adhuc. Eruptio puſtuloſa *Scorbutica* frequens ſine Febre. Apoplexiæ paſſim: ſævæ aliquæ Febres peripneumonicæ. *Rubeolæ* & Morbi colici plurimi.

Novembri.

Ex Occaſu plerumque Ventus ſpiravit Novembri, at ſæpe ad Septentrionem deflexit, quamvis Aër erat ſolito magis tepidus; ſub Finem valde craſſus & humidus.

Pluvia 7. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 21. 26. 28—30. = 1.882.

Dig. Dec.

Magna *AB*. 27. H. 2. matutina. NW 1—29. 10. NW 1. Procella 20 nocte. S 4.

☿ Altitud. maxim. 5. 30,2. NNW 1.
——— minim. 11. 29,1, SW 3. } media 29.7$\frac{3}{28}$.

Dies frigid. 5. 58. Glacies
— tepid. 15. 44, S 2, } media Therm. Altit. 48$\frac{22}{28}$.

Rubeolæ adhuc frequentes: Febres aliquæ pulmonariæ, Morbus colicus paſſim.

Decembri.

Hic Menſis fuit nimboſus maximè, continua fere Procella eaque ſæpe graviſſima, à Die nono viceſimum tertium aduſque perduravit, Africo furente, dum Pluviæ corruerunt plurimæ, & horrida nonnunquam Fulmina. Ineunte quidem Decembri apricitas aliqua effulſit cum tenui Glacie, Aër autem erat valde craſſus; quintus utique Dies fuit valde nebuloſus & caliginoſus maximè;

maximè: Immenſa forte Vaporis Copia *Barometrum* ſuſtinuit partim, quod perpetuæ Procellæ aliter multo magis depreſſerint.

Pluvia 1. 2. 9. 11. 12. 13—15—16. 17. 20—22. 23—25. 26—29. 30. 31 = 4.688.

Dig. Dec.

Graves Procellæ 11. 12. 14. 16. 22. 23. 26.
Maximi Maris Æſtus à 12 ad 14.

Fulgur & Tonitrua graviſſima cum vehemente Grandine 12.

——————— diu durantia 16. S W b W 4.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,1. N N W 1.
——— minim. 14. 29,1. S W b W 4^{x}. } media 29.5$\frac{26}{31}$.

Dies frigid. 7. 62. E 1.
— tepid. 14. 43. } media Therm. Altitud. 49$\frac{22}{31}$.

Incipiente Menſe Morbi colici, & Peripneumoniæ nothæ cum Affectibus *nervoſis* paſſim: Tuſſes & Gravedines frequentes valde ſub Finem Menſis: Paroxyſmi quoque multi *hypocondriaci* & *hyſterici*.

Digit. Decim.

Tota Quantitas Pluviæ hoc Anno = 29.884.

CONSTITUTIO AËRIS, &c.

Anno MDCCXXXIV.

JANUARIO.

POST nubila Phœbus! novo quippe cum Anno multo lætior ſurgit Cœli Facies; Boreas nempe paulo poſt Initium Januarii oriens Vapores diſperſit & Nubes, rigido accedente Gelu Cœloque ſereno: Aëris autem Temperies longè magis tepida fiebat exeunte Menſe.

Pluvia 1. $\frac{''}{2}$. 8. 16. $\frac{''}{22}$. Nix & Grando Dig. Dec. 4. 5. = 1.480.

Procella 2. W S W. Fulgur & Tonitru cum multâ Grandine 22. mane.

☿ Altitud. maxim. 29. 30,4. E b N 1. } media 29.9$\frac{16}{29}$.
——— minim. 3. 29,4. W 2. }
Dies frigid. 14. 71. E N E 1. } media Therm. Altit. 60$\frac{4}{29}$.
— tepid. 26. 54. N W 1. }

Gravedines, Tuſſeſque frequentes: Morbi colici plurimi; Peripneumoniæ paſſim.

FEBRUARIO.

Februario.

In altâ perſtitit Statione *Baroſcopium* Diem aduſque undecimum Februarii, flante Cauro; à decimo quinto ad decimum octavum Procella perpetua, imò ſæpe violenta maximè: ab Occidente Ventus turbineus iterum viceſimo quarto & quinto, immenſa quoque Vis Pluviæ tunc decidit, maximèque ſubſedit *Mercurius*. Niſi ipſo Menſis Initio vix ulla Glacies.

Pluvia 2. 3. 4. 12. 13—15. 16. 17. 18. 19. 22. 23. 24. 25. 26. 27. = 5.554. Dig. Dec.

Fulgura cum Grandine 17. nocte. W N W 2.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,4. NE 1. — minim. 24. 28,5. S b E 4. } media 29,6$\frac{16}{26}$.

Dies frigid. 1. 62. Gelu. — tepid. 12. 50. S W 2. } media Therm. Altit. 53$\frac{18}{26}$.

Incipiente menſe Morbi *peripneumonici*; procedente Anginæ, Coryzæ, Tuſſes plurimæ.

Martio.

Ventus quoque occidentalis toto duravit Martio, majore ex Parte vergens ad Auſtrum, unde frequens Pluvia & Aër craſſus & humidus; ſub Finem ad Septentrionem deflexit paululùm.

Pluvia 1—4. 5. 6. 9. 10. 12—14. 16—18. 19. 20. 22. 23—25—28 = 2.812. Dig. Dec.

Procella 19. nocte. S 4x.

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 31. 30,0. W N W 1. } media 29.5.
——— minim. 13. 29,0. S W b S 2. }
Dies frigid. 15. 56. W N W 1. } media Therm. Altit. $48\frac{7}{30}$.
— tepid. 23. 45. W b S 1. }

Tuſſes, Faucium Tumores, Lippitudines hoc Menſe frequentes: multi *Rheumatiſmo* correpti, aliqui Peripneumoniâ, & *Paraphrenitide*; plures ſub Finem Apoplexiâ.

Aprili.

Ne vel Guttula Pluviæ Diem aduſque decimum octavum; à primo ad duodecimum Corus, inde ad viceſimum tertium Subſolanus, pòſt Libs: medio Menſe Aër erat ſiccus & tenuis.

Pluvia 18. I 19. 20. III 22. I 23. II 25. III 26. 27.
Dig. Dec.
29. 30. = 2.126.

☿ Altitud. maxim. 12. 30,0. N N W 1. } media $29.6\frac{9}{28}$.
——— minim. 23. 29,4. E S E 2. }
Dies frigid. 13. 50. E N E 1. } media Therm. Altit. $43\frac{23}{28}$.
— tepid. 28. 37. W S W 2. }

Tuſſis & Tumor Faucium frequens adhuc; Febres intermittentes, nec non Apoplexiæ, haud paucæ: *Ophthalmiæ* paſſim.

Hoc Menſe graſſari cœpit Febris quædam (ſi ita dicam) *anginoſa*, furens indies magis magiſque.——Quos corripuit, primò Algor invaſit, mox incertus Ardor & *Cephalalgia*, Vomitus protinùs aut *Diarrhœa*, pauloque pòſt Dolor Faucium acutus & Tumor: hinc Febris haud levis, Languor, Anxietas, ac Pectoris Oppreſſio, accedente

cedente ſæpe Delirio, aut ſoporoſo Affectu, quorum haud dubia fuere prænuncia Urinæ vel tenues, vel quales Jumentorum turbidæ. ——— Felix ille tunc Ægrotus, cui Sudores eruperunt affatim, aut Puſtulæ rubræ; ſi ne hæc quidem, Eryſipelatis aliquid: ubi nihil horum, brevi inſtabat Fatum; niſi opportuna *Diarrhœa*, aut tempeſtiva Diruptio Apoſtematis Faucium, aut enitens Parotis, fauſtè ſublevarent.

Morbus hic haud rarò vel intra ſex Dies diſcuſſus fuit; ſæpe verò diutiùs inhærentem, ſeptimo, octavo, aut nono, Die, erumpentes Puſtulæ cryſtallinæ (miliares dicunt) plurimæ expellebant prorsùs: modò nimirùm haud præmaturè receſſiſſet, quod certo ſanè fuit Ægrotis Exitio. Idem omninò dicendum eſt de Papulis rubris, quæ ſæpe etiam Statu Morbi apparebant.

Pueros & Juvenes potiſſimùm invaſit Febris, qui Vermes crebrò dejiciebant: Seniores rarò decubuêre. Urina erat rufa plerumque, ſubrubrum, vel ab ipſo Initio, deponens Sedimentum: Lingua verò plurimo muco ſubflavo fœdata.

Deſideravit Febris hæc *epidemica*, quàm primum quis eâ correptus erat, Miſſionem Sanguinis, eamque ſæpe repetitam; haud rarò utique vehementer urgente Morbo, ad tertiam uſque Vicem; etſi Cruor emiſſus non erat viſcidus admodùm, interdum floridus ſatis: Vomitu dein lenem Stomachi Purgationem, continuò *Epiſpaſtica* Auribus, Cervicibus, Humeris. Sorbitio tepida, *antiphlogiſtica*, permulta, erat neceſſaria prorsùs, levi ſæpe interpoſito *Cardiaco*, nempe ex Lapid. Contrayerv. Croco, Theriac. Andromach. Confect. Fracaſtorii, Confect. Raleigh. &c.

idque

idque præcipuè dum appropinquabat Morbi Status, maximè profectò cum *Exanthemata* evaſerint ſublivida; quod quidem peſſimi Ominis! Gargariſmata emollientia, ſubacida, detergentia, ulceroſo Gutturi conducebant maximè, ſenſim inſuper ſæpeque deglutitâ *Mucilagine* ex Semin. Cydoniorum & Pſyllii, Syrup. Moror. aut de Rub. Idæis edulcorat. vel Linctu aliquo *anodyno*, Tuſſi urgente præſertim, quæ fuit ſæpiſſimè permoleſta. Ut primùm aſpera & ſquamoſa quaſi apparuit Cuticula, Purgantia lenia ex Rhabarbaro, *&c.* cum *Mercurialibus* profuêre maximè, perfectamque Sanitatem brevi reſtituebant.

Maio.

Ventus ab Occaſu, flectens maximè ad Septentrionem, toto fere Menſe ſpiravit, intercurrente nonnunquam Vulturno. *Atmoſphæræ* Temperies fuit multo frigidior ſolito; Statio *Mercurii* utplurimùm demiſſa.

Pluvia 1. 7. 11. 12. 15—18. 21. 25. 26. Dig. Dec. 28—30. Nix 13. Grando 14.=1.764.

Leves *AB.* 14. 15. N W b N 2. Fulgur & Tonitru 28. p. m.

☿ Altitud. maxim. 10. 29,9. N 1. ——— minim. 29. 29,0. S E 2. } media 29.4$\frac{10}{31}$.
Dies frigid. 14. 52. N N W 2. inſolitum Frigus! — tepid. 25. 37. Malacia ——— ——— } med. Ther. Alt 42.

Tuſſis *convulſiva* inter Pueros frequens, Febres intermittentes paſſim.——Nunc Febris *anginoſa*

epidemica ſævit maximè: Angina graviùs urget, cui jam frequenter accedunt Aphthæ moleſtiſſimæ, & cum ferâ Tuſſi Strangulatio fermè, ni frequens ſubveniat tepida Sorbitio & perpetua fere Gargarizatio.

Junio.

Eurus aſſiduè flavit à ſexto fere ad vigeſimum; Initio & Fine Corus: Atmoſphæra magìs tepida fuit, ac humida, quàm Menſe priore; ambo utique plus ſatis nubili.

Pluvia 2. 6. 8. 10. 11. 14. 15. 20. 21. 23. 26. 29. = 3.208.

Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 4. 29,7. NWbW 1. } media 29.4$\frac{11}{20}$.
——— minim. 24. 29,1. WNW 1. }
Dies frigid. 10. 40. SÉbÉ 1. } media Therm. Altit. 31$\frac{16}{29}$.
— calid. 22. 26. Malacia. }

Febres intermittentes adhuc; *Ophthalmiæ* paſſim. Morbo jam *epidemico* accedunt Puſtulæ fere omnigenæ, atque haud rarò Eruptiones *eryſipelatoſæ*: minùs verò premuntur Fauces; Febris quippe jam magis ad exteriora tendit. Die ſexto, aut ſeptimo, Cuticula aſpera fit & rupta, velut aſperſa craſſiore Farinâ; idque quo magis eo melius; tandem tota penè deſquamatur: ex Pedibus ſæpe tantis Portionibus ut Soleam quaſi detractam referant hæ Morbi Exuviæ. Hic equidem lætiſſimus eſt Morbi Exitus: ubi verò *Exanthemata* tardè admodùm & parciùs erumpunt, erupta verò liveſcunt, maximæ Anxietates, Languores, Deliquia ſequuntur; paulo-

que

que ſæpe pòſt Vomitus, aut *Diarrhœa*, enormis, quæ Ægros non rarò celeriter rapit.

Hæc Febris, ut omnes fere quas Puſtulæ comitantur, contagioſa eſt: plures namque eâ correpti in eâdem ſæpe Domo decumbunt.—— Quod verò jam Cutim magis petat quàm ſuperiore Menſe, ob majorem Aëris Calorem eſſe arbitror, Humores elicientem extrà: medio enim Maio cùm *Atmoſphæra*, pro Anni Tempore, erat maximè frigida, Dolor ac Faucium Tumor urgebant graviſſimè.

Eadem omninò medendi Methodus juvat uſque; nunc porrò *Mercurialia*, ſine ſtimulis ſalinis præparata, aptiſſimè adjecta ſunt: quippe quæ in aliis cutaneis Eruptionibus inveniuntur efficacia maximè, quidni & in his utilia ſint? Iſta utique vel in ipſis *Variolis* proſpero ſæpiſſimè Eventu exhibui. Humores enim lentos nimium attenuant, glutinoſa Vaſculorum Repagula expediunt, Saliumque Cohæſiones diffringunt, Succos demum morbidos fluxos reddunt, tandemque abigunt prorſus: dumque Pondere ſolùm & Subtilitate Partium agunt, Sanguinem incendunt minimè.

Julio.

Prior Julii Pars fuit aprica ſatis, at ſubfrigida, Ventus plerumque à Septentrione; medio Menſe Libs intervenit, Pluvia ruente; tunc iterum Septentrio: à xxv ad xxviii pluvius Vulturnus. Trigeſimo primo, Vento omni momento variante, immenſa Quantitas Pluviæ decidit, Cataractæ ad inſtar; inter Horam octavam matutinam & Meridiem ad Digitum ſaltem integrum, licèt

licèt Milliaribus quindecim ad Orientem vix ulla. Aër fuit hoc Menſe valde humidus & Barometrum humile.

Pluvia $\frac{'}{12}$. $\frac{''}{13}$. $\frac{'}{14}$. 16. $\frac{'}{17}$. $\frac{''}{26}$—$\frac{'}{29}$—$\frac{''''}{31}$.

Dig. Dec. =2.982.

☿ Altitud. maxim. 5. 29,8. N 1. } media $29.4\frac{10}{31}$.
——— minim. 26. 28,9. S E 3. }

Dies frigid. 3. 38. N 1. } media Therm. Altitud. $30\frac{2}{31}$.
— calid. 24. 24. Malacia. }

Febres intermittentes adhuc: Tuſſes frequentes inter Adultos, *convulſivæ* inter Pueros. Magnæ undique de Spirituum Languoribus Querelæ. ———Quamplurimæ Aviculæ, dum Plumas exuunt, moriuntur.

Furit etiamnum Febris *epidemica* inexplicabili quodam Angore quoſdam, vel intra ſex ſæpe Dies, perimens. Hos leve primò corripuit Delirium, quod utique pejoris fuit ominis, quàm ſi, more Bacchantium, aperto exarſerant Furore. Nil perinde tunc profuit ac Sanguinis Detractio Cucurbitulis ſcarificatis, Humeris Cervicibuſque admotis; pòſt *Clyſmata* laxantia, aut mitiora *Cathartica*; frequentia porrò *Veſicatoria*, Cruribus præcipuè.

Augusto.

Suda Tempeſtas Initio, medio autem Auguſto permulta Pluvia, eoque quidem exeunte nimia. Libanotus frequens, iſque ad Finem maximè furens, *Barometrum* valde depreſſit, Aëremque reddidit humidiſſimum: maximæ fuerunt Rora-

tiones

tiones Menſis Principio, Aquilone ſpirante. Auſter turbineus Nocte inter ix & x Diem *Mercurium* præcipitavit, plurimùm graviſſimamque Pluviam; Maris autem Æſtum extulit maximè.

Pluvia $\frac{////}{9.}$ $\frac{/}{10.}$ $\frac{//}{12.}$ $\frac{///}{13.}$ 14. $\frac{//}{16.}$ 17. $\frac{/}{19.}$ 23. $\frac{//}{25.}$ $\frac{/}{26.}$ $\frac{//}{28.}$ 29. 30. 31. Dig. Dec. = 4.022.

Procella 9. Nocte. S S E 4—28. Nocte. S W 4_x—29. Nocte. S W 4_x—30. W S W 4^x. cum Fulgure & Tonitru.

☿ Altitud. maxim. 3. 29,8. N 1.
——— minim. 10 28,7. S S W 3^x. } media 29. $3\frac{27}{31}$.

Dies frigid. 31. 42. S W 3.
— calid. 7. 24. N b W 1. } media Therm. Altit. $30\frac{26}{31}$.

Febris *epidemica* plures adhuc premit, ingenti ſæpe cum Vomitu & *Diarrhœâ*: *Ophthalmiæ* paſſim: Scabies valde frequens. *Variolæ* jam graſſari incipiunt, ac Febres lentæ *nervoſæ*.

Plurimæ Aviculæ canentes pereunt: perrarò auditur ſtridula Cicada.——Æſtas fuit magis nubila, magis frigida, magis denique pluvioſa ſolito: Omnia nunc Loca Aquâ & Limo plena ſunt.

Septembri.

Toto fere Septembri Ventus ex Occidente ſpiravit, ad Septentrionem verò majori ex Parte deflectens, qui *Barometri Mercurium* exaltavit: manet uſque tamen *Atmoſphæra* madida & paulo frigidior.

Pluvia

Pluvia 1. 2. 3. 8. 17. 20. 21. 22—24. 27. 28. 30. = 1.752.

Dig. Dec.

Parva *AB.* 9. H. 10. N N W 1. Procella 21. p. m. S W—24. nocte. W S W 4x.

Vehemens Grando 22. W N W 2. Magna Pruina 26. N b E 1.

☿ Altitud. maxim. 17. 30,0. Malacia. } media 29.6$\frac{3}{27}$.
——— minim. 1. 29,0. W 2. }
Dies frigid. 26. 54. N b E 1. } media Therm. Altit. 41$\frac{10}{27}$.
— tepid. 1. 36. ——— }

Jam evaneſcit fere Febris *epidemica*, nec multum augetur *Variolarum* Numerus. Choleræ, Febres *nervoſæ*, *miliares*, intermittentes, paſſim.

Octobri.

Initio Africus nimboſus multam demiſit Pluviam; quarto Die ſæviit Vulturnus; à decimo quinto ad viceſimum tertium perflavit Aquilo, & *Mercurium* erexit plurimum; ſub Finem Corus: Aër frigidus eſt ac humidus.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 5. 7—10. 11. 12. 13. 15. 19. 21. 23. 26. 28. 29. = 3.154.

Dig. Dec.

Fulgur & Tonitru cum Grandine 2. p. m. Grando 7. 8. Fulgur & Tonitru 12. p. m. permagni Maris Æſtus à 1 ad 4 Diem.

☿ Altitud. maxim. 22. 30,3. E N E 1. } media 29.5$\frac{26}{30}$.
——— minim. 4. 28,8. S E b E. 3x. }
Dies frigid. 19. 64. N N E 2. } media Therm. Altitud. 51.
— tepid. 1. 43. S W 4x. }

Variolæ jam factæ ſunt *epidemicæ*. Morbi colici à *Pomaceo* novello frequentiſſimi. *Catarrhi* & Faucium Tumores haud rari; imò quædam adhuc Reliquiæ Febris *epidemicæ* ſparſim notantur. Febris *nervoſa* & *miliaris* paſſim.

Novembri.

A primo Novembris, Diem ad uſque viceſimum, Ventus inter Orientem & Septentrionem conſtitit, qui & paulo ſicciorem reddidit *Atmoſphæram*, multoque magis frigidam, *Baroſcopium* verò extulit maximè: inter Diem autem xxi & xxiv, fremente Africo, permulta Pluvia decidit, corruente admodùm *Mercurio*; at brevi Aquilo redux reſtituit Rem.

Pluvia 1. 4. 7. 10. 21. 22. 23. 24. 29.
Dig. Dec.
=2.068.

Gelu, idque ſubinde rigidum, hoc Menſe frequens.

☿ Altitud. maxim. 27. 30,4. NNE 1. } media 29.8$\frac{2}{29}$.
——— minim. 23. 28,8. SW 3. }
Dies frigid. 27. 68. NNE. 1. } media Therm. Altit. 58$\frac{2}{29}$.
— tepid. 2. 52. Malacia. }

Variolæ & Morbi colici valde *epidemici*: Apoplexiæ plures: Colica bilioſa paſſim.

Decembri.

Pluvia, procelloſa, horrida, Tempeſtas hunc finivit Annum. Vix unus & alter Dies ſine Pluvia toto Decembri; Libs vehemens perfurebat ſæpiſſimè,

ſæpiſſimè, gravi ſubinde cum Pluvia: inde *Barometrum* erat frequenter * mirè depreſſum. Jam magnæ ſunt Inundationes undique. Aër fuit maximè humidus, Gelu rariſſimum, etſi *Atmoſphæra* fuit valde frigida ſæpe.

Pluvia 1—4—6. 7. 9. 10—12—14. 15—17. 18. 20—23. 24. 26—28. 29. 31=6.192. Dig. Dec.

Procella 1 S W—10 p. m. S W b S 4—14 à primo mane S W 4x—26. W N W.—27 W 4x—29. W S W 4.

☿ Altitud. maxim. 25. 30,0. N W b W 1.
——— minim. 14. *28,2. S W 4x.
} med. 29.3 8/11.

Dies frigid. 22. 64. N N E 1. Gelu
— tepid. 1. 52. W S W 2.
} med. Ther. Alt. 58 4/31

Variolæ valde *epidemicæ* & ſæpe mortiferæ; Colice jam non adeò frequens. *Rheumatiſmi* multi; Febres putridæ & *petechiales* paſſim.

Maxima fuit Pluviæ Quantitas hoc Anno, Digit. Decim. nempe=37.114.

CONSTITUTIO AËRIS, &c.

Anno MDCCXXXV.

JANUARIO.

QUAMVIS *Baroſcopium* fuerat ſublime valde Initio Januarii, Ventuſque arctoüs; id tamen procelloſa Tempeſtas, à ſexto ad decimum quartum fere perpetua, ac ſubinde graviſſima, ad ultimum penè Gradum deturbavit: quod autem poſteà, à Die ſcilicet viceſimo ad Finem uſque, ad ſummum fermè erexit Aquilo. *Atmoſphæra* fuit frigida & ſæpe humida valde: ſub Menſis finem rigidum Gelu.

Pluvia 2. 5. $\frac{''}{6.}$ $\frac{''}{7.}$ 8. $\frac{'''}{10.}$ $\frac{'}{11.}$—$\frac{''}{13.}$ $\frac{'}{14.}$ $\frac{''}{18.}$
Dig. Dec.
19. 22. Nix 9. 11.=2.526.

Procella 6 nocte. S W 4_x—graviſſima 8. S W 4^x circa Meridiem *Mercurium* depreſſit ad 28,3:—vehemens 10 nocte S S E 4^x. ☿ 28,4; violenta duravit Procella ad Horam octavam matutinam Diei undecimi; *Barometer* verò ſubſedit ad 28,1: rarò Mercurium *Baroſcopicum* infra hunc gradum notavi!

☿ Altitud.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,5. N b W 1. } media 29.6$\frac{4}{30}$.
——— minim. 11. 28,1. S 4^x. }
Dies frigid. 25. 70. N 1. } media Therm. Altitud. 59$\frac{28}{31}$.
— tepid. 6. 54. S W 3. }

Variolæ ſunt maximè *epidemicæ*, quædam valde malignæ; utpote quibus non rarò accedunt *Hæmorrhagiæ* ex omnibus fere Corporis meatibus, & (A) *Petechiæ* lividæ & nigræ. Vix unum vidi his correptum Affectibus ſervatum: nam in tanta Peſtilentia Sanguinis *Craſis* diſſolvitur penitùs, & maximè putreſcunt Humores; imò Cruor, emiſſus, putris inſtar Saniei, diffluit; nec, ut ſolito, in Frigore coagulatur.

Colicus Morbus cum Doloribus ſævis *rheumaticis*, & *Pareſi* nonnunquam Brachiorum Manuumque, à *Pomaceo* novello, frequens adhuc. Multæ Tuſſes ſub Finem Menſis: *Ophthalmiæ*, Febres *miliares* & *eryſipelatoſæ* paſſim.

Februario.

Sublimem retinuit Stationem *Mercurius* ad Diem uſque decimum ſextum, Septentrione afflante, aut Vulturno: ſub Finem madidus Notus *Baroſcopium* demiſit. Sudum haud rarò eluxit hoc Menſe; Gelu affuit rariùs.

Pluvia 8. 14. $\frac{II}{17}$. 18. 22. $\frac{III}{23}$ — $\frac{III}{26}$. 27.
Dig. Dec.
= 1.978.
Procella 26 nocte. S S W 4$_x$.

☿ Altitud. maxim. 2. 30,5. N N E 1. } media 29.7$\frac{19}{23}$.
——— minim. 27. 29,0. S S W 3^x. }

Dies frigid. 21. 66. E N E 1. rigidum Gelu. } med. Therm.
— tepid. 9. 52. Malacia. —— —— } Alt. $57\frac{18}{23}$.

Pleuritides & Peripneumoniæ frequentes, at Rure maximè: *Variolæ epidemicæ* adhuc, ſed non ita peſtiferæ.

Jam in Popellum ingruit Febris quædam contagioſa, Puſtulis ſæpe & *Petechiis* comitata: Merx admodùm infelix! Claſſe, ut credere par eſt, advecta; quippe quæ diu antè inter Nautas apud *Portum-magnum* commorantes ſævierat, multoſque dederat Letho: de hac plura Menſe ſequente.

Martio.

Varia fuit Tempeſtas Menſe Martio, varia quoque *Barometri* Statio, nunc alta nempe, nunc valde depreſſa. Libs Initio, à ſexto ad decimum ſeptimum Vulturnus, tunc Aquilo, pòſt Caurus: *Atmoſphæra* erat frigida ſatis, at paulo humidior.

Pluvia 1. 2. 4. 5. 14. 15. 16. 23—25.
Dig. Dec.
28. 30. 31. = 2.234.

Maximus Maris Æſtus 15 mane S b E 3^{x}. Gelu à xx ad xxiii.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,0. N E 2. } media $29.3\frac{28}{30}$.
—— minim. 16. 28,7. S S E 3. }
Dies frigid. 20. 64. N b E 2. } media Therm. Altit. $54\frac{4}{30}$.
— tepid. 15. 50. S b E 3. }

Variolæ hactenus *epidemicæ:* Pleuritis & Peripneumonia paſſim: Apoplexiæ quædam.

Nunc

Nunc maximè diſpergitur Contagium *epidemicum* in Plebeculam maximè——Quibus Febris hæc contigit, primò levi quaſi Horrore, ac univerſa penè Laſſitudine, correpti ſunt; mox Nauſeâ & vertiginoſo Capitis Dolore: haud vehemens tamen inſecuta Febris eſt, nec immodica Sitis, quamvis media Lingua ſcabra fuit & fuſca, imò ſæpe arida valde, utroque verò à Latere Muco oblita ſubflavo. Interim de Dolore Gutturis, haud rarò ſtrangulante fere, & de teneris Oculis, Lumina refugientibus, multæ Querelæ. Urina plerumque χρῑμνῶδεες erant aut tenues, paucæ, luridæ, vapidæ inſtar *Cereviſiæ*: quæ quidem omnibus in Febribus ſunt peſſimæ Notæ!

Hæc ferme per Quatriduum, quo aut vigiles omninò decubuêre, aut ne ſentientibus quidem breviſſimus & maximè interruptus obrepſit Somnus. Jam Surditas, Deſipientia, Suſpirium frequens, immanis Præcordiorum Oppreſſio, Manuum Tendinumque Tremor & Subſultus accedebant: attamen de Valetudine rogati vix querebantur quicquam, adeò invaluerat Torpor.

Diem circiter ſextum, nunc citiùs, nunc tardiùs, *Petechiæ* rubræ, purpureæ, lividæ, nigræ, imò Vibices quaſi, ſæpe apparuerunt. Mali admodùm Ominis hæc *Exanthemata!* eoque pejoris, quo magis ad Nigritiem ſpectabant. Frequenter porrò videbantur innumeræ Maculæ minutiſſimæ fuſci Coloris, Cutis Lenticulas aut Pulicum Morſus adumbrantes, ſed paulo magis atræ: quas utique haud minùs eſſe lethales obſervavi quàm ipſas nigerrimas. ——— In hoc Rerum Statu, aut Sopor perpetuus urgebat, aut

Furor cœcus: imò ſæpe haud erat aſſidentibus, etiamſi robuſtis, facile Ægros continere, ne è Lectulis exilirent, tanquam aliò abituri: quo quidem Symptomate vix aliud magis tunc funeſtum memini.

Triſtia dum hæc agebantur, Sudor profuſus, viſcidus, olidus, aut fœtidiſſima, livida, *Diarrhœa* miſeros colliquabat Ægrotos. Lingua porrò nigra, aridiſſima, Vox Faucibus hærens, Singultus, *Spaſmi*, Pulſus formicans, aut coacervatus, Livor Manuum, ac ſæpe ipſorum etiam Cubitorum, atræ Mortis certiſſima inſtabant Prænuncia: Die undecimo, aut decimo quarto plerumque, multo citiùs nonnunquam. Tanta fuit, tamque cita, Putrefactio Cadaverum, ut ea ſepelire fuerit neceſſe prorsùs aliquando vel intra Horas viginti quatuor.

Dira quidem hæc & acerba maximè! erant autem plurimi, quibus Sors melior, Die ſcilicet quarto, aut quinto, benignum dedit morbi exitum; Eruptione nempe Puſtularum rubrarum, *miliarium*, atque blandi per totum Corpus Sudoris.——Multi diu morbo conflictati, innumeras tandem habuêre Puſtulas *miliares*, limpidas, ſæpe ſalutiferas: pluribus autem erat periculoſæ plenum opus Aleæ.

Aprili.

A Die ſecundo Aprilis ad decimum ſpiravit Eurus; pòſt varius Ventus variaque admodùm Tempeſtas, at pro Anni Tempore frigida & humida.

Pluvia

Pluvia 1. 8. 9. 10. 14—16. 18. 20. 22. Dig. Dec. 24. 27. 29. = 2.252.

Ventus vehemens 22 prima Luce. WNW. Nox procelloſa 26. S 4.

☿ Altitud. maxim. 16. 29,9. ESE 2. — minim. 10. 28,8. SE 2. } media 29.5$\frac{10}{19}$.

Dies frigid. 7. 54. EbS 2. — tepid. 25. 42. WNW 1. } media Therm. Altit. 46$\frac{20}{25}$.

Auctus jam Variolarum Numerus eſt; atque modò Febris *anginoſa miliaris*, quæ verno Tempore elapſi Anni fuit hic *epidemica*, vicinam infeſtat Regionem.———Febris contagioſa, maligna, ſævit jam magis quàm antehàc unquam. Rarò nunc adeſt ſtrangulans Faucium Dolor, paucæque nunc erumpunt Puſtulæ; at Loco earum *Petechiæ* fuſcæ, purpureæ, nigræ, ac nimis frequenter lividæ Vibices, atro ſemper Carbone notandæ!——plurimi moriuntur.

Maio.

Boreas afflavit, aut Corus, à primo ad viceſimum quartum Maii, pòſt Vulturnus; Tempeſtas fuit valdè frigida ac nubila. Maximæ Pruinæ à duodecimo ad decimum quartum.

Pluvia 1. 11. 12. 15. 17. 20. 22. 23. Dig. Dec. 24. 26. 30. 31. = 1.646.

Grando Vehemens 23. Fulgur & Tonitru 30.

☿ Altitud. maxim. 19. 30,1. NW 1. — minim. 16. 29,1. SE 2. } media 29.6$\frac{12}{31}$.

Dies frigid. 14. 54. NW 1.
— tepid. 31. 36. SSE 1. } media Therm. Altit. $43\frac{6}{31}$.

Multi Apoplexiâ corripiuntur: *Variolæ* adhuc. Febris contagioſa plurimos perdidit; optima ſæpe ſprevit Conſilia: ſequens tamen Methodus permultos ſervavit.

Ipſo quidem Morbi Initio Venæ Sectio profuit, rarò pòſt unquam; imò temerariâ ſuſcepta Manu ſæpe obfuit maximè. Si tamen poſt Sanguinis Miſſionem *Cephalalgia* & Vertigo urgebant uſque, fuit utile admodùm Cucurbitulis ſcarificatis, Humeris Cervicibuſque admotis, Sanguinem detrahere: quod quoque Vomitionem, pòſt excitandam, reddidit tutiorem. Cruorem vix unquam notavi valde glutinoſum, Serum plerumque verò viride erat, haud rarò rubellum; quod infauſtum ſemper! quibus enim id contigit, *Petechias* nigerrimas, aut Vibices habuêre certo certiùs cum Phrenitide perpetua, aut gravi Comate.

Continua fere Nauſea, ac frequens, bilioſus, Vomitus lene ſemper poſcebant *Emeticum*, quo & Ventriculi Colluvies ejiceretur & præcautum foret contra peſtiferam *Diarrhœam*, quæ aliter Morbi Statu, aut paulò pòſt, ſemper evenit: nam ubi Ventriculi Saburra, diutiùs morando, acrior, fit aſſiduè; tandem per Inteſtina deſcendens, iſta utique torquet maximè.

Nullo non Tempore Morbi *Epiſpaſtica*, alia ſcilicet aliis ſuccedentia, neceſſaria fuerunt omninò; lenia porrò deſiderabant *Cardiaca*, eaque repetita frequenter, Languor continuus & collabentes aſſiduè Vires: quæ & Sudores etiam maturos, criticoſque ſæpe, movebant, aut Puſtulas expellebant.

expellebant. Ad hæc promovenda Confect. Raleigh. Theriac. Andromach. Lap. Contrayerv. Rad. Serpent. Virg. aliquando Sal. C. C. &, quibus non fuit ingrata admodùm, non uno ſolùm Nomine laudanda, Camphora (quæ nempe Opio feliciùs arceſſebat Somnum, ac Delirium compeſcebat magis) aptiſſima fuere Remedia. —— Imò, quod multò minore Pompâ paratur, Vinum rubrum *uſtulatum* (quod dicitur) Cinnamomo & Maci incoctis cum Aquæ pauxillo, haud minùs efficax ad Vires ſuſtinendas inveni, quàm celeberrima *Alexipharmaca*; non in hoc tantum Morbo, ſed & in omni Febre lenta & *nervoſa*, potiſſimùm cum coliquante Sudore, vel immodico Alvi Fluxu declinante. Didici hinc tandem, quod aſtringentia Aromatica mitiora *Craſin* Sanguinis firmando, Fibraſque Vaſculorum corroborando, vera fuere hujus exeuntis ſaltem, Morbi *Alexiteria*; fortaſſe & Antidota fuiſſent. ——Ipſi etiam Veteres Antidotis & *Alexipharmacis* immiſcebant ſemper aſtringentia quædam Medicamenta, ut paſſim apud eos videre eſt.

Ad eum adeò Finem, optato demùm cum Succeſſu, poſt ſummum Morbi Incrementum, exhibui aliquam ex Cortice Peruviano Medicinam cum *Alexipharmacis* idoneis & Elixire Vitrioli Mynſichti acidulatam; nec otiosè intereà expectans Sedimentum Urinæ laudabile, & (quod dicitur) lateritium: modò ſcilicet vel minimam Morbi Remiſſionem obſervâſſem.—Si in ſingulari Gangræna valeat Quinquina, quidni in univerſa Humorum Corruptione? *Exanthemata* nigra, Vibices & citiſſima Cadaverum Putrefactio, *gangrænoſam* utique Sanguinis *Diatheſin* ſignificabant.

In

In longis equidem Febribus nihil magis neceſſe eſt, quàm Solida inter & Fluida Æquilibrium conſervare debitum. Nihil ad id ſanè facit efficacius, quàm, diluente Liquore, Sanguinem fovere aſſiduè, ac Vim Fibrarum confirmare Medicamentis appoſitis; donec Natura, his Auxiliis Morbi Victrix, læta Criſi eum expellere poſſit: nam ut Febris ardens Fræna ſemper poſcit, lenta ſæpiſſimè indiget Calcaribus.——Profectò nunquam non Arte molienda Criſis eſt, cùm nil ultrà aſſequi valeat Natura.———Febribus ideò tardè admodùm decreſcentibus, lenia *Cathartica* ſæpe ex Uſu ſunt maximè, *Cardiacis* interim aſſumptis: In hac ſanè, de qua agitur ſuprà, cum vix alia profecerint, Rhabarbarum exhibitum quotidiè valuit plurimùm; Vinum uſtulatum interim affatim ſorbendo: hoc Modo enim putris expurgata fuit Colluvies, & Viribus intereà conſultum eſt optimè.

Junio.

Caurus hoc Menſe ſpiravit ſæpiſſimè, hiſcebat etiam ſubinde Libs: Vulturnus à decimo nono ad vigeſimum ſecundum. Aër erat plerumque valde frigidus, craſſus & humidus.

Pluvia 1. 3. 4. 11. 15. 16 — 18. 19. 20. Dig. Dec. —22. 25. 26. 28. = 1.936.

☿ Altitud. maxim. 5. 29,9. NW 1. ——— minim. 18. 29,1. SW 3. } media 29.5$\frac{7}{29}$.

Dies frigid. 2. 44. NW 1. — tepid. 14. 34. Malacia. } media Therm. Altit. 36$\frac{6}{29}$.

Variolæ,

Variolæ, & Febres intermittentes, haud infrequentes. Febris *miliaris* rubra cum enormi Vomitu & Alvi Fluxu Rure graſſatur uſque. Morbus contagioſus modò ſub Finem Menſis miteſcit paululum.

Julio.

Aër fuit humidus maximè & frigidus toto Julio, Ventus ab Occidente plerumque & Plagis auſtralibus, Eurus aliquando: Tempeſtas utique fuit nubila, pluvia, infauſta admodùm, Hyemi magis quàm Æſtati ſimilis. Omnes Fructus ὡραῖοι acerbi ſunt & immaturi. Vix audis Cicadam, rari volitant Papiliones: Plurimæ Aviculæ canentes inter Plumas exuendas intereunt.

Pluvia 1—3. 6. 7. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 19. 21. 22. 25.—27. 30 = Dig. Dec. 3.536.

• Procella 11. nocte. W b S. Tonitru 30. p. m. Coruſcationes nocte.

☿ Altitud. maxim. 28. 29,7. S E 1. — minim. 16. 28,9. S W 3x. } media 29.$4\frac{4}{30}$.

Dies frigid. 19. 42. S S W 2. — tepid. 30. 30. W 1. } media Therm. Altit. $34\frac{28}{30}$.

Febris *epidemica* contagioſa hic imminuta eſt valde, at ſævit adhuc in Vicinia: Multi *Variolis* uſque laborant; (B) Pſora frequens.

Augusto.

Augusto.

A Die ſecundo Auguſti decimum tertium aduſque Ventus perpetuus ab Oriente ſpiravit, pulchra intereà calidaque Tempeſtas eluxit, poſteà miſera, procelloſa & horrida ſecuta eſt; nunquam memini *Atmoſphæram* ita humidam fuiſſe hoc Anni Tempore: Omnia fere Loca Aquâ exundant & Limo. —— Plures Aviculæ canentes moriuntur: Apes exanimatæ parum mellificant. Folia Arborum æquè ſunt decidua jam ac ſi exiiſſet Autumnus.

Pluvia 1. 2. 14'''. 18. 19''. 21'''. 22''. 23''. 25.
— 29. 31. = 2.906'. Dig. Dec.

Maximæ Rorationes, durante Apricitate, Menſis Initio.

Magna *AB.* 20. N W 1. Procella 22. p. m. S W—vehemens 23 Nocte. S S W.

☿ Altitud. maxim. 12. 29,9. E 1.
——— minim. 22. 29,2. S W 4x. } media 29.6.
Dies frigid. 27. 42. W N W 1.
— calid. 13. 26. E 1. } media Therm. Altit. 32$\frac{6}{13}$.

Fatales etiamnum Reliquiæ paſſim Febris malignæ: *Variolæ* adhuc: Scabies & Pſora frequens, Choleræ ac *Diarrhœæ* plurimæ. Permulti, gravi quaſi Tempeſtate perculſi, inerte quadam Socordia torpent. ——— Plures Canes rabidi diſcurrunt.

Septembri.

Septembri.

Nubilus fuit, madidus & frigidus, hic Menſis; Caurus afflavit ſæpè, Libs aliquando, Eurus frequenter, ſub Finem præcipuè: Boreas viii, ix, x.

Pluvia 1. 3. 6. 7. 11. 12—14—16. 17. 18. 20. 22. 24. 26. 28. 29 = 1.918. Dig. Dec.

☿ Altitud. maxim. 23. 29,9. E 1.
——— minim. 11. 29,2. WNW 1. } media 29.6 7/10.
Dies frigid. 28. 46. SE 1.
— tepid. 3. 30. NW 1. } media Therm. Altit. 36 14/36.

Febres *petechiales* ſparſæ adhuc: *Variolæ* frequentes: *Diarrhœa* & Cholera multos infeſtant: Tuſſes plurimæ ad Finem Menſis.

Octobri.

Venit ab Oriente Ventus fere conſtans per totum Octobrem, Initio & Fine ad Septentrionem inclinans; unde Aër tenuis factus eſt, at paulo frigidior: medio autem ad Auſtrum.

Pluvia 7. 8—10. 12. 14. 26. 27. = 2.756. Dig. Dec.
Levis *AB*. 3. Malacia—4. E. 1—12. N 1.
Gelu & maxima Pruina 30. ENE 1.

☿ Altitud. maxim. 30. 30,1. ENE 1.
——— minim. 9. 29,1. WNW 1. } media 29.6 17/36.
Dies frigid. 30. 64.
— tepid. 26. 40. SSE 2. } media Therm. Altit. 47 33/36.

Multæ

Multæ Febres lentæ, ac intermittentes, paſſim. Aliqui hoc Menſe, ſubito quaſi Aſthmate correpti, in Tumores Pedum & Abdominis, hydropicos velut, inciderunt, ex quibus nonnulli brevi ſunt mortui. ——— Multi Canes Rabie perciti.

Novembri.

Sequitur November pluvius admodùm & procelloſus, ſub Finem præcipuè: turbidus Auſter prævaluit maximè, craſſamque fecit *Atmoſphæram* ac humidam valde.———Exeunte Menſe permagnæ Inundationes undique.

Pluvia 4. 5—7. 9. 10. 13. 14. 15—17—19. 21—23—25. 26. 27—29 = 4.922. Dig. Dec.

Procella 9 ab Hora x. a. m. ad 2. p. m. S W 4ˣ—23. tota Die S W.—26 Nocte S 4ₓ—27. S 4ˣ.—Maximi Maris Æſtus 27, quamvis Luna jam erat in *Quadratura*; altiores etiam quàm ſi Interlunium fuiſſet, aut Plenilunium. Tonitru vehemens 24 Noctu.

☿ Altitud. maxim. 11. 30,0. N W 1. ——— minim. 27. 28,4. S 4ˣ. } media 29.4$\frac{14}{30}$.

Dies frigid. 1. 58. Malacia. — tepid. 19. 44. S S W 2. } media Therm. Altit. 49$\frac{16}{30}$.

Cephalalgiæ, Vertigines, Inſultus epileptici, Tumores Faucium & Parotidum, frequentes: *dyſpnoica* Pectoris Gravitas haud paucos premit. * Febres lentæ *nervoſæ* plurimæ.—Multi Canes rabioſi circumcurſant.

Decembri.

---

* *Vide Diſſertationem de Febre lenta nervoſa, infra*, p. 147.

DECEMBRI.

Vix unquam *Atmosphæram* memini ita humidam fuisse, ac erat toto Decembri; etsi Subsolanus perflabat sæpissimè: fateor equidem quòd madidus Notus intervenit frequenter, ac Pluviæ haud parum demisit.

Pluvia 1. 4. 5. 6. 7. 9. 17. 19. 24. 25. Dig. Dec. 28. 30. 31. = 2.364.

Gelu rigidum 12. 66. E b N 1—13. 64. E 1—16. E 1—23. 64 E 1.

Procella 24 Nocte. S b E—27. S W b W 4. Maximi Maris Æstus 21. 22. E S E 2—permagni 24. 25. 26. Austro furente.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,0. E b S 2. — minim. 28. 29,0. S W b W 3. } media 29.6$\frac{6}{27}$.

Dies frigid. 12. 66. E b N 1. — tepid. 1. 46. W b S 2. } media Therm. Altit. 54$\frac{8}{17}$.

Tusses, Colli Fauciumque Tumores, Raucedines, levi sæpe cum Febricula, sunt valde frequentes. Febres putridæ *nervosæ* passim. Dig. Dec.

Summa Pluviæ hoc (C) Anno est = 30.974.

Notationes quædam.

(A) Hæ Maculæ oriri videntur ab infractis, aut dissolutis, Sanguinis Globulis, *Arteriolas serosas* intrantibus; dumque ibi hærent, *Petechias*

 formant,

formant, aut Vibices: velut in Contuſionibus Sanguis ruber in Vaſa iniqua urgetur, & Cutim reddit diſcolorem. —— Peſtiferæ ſemper ſunt, quòd Cruorem putridum eſſe, aut maximè ſolutum, denotant: imò adeò ſæpe diſſolvitur Sanguis, ut profuſæ ſubſequantur *Hæmorrhagiæ*. Quòd quidem *Scorbuticis* quoque accidit crebrò, cùm ne vel minima Febris Signa adſint, etſi totus fere Corporis Habitus innumeris violaceis Maculis inficitur; qui tamen mox, ac ne quidem tale quid ſomniantes, funeſto ſæpe Sanguinis Fluxu corripiuntur: iſte tamen Cruor nunquam, more ſolito, concreſcit. —— Hos certe *Scorbuticos* auſtera acida, opportunè data, adjuvant maximè, ut haud rarò notavi. —— In talibus ideò *Variolis*, & aliis maculoſis Febribus, valeant plurimum—Miſſio Sanguinis utique obeſſe magis, qùam prodeſſe, videtur.

(B) Eſtne peculiaris aliqua *Atmoſphæræ* Conſtitutio ad Eruptiones cuticulares gignendas apta? utique per idem fere Tempus, quo *Variolæ*, aut puſtuloſæ Febres, graſſantur, *Exanthemata* quoque omnigena, ut Papulæ, Scabies, Eryſipelas, &c. infeſtare ſolent, ut obſervatur ſæpiſſimè: imò dudum, & vulgò noverint vel Mulierculæ, quod *Morbilli*, aut *Rubeolæ*, *Variolas* plerumque præcurrunt. Nonne adeò deſumendum ſit hinc Monitum *prophylacticum?* —— Forte lenia *Mercurialia*, quæ in aliis Cutis Morbis tantum valent, tempeſtivè aſſumpta, aut *Variolis* ſint Antidota, aut morbum ſaltem faciant leviorem: idque potiſſimùm cùm & Vermiculos enecent, qui junioribus præcipuè adeò infeſti ſunt, & tam diras ſæpe (unà ſævientibus *Variolis*) movent Tragœdias.—Hæreo tamen ne fortè Sanguinem

quorundam

quorundam dissolvant nimiùm, & ad *Hæmorrhagias* disponant fatales: hoc autem ex facili præcaveri potest Corticem Peruvianum, aut tale quid, exhibendo simul.

(C) Annis maximè pluviosis hic debet annumerari, ob Frequentiam saltem, si non ob Pluviæ Quantitatem: nam continua fere decidit, quanquam rarò admodùm gravis. Imbres utique vehementes Aërem faciunt sicciorem, quatenus Vapores per *Atmosphæram* congestos deturbant; hinc post eos plerumque Aër purus valde & liquidus apparet, & multo majorem ejus siccitatem *Hygroscopia* indicant: densa autem, & nebulosa quasi Pluvia, omnia humectat maximè. —— Vix unquàm sanè memini *Atmosphæram* magis fuisse humidam & crassam, quàm hoc & elapso Anno: Hyems fuit tepida nimis, Æstas perfrigida; utraque infausta semper & Pluviæ ferax, ac nunquam non Morbis abundans. —— Ex quo sanè tam udas habuimus Tempestates, Febres putridæ, lentæ, *nervosæ*, ac intermittentes omnigenæ, per has Regiones grassatæ sunt maximè; etiam in hoc Oppido & per Viciniam, cum tamen Annis abhinc viginti veras intermittentes rarissimè viderim. Imò bene memini Milites plurimos, emeritos, ad Arcem nostram olim transvectos ab Oris Icenis & Portu-magno, pertinaci admodùm Quartanâ tantum non confectos penitùs; qui tamen hìc, à sola Benignitate Cœli, convaluere protinùs.

CONSTITUTIO AËRIS, &c.

Anno MDCCXXXVI.

Januario.

TRISTI ſub Aſpectu Annus exoritur: dum enim *madidis Notus involat Alis*, perpetuæ fere ruunt Pluviæ. Pauciſſimi ſanè fuere Dies aprici toto Januario: *Atmoſphæra* verò quàm maximè humida & craſſa; exeunte Menſe algida. Gelu rarò admodùm, Diluvia ſæpe.

Pluvia 1. 2. 3. 4. 6. 8—10. 11. 12—14—16—18. 19. 21—23. 24. 25—28. 30.

Dig. Dec. 31 = 5.070.

Grando 2. 13. 20. 26. Fulgur & Tonitru cum Pluvia graviſſima 16. Veſperi.

Gelu 16. NNW 1—22. NNW 1. Procella 25. Veſpere. SSW.

☿ Altitud. maxim. 6. 29,8. WNW 2. — minim. 25. 28,7. SSW 4. } media 29.2$\frac{7}{10}$.

Dies frigid. 22. 66. NNW. 1.
— tepid. 4. 50. S b W 2. } media Therm. Altit. $56\frac{16}{30}$.

Multi Tuſſi vexantur, Fauciumque & Parotidum Tumore. Apoplexia & *Paraplegia* paſſim: Prurigo & Puſtulæ frequentes.

Februario.

Quamvis Initio Februarii Tempeſtas fuit nimboſa valde, mox tamen ſucceſſit Apricitas aliqua, ac Frigus acre, flante plerumque Vento aquilonali, qui Aërem ſiccabat plurimùm, & omnia ſæpe rigido conſtrixit Gelu. Principio Menſis Inundationes permagnæ; pòſt etiam *ſatis Terris Nivis atque Grandinis miſit Pater.*

Pluvia 1. 2. 3. 5. 7. 8. 9. 14. 26.
Nix 16. 17. NNW 1—19. SSE 1.
— 20. E 3—23. NNW 3—24. NNW. 1.
Grando 2. WNW 2—19. 21. 24
— 26. ESE 2—28 NNW 1. } Dig. Dec. =3.082.

Leves *AB.* 7. ESE 1—19. EbS 1—magna *AB.* 6. H. 8. p. m. N 1. Radii coruſcantes vibrantur vel ab ipſo Auſtro, Corona lucida magis vergit ad Orientem quàm vidiſſem antehac unquam.

Magnus erat hìc Maris Æſtus Die 16. NNW 3, at minimè inundans ut apud Londinenſes, Icenos, Cantianos atque Belgarum Oras, ubi quàm maximus fuit.

☿ Altitud. maxim. 29. 30,6. N b E 2. } media 29.3$\frac{10}{16}$.
——— minim. 22. 28,5. W S W 2^{x}. }
Dies frigid. 13. 72. N N E 1. } media Therm. Altit. 60$\frac{6}{20}$.
— tepid. 2. 56. W N W 2. }

Tuſſes & *Catarrhi* levi ſæpe cum Febricula permulti; Anginæ, Pleuritides & Peripneumoniæ haud raræ: Juniores quamplurimos Perniones vexant maximè.

Martio.

Frigida Tempeſtas ad Diem uſque decimum Martii, pòſt autem multo tepidior evaſit: Spiravit Eurus hoc Menſe ſæpiſſimè, & pulchra non rarò affulſit Apricitas cum Aëre puro ſiccoque.

Pluvia 1. 6—8. 11. 19. 21—23. 27. 29.
Dig. Dec.
Nix 3. E 3—8. N W 1. = 2.138.

☿ Altitud. maxim. 1. 30,0. E b N 2. } media 29.4$\frac{13}{31}$.
——— minim. 22. 28,8. S S E 2. }
Dies frigid. 7. 66. N W 1. rigid. Gelu & maxima Pruina. }
— tepid. 27. 45. S S E 2. media Therm. Altitud. 51$\frac{8}{31}$. }

Perniones ulceroſi moleſtiſſimi frequenter: Peripneumoniæ paſſim, præcipuè verò nothæ.

Aprili.

Eurus afflavit ſæpe, Boreas nonnunquam, Caurus frequenter, hoc Menſe; quod *Barometrum*, diu depreſſum, reſurgere fecit, Nubeſque

que abegit: à decimo quinto tamen ad viceſimum quintum Pluvia frequens.

Pluvia 1. 15—18—21. 22. 25. Grando 15. Dig. Dec. = 1.340.

Pruina maxima 11. 12. Maximæ Rorationes ad Finem.

☿ Altitud. maxim. 3. 30,1. E 1. ——— minim. 25. 29,3. WSW 1. } media 29.7½.
Dies frigid. 11. 58. N 1. — tepid. 29. 32. Malacia. } media Therm. Altit. 43$\frac{25}{30}$.

Pleuritides & Peripneumoniæ frequentes; Anginæ & *Opthalmiæ* paſſim.

Maio.

Perflavit Eurus plerumque durante Maio, iſque ſæpe velox, ac deprimens *Mercurium baroſcopicum*, Aquilone tamen, aut Coro, nonnunquam intercurrente. Ineunte Menſe Frigora pro Anni Tempore haud exigua, pòſt verò Aër tepidus ſæpe & tenuis.

Pluvia 2. 4. 5. 9. 11. 12. 15. 16. 22. 23. 27. Dig. Dec. = 2.536.

Ventus vehemens 21. p. m. ESE. Magnus Halo circa Lunam 9. H. 10. p. m. E 2—permagnus igneus Halo 11. H. 10. p. m. SE 3.

☿ Altitud. maxim. 19. 29,8. ESE 2. ——— minim. 12. 29,1. SE 3. } media 29.5.
Dies frigid. 3. 52. NNW 1, Frigus inſolitum! — tepid. 31. 27. NNW 1. ——— ——— } med. Ther. Alt. 39.$\frac{10}{11}$.

Pleuritides & Peripneumoniæ ſparſim: Eruptio Puſtularum rubrarum urentium plures moleſtat. Tempeſtas infeſta tabidis.

Junio.

Per Initia Junii Aër valde craſſus fuit & humidus; tenuis pòſt, ac fervidus ſæpe, Finem aduſque, fere Menſis, maximo decidente Rore; dum incerto admodùm Curſu ſpiravit Ventus; Eurus ſæpe, Boreas haud rarò, Caurus quoque interfuit frequenter, Libs Initio.

Pluvia $\frac{\prime}{3}$. 4. 6. $\frac{\prime}{13}$. 14. 23. $\frac{\prime\prime}{27}$. $\frac{\prime}{29}$. $\frac{\prime\prime\prime}{30}$ Dig. Dec. = 1.614.

Fulgur & Tonitru 29. Nocte. SE 2—è longinquo 23—28. p. m.

☿ Altitud. maxim. 18. 29,9. NNE 1. } med. Barom. Alt.
——— minim. 27. 29,3. ESE 2. } $29.6\frac{3}{30}$.
Dies frigid. 6. 38. WNW 1. } media Therm. Altit. $26\frac{6}{30}$.
—fervid. 11. 20. NNE 1x. }

Febres tertianæ, ſemitertianæ, & quotidianæ, paſſim; *Ophthalmiæ* frequentes: Phthiſici colliquantur maximè. Aliquæ Pleuritides & Peripneumoniæ incipiente Menſe: *pſoricæ* Eruptiones plurimæ.——Innumeri Aſili Armenta moleſtiſſimè infeſtant.

Julio.

Varius fuit hoc Menſe Ventus, & Malacia frequens, Caurus verò ſub Finem plerumque, ſudo exiſtente Cœlo, ac fervido, cum Rore maximo.

ximo. Immenſa Vis Pluviæ decidit Die ſecundo & octavo, flante Vulturno; decimo autem, eodem perflante Vento, quantum vix unquam per idem Temporis Spatium: ab Hora enim iſtius Diei tertia pomeridiana ad quintam matutinam

Dig. Dec.

undecimi Pluvia fuit 1.686.

Pluvia 1. 2. 3. 8. 10—12—14. 19. 25.

Dig. Dec.

28=4.870.

Procella 2 Nocte. S E. Fulgura Noctu 13.

☿ Altitud. maxim. 16. 29,9. Malacia. } media 29.5 9/11.
——— minim. 11. 29,1. S S E 2x. }

Dies frigid. 4. 40. N 2. } media Therm. Altit. 27 10/31.
— fervid. 29. 18. W N W 1. }

Febres intermittentes & *miliares* aliquæ mali admodùm moris, Ruri præcipuè: *Variolæ* hìc *ſporadicæ*: Choleræ, *Diarrhœæ*, ac *Dyſenteriæ* etiam, undique valde frequentes ſunt.

Augusto.

Ineunte Auguſto Aër fuit craſſus & valde calidus, medio Menſe multo frigidior, flante Cauro; cæterùm Ventus erat inconſtans maximè: ſub Finem Ros plurimus decidit, ac redière Calores.

Pluvia 1. 4. 6. 7. 8. 12—14. 15. 17. 26.

Dig. Dec.

28 31.=1.834.

Nox procelloſa valde 13. S W b W 4. Fulgura 20 Noctu. Magni Maris Æſtus 26. 27. S S E 2x.

Die

Die 25. W 1. inter Horam nonam veſpertinam & undecimam Zona quædam anguſta, at lucida valde, ab imo Occidente ad ſummum Orientem uſque extenſa, magnæ Iridis inſtar effulſit, ſtupente Populo. *AB.* 29. N 1.

☿ Altitud. maxim. 18. 29,8. N W b N 1. } media 29.4$\frac{17}{30}$.
——— minim. 26. 29,1. S S W 2. }
Dies frigid. 16. 42. W N W 1. } media Therm. Altit. 27$\frac{7}{30}$.
— fervid. 3. 19. W S W 1. }

Febres *miliares*, malignæ, frequentes, in Cornubia præſertim. Choleræ, *Diarrhœæ*, *Dyſenteriæ* eæque aliquando cruentæ, frequentiſſimæ.

Mellificant Apes optimè; plurimæ Cicadæ & Veſpæ. Optimum undique Frumentum.

Septembri.

Flavit plerumque Corus Menſe Septembri, Initio & ſub Finem Pluvia: altam fere tenuit Stationem *Barometer:* Aër majore ex Parte craſſus.

Pluvia 1. 3. $\frac{'}{4}$. $\frac{''}{6}$. 8. 10. 13. 15. $\frac{'}{22}$—
$\frac{'}{24}$. 26—29=1.512.

Dig. Dec.

Leves *AB.* 26. 27. H. 9. N W 1. Maximus Halo circa Lunam 12. H. 11.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,0. N N E 1. } media 29,7.
——— minim. 30. 29,3. S W b S 3. }
Dies frigid. 18. 50, maxima Pruina N N W 1. } media Therm.
— calid. 7. 29, S W 1. ——— ——— } Altit. 36$\frac{20}{29}$.

Choleræ, *Diarrhœæ*, *Dyſenteriæ*, adhuc valde frequentes, Febre nonnunquam comitante.

Plurimæ Febres *miliares*, *ſcarlatinæ*, puſtuloſæ; aliquæ porrò lentæ, *nervoſæ*: ſæpe cum Glandularum Parotidum Fauciumque Tumore, ac profuſis ſemper Sudoribus: Auſtralibus in Oris Devoniæ & Cornubiæ præſertim.

Octobri.

Ineunte & exeunte Octobri immenſa Pluviæ Copia decidit, dum Libs ſæpe fremuit vehementer; à duodecimo autem ad vigeſimum primum ne minima Pluvia, Euro flante, aut Aquilone: ad Finem Menſis Aër erat valde craſſus & humidus.

Pluvia 1.—3. 6. 7—9. 10. 11. 22. 23. —26. 27—29. 30. 31. = 8.534. Dig. Dec.

Procella 1. multo Mane. S b W—7. S W—9. Mane. S W b W 4ˣ. ab Hora autem prima ejus Diei pomeridiana ad tertiam uſque Corus vehementiſſimus, quaſi Circius Gallicus omnia deturbans, perfremuit, velociſſimè cadente *Mercurio*.—Maximus Halo ſubluteus circa Lunam 6. H. 8. W 1. *AB*. 27. H. 8. W N W 3. media autem Nocte Grando gravis & Fulgura.

☿ Altitud. maxim. 21. 30,1. NNE 1.
——— minim. 9. 28,4. N W 4ˣ. } media 29.4⅓.
Dies frigid. 21. 54. NNE 1.
——— 16. 36. ESE 1. } media Therm. Altit. 42 12/30.

Febres lentæ, *nervoſæ*, *miliares*, haud paucæ, cum Sudoribus profuſis: Choleræ ac *Dyſenteriæ* adhuc paſſim; præcipuè Menſis Initio: Sub Finem Tuſſes *ferinæ* inter Pueros.

Morbus

Morbus peſtilens Boves conſumit plures & Porcos in Auſtrali Devonia.

NOVEMBRI.

Altum plerumque tenuit Gradum *Barometer* hoc Menſe: Ventus ab Oriente ſæpe ſpiravit, ſæpe & à Septentrione. Aër fuit non rarò valde humidus & gelidus ſæpe: Initio Glacies, ad Finem Gelu maximæque Pruinæ.

Pluvia 1. 6. 7. 9. 11. 12. 16. 18. 21. Dig. Dec. 24. 25. 28. = 1.150.

Procella Veſperi. 24. S W b W, & totâ fere Nocte Grando multa 7.

AB. levis, 7. N E 1—major 8. H. 10. N N E 1, magna variegata 13. H. 7. N W 1.

☿ Altitud. maxim. 5. 30,3. E N E 1. } media 29.8$\frac{2}{29}$.
——— minim. 25. 28,8. W 2. }
Dies frigid. 27. 65. E N E 1. } media Ther. Altit. 58$\frac{13}{30}$.
— tepid. 22. 44. W N W 1. }

Dyſenteriæ adhuc: Tuſſis *convulſiva* paſſim. Innumeri fere Tuſſi, Coryzâ, Tumoribus Colli ac Faciei, corripiuntur; haud pauci Anginâ, Plurimi Morbo *rheumatico* vexantur.

DECEMBRI.

Perſtat uſque *Mercurius* altam tenere Stationem, etſi medio Menſe Libs furens iſtum deturbavit plurimamque demiſit Pluviam, *Atmoſphæram* verò fecit humidiſſimam. Sanè ab Exitu Octobris, ad hoc uſque Tempus, Aër immensâ Vaporum

porum Copiâ abundavit, quæ, partim ſaltem, *Mercurium* ſuſtinuit. Septentrio Gelu nonnunquam produxit, idque ſub Finem Menſis rigidum.

Pluvia 2. 3. 4. 5. 10—13. 14. 15—17. 18—20. 22. 25. 27. 28. 31. Dig. Dec. =5.026.

Fulgur & Tonitru cum vehemente Grandine 6. primo Mane. W N W 4.

Procella 17. Nocte. W S W—20 bene Mane. S W b W.

☿ Altitud. maxim. 24. 30,4. N 1.
——— minim. 20. 29,1. S W b W 4.
} media 29.7$\frac{10}{15}$.

Dies frigid. 25. 70. N 1.
— tepid. 14. 48. S W 3.
} media Therm. Altit. 55$\frac{30}{40}$.

Diarrhœæ & *Dyſenteriæ* adhuc; *Rheumatiſmus* frequens & Icterus: maximæ Querelæ de languido Virium Statu undique. ——Tumores Faucium, Glandularum, Parotidum, ac Maxillarum; Tuſſes, Deſtillationes, Coryzæ, Raucedines, levi non rarò comitante Febriculâ, per omnes undique. Plures vel in iiſdem Ædibus ſimul & ſemel corripiuntur; evanuêre verò hæc omnia facillimè, modò ſe in lectulo paululùm continerent, & multâ tepidâ Potione Sudores elicerent.

Tota Pluviæ Quantitas Anno MDCCXXXVI. Dig. Dec. =36.706.

CONSTI-

CONSTITUTIO AËRIS, &c.

Anno MDCCXXXVII.

JANUARIO.

ATMOSPHÆRA, innumeris adhuc gravata Vaporibus, *Mercurium Barometricum* ſuſtinet uſque ad Stationem ſanè prælatam, Cauro plerumque ſpirante. Aër interea æquè humidus eſſe perſtat, ac ſi afflaret madidiſſimus Auſter; irruit quidem medio Menſe Libs, durans tamen parumper: à viceſimo primo ad viceſimum quintum Gelu.

Pluvia 2. 7. 12—14. 16. 17. 26. 27. 29. 30. Nix 24. Grando 28. = 1.588.

Halo circa Lunam magnus omni Nocte à 27 ad Finem.

☿ Altitud. maxim. 19. 36,6. N 1. ——— minim. 17. 29,6. S W 2. } media 30. $1\frac{6}{10}$.

Dies frigid. 25. 70. Malacia. — tepid. 1. 48. W 1. } media Therm. Altit. $55\frac{9}{10}$.

Febricula

Febricula *catarrhalis* innumeros etiamnum infeſtat, prout Menſe Decembri: imò & jam quamplurimi Equi eodem penè Morbo affici videntur, quorum certè pereunt plures. Haud parcè quoque graſſantur Pleuritides ac Peripneumoniæ, nothæ præcipuè: nec infrequens eſt Icterus.

Februario.

Ventus occidentalis hoc Menſe prævaluit, ad Septentrionem ſæpe, ad Auſtrum verò flectens ſæpiùs; Aquilo nonnunquam, aliquando Vulturnus, interfuit: humidus permanſit Aër, at ſubſedit *Barometer*.

Pluvia 1. 3. 6. 8. 11. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 21. 24. Grando 25. 26. Dig. Dec. = 3.488. Maxima Pruina & Gelu 5. 6. 8. 9. Procella, Fulgur & Tonitru 17. Nocte. W b N. Maximus Halo circa Lunam 27. 28.

☿ Altitud. maxim. 9. 30,2. N b E 1. — minim. 16. 29,2. S W 3ˣ. } media 29.7$\frac{10}{27}$.

Dies frigid. 2. 66. N 1. — tepid. 23. 49. S W b W 2. } media Therm. Altit. 55$\frac{3}{27}$.

Multi *Rheumatiſmo* & Anginâ laborant, plurimi adhuc Morbo *catarrhali* pulmonario. *Variolæ* hìc *ſporadicæ*, multis in Locis *epidemicæ*. Tuſſis *anginoſa* durat uſque inter Equos.

Martio.

Martio.

Principio & Fine Martii Eurus afflavit, aut Boreas, medio autem plerumque Corus: Aër evasit tenuis magis & siccus ad Finem præcipuè; delapsis scilicet jam Vaporibus.

Pluvia $\frac{'''}{7.}$ $\frac{'}{8.}$ $\frac{'}{10.}$ $\frac{''}{11.}$ $\frac{''}{13.}$ $\frac{''}{14.}$ $\frac{'}{15.}$ $\frac{''}{16—18.}$ $\frac{'''}{19.}$ $\frac{'}{20.}$ $\frac{''}{21.}$ $\frac{''}{22.}$ $\frac{'''}{30.}$ $\frac{'}{31.}$ Dig. Dec. = 4.328.

Levis *AB.* 7. W N W 1—18. N W b W 3.

Procella 18. a. m. S 4x.

☿ Altitud. maxim. 6. 30,1. N N E 1. — minim. 14. 28,8. W b N 3x. } media 29.5$\frac{18}{30}$.

Dies frigid. 6. 64. rigidum Gelu. — tepid. 31. 46. S E 1. — } med. Ther. Altit. 52$\frac{2}{3}$.

Pleuritides, ac Peripneumoniæ, & veræ & nothæ, haud raræ: *Rheumatismus*, Ischias diu admodùm vexans, & sævæ Arthritides, multos cruciant. —— Tussis plurimæ cum Gutturis Dolore ad Finem Mensis.

Aprili.

Ab Initio Mensis ad Diem decimum octavum Ventus ex Oriente perflavit, à vicesimo Libs, aut Argestes: ineunte Aprili Aër fuit valde frigidus, medio siccus admodùm, & exinde tepidior.

Pluvia $\frac{''''}{1.}$ $\frac{''}{2.}$ $\frac{'}{4.}$ $\frac{'}{8.}$ $\frac{'}{9.}$ $\frac{'}{19.}$ $\frac{'''}{21.}$ $\frac{''}{22.}$ $\frac{''}{23.}$ $\frac{'}{26.}$ 28. gravis Grando 24. Dig. Dec. = 3.058.

Procella

Procella 2. E S E 4 — 13. tota Die. E 4ˣ.

☿ Altitud. maxim. 12. 30,0. N E 1ˣ. } media 29.6$\frac{4}{28}$.
——— minim. 23. 29,0. S S E 3. }
Dies frigid. 6. 58. E 1. } media Therm. Altit. 43$\frac{11}{28}$.
— tepid. 30. 32. E 2. }

Multi Apoplexiâ, Paralysi & Vertigine correpti sunt; aliqui Pleuritide & Peripneumoniâ. *Variolæ* passim: Asthma valde frequens, medio Mense præsertim.———Tusses, Coryzæ, Tumores Colli ac Faciei undique.—Crebræ Tusses *convulsivæ* inter Pueros in australibus Damnoniæ Oris.

Maio.

Recurrens jam ad Orientem Ventus per totum fere Mensem spiravit, ad Austrum flectens sæpe, ad Septentrionem verò sæpiùs magisque. Tempestas fuit per Initia (si Diem unum, alterumve, excipias) tepida satis; pòst verò fervidissima successit. Rorationes maximè Agros Hortosque fovebant assiduè durante Tempore fervido, alioquin omnia fere fuissent adusta.

Dig. Dec.

Pluvia 8. 9. 13. 15. 27.=0.332.

Fulgur & Tonitru hìc 27 p. m. S W b W 2. Fulgur & Tonitru ad Septentrionem, prope Alpes Damnonienses, & in occidentali Parte Cornubiæ, cum gravissima Pluvia 24. 25. 26, nulla hìc.

☿ Altitud. maxim. 16. 30,0. N E 1. } media 29.5$\frac{11}{30}$.
——— minim. 22. 29,2. E S E 2. }
Dies frigid. 10. 52. N 2, insolitum Frigus! } media Therm.
— fervid. 25. 15. Malacia. —— —— } Altit. 29$\frac{16}{30}$.

Febres *miliares* compoſitæ (commiſtæ nempe cum Puſtulis limpidis Papulæ rubræ) hic paſſim, valde frequentes in occidua Cornubia. Initio Menſis plures Morbis Capitis correpti, ac Pectoris. Multi *Hæmorrhagiis* immodicis laborant; quarum Cauſa haud dubia fuit enormis admodùm Aëris Mutatio: medio enim Menſe penè horruimus Frigore, ſub Finem arſimus Æſtu.

Junio.

Priorem Junii Partem Aquilo frequens ſiccam quidem reddidit, at frigidam valde; calida verò poſterior evaſit, Cauro plerumque ſpirante. Aër per totum fere Menſem fuit tenuis admodùm, plurimæ verò & maximæ cecidêre Rorationes.— Terra, Solis Ardore percalefacta, quamplurimos emittit Vapores, qui, nocturno condenſati Frigore, Herbas Graminaque grato fovent Humore: niſi totos fere, dum exhalantur, Ventus rapidus ſecum verrat par Auras. Ideò cùm aut nullus ſit Ventus, aut lenis admodùm, Ros plurimus videtur, dum fortis adſit diſſipatur protinùs; æquè tamen exhalante Terrâ Vapores.

Dig. Dec.
Pluvia 4. 5. 14. 17. 18. 23. 25. = 1.066.
Tonitru a. m. 25. N W 1.

☿ Altitud. maxim. 7. 30,0. N 1. } media 29,6$\frac{12}{30}$.
——— minim. 5. 29,2. E N E 1. }
Dies frigid. 15. 42. N N W 1. } med. Ther. Altit. 27$\frac{26}{30}$.
— fervid. 22. 19. Malacia. }

Procedente Menſe Febres *rheumaticæ* & Coryzæ plurimæ; *Diarrhœa* frequens admodùm. Tuſſes

Tuſſes *convulſivæ* inter Pueros paſſim. *Variolæ* in Vicinia, jam verò hìc nullæ.

Julio.

Æſtuoſus ſubſequitur Julius, craſſum tamen congerit Aërem creber ex Auſtro & Occidente Ventus, ſub Finem præcipuè. Immenſa Vis Roris decidit Initio. Muſcæ innumeræ moleſtant undique, & Erucæ plurima vorant.

Pluvia 8. 13. 14. 18. 19''' 20' 22' 23. 25. 28' Dig. Dec. 31.=1.320.

Tonitru è longinquo 7. 11. Procella 22. S W b S 4x.

☿ Altitud. maxim. 4. 29,7. S E 1. } media 29.4
——— minim. 22. 29,0. S W b S 4x. }
Dies frigid. 31. 36. N W b W 1x. } med. Therm. Alt. $25\frac{18}{30}$.
— fervid. 7. 17. W S W 1. }

Febres *miliares*, rubræ præcipuè: Peripneumoniæ & Morbi colici paſſim, Tuſſes *convulſivæ* in Auſtrali Devonia quamplurimos infeſtant Pueros. *Ophthalmiæ*, & Choleræ haud raræ.

Augusto.

Ineunte & exeunte Auguſto Ventus fuit utplurimùm Septentrionem inter & Occidentem, Libs autem medio interfuit frequenter: *Atmoſphæra* facta eſt craſſa valde & humida, ac multo frigidior.

Pluvia 1. 2. 3. 5. 6. 7. 10. 13. 15. 19. 20. 21. 23. 25. 26. Dig. Dec. = 3.848.

Gravis Procella 20, primo Mane. S W b S 4ˣ. *AB.* 9. H. 10. N W b W 1. maxima *AB.* 10. H. 9. N W 1. Hujus Radii variis erant, atque maximè vividis, diſtincti Coloribus: Corona pulcherrimè rutilans à Zenith noſtro ad Orientem duodecim circiter Gradibus, ad Meridiem quoque declinabat paululùm. Permagna rursùs *AB.* 11. 10. p. m. N W b N 1. Corona erat eodem ipſo Loco, quo heſterna Nocte Coloris Ferri igniti. Levis *AB.* 12. H. 9. W N W 1.

☿ Altitud. maxim. 9. 29,9. N W 1.
——— minim. 20. 28,8. S W b S 4ˣ. } media 29.5.
Dies frigid. 4. 44. N N W 1.
— calid. 17. 27. S S W 2. } med. Therm. Altit. $33\frac{27}{29}$.

Tuſſes, *Diarrhœæ* & Choleræ, valde frequentes. Febres lentæ, *nervoſæ* & *miliares* paſſim: *Variolæ ſporadicæ.*

Septembri.

Toto hoc Menſe humilem tenuit Stationem *Barometer*, Vulturno plerumque flante, aut Africo. Aër interim redditus eſt humidus valde, & frigidus; nam Septentrio quoque aliquando intercurrebat.

Pluvia 2. 11—15. 18. 19. 20—22—24. 26. 27. 28—30 Dig. Dec. = 2.826.

Procella

Procella 11. S E b S 4x—22. S W 4. Fulgur & Tonitru a. m. 20.

Maximus Halo circa Lunam 27. S b W 1x.

☿ Altitud. maxim. 10. 29,9. NNE 1. } media 29.3$\frac{18}{27}$.
——— minim. 22. 28,5. S W 4. }
Dies frigid. 30. 46. N N W 1. } media Therm. Altit. 36$\frac{8}{27}$.
— calid. 6. 28. E S E 1. }

Diarrhœâ plurimi laborant, aliqui Febribus intermittentibus, *anomalis*; multi Morbo colico, & Cholerâ.——Tumores Faucium, Parotides, Coryzæ cum Tuſſi valde frequentes: *Variolæ* ſparſæ. Nec infrequens eſt Icterus, nec *Rheumatiſmus*.

Octobri.

Frequens ab Oriente Ventus, Menſe Octobri, *Baroſcopium* ſubinde erexit; qui porrò, ad Septentrionem deflectens ſæpe, Tempeſtatem, fecit paulo frigidiorem, non rarò tamen intercurrente pulchra tepidaque Die: Aër autem plerumque humidus fuit & craſſus.

Pluvia $\frac{11}{1.}$ 5. $\frac{1}{8.}$ 9. $\frac{11}{11.}$ $\frac{11}{15.}$ $\frac{1}{18.}$ 24. 30.
Dig. Dec.
= 1.556.

Procella 15. Nocte. S W 4x. Glacies & maxima Pruina 14. 15. N N E 1.

Die 20. H. 7. p. m. vividam Iridem lunarem obſervavi, denſiſſimâ, at tenuiſſimâ, decidente Pluviolâ.

☿ Altitud. maxim. 14. 30,1. N N E 1. } media 29.6$\frac{3}{3}$.
——— minim. 16. 29,0. W b S 2. }

Dies frigid. 22. 61. NE 2x. } media Therm. Altit. $50\frac{25}{30}$.
— tepid. 3. 43. NbE 1. }

(A) Icterus frequens; *Variolæ* paſſim. Dentium Dolores, Tumoreſque Faucium ac Faciei, cum Cruciatibus *rheumaticis* ſæpe, præcipuè Lumborum, plurimos vexant.

Novembri.

Nunc Boreas, nunc Corus, *Mercurium Barometri* ſuſtinent uſque, maximè per Initia Novembris, Aërem tamen neutiquam deſiccabant: medio quidem Menſe haud parum ſæpe intervenit humidus Auſter.

Pluvia $\frac{''}{12}$—$\frac{'}{14}$—17. $\frac{'}{19}$. $\frac{'}{23}$—25. 26. 28. Dig. Dec. = 1.334.

AB. 1. 10. p. m. ENE 1—7. NWbN 1. Vehemens Ventus 27. p. m. NWbW.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,4. ENE 1. } media 29.$8\frac{14}{15}$.
——— minim. 16. 29,1. W 1. }
Dies frigid. 30. 65. NE 1x. } media Therm. Altit. $53\frac{6}{8}$.
— tepid. 12. 48. SbW 2. }

Per omnia undique Loca inceſſit hoc Menſe Morbus, medio tamen hoc in Oppido potiſſimùm: omnes fere, cujuſcunque fuerint Habitûs, aut Ætatis, corripiens; Modo quidem haud abſimili, quo Febricula *catarrhalis epidemica* Anni MDCCXXXIII, at ſæviore multo.

Magna adfuit Gravedo & Capitis Dolor, Nauſea frequens, Sternutamenta perpetua, Deſtillationes maximæ, ac Tuſſis ſæpiſſimè importuna

tuna valde. —— Per Initia diſcruciavit multos acerbus Dorſi atque Lumborum Dolor, quod malè plerumque ſignificabat; nam & magna ſimul acceſſit Præcordiorum Oppreſſio & haud modica Febris, ſæpe planè *peripneumonica*: perliquida verò expuerunt, rarò coctum aliquid. De his actum eſſet prorsùs, ſi Phrenitis quoque interfuiſſet. —— Tanta ſæpe fuit in Fauces Deſtillatio, ut Anginam haud levem faceret: ſæpiùs verò Faciei Tumor, Parotidum, Maxillarum, ſequuta eſt, ac immenſa Pituitæ acris ex Ore Naribuſque Fluxio. ——— Plurimos acutiſſimus Dentium Dolor torſit, etiam quibus antè fuerant ſaniſſimi: idque perſæpe uno ſolùm à Latere, deſinens accuratiſſimè inter Dentes *inciſores*. Doluit & ſæpe dimidium tantùm Caput, quaſi in *Hemicrania* exquiſita.

Longè plurimi ſolâ laborabant Febriculâ cum Gravedine infeſtâ, *Catarrho* & moleſtiſſimis Dentium Doloribus, accedente utplurimùm Tumore Faucium & Aſpredine: Juniores autem, increſcente Morbo, delirabant ſæpe. ——— Permultos cruciavit Dolor *rheumaticus* vagus, quoſdam *iſchiadicus* vehemens, non rarò durans diu: haud paucos errantia Tormina corripuerunt, *Diarrhœâ* ſæpe inſequente *criticâ*. Lingua fuit alba plerumque, rarò arida, nec multùm ſitiebant Ægri: Urina turbida fere & ſubrubra. Cruor ſæpe Pleuriticorum ſimilis.

Febris hæc *catarrhalis* plures jam per Hyemes plus, minuſve, graſſata eſt: varias autem induit Formas, pro Ratione variarum Hominum Conſtitutionum. Plures levis ſolùm Febricula tenuit, modico protinùs diſcuſſa Sudore; haud paucos autem Peripneumonia gravis: in Genere

tamen multo vehementiùs hoc Anno ſæviit, & largiorem Sanguinis Miſſionem poſtulavit.

Omninò mihi pendere videtur à craſſo, udo, gelidoque Aëre, Spiracula Cutis occludente, & acrem intra Corpus Colluviem congerente; nam & præcedit hunc Morbum ſemper, ac comitatur, craſſa admodùm humidaque *Atmoſphæræ* Temperies: nec graſſatur unquam, niſi Menſibus hybernis, & ejuſdem prope Indolis eſſe videtur cum Hyemali Febre *Sydenhamii*.

Decembri.

Varia fuit admodùm hoc Menſe Aëris Temperies, nunc frigida valde, flante Aquilone, nunc longè tepidior, irruente Africo ſæpe, nec infrequenter Vulturno: immenſa Vis Vaporum, per *Atmoſphæram* diffuſa *Barometrum* mirè ſuſtinuit; etſi haud paucæ corruerunt Pluviæ.

Pluvia $\frac{//}{2.}$ 4—6. $\frac{///}{8.}$ $\frac{//}{12.}$ 14—16. 18—20. $\frac{/}{22.}$ $\frac{//}{23.}$ $\frac{///}{24.}$ 26. $\frac{/}{30.}$ Grando 31. = 2.620. Dig. Dec.

Procella 18. S S E 4—30. S S W 4_x. Maximæ ſæpe Pruinæ.

☿ Altitud. maxim. 4. 30,3. N N E 1.
——— minim. 8. 29,3. S W 3_x. } media $29.8\frac{15}{31}$.

Dies frigid. 29. 73. N E 1.
— tepid. 24 49. S W 2. } media Therm. Altit. $57\frac{8}{31}$.

Primâ Veſperâ Diei hujus Menſis quinti Cœlum totum, Nube quaſi tenui obductum, rutilabat maximè, Lumine velut Ignis triumphalis reflexo: haud minorem utique ſpargebat Lucem, quàm vel ipſa plena Luna, Nubibus operta. Perduravit

duravit verò mirum hoc *Phænomenon* ad mediam fere Noctem; at longè clariſſimè effulſit inter Horam quintam & ſeptimam veſpertinam: levem ſanè Vulgum haud leviter perterruit; hic triſtia Incendia timens, ille Cœlum deprecans perinde quaſi ſanguineum. ——— Aër toto fere Die nebuloſus fuerat, ac tepidus, irrorante ſæpe Pluviolâ, præcipuè poſt Meridiem; vix ullus Ventus: Veſperi verò Nebula ingratum mittebat Odorem; imò per Dumeta fortè tunc perequitans, Pluviolæ Guttulis aſperſus, inſuavem admodùm percepi Guſtum, ceu ab ingrato Dulcore. ——— Longè, latèque, inſolitum hoc Lumen Septentrionales Europæ Partes illuſtravit; apud Kilkenniam verò, in Hibernia, Globus quaſi igneus, in Aëre ſuſpenſus, videbatur, eodem Veſperi, per Horam fere, tunc terribili Fragore diſploſus, Flammas diſpergebat undique.

Ad extremum fere Menſis duravit paſſim Morbus *epidemicus*, jam verò evaneſcit; plurimi tamen inde conqueruntur de maximo Virium Languore: Aliqui in Icterum, plures in Phthiſin incidunt; permulti in Arthritidem & *Rheumatiſmum* pertinacem.

Quod ad hujus *Epidemici* Curationem attinet, parum certè diſceſſimus à Methodo, quàm Anno MDCCXXXIII, ſuprà deſcripſimus: atqui in hoc ſanè magis fuit neceſſaria Sanguinis Detractio, imò & nonnunquam repetita juvit, præſertim urgente Febre, ac ſæviente Dorſi, aut Pectoris, Dolore. ——— At magno certè implicatur Errore quiſquis in Morbis hujuſmodi ab acri nempe Pituita productis, æquè liberalem Venæ Sectionem imperat, ac in verâ Pleuritide, aut Peripneumonia; quod quidem candidiſſimus

didiſſimus notavit dudùm *Sydenhamius*, aliàs utique haud parcus Sanguinis detractor, *Section.* v. *Capit.* v, quem velim ut conſulat Lector.

Poſt Sanguinis Miſſionem frequentia *Epiſpaſtica* admoveri juſſi: ex Ulcuſculis acerrimi Seri Quantitas planè ſtupenda defluxit.

Nihil magis in hoc Morbo profuit, quàm blandus, tepidus, per omnia Membra æqualiter diffuſus, Sudor. Nihil eum ciebat tutiùs quàm Serum Lactis vinoſum dilutius, tenue Decoctum Eryngii, aut tale quid, epotum tepidè: optimo quoque Succeſſu ſubinde dedi Miſturam ex Sale Cornu Cervi, Succo Limonum ſaturato, Aquâ Menthæ, aut Hyſſopi adjectâ. Hæc percommodè movebat Sudores; ſi minùs id quidem, ſaltem Urinam; porrò mollem ſemper præſtabat Alvum: omni utique Modo Colluviem expellit pituitoſam, ac Spiritum reddit expeditiorem, admiſto præcipuè Oxymelite ſcillitico. — Elixir aſthmaticum le Mortii Tuſſis Vehementiam lenibat optimè, & promovebat etiam Sudores.——Alvus non ſolùm per totum Morbi Impetum tenera ſervanda erat, ſed & ſub Finem purganda; ne graviora crearent Mala morbidæ Reliquiæ.

Poſt Febrem penitùs abactam, obſtinatiſſimi ſæpe permanebant Dolores *rheumatici*, quos quidem expugnabant benè *Cathartica Mercurialia*. Nihil tamen inveni præſtantius quàm ſequentem Antimonii Præparationem; quæ profectò totam iſtius Mineralis Potentiam continet: eam ideo (ſit Venia Verbo) Antimonii *Eſſentiam* nomino.

Omnes

Omnes olim intendi Nervos ut ex Stibio Medicamentum aliquod utile expromerem; omnes fere Chemiſtarum & Alchemiſtarum Proceſſus non exploravi ſolùm, ſed & in Ægrotis etiam variis ſæpe probavi; plures ſanè mirabilis agnoſco Virtutis: hoc tamen affirmo ſanctiſſimè, nihil inde melius, nihil tutius, nihil efficacius, deprehendi unquam, quàm tritum illum, ac ſimplicem Vitri *antimonialis* Infuſum ex Vino albo generoſo, Aromate aliquo *Stomachico* adjecto. Poſſidet enim, experto crede, poſſidet, totas Antimonii Vires: quippe qui epotus largiter maximas movet Vomitiones, in minutâ tantùm Quantitate, ad Guttas puta viginti, aut triginta, adhibitus Sudores elicit benignos; paulo tamen majore Alvum ſolvit leniter: quid poteſt aliud majus ulla alia Stibii Præparatio? Quamvis autem tantæ ſit Virtutis Vinum hoc *Antimoniatum*, minutiſſimis tamen Stibii Particulis, prope dixerim *Effluviis* ſolùm imbuitur: quæ, cum ſint inter minima fere Naturæ, auguſtiſſima Corporis Vaſcula permeant facillimè; tantæ verùm Efficaciæ, ut vel magnum Canalem alimentarium ſtimulent potenter, multo magis ideò exiles Corporis Canaliculos: ob ſummam autem Tenuitatem eos minimè lædant.

Hic ideò Tibi ſiſto, Lector bone! Medicamentum, paratu quidem facillimum, at Viribus maximum: in omnibus enim Vaſculorum Obſtructionibus percommodè exhiberi poteſt, ſeu primas expurgare Vias, ſeu intima Corporis Penetralia detergere velis. Nihil utique ad Sudores excitandos datur aptius, nihil tutius; nam parum admodùm excalefacit: unde in ipſis Febribus, lentis præcipuè & intermittentibus,

adhibetur optimè; nec non in quamplurimis Morbis chronicis, in *Rheumatiſmo* rebelli potiſſimùm. ——— Id utique ſpondeo, nullas huic deeſſe Vires, quas ulla habet Stibii Præparatio, Strophis utcunque pompoſis venditata, aut improbo confecta Labore.

Tota Pluviæ Quantitas, Anno MDCCXXXVII. Dig. Dec.
= 27.364.

Brevis Commentatio de Morbis Icſtericis.

(A) In Icſtero ſæviore non rarò *Hæmorrhagias* vidi ex omnibus fere Corporis Meatibus, vix ullis cedentes Remediis; imò haud citiùs uno Loco Fluxum cohibueris quàm eruperit alio. Id in piiſſima olim Matrona, triſti admodùm Exemplo, notavi, quæ icſterica, ac febriculoſa, Sanguinem profudit vehementer ex Naribus, Viis urinariis, Utero, Inteſtinis, tandemque cum Sanguine Animam! Etſi *Hæmorrhagiam*, per breve ſaltem Tempus, reſtinximus ſæpe; pro Ratione verò qua Fluxus ſubſtitit infrà, eo violentiùs è Naribus profluxit.

Multis abhinc Annis Generoſus quidam robuſtus, Poculis meracioribus Spirituique Vini ardenti nimiùm deditus, in gravem incidit Icſterum; ex quo tamen ſanus ſatis evaſerit, ſi medicis Præceptis obtemperaverit probè. At ille contrà, quòd Gingivæ ſæpe funderent Sanguinem, & Dentes eſſent *Scorbuto* fœdati, Medicaſtro

ſtro cuidam (ſi Diis placet) ad Dentes ſe commiſit, qui Dentifriciis & Scalpris validè perfricans Dentes atque Gingivas, tantam excitavit *Hæmorrhagiam*, ut eam cohibere, vel valentiſſimis Stypticis, nequirent Chirurgi in Arte bene verſati: ſed innumeris proſiliens Rivulis Sanguis, ſectis quaſi Arteriolis, per omnem undique Gingivam, ſedecim Horarum Spatio Hominem, penè exſanguem, confecit.

Certè nunquam non aliquid ſubeſt Periculi, ubi Morbo arquato vexatis accidit profuſio Sanguinis; denotat enim acerrimum & maximè ſolutum Statum Cruoris: quo quidem in Caſu, Attenuantia, *Aloëtica*, *Volatilia* atque *Chalybeata* exhibere, perinde eſt ac Hominem jugulare; è contrà Acida, diluentia, demulcentia, Aquæ acidulæ & id Genus alia, juvant maximè. Prodeſt ſæpe plurimùm Seminum Cannabis ex Lacte Decoctum, aut Emulſio ex Seminibus Papaveris albi & Amygdalarum dulcium, poſt levem Sanguinis Miſſionem (ſi Febricula urgeat & ferat Pulſus) & Alvi Solutionem debitam.———Sanè haud ſcio, annon modica Venæ Sectio æquè neceſſaria ſit in *Hepatitide*, ac conſequenter in Obſtructione Hepatis cum febriculoſa Sanguinis *Diatheſi*, atque in Pleuritide, aut Peripneumonia: præcavet enim graviora Mala, Inflammationes ſcilicet, Apoſtemata dira, aut Scirrhomata.

Eſt verò alia Icteri Species, & (ut aiunt) toto Cœlo diverſa, quæ, ab inerte & viſcida Bile pendens, diverſam omninò poſcit medendi Methodum: hìc enim lentus nimis & craſſus Sanguis glutinoſam valdè, ac vapidam, generat Bilem; quæ tandem Vaſa obſtruit biliaria, adeò

ut

ut Hepatis obſtructio Morbi potiùs Effectus ſit quàm Cauſa.———In hoc igitur Caſu *Emetica* primò, *Cathartica* dein *Aloëtica* & *Mercurialia* deſiderantur; Attenuantia tunc *ſaponacea*, *tartarea*, *volatilia*, tandemque *Chalybeata*, neceſſaria ſunt: cave tamen ſis ne *Chalybeata* Medicamenta præproperè adhibeas, ante ſcilicet quàm fluxos reddideris Humores; aliter enim, pro Remedio, immedicabilis forſan Hepatis Scirrhus eveniet.

Atqui hic non poſſum quin laudem maximè *Tartarum regeneratum*, ſeu (ut dicitur) *Terram Tartari foliatam*, ut Remedium diſſolvens maximè, non ſolùm ad Morbum regium aptiſſimum, ſed ad alios etiam quammultos.——Conflatum quippe ex Acido oleoſo ſubtiliſſimo Aceti, & Sale fixo Alcalino, fit Sapo quidam mirabilis & penetrans maximè; qui omnibus quibuſcumque Liquoribus miſcetur promptiſſimè, vel in ipſo *Alcohole* Vini facilè diſſolubilis: hinc omnia gummata, reſinoſa, oleoſa, viſcoſa, ſive Animalia, ſive Vegetabilia, ſolvit optimè; imò Gummi Lac, Succinum, Myrrham, tenaciſſima certe Corpora. Unde lentos nimiùm & glutinoſos Corporis Humores potentiſſimè diſſolvit, & Vaſorum Obſtructiones reſerat maximè. Quamvis autem tantas poſſidet Virtutes, vix ullam habet Acrimoniam: imò, quod mirabere forſan, æquè tutò Pleuriticis, ac ipſis Hydropicis, exhibetur. Eximius ſanè Uſus eſt Medicamentorum, quæ Pondere & Subtilitate craſſos & lentos Humores comminuere poſſunt: longè tamen feliciores edunt Effectus Ope Saponis alicujus detergentis, qui glutinoſum & pingue reſolvat.———Honos ſit Corpuſculo humano! Utriculi ſordidi non

æquè

æquè terſi & puri redduntur ſolâ Aquâ & Lapillis, aut Globulis plumbeis, conquaſſatis, ac ſi adhibeatur quoque ſmecticum aliquod Lixivium. ——Rectè quidem præcedere debet Uſus Saponis alicujus Medicamentorum Exhibitionem, quæ plurimo pollent Momento, ut glutinoſos incidat Humores eoſque εὐρόους reddat.

Latuit diu Sal hic, ſive Sapo, nobiliſſimus inter Strepitus Fucoſque Alchemiſtarum, recondita Farragine Titulorum celatus; utpote *Sapo Sapientium*, *prima Materia vegetabilis*, *Sulphur Naturæ vegetabile*, *Sal harmoniacum vegetabile*, *Mercurius Naturæ* & Philoſophorum, ut apud Lullium, Pariſinum, Guidonem, *&c.* invenies: recentiores verò eum aptiore Nomine, *Aceto radicato* ſcilicet, & *Terrâ Tartari foliatâ* inſigniebant; ſemel etiam apud Lullium in Apertorio ſuo Terra foliata vocatur.———Hujus autem Compoſitio apud omnes conſiſtit in Admixtione intima, ad Saturitatem uſque, Salis Tartari fixiſſimi cum Spiritu Vini philoſophico; at niſi Aceto deſtillato utere, (quod quidem eſt myſticus etiam quaſi Vini Spiritus) nunquam conficies Sal fluens ad Ignem, Ceræ inſtar, in Spiritu Vini rectificato diſſolubile, ac in Modum Talci ſplendens & foliatum: qui tamen apud eos ejus ſunt Characterès.

Sed quid in Sterquilinio Gemmas quæram, cùm apud illuſtrem Boerhaavium in Chemia ſua, Modus præparandi & Virtutes hujus Salis apertiſſimè traduntur; ſubjiciam verò & ipſe, quòd multo minùs volatilis eſt quàm vulgò æſtimatur: imò eouſque Igni reſiſtit, donec omne ferè Acidum evaporetur tandem, Sale ſolùm alcalino fixo manente.——Ad lenem autem Ignem liquatus

liquatus pulchriores & ſplendidiores (argenteas quaſi) exhibet Laminas; diminuta tamen aliquantulùm medicata Virtute; nempe inde ad igneam Alcali Naturam accedit propiùs, quod tamen mox corrigitur Acidi vegetabilis pauxillo affuſo.

Ad omnes Viſcerum Obſtructiones, & lentos nimiùm Humores, hoc Sal mirandæ planè Virtutis eſſe probavi millies: nam id utique aſſiduè per Annos fere viginti exhibui feliciter. Nec tantùm ad hæc valet maximè Sal hoc nobiliſſimum, ſed & vel ipſum Lixivium ex Sale Tartari fixo & Aceto acri confectum deterget, reſolvit & aperit potenter: etiam ipſi Veteres, ut * Caius Plinius refert, "Cineres Sarmento-"rum ex Aceto biberunt ad Vitia Splenis."—Profectò Lixivium ex Sale Tartari & Aceto penetrantius eſt multo, quàm ex eodem cum Succo Limonum, ob † *Mucilaginis* Copiam, quæ Limonibus ineſt.———Sed ex Aceto acerrimo & Sale Cornu Cervi *volatili* conficitur Lixivium longè penetrantius, in Febre lenta, ac intermittenti rebelli, pluribus etiam in Morbis, ſummæ certè Virtutis.—Hic porrò dicam in Tranſcurſu, quod Acetum Sali volatili animali, propter Oleum nempe combuſtum fœtidiſſimo, affuſum, cumque eo digeſtum & deſtillatum dein, omnem prorsùs Fœtorem delet, imò gratiſſimum conciliat Odorem. Hoc novit olim immenſæ Eruditionis, &, pro Ævo quo vixit, ſtupendus planè Vir, Rogerus Bacon, dum Spiritum Capillorum rancidum Aceto depurat; nec minùs fortè Lullius

* *Vid. Libri* xxiii. *Proœm.*
† —— *infra Tractat. de Morbo Colico*, &c.

Lullius in Præparatione Salis Harmoniac. Vegetabilis. Vid. Teſtament. noviſſimum.

Acetum utique plurimi æſtimârunt Veteres: "Nam quamvis refrigerandi Vim habet, habet "tamen & diſſipandi; hæc ‖ Celſus; ideo- "que ‡ Plinius dixit optimè, "Vini Vitium "(Acetum ſcilicet) tranſit in Remedia."—Sed de hoc fortè plus ſatis.

Dissertatio *de Febribus lentis* Nervoſis.

Febris lentæ Mentio paſſim vel apud Celſum occurrit; Febris utique *nervoſa* minùs latinè ſonat: quoniam verò ea Voce, in iſto Senſu, Medici recentiores utuntur ſæpiſſimè, iſtam retinui; nam ut Geometræ, Muſici, Grammatici etiam, more quodam loquuntur ſuo, quidni & Medicis liceat? Veniam certè dabit, vel maximus dicendi Magiſter, * Tullius.——De Verbo tamen parùm ſolicitus, de Re magis laboro: nam cùm hæc Febrium Species longè frequentior nuperis Annis (apud nos ſaltem) quàm alia quælibet graſſata ſit, Operæ Pretium duxi ſuper hac pauca diſſerere.

Lenta adeò & *nervoſa* Febris lento quodam invadit Greſſu, at firmo nimis: hac quippe cor-

---

‖ *Lib.* v. *cap.* 27.
‡ *Vid. Lib.* xxiii. *ſub Finem.*
* *Cicer. Lib.* iii. *de Finibus, ſub Initium.*

repti de levi vagoque Horrore, incerto quodam & errante Calore intercurrente ſubinde; de Laſſitudine porrò Membriſque quaſi fatigatis queruntur quidem, dum obambulant interim, oſcitantes tamen & torpidi. Accedunt mox Præcordiorum Oppreſſio, Nauſea, Gravedo Capitis, aſtricta Tempora, aut Vertigo quædam. Pulſus equidem frequens eſt ſemper, at debilis plerumque, ac inordinatus, Calor autem haud inſignis excitatur unquam: at ſæpe, dum Volæ Manuum uruntur, extrema frigeſcunt; dum Caput ardet, algent Pedes. Obrepit indies Malum, jamque loqui, aut moveri, piget, ac, vel inopinantes Lecto affixi, vix quo ſe habent modo exponere valent, aut Sopore nimio detenti, aut Vigiliis mirè anxiis & fere perpetuis. Nihil poſcunt intereà prorsùs, ne vel Potum aliquem. Jam Tendinum Subſultus adeſt, tremunt Manus, tremit Lingua, quæ, Muco ſubalbido obducta, haud multum fere inareſcit, niſi media ſolùm in Parte, ubi fuſca eſt valdè & arida. Tandem & aliena murmurant ſubinde & deſipientia, furens tamen abeſt Inſania. Tenuem plerumque reddunt Urinam, vapidi inſtar Vini, aut Cereviſiæ luridam, aliquando limpidam, haud rarò etiam ſubnigram, ſubinde paulo craſſiorem, inſpersâ quaſi Farinâ. Breves, inæquales & parum conſtantes habent Sudores, ſæpe frigidulos & glutinoſos, ſæpe profuſos maximè; &, paulo ante Mortem, non rarò gelidos cum Pulſu exili admodùm & formicante. Stragula contrectant interim, & inanes quaſdam Imagines prehendere tentant. Jamque Vox Faucibus hærens, Ungues Digitique lividi, Facies cadaveroſa, perpetua fere

ac

ac frigida Suſpiria, certiſſimam inſtare Mortem denunciant.

En hujus Febris dira Facies! quam nervoſam ideò nominârunt, quòd Nervos potiſſimùm afficere videatur; lentam verò, quòd ad Diem viceſimum primum, & ultra ſæpe, perduret.

Peſtifera ſemper eſt, ubi *Aphthæ* nigræ, *Petechiæ* fuſcæ, lividæ, atræ, aut Vibices quaſi, apparent; præſertim ſi accedit Alvus cita, plumbea, nigra, colliquans, aut Sudores oleoſi.———Ubi Puſtulis, Papulis, aut Maculis, Cutim deturpantibus, Febris lenta ſtipatur, contagioſa eſt ut plurimum: cùm verò *Exanthemata* mali ſunt Moris, vulgò audit maligna. Papulæ, rubræ, floridæ, copioſæ, aut plurimæ Puſtulæ *miliares* turgidæ, Statu Morbi erumpentes, bona præſagiunt: præcipuè ſi accedunt Sputa liberalia continua, aut multæ craſſæ ſubſidentes Urinæ. Juvat & tunc Temporis ſæpe lenis *Diarrhœa*; blandus perſæpe juvat, per omnia Membra diffuſus, æqualis tepiduſque Sudor: ſalutaris nonnunquam erumpit Parotis: proſunt non rarò *Aphthæ* albidæ, benignæ. Convaleſcentes frequentiſſimè ſurdeſcunt, ac ſæpe habent Apoſtemata in Meatu Aurium ſalutifera.

Ex Obſervatione Medicorum, cùm Veterum, tum recentiorum, conſtat ſanè, quòd putridæ lentæque Febres graſſantur maximè, cùm humida nimis craſſaque Aëris Temperies perſtat diu: idque potiſſimùm, ſi concurrit etiam Calor inſolitus.——Quàm pluvia fuit, quàm ſqualida Tempeſtas, nuperis Annis nemo non nôrit; & totum Annum 1734 & 1735 inter perpetuas Pluvias & continua quaſi Diluvia contrivimus: nec lætis nos ſolitiſque Radiis luſtravit Sol æſti-

vus, nec purgavit Aërem hyemale Gelu: depluit Æſtate tota, depluit & Hyeme, dum Aër interim, mutatâ quaſi prorsùs Naturâ Rerum, fuit mirè quidem tepidus, at humidus maximè. Hinc lentæ & *nervoſæ* Febres, ac remittentes & intermittentes, fuere frequentiſſimæ: hinc porrò Loca uliginoſa infeſtant ſemper. Atque illi præcipuè his corripiuntur, qui aut Naturâ, aut Caſu, ſunt imbecilliores aut ex Mœrore magno Vim Animi fractam habent, aut qui pravo & crudo utuntur Victu, quales in Carceribus ſæpe videmus, vel qui Cucumeres & Melones ingurgitare ſolent. Omnes autem hæ Cauſæ Vim Fibrarum enervant, Lentorem inferunt Humoribus, & *Perſpirationem* inhibent maximè.

Atqui Lentor iſte longè differre videtur à Glutine Sanguinis inflammati, quod nimio Motu Humorum & validâ Fibrarum Vi producitur: hoc quippe Craſſamento Sanguinis inhæret, eumque detractum quaſi Corio obtegit; iſte verò Lymphæ ineſt maximè.———Confer Cruorem Pleuriticorum, Rheumaticorum, aut Febre ardente laborantium, cum illorum Sanguine, qui Febre lentâ *nervosâ* correpti ſunt, maximum utique videbis Diſcrimen.—Hic dum emittitur lividus apparet, iſte rutilans, hic frigeſcens parum Craſſamenti habet, multum verò Serum obſcurum & ſæpe turbidum; iſte Craſſamentum plurimum coriaceum, Serum verò minimum.

Maximam ſanè Differentiam Apoplexiam inter ſanguineam & pituitoſam rectiſſimè ponunt Medici: haud minor utique videtur inter Febrem *inflammatoriam* & lentam *nervoſam*.——Prior ſemper habet Circuitum Sanguinis rapidum valde & fortem, magnum hinc Attritum, ac

vehementem inde Calorem, Urinam quoque impensè rubram, unde Sanguis tandem condenſatur maximè: ab aucto namque Humorum Motu & valida Vaſculorum Oſcillatione Globuli rubri, ſanguinei, (præcipuæ Partes Sanguinis Calorem foventes) Numero ac Denſitate augentur, ob ſummum Momentum, quo compinguntur Laticis vitalis Principia. —— Hæc quoque accidit ſubitò robuſtiſſimis, & graviſſimos ſæpe infligit Dolores; eos verò aut jugulat citò, aut relinquit: porrò viget maximè in ſiccis & ſerenis Tempeſtatibus.

In poſteriore, Morbus lentè admodùm invadit, Vis Solidorum debilitatur maximè, Pulſus adeſt languidus, etſi frequens, nec acris unquam oritur Calor conſiſtens; ſi quis accidit, ſubito ſubinde Frigore excipitur: tenues plerumque & pallidæ Urinæ fractas Naturæ Vires & invalidam Humorum Agitationem monſtrant. ——In hoc adeò Statu, propter Defectum Motûs idonei Fluidorum, ac Solidorum Inertiam, Globuli Sanguinis rubri diſſolvuntur ex facili. ——— Ita non dolent hac Febre correpti, ut torpidi quaſi & inſenſiles jaceant, ne vel acriora *Epiſpaſtica* ſentientes. ——— Rarò ſpargitur hic Morbus, niſi per humidam atque tepidam *Atmoſphæræ* Conſtitutionem, raróque corripiuntur robuſti & alacres.

Sed juvat hæc agitare paulo altiùs, ut videamus quid in Febribus Natura faciat, aut ferat: idque Exemplo Febris intermittentis regularis, cujus Cauſa haud Dubio Sanguinis eſt nimia *Viſciditas*; quæ ingruente Paroxyſmo in Vaſculis capillaribus hæret, atque Horrorem, Rigorem, Artuum Pallorem & Unguium Livorem producit: omnia ſanè Signa haud dubia obſtructi San-

guinis!——Jam ſi Viribus pollet idoneis Natura, Febre ipſa utitur ad Remedium: nam ſi valida Vis inſit Fibris, & non nimia adſit Tenacitas Humorum, accenditur protinùs Febris, qua vehementer agitantur brevique comminuuntur craſſi Humores, & ſic apti redduntur ad permeandum minimos Vaſculorum Ramuſculos; ita mox omnis expeditur Obſtructio, ac conſequente Sudore, brevis ſaltem ſequitur Integritas.——Atqui ubi vehemens Vaſorum Impetus maximo propellit Momento viſcidos admodùm, & ægrè cedentes Humores, tantus oritur Attritus atque Calor, ut ardens ſæpe, ac continua, excitetur Febris, aut Inflammationes graves: præcipuè ubi magna quoque adſit Acrimonia, aut præpoſterè exhibentur Medicamenta ſtimulantia, quæ Sanguinis Efferveſcentiam jam nimiam incitant.—E contrà ubi Vis Vitæ, quacunque de Cauſa, juſto infirmior, haud ſatis validè protrudit Liquida, hæret uſque ad extrema Vaſorum impactus Lentor, qui auctus indies Circuitum tandem Sanguinis perdit omnino: nam qui à Febre intermittente pereunt, fere ſemper moriuntur dum Rigores & Horrores urgent; ab Impotentia ſcilicet Cordis & Vaſorum ſuperandi Reſiſtentiam morbidi Lentoris. His Sanguinem mittere perinde eſt ac ſi trucidentur, illis neceſſarium omninò.—Intelligitur hinc facilè, cur Febris ſæpe Typum mutant, omneſque fere, diu durantes, Naturam tandem induunt Febris *nervoſæ*; nimirum infirmato valde Fibrarum *Elatere*, & conſpiſſatis nimiùm Humoribus.

Ponamus jam Lentorem reſidere ſolùm in *ſeroſis* Arteriolis, quæ puriſſimam Seri Partem, ſub Nomine Lymphæ, aut Succi *nervoſi*, ſecernere

nere debet: debilitata concurrente *Systasi* Fibrarum oritur Febris, dicta, lenta, nervosa. Dum enim in plurimis minimisque his Tubulis inhæresçit obstruens Lentor, plus tenuissimi Laticis per patentes reliquos urgetur: (nam si omnes omninò obstructi sint, Mors instaret protinùs) inæquales hinc incertique Pulsus, Calores, Sudores, sequuntur. Porrò quo diutiùs in *Arteriolis* his contortu plicatus (si mavis Glandulis) morantur lenti Humores, eo acriores fiant necesse est, donec in Liquamen quasi sanioſum abeunt: quod dum tandem absorbet Sanguis, totam id demum ejus contaminat Massam. Permulta sic nascitur Acrimonia, ob Debilitatem tamen Fibrarum, Nervorumque Torporem, haud rapidus excitatur Sanguinis Cursus, aut vehemens inde Calor, Lentor tamen exin augetur indies.

Sic se forsan Res habet: cum ex recitatis suprà Causis Fibræ Vasaque Corporis infirmentur, Sanguinisque retardetur Motus, nec subiguntur bene Humores, nec probè miscentur: unde tandem producitur Lentor, præcipuè in Vasculis minimis, ubi tenuissimi fluere debent Liquores. Nascitur hinc Obstructio in Arteriis *seroſis*, ultimisque Cerebri Arteriolis, inde impedita Lymphæ Secretio, ac quod pejus est, succi *nervosi* Inopia: deficit hinc Officio nervosa Propago, at quæ non inde mala?

Qui secum reputat quanto sanè Molimine Cerebrum effecit Natura, haud ibit Inficias Succum nervosum omninò esse necessarium *Œconomiæ* Animali; quo sine profectò Nervi Vim perdunt prorsùs, & Musculi proinde ab his pendentes: ut videre est potissimùm in Musculis Motibus *involuntariis* inservientibus, ubi sive

obſtruantur, ſive comprimantur, *Nervi paris vagi* & *intercoſtalis*, ſive in Cerebro horum Origines, reſolvitur illicò omnis fermè Actio vitalis; ac ne vel acerrima meri Animi Contentio, ſeu ut dicitur *Volitio*, ad Motum hunc reſtituendum valet Hilum.——Requiritur ideò ad Motum muſcularem corporeum hoc Medium; at ſeu animat, ſeu irrigat, Nervos, non noſtri eſt hìc dicere: id ſaltem apparet, quod dum ex Lege Naturæ in Nervos Motibus *involuntariis* miniſtrantes influat perpetim, Actio Cordis, Ventriculi, Inteſtinorum, *&c.* rectiſſimè peragitur, ſive vult, ſive non vult, Animus.

Quòd verò in Febribus lentis *nervoſis* inſignis adeſt Obſtructio Nervorum liquidò patet; quoniam omnes Corporis Senſus depravantur maximè, vix vident Oculis apertis, perditur Olfactus, perditur Auditus, vix etiam ſapidiſſima guſtant: torpent adeò Membra, ut parum admodùm ſentiſcant vel acerrima *Veſicatoria*, obſtructo nimirum Senſationis Medio.—Subluridus verò Cutis Color, frequentes Rigores, Torpores, extrema ſubfrigida, Ulcuſcula pallida & deſiccantia ſubitò, etiamſi acribus irritata Stimulis, maximum Lentorem, ac impeditum Humorum Curſum, per minutiſſima Corporis Vaſcula denotant.

Prætereà cum parcior fiat Secretio Liquidi nervoſi, Actio Solidorum in contenta Fluida debilitatur, adeò ut hac quoque de Cauſa Lentor augeatur indies, unde major fit aſſiduè in Vaſculis *ſeroſis*, ſive *lymphaticis*, Obſtructio. Atquì parcius hinc refunditur Lympha diluens Cruori, qui craſſior deinceps & acrior evadit, minùſque etiam aptus ad permeandum Vaſcula minima: Stagnat ideò in extremis *Arteriolis*, & Maculas nigras, lividas,

lividas, fuſcas, ſæpe & Vibices, extrà; intùs verò Gangrænas producit, aut, ſtagnando diutiùs, in putrem tandem abit Saniem.

Sufficiant, ac etiam ſuperſint forſan, quæ de *nervoſæ* Febris Naturâ dixi; id ſaltem apparet, quòd ut omnis fere Febris varii poſſunt eſſe Gradus, in Ratione ſcilicet compoſita Vis Solidorum, Statûs Humorum, & Acrimoniæ Sanguinis, ſic quoque & hujus, de qua agitur, maximè: fortè ne quidem in duobus Hominibus omninò ſimiles. Nulla igitur certa & ſtabilita medendi Regula determinari poteſt, (hìc enim deſideratur maximè Medici Ingenium, qui Ægrotis aſſideat) quæ verò in Genere proſit, paucis abſolvam.

Si qua unquam in Febribus hujuſcemodi mittendus eſt Sanguis, id quidem ineunte ſolùm Morbo, & parca utique Manu, agendum eſt: ardente namque Febre laborantes faciliùs multo ſedecim Sanguinis Uncias amittunt quàm his correpti Selibram.—Ægri Vires & Pulſus Modum indicant.——Tutiùs longè detrahitur Cucurbitulis ſcarificatis, meliùſque multo hoc Modo levatur Caput, ac vel ipſa plerumque Pectoris Oppreſſio; nec ſi repetatur officit, quod de Venæ Sectione haud ſemper dicendum eſt: imò ſæpe, vel in ipſo Morbi Statu, ubi aut Delirium, aut Coma, graviter urgeat, neceſſarium eſt prorsùs.

Pone Aurem utramque, effuſo Cruore, *Veſicatorium* acre applicetur, præſertim urgente Capitis Dolore, aut Vertigine.——Poſt paucas dein Horas exhibeatur lene *Emeticum*, quo & pituitoſa Ventriculi Saburra, ac bilioſa Colluvies, ejicitur: hoc quoque efficitur, ut univerſum Vaſculorum *Syſtema* agitetur validè & concutiatur, atque

atque inde expellatur inhærens Lentor.——Ideò autem, Horis aliquot ante Vomitum, *Veſicatoria* admoveo, ut, exteriora Capitis ac Cervices irritando, plus Sanguinis per externas Carotides eliciatur, minúſque adigatur Lentoris ad intima Cerebri Vaſcula Actione Vomitionis.——Quid poſſunt *Epiſpaſtica* pone Aures ad Cerebrum levandum videmus quotidie, præcipuè in Puerulis, Diſtentione Nervorum aut Comate laborantibus, ubi ſcilicet Ulcuſcula deſudantia pone Aures deſiccantur ſubitò: his enim Veſicantia applicata Humores extrahunt iterum, Morbumque diſcutiunt protinùs.

Si Alvus poſt Vomitum non reſponderet, leni injecto *Enemate* ducenda eſt, idque etiam in poſterum tertio quoque Die: ubi enim indurata Stercora in Inteſtinis hærent, *Œconomiam* animalem mille Modis turbant; maximè ſi his infarciatur Rectum, imam premunt *Aortam*, & liberum Sanguinis Deſcenſum per *Iliacas* Arterias impediunt, unde plus juſto ad Cerebrum ruit. Adde quod *Enemata* è Lacte *ſaccharato* potiſſimùm, Tepore emolliente ima Viſcera fovent, & plus Sanguinis alliciunt eodem, unde Urinam quoque optimè movent.

Nunquam quidem non juvant *Epiſpaſtica*, per totum Morbi Decurſum, ita ut deſiccantibus priùs applicatis admoveantur alia: his enim Vaſculorum Oſcillatio incitatur, ſubtiliſſimo etiam Sale lentos incidunt Humores, eoſque tandem exprimunt. Vellem ſemper ut ingruente Febre, præſertim ubi Caput graviter petit, applicetur deraſo Occipiti *Veſicatorium:* nam eodem fere Modo, quo pone Aures agit, nec tamen ita aſperos excitat Dolores, dum ad Delirium præ-

cavendum

cavendum interim facit maximè. —— Sanè ita non cruciant in hoc Morbo *Epiſpaſtica*, ut, gravem ob Stuporem, vix ſentiantur: imò quo magis inflammantur, ac dolent, eo plerumque major Spes Salutis effulget.

Quod ab extrà Veſicantibus molitum eſt, id intùs quoque Medicamentis idoneis tentandum eſt. Proſunt maximè Attenuantia dicta, & quæ blandè torpidos excitant Nervorum Ramuſculos; laudo potiſſimùm Cinnabar & lenia *Alexipharmaca*, *Cephalica*, qualia ſunt Lap. Contrayerv. Confect. Raleigh. Sal. Succin. —— C. C. Sp. Lavend. C. Spir. volat. oleoſ. & Camphora præcipuè, quæ & ipſa quaſi Sal quoddam *volatile* oleoſum eſt: ex Salibus enim penetrantiſſimis, ſubtiliſſimo Sulphure involutis, conſtans minutiſſima Corporis Vaſcula permeat craſſamque digerit Lympham, ac lentos diſſolvit Humores: ſalutiferos hoc Modo excitat Sudores, ac (Galbano, aut Silphio adjecto) Somnum ſæpe, vel Opio feliciùs conciliat, eoque potentiùs Deliria fugat.

Nihil ſanè utilius eſt, in hac Febre, quàm lenes movere Sudores per totum Corpus: hoc Modo enim brevi diſcutitur Morbus, aut paulo pòſt in remittentem, aut intermittentem, mutatur. Debet autem per omnia Membra æqualiter diffundi tepidus Sudor; ſive enim brevis eſt admodùm, aut frigidus, aut circa Caput tantùm & Cervices, mali Morbi Signum eſt: per Sudores autem mox inhorreſcere peſtiferum eſt, blandus autem & æqualis Sudor Spiritus recreat.

Sed

Sed ubi *Epiſpaſtica*, ac Attenuantia, adhibentur, diluendum eſt affatim Potione tenuiſſima, miti, at detergente leniter; Sero Lactis nempe Canarienſi, aut Xereſano, dilutiore, Decoct. Luſitanic.—Eryngii, Infuſione Salviæ, *&c.* ut craſſiores nimirùm eluantur Sales, ac debitus ſubminiſtretur Sanguini Latex; qui aliter, perpetuâ liquidiſſimi Exhalatione, in merum penè Gluten brevi abiret.——At rarò admodùm convenit Aqua pura, frigida, quam tantoperè ſuadent nonnulli: haud multò facilius namque cum Sanguine miſcetur quàm cum Aquâ Oleum, niſi mediante *Saccharo*, aut Sale aliquo *eſſentiali* Plantarum. Vidi aliquoties & Febre ardente, imò & *nervoſa* etiam Febre, laborantes, meram Aquam perpotantes frigidam, qui mox per Urinas eam reddidêre limpidam omninò, & nullo fere Modo mutatam ——— næ magno ſuo cum Damno.

Septimo, nono, vel undecimo, Febris Die, nonnunquam & decimo quarto, Papulæ rubræ, aut Puſtulæ *miliares*, aliave *Exanthemata*, erumpunt ſæpe, morbumque levant apprimè; præcipue ſi florida hæc ſunt, ac illæ vividæ & turgidæ.———Quammaximè tunc cavendum eſt à Frigore, & lenia ſubinde porrigenda ſunt *Cardiaca*, quæ Naturam adjuvent ad lentos acreſque Humores exterminandos, qui, in ultimis *Arteriolis* cutaneis hærentes, Puſtulas has formant. *Exanthemata* fuſca, livida, nigra, peſtiferum Morbum indicant, Sanguinemque corruptum maximè, ac in Saniem fere converſum: in hoc Statu profectò Sanguis ita diſſolvitur, ut Alvi Dejectiones ſanguinolentæ ſint, ac ſanioſæ, ſæpiſſimè; imò Cruor è Venis emiſſus vix, ac

ne

ne vix quidem, in Coagulum abit, notante doctiſſimo *Liſtero*.

In Caſu tam deplorando mox confugiendum eſt ad *Alexipharmaca* aſtringentia, acida, qualia ſint China Chinæ cum Radice Serpentariæ Virginianæ, Elixir vitrioli Mynſichti, Tinctura Roſarum, Vinum rubrum uſtulatum (ut dicitur) *&c.* hæc enim ad conſervandam Vim Fibrarum & *Craſin* Sanguinis apta ſunt maximè.——Valet plurimum ad Gangrænas ſiſtendas Cortex Peruvianus, ut nuperis inventum eſt Experimentis, eumque ad Humorum Putredinem arcendam cum *Alexipharmacis* & Acidis conjunctum utiliſſimum eſſe certò comperi.——Vix fortè in tali Caſu nobile magis datur Ἀλεξητήριον, quàm Vinum auſterum cum Aromaticis coctum: tutiùs enim & efficaciùs Vires erigit, quàm Spiritus Vini ardentes, quantumvis *Pharmacis* aromaticis imbuti, & Nomine Aquarum *cardiacarum* nobilitati.

Juſculis interim tenuioribus, *Panatellis*, *Gelatinis* de Sago, Cornu Cervi, *&c.* nutriendus eſt Æger, ſæpe quidem, at paulatim: in tanto nimirum Periculo vix ulla alia Spes eſt, quàm ut, Impetum Morbi trahendo, aliquis effugiat, porrigaturque in id Tempus, quod Curationi Locum præſtet.

In Statu Morbi porrò, aut paulo pòſt, *Aphthæ* non rarò imas Fauces & Os totum occupant; peſſimæ utique ſi nigræ, neque Periculo vacant ſi ſupra Modum albidæ! Modò ex imo Gutture aſcendere videntur, modò per totum Canalem alimentarium deſcendunt, ac Singultum, *Diarrhœam*, aut *Dyſenteriam*, excitant: quicquid eſt difficillimam ſanè *Criſin* plerumque denunciant, potiſſimùm ſi *Dyſenteria* & Singultus accidunt.

Melius

Melius eſt longè cùm *Salivatio* copioſa oritur; ſæpe profectò hoc modo ſolvitur Febris, Lentore morboſo nempe per Glandulas Salivoſas extantlato.——Ubi *Aphthæ* oriuntur, creberrimè gargarizandum eſt emollientibus & detergentibus, ex Ficu, Mulſo, Decocto Raparum, *&c:* dandum verò interdum eſt Rhabarbarum, maximè ſi Alvus cita & torminoſa urget, adjecto aſtringente aliquo aromatico cum abſorbentibus. Poſt omnem autem Gargarizationem in Ore contineat paululùm, & mox deglutiat lentè, tenuem è Seminibus Pſyllii & Cydoniorum *Mucilaginem*, Syrupo Mororum aut Rubi Idæi admiſto: fovet hæc optimè, ac ſanat Ulcuſcula.

Haud rarò Pituita tenax admodùm totas adeò opplet Fauces, ut Strangulationem penè minitetur: hic utique nihil magis opportunum eſt, quàm levi *Emetico* Vomitum ſolicitare leniter, idque ſanè quocunque Tempore Morbi. Mirum eſt quantum Levamen hoc affert Ægrotis, quàm immenſa Vis glutinoſæ Colluviei, Albumen Ovorum referentis, ac ſæpe vel eo multo craſſioris, ejicitur: imo mox ſæpe *Aphthæ*, Coma, Nauſea, Singultus, Linguæ terrifica Nigrities, faceſſunt, ut obſervavit olim diligentiſſimus *Sydenhamius*; quod quoque Ego vidi multoties.

Nec minus utilis eſt lenis Alvi Purgatio ſub Morbi Finem, interpoſitis ſubinde *Cardiacis* & *Paregoricis*; hæc enim evacuat putridam Morbidamque Colluviem, per Arterias *meſeraicas* in Inteſtina depoſitam, *Criſinque* Naturæ, utcunque imperfectam, promovet: imò facit ſæpe, ut Febris, quæ huc uſque nullum certum ſervabat Ordinem, remittentis planè, aut intermittentis,

Typum

Typum induat, Locumque præbeat Medicamentis idoneis. —— Atqui ita non *Diarrhœam*, aut *Dyſenteriam*, quas tantoperè timent nonnulli, inducit, ut hoc modo præcaveantur optimè. Fœda namque Eluvies, diutiùs in Viſceribus reſtitando, magis fit acris, magiſque, aſſiduè, & eorum Tunicas extimulat maximè; imò eas corrodit tandem; ac vel funeſtam parit *Diarrhœam*, vel *Dyſenteriam*, horrendam: partim inſuper per Venas Lacteas reſorpta diras iterum Turbas in Sanguine movet. Ut his ergò occurram Malis, Mihi in Uſu eſt frequentem, ac modicam, Rhabarbari Doſin exhibere, alternis ſaltem Diebus: nimium intereà Alvi Motum (ſi Opus eſt) aſtringentibus Aromaticis, atque *Anodynis*, reprimere ſoleo.

OPUSCU-

OPUSCULUM

DE

MORBO COLICO

DAMNONIORUM,

coque maximè Epidemico,

Anno MDCCXXIV.

O PRÆSTAN-

OPUSCULUM

DE

MORBO COLICO

DAMNONIORUM,

eoque maxime Epidemico,

Anno MDCCXXIV.

PRÆSTANTISSIMO VIRO,

JACOBO JURIN, *M. D.*

Collegii Medicorum LONDINENSIS

ET

REGIÆ SOCIETATIS

Socio,

JOANNES HUXHAM, M. D.

S. P. D.

TUO potiſſimùm Hortatu, Vir clariſſime! Opus ſuſcepi meteorologicum, quod jam perfeci: Tibi adeò debetur, ſi quid inde ſit Utilitatis Publico.—Officia certè in Me plura contuliſti olim, quorum Ego ſemper memor, hoc Tibi Opuſculum, grati Animi Monimentum, dedico.

Valeas diu multumque!

ID. NOVEMB.
M DCCXXXVIII.

DE MORBO COLICO DAMNONIORUM, &c.

INEUNTE Autumno, Anno MDCCXXIV, Damnonios undique afflixit Morbus maximè *Epidemicus*, inter Popellum præcipuè sæviens, & in Hos, quibus minùs lauta fuerat Ratio vivendi. Hujus & Historiam & Medicinam perscribere haud erit forsan prorsùs inutile; quoniam etsi non ita vehementer & multo minùs populatim, tamen omni fere Autumno hanc Regionem plùs, minùsve, infestat.

Exorsus est hic Morbus ab Angore Ventriculi summo cum Dolore in *Epigastrio* vehemente, Pulsu debili & inæquali, Sudore frigidiusculo; Lingua interim Muco erat obducta subviridi, aut fusco, Halitus autem fœtidissimus. Subsecutus est Vomitus enormis, utplurimùm Bilis viridissimæ, nonnunquam atræ, magnâ semper Pituitæ, quammaximè acidæ ac valde tenacis, comitante Copiâ: imò Colluvies, rejecta Vomitu, sæpe adeò acris erat, ut, Gulam Fauceſque excoriando, foret inde sanguinolenta, ac Dolorem inter deglutiendum excitaret. Hisce per Diem unam, alteramve, persistentibus, accessit Alvus adstricta admodùm, nec *Catharticis*, δραστικωτάτοις,

nec acerrimis Clysteribus respondens: his quippe sine Flatu aut Stercore rejectis, illis Vomitu.

Imminutâ tunc paululùm Vomitione descendebat Dolor, at Umbilici Regionem atrocissimè torquebat, Lumbos Spinamque Dorsi crudeliter; ita ut Paroxysmo *nephritico* Ægrum laborare crederes, eoque magis cum & jam etiam urgeret Urinæ suppressio, at perpetua mingendi Cupiditas: imò vexabat sæpissimè molesti cujusdam Ponderis in *Perinæo* Sensus, velut incumbentis Calculi.———Talem in Colicis Urinæ difficultatem jamdudum notavit Aretæus Cappadox, Capit. de Colicis: Νεφροὶ γὰρ Κύστις ξυμπαθέα Πόνῳ καὶ Ισχυρίῃ· τυλέοισι ἄλλα ἄνθ' ἄλλων. Sic Hippocrates Περίῤῥοιαι σταγγλαριώδεες, ἃ νεφρίτιδαι, ἄλλα τυλέοισιν ἀνθ' ἄλλων ἄλλα, Epidemic. Lib. I. Sect. II.

Urina verò erat Lixiviæ instar, quæ mucosa, rubra, non rarò subviridia, deponebat permagnâ Quantitate. Abdomen plerumque durissimum & maximè tensum Ægrotos, ne rumperetur scilicet, anxios solicitavit: erant è contra quibus, *Spasmo* maximè contractus, vix ullam Sui Formam reliquisset Venter: hoc autem rarius. Sæpe Dolor fixus, vehemens, urens in dextro *Hypochondrio*, ubi etiam & Tumor & Durities. In *Epigastrii* Regione magna sæpe & molesta Pulsatio. Quandocunque Alvus vel proprio irritata Onere (quod rarò admodùm) vel Medicamento fuit, durissima Σκύβαλα ex viridi nigra, globosa, parva Ovium Stercora referentia, reddidit; post duas dein, tresve, Dejectiones, viridia, vel nigra, nonnunquam Cruore mista, Tenesmum excitantia permolestum: at Alvus substitit protinùs, quæ post Horas aliquot Arte iterùm irritata

tales

tales rursùm Globulos, læves, duriſſimos, dejiciebat.

Hæc fuit prima Morbi Facies; at nec dum deſæviit Tragœdia; nec hic Finis Malorum: quamvis enim ceſſaverint paululùm dira Ventris Tormenta, relictâ verò Cutis Teneritudine ſummâ, Tactûs fere impatientis, jam tamen augetur Dolor per totam Spinam ſummos Humeros aduſque immaniter excrucians, inter Omoplatas potiſſimùm; brevique inde Brachia invadens Juncturis præcipuè defixus hærebat, Motumque deſtruebat Manuum prorsùs.——Nec Femoribus, nec Cruribus, contigit Sors multo melior; utpote quæ torqueret Cruciatus acerrimus, mediis quaſi Oſſibus inhærens, Luè veluti venereâ affectis: rariſſimè autem Artuum vel Rubor, vel Tumor, ullus.

Dum ab Inteſtinis ad Membra Exitum ſibi pararet morbida Materia, Pulſus vibrabat fortior, atque febricitabant leviter Ægroti. Nonnulli etiam, hoc Morbi Statu, delirabant, cujus conſtans fere Indicium fuit Urina aliquanto limpida; & (quod notatu dignum) ſi per totum Morbi Decurſum Urinam pallidam ſine Sedimento reddidiſſent, hos ſubitò corripuit vel Diſtentio Nervorum, vel Delirium, aut Manuum Paralyſis: nunc cum, nunc ſine, Dolore.

Cum jam Morbus occupaverat Artus, Sudor multus fœtidus, acidum ſpirans, Dolores lenivit; &, ſi quis Dolor Ventris etiamnum permanſerit, eo diffluente evanuit. Aliqui Sudore longo, maximo, digeſti Motum Uſumque Manuum amisêre penitus; Tactu ſolùm manente: Doloris miſerum Solamen Paralyſis! vix ullum autem memini, hoc Morbo laborantem, Pedibus *paralytice*

lyticè captum.——Aliquando cum Sudore benigno plurimæ eruperunt Puſtulæ rubræ, prurientes, ac ſæpe moleſtiſſimè urentes, eæque per totum fere Corpus; quo nihil auſpicatius: nam his erumpentibus & Dolor *rheumaticus* & colicus ſe mox ſubduxêre.—Hic fuit equidem optimus Morbi Exitus; at frequentiùs longè colicum Dolorem excipiens *Rheumatiſmus*, *Rheumatiſmum* Viſcerum Tormenta, alternâ Vice, miſeros diu mactabant, Morbo nunc ad Artus, nunc in Inteſtina tranſlato.

Interdum Cruciatus per Dies aliquot ceſſantes æquè vehementer recrudeſcebant; præſertim ex leviſſimo Frigore ſuſcepto, vel *Cereviſiâ*, vel Vino Pomorum hauſto. Icterus nonnunquam erumpens Colicen hanc pro Tempore ſolvit, quo recedente mox redibant Dolores.——In uno & altero Caſu verus permanens Icterus hunc Morbum abſolvit prorsùs, manente tantùm quadam Artuum Moleſtiâ.

Tametſi Dolores colici *rheumaticos* ſæpius præcederent: frequenter autem Artus primùm adoriebatur Morbus, dein, *Metaſtaſi* facta, Stomachum & Inteſtina, more deſcripto. Cauponem quendam novi robuſtum miro planè Modo correptum, cujus Brachia Manuſque reſoluta vix ullum Motum, ne vel leviſſimum Pondus movendi Potentiam, retinebant; nullo tamen præcedente Morbi Symptomate, nec per Diem unum, alterumve, inſequente ullo, niſi quod ſolito fuerat languidior: paulò pòſt autem Vomitus Ventriſque Dolor conſequebantur, tandem etiam Membra paralytica Angor *rheumaticus* torſit.

Aliqui, at perpauci, diù multúmque hoc Morbo afflicti, Inſultibus demùm epilepticis correpti, Fato ſuccubuêre: ſed, ut vera dicam, ſeu Morbi Frequentiam, ſeu Durationem, ſeu Vehementiam denique, reſpicio, miror valdè tam paucas Hoſti huic diro occubuiſſe Victimas.

Crudeliſſimè ſæviit hic Morbus fremente Aquilone, quod & de Variolis, tunc Temporis, graſſantibus obſervavi.

Quibus fuſiorem dederat Alvum Natura longè minus ab hoc *Epidemico* paſſi ſunt, quàm quibus aſtrictam: hinc fortè Ratio petenda eſt cur Pueros (quos cita plerumque Alvus exercet) haud æque violenter ac Adultos excruciavit.

Perduravit Colica hæc *epidemica* ab Autumno ad Ver ſequens; Vere autem vigente ſenſim abiit.

En hujus brevem, ſed accuratam, Morbi Hiſtoriam; qui uſque adeò inter Vulgum graſſatus eſt, ut Anno MDCCXXIV omnes fere Plebeculæ Familias invaſerit. Quid quòd in una eademque Domo quinque vel ſex ex hoc Morbo decumbentes numeravi ſæpiſſimè; atque meherculè vix credo Colicum Morbum tam *epidemicum* extitiſſe antehac unquam: niſi fortè quem Paulus Ægineta Lib. iii. Cap. 43. ſub Finem memorat: qui & noſtro, quod ad quædam ſaltem Symptomata, haud fuit longè abſimilis.—Hic ideò iſtius Deſcriptionem ex Paulo proponam: " Ἀρξαμένου μὲν τοῦ Πάθους ἀπὸ τῶν καλᾶ
" τὴν Ἰταλίαν Χωρίων καὶ ἐν ἄλλοις δὲ πολλοῖς τῆς τῶν
" Ῥωμαίων Πολιτείας, &c. *i. e.* quùm Morbus
" quidem ille cœpiſſet (Colica ſcilicet ab acribus
" & vellicantibus Humoribus) à finitimis Italiæ
" Regio-

" Regionibus, & alia pleraque Loca Romani
" Imperii, inſtar peſtiferæ cujuſdam Contagio-
" nis peragrâſſet; unde non paucis quidem in
" Morbum Comitialem, aliis verò in Membro-
" rum Reſolutionem, ſuperſtite tamen & incolu-
" mi Senſu; nonnullis autem in utrumque delap-
" ſis: magna Pars eorum, qui ex hac Ægrimonia
" in Epilepſiam conciderant, Vitam cum Morte
" commutabant; quorum verò Morbus in Pa-
" ralyſin tranſierat plerique evaſerunt; perinde
" atque in Criſi, Tranſlatione Cauſæ."

An fortè Morbus hic *epidemicus* à peculiari quadam Aëris *Diatheſi* Ortum aliqua ex Parte duxerit haud ſcio; quandoquidem Cœlo ſicco, vel humido, flantibus Auſtris, Boreâve flante, æquè frequens ſævierit.——Tempeſtate quidem ſiccâ & frigidâ, furente Cæciâ, vel Aquilone, Tormina fuiſſe atrociora notavi: hoc verò accidebat forſan propter diminutam *Perſpirationem*, & Alvum redditam magis compreſſam; ad divini Senis Effatum, Αἱ καθ' Ἡμέρην Καταστάσιες βόρειοι τὰς Κοιλίας ξηραίνουσι. Aphoriſm. xvii. Sect. iii. Edit. Hollerii.——Quomodocunque autem hoc ſit, vix credo ullum eſſe, qui hunc Morbum inter contagioſos recenſebit: niſi & idem ille omnem Morbum vulgarem dixerit eſſe contagioſum; quod neque Vis Vocis fert, neque Norma loquendi.——Naſcuntur ſanè Morbi *epidemici* à communi aliqua Cauſa, *Atmoſphæræ* putà Corruptione, Cibo, vel Puto noxio: ſæpe tamen minimè ab ullo *Miaſmate* Morbum ab Ægro hoc illi Sano inferente.

Fuit equidem, ni fallor longè, Cauſa hujus Morbi manifeſta maximè; tanta ſcilicet, tamque incredibilis Pomorum Copia iſto Anno abundans,

dans, quanta vix unquam visa post Hominum Memoriam, nostræ saltem ubique Regionis. Pomi nimiùm onustæ Ramos propendentes, Fructu fere ad Fracturam usque gravatos, carpenti, Ponduſque auferenti, quasi porrexêre. Pretio vel vilissimo tot emisses Poma, quorum Succo expresso etiam impleviſſes Culeum, Saccosque refertos vel ipso colligendi Labore habuisset aliquis. Coloni plures, impiè ingrati, benigniſſimo NUMINI, quasi prodigo, obmurmurantes Vim Pomorum immensam Porcis objecerunt.———Sed & hoc etiam Porcorum Genus malè tulit Pomorum Ingluviem: contabuerunt enim omnes & periêre plures.———Aliqui magis fortè pii, etiamsi haud satis sobrii, Vini pomosi totas exhauserunt Amphoras; imò quosdam, vel Mercede conductos, ad bibendum invitârunt, ne perirent nempe Dei Dona: & novo iterum, iterumque novo, replebant Cados. Grata forsan temulento Baccho Libamina, at summo Divûm Hominumque Patri minimè probanda!———Certum est tunc Temporis undique comparata Vasa, & ex omnigeno fabricata Ligno, vix, ac ne vix quidem suffeciſſe ad enormem *Pomacei* Quantitatem continendam.

Cum ergò Horti tantum ubique Pomis exuberaverint, Victum fere omnem Popello suppeditaverunt. Poma variis Modis cocta & præparata omni fuere Cibo, ex his Vinum (Mustum utique rectiùs dicerem) omni Potui: hoc enim *Cerevisiâ*, etiam tenui, vilius, vel ipsâ Aquâ non multo carius, utrâque longè gratius, læta Plebs hausit affatim futuri nescia Periculi.

Diuturnum

Diuturnum & continuum Cibi Potûſque pomoſi Uſum dicam, an Abuſum? Cauſam fuiſſe hujus Morbi nullus dubito; quia Neminem vidi eo correptum, qui ſe his abſtinuerat: nec de meliore Nota Homines, opiparè viventes, attigit; utpote qui viliora (uti mos eſt) contemnentes rarò hæc deguſtabant; vel, ſi id quidem fecerant, plurima Carne & Aromate veſcentes, & Vina generoſa potantes aſſiduè, crudis noxiiſque Pomorum Qualitatibus occurrebant brevi.

Longâ certè fuit Obſervatione notatum, quòd abundantibus Pomis Morbi torminoſi plurimos infeſtant: adeò ut his in Oris ſint quaſi & *endemici* & *epidemici* omni fere Autumno; &, ut olim cecinit Horatius, ſentiunt —— *pomifero grave Tempus Anno*, Lib. iii. Od. xxiii. Bene memini Anno MDCCXXII, eo etiam maximè pomifero, Morbum Colicum & *Rheumatiſmum* plurimùm ſæviiſſe, at huic, modò deſcripto, ſive Vehementiam reputo, ſive Numerum, illo laborantem, minimè comparandum. Hoc idem ipſum Annis MDCCXXVIII & MDCCXXX, Pomorum etiam maximè feracibus, obſervavi: fuit autem notatu dignum, *Diarrhœam* tunc longè magis increbuiſſe, quàm Anno MDCCXXIV, quæ Colicen ac *Rheumatiſmum* levavit plurimùm; acri nempe acidoque Pomorum Succo nec diu in Inteſtinis, nec in Sanguine, reſtitante, ſed per Alvum protinùs ejecto. Anno autem MDCCXXXIV, Pomis quoque uberrimo, rarior fuit *Diarrhœa*, at Colica ſævior longè, cui frequens ſucceſſit Brachiorum Paralyſis.

Illud interrogari me poſſe ab aliquo, ſcio, unde fit, cur Succus Pomorum, uno Anno, adſtrictam cum atroce Dolore, alio autem, vix aliquo

aliquo insigni Tormine comitante, Alvum valdè solutam creat. Cui certè vix habeo quod respondeam; at ille mihi explicet velim, cur hoc citiùs longè, quàm illo Anno, Poma vel Generis ejusdem, &, quod ad omnia, quantum Sensu saltem dignoscere potest, similia putrescunt: quod tamen sæpissimè observatur.—Hoc tantùm, quod omnibus forsan satis notum est, monebo; Poma quo mitiora, eo certiùs Alvum solvere, ideoque quo magis humida fuerit & calida Tempestas, eò Poma & omnes Fructus Autumni esse mitiora, & ad Putrefactionem, & ad Alvum solvendam, magis apta: quod Observatio Tempestatum confirmat abundè.

Jam verò sequitur, ut Musti pomosi Naturam paucis exponam. ——— Humor ex Pomis (vel & Uvis) recens expressus Sale *essentiali* acido, & valde crasso, sive *Tartaro*, abundat, plurimis porrò terrestribus Particulis, multo, sed impuro, Sulphure.——Quanto acerbior Fructus, tanto crassior & copiosior Sal *essentialis*, ut in Vino Mosellanico & *Pomatio* nostro manifestum est; hoc ad Fundum demittente *Tartarum*, mucosâ Fæce gravatum maximè, illo ad Dolii Latera Salis ejusdem *tartarei*, sive *essentialis*, plurimum seponente. Nec certè longè differt Vinum Rhenanum à *Pomatio* generoso, nisi quòd hoc multo plus *Mucilaginis* habeat; quippe quorum Salia nativa videntur maximè congenera, etiam *Microscopio* conspecta ejusdem sunt planè Figuræ: atqui utriusque Salia nonnisi post longum Tempus comminuuntur ita, ac subiguntur, ut Liquor pomosus ad Potum aptus reddatur, aut salutaris. ——Imo *Pomatium* ex Pomis agrestibus & acerbis expressum, vix nisi secundo, vel & tertio demùm

demùm Anno, aut Potioni gratum, aut ſalubre tandem evadit.

Utravis horum muſtea ſi bibis affatim, Doloribus colicis & *rheumaticis* certo certiùs vexabere; nec Arthritidi obnoxii hæcce hauriunt impunè, quippe quos protinus corripit Paroxyſmus. Nec graviores Pœnas luunt bibaces Germani, ad Ripas Rheni & Moſæ Incolæ, Se Vino *tartareo* ingurgitantes, quàm Noſtrates *Pomaceum* avidè perpotantes: ibi enim & hìc Arthritis Morbus eſt *endemicus* & maximè communis; neque tot uſpiam, etiam inter Plebeculam, Podagrâ laborant, quot in Damnonia Provincia, ob *Pomaceum* notiſſimâ. Ac credere fas eſt, Morbi hujus Frequentiæ Cauſam fuiſſe multum & continuum Vinorum Uſum, *Tartaro* maximè abundantium, qualia ſunt Vina Moſellanica, Gallica, & *Pomacea* noſtra: ex quo enim horum invaluit Uſus, longè magis quàm antè increbuit Arthritis. Vinum Burdegalenſe, præſentis Ævi Delicias! haud magni fecit Ætas elapſa; & decuplo plus *Pomacei* nunc factum & epotum eſt, quàm Annis abhinc triginta.

Si quis verò dubitat fortè, an Muſto *pomaceo* tanta Vis inſit *Tartari*, experiatur ipſe, Modo ab Angelo Sala optimè deſcripto (*Mucilaginem* nempe à Succo abſtrahendo) quanta Copia Salis *eſſentialis* ab eo colligi poteſt: inveniet utique permultum. *Pomaceum*, more Vini Rhenani, *Tartarum* ad Latera Cadorum haud equidem ſeponit; hoc autem ejus Defectûs minimè Argumentum eſt, cùm nec vel ipſum Vinum Rhenanum, niſi poſtquam mucoſam & terreſtrem Fæcem Fundo demiſerit, ad Vaſis Latera *Tartarum* rejicere poſſit———Pari Ratione Vina Hiſpanica

Hiſpanica nullum Cadis *Tartarum* dant, ob nimiam ſcilicet oleoſam & tenacem Colluviem, quâ irretitur. Nec ullâ Arte ſeparari poteſt Sal Citrii, ſive Limonis, ab Humore ſuo expreſſo, Sale tamen acido, ſi quis alius Succus vegetabilis, maximè ſcatente; utpote qui permultâ *Mucilaginis* Quantitate implicatur: quod & laudatus Sala in Tartarologiâ ſuâ dudùm annotavit, & ipſe experiundo veriſſimum eſſe didici. ——— At *Pomaceo* novello plurimum ineſſe *Mucilaginis*, Argumento eſt Lentor iſte, quem contrahit, Olei inſtar, ſi vel nec debitè fermentatur, nec ſaturatur ſatis Sale actuoſo, *Mucilaginem* ſulphuream attenuante: hujus etenim Defectu, *Pomaceum* ex mitioribus Pomis, intra Anni Spatium in Liquorem viſcidum & pendulum quaſi certiſſimè convertitur. Porrò fere ſemper obſervamus, quod, dum Muſtum pomoſum in Cupis ad deſpumandum aſſervatur, Pelliculæ tenaces formantur, quas Coria putrefacta eſſe crederes: ſimiles etiam Doliorum Lateribus adhæreſcunt.

Videamus jam breviter, quid Mali noſtris infert Corporibus Succi Pomorum crudi, nec fermentati probè, nec defæcati, Ingurgitatio: De Muſto differentem audiamus Hippocratem, Lib. ii. de Vict. Ration. Γλεῦκος φυσᾷ, καὶ ὑπάγει, καὶ ἐκλαράσσει Ζέον ἐν τῇ Κοιλίῃ, καὶ διαχωρέει· φυσᾷ μὲν, ὅτι θερμαίνει, ὑπάγει δὲ ἐκ τοῦ Σώματος ὅτι καθαίρει, ταράσσει δὲ Ζέον ἐν τῇ Κοιλίῃ καὶ διαχωρέει. ——— Succus Fructuum ὡραίων citò fermentat, inter fermentandum Aër Muſto permiſtus dilatatur maximè, ut vix Doliis firmiſſimis coërceri poſſit. Si quis ergo Vinum muſteum hauſerit avidiùs, in Ventriculo & Inteſtinis fermentet vehementer neceſſe

neceſſe eſt; hæc dein Flatu diſtendat valde, torqueat, excruciet; Ope Caloris namque Fermentatio & Aëris Rarefactio augetur maximè: at Muſtum fermentans vix continent roburnea Vaſa, quid non inde Malorum Inteſtina hocce referta paſſura eſſe credamus? Nec mirum utique hæc conſideranti, ſi Hiſtoria medica funeſtiſſimos Eventus, Inteſtina nimirùm ab indomabili Gas, ſive Flatu, diſrupta denarrat.

Nec Ventriculo & Inteſtinis ſolùm nocet fermentans Muſtum, quatenùs Aëre furibundo turgidum; habet inſuper ſtimulandi & abſtergendi Vim ſummam: nam vix aliquid Muſto magis ſmecticum datur, fere Cuticulam ejus abradit, qui Muſto Manus abluit. Cuique Anatomiâ vel leviter imbuto notiſſimum eſt, Inteſtina Muco quodam blandiſſimo oblita eſſe, quem (non hìc ſolùm, ſed alibi) ad fallendam Ingeſtorum Acrimoniam providens ſecrevit Natura: hunc autem abſtergit penitùs nimius Succi *ſaponacei* Uſus, qualem maximè præſtant Fructus ὠραῖοι. Hinc Vomitus, Cholera, *Diarrhœa*, *Dyſenteria*, ex horum Ingluvie: deterſo enim Viſcerum Muco, Munimine quaſi Tunicæ nervoſæ, ea quidem minimæ Acrimoniæ impatiens, nedum Salium craſſiorum, quibus abundant tales Fructus, & horum Aculeis lancinata undique, cruciatur admodùm. Atroci adeò Dolore percita Inteſtina, Motu eorum *periſtaltico* plurimùm adaucto, Hoſtem infenſum valdè expellere omni enituntur Ope. Sequitur dehinc Vomitus enormis & Alvus citiſſima; at fauſto utplurimùm Omine Inimico aufugienti patent Portæ: incarcerato autem fermentante Humore, Interanea tam validè diſtendit, ut nec ſe contrahere, nec Motu *periſtaltico*

acres

acres & furibundos Humores depellere queant : Veſicæ urinariæ ad Modum, nimiâ diſtentæ Urinâ, quæ ſe exonerandi omnem Vim perdidit. Horrendus hinc oritur Dolor, deinde Inteſtinorum Inflammationes, quas citò vel Gangræna, vel Diſruptio, excipit, ni promptum adhibeatur Remedium.

Cum autem, vel à Facultate Pomorum aſtringente (utimur namque ad conficiendum optimum *Pomacei* Genus maximè acerbis & auſteris, ideoque in Regione noſtra Horti talibus potiſſimùm abundant) vel à Stomachi, ac Inteſtinorum, Robore nativo eorum, qui *Pomaceum* perpotant novellum, acciderit, ut nec concitetur Vomitus, nec perturbetur Alvus, Mala tamen perſæpe ſequuntur atrocia. Hujus enim longâ & frequente Potatione tanta Vis *Tartari* indomiti ingeritur Sanguini, ut non ſolùm Sanguis ipſe inde reddatur acris valdè, ſed & ab impuro Fonte omnes ab eo ſecreti Humores. Hinc Loco perdulcis & lubricantis Muci, per Glandulas *Haverſianas* percolati, mordax quaſi Coagulum : Dolor hinc Artuum oritur pungens, ac Motûs Impotentia. ——— Loco blandiſſimi Liquoris, Nervos irrigantis, Latex corrodens : hinc Nervorum Diſtentiones, hinc Inſultus epileptici. Sanguine porrò tantâ Salium Copiâ ſaturato, Corpuſcula ſalina in mutuos Amplexus ruunt, & majores formant Maſſulas, quàm quæ per Arterias *lymphaticas*, vix utique per ſanguineas *Capillares*, perfluere poſſunt : hinc naſcuntur Obſtructiones variæ, atque Propaginis nervoſæ Vellicatio ſumma.

Tandem etiam & vel ipſa Bilis, Balſamum iſtud πολύχρηστον Corporis, corrumpitur, & ab Acido pomoſo ſuperabundante domatur, quæ vel ipſa debet eſſe Acidi Domitrix: pluribus ſiquidem conſtat Experimentis, quòd Bilis, ſi nimio cum Acido, vel vegetabili, vel minerali, commiſcetur, Viribus ſpolietur, iners reddatur prorsùs, & in Coagulum fere abeat.———Ferax hæc Cauſa Malorum! ſtagnante enim in Acinis Ductibuſque Jecinoris inſpiſſatâ Bile, Tumor, vel Induratio, Hepatis ſubſequitur, unde *Circulatio* & Secretio per magnum hoc Viſcus impeditur maximè. Quanta dehinc oritura ſint Mala perſpiciet facile, qui Arteriarum *Meſentericarum* & *Cœliacæ* Diſtributionem, atque, ex harum Ramuſculis, Venæ Portæ Curſum etiam, perpendit probè: at cum hæc deſcribere longum eſſet, miſſa faciam, breviterque tantum conſiderabo Bilem, quatenùs Acido contaminatam, & in *Poris biliariis* & Veſica fellea nimiùm diu ſtagnantem.

Jam itaque in Hepate ſubſiſtente Bile, nulla fit ejus in *Duodenum* Excretio, unde nec *Chyli* Lentor, nec Aciditas attenuatur ſatis, vel ſubigitur probè. *Chylus* autem glutinoſus per Vaſa Lactea Sanguinem intrans Lentorem ejus adauget, jampridem, ab acido & auſtero Pomorum Succo, nimis craſſi: hinc Secretiones omnes, quæ Lege Naturæ, fluidiores eſſe debuerunt, factæ ſunt juſto craſſiores; multæ etiam hinc Mala! Cæterum Inteſtina, proprio Bilis Stimulo privata, Fæces tardiſſimè deponunt, unde Alvus fit aſtricta admodùm. — Certè tum ſqualidus ille luriduſque Color omnium ex hoc Morbo laborantium, tum craſſa eorum & crocea Urina, Indicia erant

erant manifeſta ſatis, Bilem nec debito Modo ſecretam fuiſſe, nec in Inteſtina excretam.

Quanquam Bilis ab Acido coacta in Cyſti fellea, ac in Ductibus hepaticis, iners velut & torpida per Spatium aliquod hæreat, latet tamen Anguis in Herba. Si quis enim Corporis Humor, vel blandiſſimus, extra Aream *Circulationis* effuſus, Calori Corporis humani exponatur diu, & Motui Partium vicinarum agitetur; tenuior indies & acrior factus in acerrimam & Vaſa omnia corrodentem Saniem mutabitur tandem. Nonne pulchram ſæpe Mammam ex ſtagnante ſolo dulciſſimo Lacte depaſcitur Ulcus horrendum? Si hæc Humori ſuaviſſimo, annon eadem, imo & vel graviora longè eventura ſunt Bili, etiam in Statu naturali omnium acerrimo? cui & jam inſuper plurimum Salis acidi adjicitur; qui, quanquam fortè Bilis *alcalinam* Putredinem temperet paululùm, Vi tamen Corporis vitali exagitatus aſſiduè, Acrimoniam demùm exauget maximè.

Bilis niſi ab effuſo Acido haud virideſcit, & quo fortiora admiſcentur Acida, eo intenſior oritur Viriditas, prope ad Nigritiem accedens, ac Coagulatio fortior, ut Colore & Conſiſtentiâ propiùs abſit Miſtura à Fuligine affuſo Atramento: fit hoc clarius ſi cum Felle humano, quod magis forſan *alcalinum* eſt, quàm de alio quovis Animale Bilis, inſtituatur Experimentum.——Hoc certè mihi videtur eſſe Bilis atræ & æruginoſæ Origo longè frequentiſſima: falluntur utique, qui has Bilis Species in primis ſolùm Viis formatas eſſe credunt, cum qui in Extiſpiciis humanis verſantur, in Veſica fellea, & ipſis *Poris*

biliariis, tum atram, tum porraceam, offendant ſæpiùs.

Huic Ratiocinationi adſtipulatur Experientia, qua ſine vana omnis *Theoria*, bella ſit utcunque. Obſtupui ſæpe videns Bilem æruginoſam, ac, vel ipsâ acriorem longè, atram, Vomitione rejectam, Metalla ipſa corrodentem, & in Pavimentum, haud aliter quam effuſo Spiritu vitrioli, bullientem: quinimò tam acerbè acidam, ut Dentibus cum Horrore ſummo Stuporem incuſſerit, Fauceſque ipſas excoriaverit. Nonne hæc maximæ Aciditatis Argumenta? vix herclè majora facit ipſe Vitrioli Spiritus. Apud Galenum ideò, alioſque, Bilis atræ Characteres (qui & porraceæ itidem conveniunt) ſunt τὸ δριμὺ, τὸ ὀξῶδες καὶ τὸ διαβρωτικόν. Curavi olim Nauclerum quendam honeſtum, à Virginia reducem, qui torminoſâ Alvo primùm, graviſſimis dein Nervorum Diſtentionibus & Delirio correptus, plurimum Bilis viridiſſimæ, ſubinde aterrimæ, ac quammaximè acidæ, evomuit. Huic inter Convulſiones, dum Cochleare argenteum in Ore, ne Linguam ſcilicet demorderet, intruderent aſtantes, Momento quaſi Temporis Colore planè atro infectum retraherent, ac ſi in Spiritu Nitri intinctum fuiſſet.——Hic autem Homo, ut hoc obiter notem, Succo Limonum acerbiſſimo captus valdè, eum in omni fere Potu hauſerat abundè: nec poſſum ſanè quin addam, Me ſæpiſſimè Hos Bile atra, aut porracea, afflictos eſſe notaviſſe, qui frequenter prius ex Ventriculo, ob corrodens & valde pungens Acidum, laboraverant.——Jamque in Memoriam redit, quòd Annis abhinc quindecim, à generoſo quodam Juvene, Acetariis atque *Pomaceo* impensè dedito,

dedito, & id propter colicis & *rheumaticis* Doloribus frequentiſſimè vexato, Sanguinem detractum attonitus viderim, cujus Serum, Succi inſtar è Porris expreſſi, erat viridiſſimum : vide porrò Obſervationem noſtram ſecundam Act. Philoſophic. N°. 382.

Haud equidem ignoro, optimum *Sydenhamium*, Bilem porraceam ex Sola Spirituum Ἀλαξία Ortum ducere affirmâſſe : quod ſi verum erat, tunc in omni graviore Animi *Pathemate*, vel Spirituum à quacunque Cauſa vehemente Agitatione, Bilis porraceæ Generatio ſequeretur, quod tamen plerumque falſum eſt. Animi *Pathemata* profectò Bilem movent & exprimunt (idcircò Phraſi aptiſſimâ dicitur, Bilem illi commotam eſſe, qui Irâ incenſus eſt :) at ſi Bilis, enormi Spirituum Motu expreſſa, acido alicui Humori in Viſceribus occurrit, fit illicò viridis ; quæ perſæpe in magnis Animi Perturbationibus evomitur. Nonne autem hunc Hominem, jam, ex vehemente Animi Motu, viridem evomentem Bilem vidimus, qui paulo poſt fortè, à graviore Commotione flavam omninò vomebat ? Nonne Ille, in perturbato Mari navigans, hodie Bilem viridiſſimam rejicit, qui poſtridie tamen croceam prorsùs ejecturus eſt ; & è contrà ? Bilis utique extra Corpus, ab Agitatione vel fortiſſima, haud virideſcit, nec niſi admiſto Acido, vix intra itaque.——Quod ſentio dicam ; Spirituum Agitatio vehemens, ſive graviora Animi *Pathemata*, Concoctionem lædunt maximè, atque ſic *Chylus* in Stomacho aceſcit, cui profluens admiſta Bilis evadit viridis : dumque Stomachus eſt infirmus, quicquid intùs aſſumitur haud probè digeritur :

unde diu in Inteſtinis & Ventriculo Pituita acidâ dominari poteſt.

Bilis igitur, ſeu viridis, ſeu atra, in Veſicula fellea & in Ductibus hepaticis congeſta diu, & Corporis Calore fota, tandemque liqueſcens, vel ab extremis Venæ Cavæ Ramuſculis abſorpta in Maſſam rapitur ſanguineam, vel per Ductum *Choledochum* in Inteſtina effunditur. At cum utraque jam facta ſit ſummè acris, Sanguine confuſa, mira excitat mala : nempe Genus omne nervoſum irritando Dolores, Anxietates, Spaſmos, infert. Vaſcula pariter rodit teneriora, &, in Cerebrum tranſlata, illi eſt perquàm infenſa.——— Inteſtinis verò aliena maximè enormes concitat Vomitus, atque horrenda Tormina.

Bilis autem atra, acida, acris ſit utcunque, nequaquam tam funeſta eſt humanæ Fabricæ, quàm Bilis atra *alcalina :* Acidum enim fortiſſimum haud æquè potenter Vaſa, Parteſque Corporis erodit, ac Lixivium fortiſſimum *Alcalinum*, quod dicto citius Subſtantias animales diſſolvit penitùs. Imò verò Bilis putreſcens, ni ab Acido mitigetur Virus, in Saniem acerrimam, omnia corrodentem, mox abit. De hac adeò tantùm Bile intelligendus eſt Hippocrates, Senſu abſoluto, in Aphoriſm. 22, 23, 24. Sect. iv. & Coac. Prænotion. 74. Lib. i. Edit. Duret. itemque ab Hippocrate Celſus, Lib. ii. cap. viii. " Tormina ab atrâ Bile orſa mortifera." Eſt enim *gangrænoſa* Sanies Icterum, vel *Hepatitidem*, malè judicatam conſequens. Diros hujus interdum notavi Effectus, quondam præcipuè in Matrona quadam, Spiritibus vinoſis addicta maximè, quæ & inde in icterum nigrum inciderat : illa namque paulo ante Mortem vomuit multa,

multa, atra, fœtidiſſima, brevique pòſt multo cum Sanguine, ἄνω καὶ κάτω rejecto, (exeſis nempe Vaſculis ſanguineis) reddidit Animam.—Atque meherclè ob Acrimoniam putrefactæ Bilis, quæ omnia Vaſa deſtruit confeſtim, accidit, quod *Hæmorrhagia* Ictericis Symptoma fere ſemper funeſtum eſt.

Eſt & alia Bilis atræ (dictæ) Species, priore longè, longèque mitior, quæ Recrementum quaſi ſanguineum eſt: de hac poſteriore ita Galenus, in Commentar. ad Aphoriſm. Hippocratis 53. Lib. vi. Μεμνῆσθαι γὰρ χρὴ τῶν περὶ τῆς μελαίνης Χολῆς, &c. *i. e.* "Meminiſſe enim oportet eo-"rum, quæ in aliis Scriptis noſtris de atra Bile "definita ſunt; nempe quod quædam ex flava "Bile ſuperaſſata fiat, quæ omnino eſt maximè "pernicioſa; alia vero, ut ita dicam, ex Cœno "& Fæce Sanguinis, quæ quidem craſſiore "quàm illa eſt Subſtantiâ, ſed multum à Qua-"litatis Malignitate recedit."———Idem vero rectiùs hanc vocat Χυμὸν μελαγχολικόν.

Has idcirco Bilis atræ Differentias protuli, nequis, ejus Species malè confundens, me de Bile mitiore, ſeu potius Succo *melancholico*, ea denarrâſſe exiſtimaret, quæ de Bile atra, acida, ſolummodò vera ſunt.

Tanta, tamque gravia, Hominibus accidunt mala, ex immodico & perlongo Fructuum ὡραίων Uſu, eorumque Succo, nec fermentato probè, nec bene defæcato; Pomorumque præſertim, quæ non ſolùm Succum habent acidum valde, ſed & auſterum inſuper.—Hunc autem longa, ac debita, Fermentatio Potum reddit jucundum ſanè & ſalutarem. Perpetuo enim & inteſtino Fermentationis Motu Sales *tartarei*

craſſiores comminuuntur maximè, &, ſubtiliſſimi tandem facti, ad permeanda vel minima Corporis Vaſcula apti redduntur.——Cum verò Particulæ alicujus Momentum, in aliud impingentis, à Quantitate & Velocitate conjunctim oriatur, minima Corpuſcula leviſſimo Impetu feruntur, ni moveantur ociſſimè: Sales ergo, valdè ſubtiles facti, leviter tantùm irritant Nervos, eoſque titillant potius quàm lacerant.——Præter hæc crudum muſti Oleum attenuatur maximè, Salibuſque *tartareis* intimè conjunctum, iis Vaginulas quaſi ſulphureas præbet: ita tandem Pomorum *Tartarum* fit veluti Sal quoddam *volatile* oleoſum, & Liquor pomoſus gratus valdè Potus & ſatis ſalubris.

Vix utique datur ad *alcalinam* Acrimoniam præſtantius Remedium: Nihil magis, aut efficax, aut jucundum, Nautis *ſcorbuticis*; nam fœdis eorum Ulceribus brevi medetur, ac Putredinem Gingivarum fœtidiſſimam delet prorsùs: plurimos certè vidi, à Navigatione longa teterrimis obſitos Ulcuſculis, & Lue *ſcorbuticâ* tantum non confectos, ſolo Uſu Pomorum, mox reſtitutos.——Ac nullus dubito, quin generoſum *Pomaceum* foret ſaluberrimus Potus ad Indias navigantibus: imò plures jam ſatis experti ſunt ſalutares hujus Effectus.—Hoc habeo etiam addendum, quod, ex quo, apud omnes fere Noſtrates, tanto fuit in Uſu, evanuit pene & tetra Scabies & horrida Lepra, quæ Oras has maritimas olim infeſtaverunt maximè, Cornubiam potiſſimùm.

Res nunc & Ordo poſtulant medendi Methodum.

Quod

Quod ad Sanguinis Miſſionem attinet, utcunque ea ſit neceſſaria prorsùs in Colica (uti dicitur) bilioſa; ac Jure merito, apud *Sydhenhamium*, alioſque, primum obtinet Locum, ubi Dolor vehemens, pulſus fortis & citatior, atque Ardor febriculoſus, hanc poſtulabunt, (ne ſcilicet gravis Inflammatio Viſcerum accederet:) in hoc tamen, quem jam deſcripſimus, Morbo, adeò nil prodeſt, ut etiam plerumque noceat. Debilis enim tarduſque Pulſus, & Spiritus graviter oppreſſi, *Symptomata* in hoc Morbo perpetua, Sanguinis Diſpendium vix tolerant, nedum requirunt.——Et vel ipſe Sydenhamius, contra quod in Colica bilioſa præceperat, ubi Morbus colicus Fructibus *horariis*, nimis avidè ingeſtis, Originem debuerat, non niſi poſt ſumptum *Emeticum* & *Anodyna* Venam ſecari juſſit. At certè vix video, cui Bono Sanguis tunc emittendus ſit, niſi nimia ejus Quantitas, Velocitas, aut Calor, Venæ Sectionem ante omnia poſtulaverint: quandoquidem, niſi Sanguine miſſo, in Corpore *plethorico*, non levi cum Periculo moveatur Vomitus.

Fateor equidem, me antequam Morbi Naturam perſpexeram penitùs, quibuſdam Sanguinis Miſſionem imperâſſe, ad Dolorem nempè atrociſſimum leniendum: at Effectus fuit Opinione longè minor; nam omnes penè in gravem Animi Deliquium inciderunt. Quid quoque hoc efficere potuit in Artuum Dorſique Dolore experiebar, at Succeſſu utique haud meliore, quinimò infauſto utplurimùm Eventu: quibus enim Sanguis largâ manu detractus fuit, omnes fere, *paralytico* Affectu correpti, Vim prorsùs Motumque Manuum perdiderunt, nec Uſum earum, niſi

niſi poſt longum Tempus, recuperaverunt tandem; ac quod dolendum certè, aliqui hoc Tempus aduſque Reſolutione Manuum laborant. Ex hoc profectò Errore, vel leviſſimum Accidens fuit diu durans Tumor Pedum hydropicus.——Paucis igitur: Si fortè Venæ Sectio, propter Sanguinis nempe Multitudinem, eſt præcipienda, debet id fieri incipiente Morbo, & priuſquam *Narcotica* adminiſtrantur: nam non in hoc ſolùm, ſed & in omni fere Morbo, perpetuum eſt, quod Ægri faciliùs longe Miſſionem Sanguinis ferunt ante, quàm poſt Opii Uſum.

Quamvis Venæ Sectio huic Morbo rariſſimè conveniebat, Medicina tamen vomitoria fuit ſemper utilis, in Principio utique perneceſſaria: ſive enim *Anodyna* dederis, ſive *Cathartica*, aut Vomitu rejecta protinùs, aut Pituitâ tenaciſſimâ implicata, neutiquam vel Dolorem lenirent, vel moverent Alvum, ſi ea præſertim in Formâ ſolidâ exhibuiſſes.——Memini profectò me conſultum fuiſſe à Pharmacopolâ quodam Gallico, pro Uxore cujuſdam Pictoris, cui dederat ſaltem (partitis autem Vicibus) Pilul. ex Duobus ʒij, quibus & adjecerat etiam Calomel. ʒſs, eaque omnia incluſerat Potione largâ Infuſûs purgantis fortioris; quid inde? Vomuit equidem, parciùs autem, at ne vel minimè reſpondit Alvus. Ego verò *Emeticum* propino ſtatim, hauſtâque dein, pro more, affatim Infuſione Salviæ & Florum Chamæmeli immenſam planè ejecit Quantitatem Muci quammaximè viſcidi, cum ipſiſſimis Pilulis, nullo fere modo mutatis, quanquam plures ante Horas deglutitæ fuerant.

Hiç

Hic jam obiter venit notandus Error eorum, qui *Cathartica* reſinoſa exhibent, nec cum Sale aliquo ſolvente, nec Ovi Vitello, commiſta; quæ faciant ut Reſina ſit in Viſceribus diſſolubilis: Si quis enim ſinceram, aut Jalapii, aut Scammonei, Reſinam alicui porrigit, pituitoſis & aquoſis Humoribus in primis Viis abundanti, haud magis Alvum movebit, quam ſi meras miniſtrabat Quiſquilias, & hujus Actionem ita non juvat (quod Vulgus tamen ſolet) juſculi avenacei larga Potatio, ut eam prorsùs impediat. ——Plantas ideò reſinoſas, optimè præparatas, porrexit alma Natura Sale nempe proprio ſolvente divites, quem certè, dum Reſinam conficit male feriatus Chemicus, perdit omninò.

Sed è Diverticulo in Viam.———Imprimis itaque, hoc Morbo laboranti, ad hunc Modum præſcripſimus.

℞ Rad. Ipecacuanh. ʒi vel ʒiſs. Sal. Abſynth. ℈ſs. coq. ex Aq. font. ʒiv. ad ʒij. dein coletur Decoctum, cui adde Aq. Flor. Chamæm. Comp. Syrup. è Spin. Cerv. ana ʒſs. m. f. Potio emetica. —— Ad Vomitum promovendum hauriat affatim Pulli gallinacei Decoctum, vel, quod magis probo, Infuſum Salviæ & Flor. Chamæm.

Emeticum hoc noſtrum, præ omnibus, quæ probavi unquam operando videtur leniſſimum, at detergendo potens ſatis & Effectu certiſſimum; citò enim Vomitum ciebit, nec longâ in Inteſtinis Morâ Tormina creabit: (quod, Ipecacuanh. in Pulvere aſſumptâ, ſæpiſſimè evenit) huic, dum violentiùs volo, *Tartari emetici* Grana aliquot, aut Cochleare unum, alterumve, Vini benedicti adjicio.

Vomitus

Vomitus hoc Modo provocandus eſt alternis Diebus, vel ad quartam nonnunquam Vicem; cùm etenim maximâ Copiâ Pituitæ tenaciſſimæ obruitur Stomachus, cùm magna Vis corruptæ Bilis eum opprimit, quis Medicinæ Profectus expectandus eſt, niſi hæc expurgantur penitùs? Quod rectiùs longè ſurſum, quàm deorſum, faciendum eſt: licet enim ponatur ea ejici poſſe per inferiora, nonne tamen longè commodiùs per vicinum Os evomenda ſunt, quàm per longum Inteſtinorum iter deturbanda? Quinetiam, dum per Inteſtina depellitur putrida Ventriculi Colluvies, Pars iſtius tenuior ab Oſculis Venarum Lactearum reſorpta, Sanguinem inquinabit, dum Pars craſſior, in Plicis Viſcerum hærens, atrocia excitabit Tormina: atqui ſi omnia expurgari potuerunt, inter deſcendendum tamen Tunicam Inteſtinorum nervoſam cruciarent maximè. Conſtat igitur ineptum eſſe velle per Alvum purgare Stomachi Colluviem.

Nec ſolùm ad hunc Morbum proficit Vomitio, quatenus perpurgat Ventriculum, ſed & inter vomendum Partes Stomacho proximiores concutiuntur & vellicantur maximè: quicquid ita Humoris in Hepate, vel Pancreate, ſtagnaverit exprimitur, ac Vomitu proinde ejicitur.— Cum autem ſtagnando corrumpatur omnis Corporis Humor, atque inde Acritudinem contrahat aſſiduè; ſi per Alvum excernendus foret, tum Inteſtina torquendo, tum Vaſa Lactea ſubeundo, plurima produceret Mala. Vomitione ergò optimè exantlatur Bilis, ſive porracea, ſive atra, utraque in hoc Morbo frequentiſſima.—— Quinetiam ſæpe certè notavi, ex peracta Vomitione, vel ipſos Artuum & Humerorum Dolores ceſsâſſe,

ceſsâſſe, pro Tempore ſaltem; ad divini Senis Effatum Lib. ii. Prædictorum, quod ſic reddit Celſus noſter, Lib. ii. cap. 8. "Humerorum "Dolores, qui ad Scapulas, vel Manus, ten- "dunt, Vomitu atræ Bilis ſolvuntur."

Cum jam Vomitus conquieverit, quod exhibitis *Paregoricis* citò efficitur, danda ſunt protinùs Medicamenta per Alvum purgantia; iiſque rectiſſimè addenda ſunt *Anodyna:* ſiquidem obſtinata Alvus & Dolor Ventris graviſſimus ſunt in hocce Morbo *Symptomata* perpetua.——Ideò ubi colicus Dolor ſævit admodùm, *Opiata* Purgantibus adjici debent; nempe ut Dolor reddatur tolerabilis, ut Inteſtinorum Relaxatio deinde ſequatur, atque ut eorum Motus periſtalticus fiat conſtans & regularis, nec interruptus, nec perverſus.———Dolor omnis agit ut Stimulus, vel rectiùs Stimulus ſenſum Doloris excitat: Stimulus autem omnis ad Contractiones concitat Fibras, eaſque in *Spaſmos*, ſi ſit vehemens, adigit. Cum itaque Dolor colicus atrociſſimè urget, Inteſtina in quibuſdam Locis Convulſionibus afficiuntur, & Faſciâ quaſi conſtringuntur, adeò ut, niſi Tormento ſopito, nec Alvus nec Flatus infrà tranſmitti poſſit: hac adeò de Cauſa, Dolor colicus vehemens ſecum plerumque habet Comitem Alvum valde aſtrictam. Rectiſſimè ergò in omni Colica graviore *Anodyna* purgantibus adjiciuntur; nec certè hoc novum eſt, experientiſſimus enim Riverius in Capit. de Dolore colico præſcripſit Aloes ʒi, Scammonei gr. vi, quibus Laudani Opiati adjunxit Grana duo: imò in Obſervatione prima Centur. 2da iiſdem admiſcet Grana quinque Laudani.———At cum id ſe facere ex Auctoritate Hippocratis opinatur, meâ

meâ quidem ſententiâ fallitur; nam Vox Μηκώνις in Loco à Riverio citato, non Succum ſomniferum Papaveris (niſi fortè τῆς ἀφρώδεος ſive ſpumei Dioſcoridis, quod vehementer ſatis purgat) ſignificat, ſed Πέπλου, ſive Πέπλιον *, Genus ſcilicet Medicamenti Alvum purgans: hoc idem etiam Μηκώνιον ſignificat apud Hippocratem ſæpiſſimè (niſi quando Epithetum ὑπνωτικὸν adjicitur, ut Lib. ii. de Morb. Mulierum, p. 670. Edition. Foëſii) ita quoque Μηκωνὶς, ſive Μηκωνίτις; à Galeno explicatur in Exegeſi Vocum Hippocraticarum, Μηκώνιον τὸν Πέπλον καλέμενον· ὃν καὶ Μηκωνίτην ὀνομάζει.

Sed ad Rem.——Vomitu peracto, Ego uti ſoleo ſequentibus ℞ Pil. Coch. min. ℈i. vel ʒſs. Calomelan. ℈ſs. Laudan. ſolid. gr. i. Ol. Caryoph. gutt. i. m. f. Pilul. vel ℞ Rad. Jalap. ℈i. vel ʒſs. Spec. Diambr. gr. viij. Calomel. ℈ſs. Syrup. de Spin. Cerv. q. ſ. m. f. Bolus.——Pilulæ autem non ita facilè rejiciuntur——Poſt duas dein, treſve, Horas Senæ Infuſionem, vel Mannæ Solutionem, atque id Genus Medicamenta, præcipio; quibus & interdum adjicio Oleum Amygdalinum, aut Olivarum, niſi ubi Stomacho Oleum valdè alienum eſt. Horum Doſin & augeo & repeto, pro Ratione *Symptomatum:* Hiſce verò pacatur Dolor, relaxantur Inteſtina, ad Dejectiones ſtimulantur leniter, & oleoſis lubrica redduntur. At ſi ne ſic quidem Alvus reſpondet, totum Abdomen foveri jubeo Fomento emolliente, idque potiſſimùm ubi Venter tenſus eſt admodùm & durus, vel *Spaſmo* maximè.

* Πέπλος καὶ Πέπλιον ἐγγυλάτω μὲν τὴν Ἰδέαν ἀλλήλων ἐς τὸ καθάραι. Ruf. Epheſ.

maximè contractus. Hoc blando Vapore Abdominis Integumenta penetrat, ac Inteſtina ipſa demulcet, rigidas hoc emollit Fibras, eaſque nimis tenſas relaxat. Mirandum planè Succeſſum ſæpe notavi ex Applicatione Fotûs hujuſmodi. ℞ Rad. Altheæ, Sem. Lini—Fœnugræc. ana ℥iij. Flor. Chamæmel. M.iij. Capit. Papav. alb. ℥iv. coq. ex Aq. font. & Lact. dulc. ana P. æqual. ——— At Effectus longè feliciores expectandi ſunt, ſi Æger in Semicupium demittatur ex iiſdem paratum. Mihi, hæc aſſerenti, facilem dabit Aſſenſum quiſquis feliciſſimos Balnei emollientis in Doloribus nephriticis Effectus obſervavit.——Haud rarò profectò vidi ſæviſſimum Paroxyſmum *nephriticum* ſolo Balnei Uſu derepentè ſolutum, cum nec prælarga Sanguinis Miſſio, nec Laudani Doſes, eæque haud mediocres, vel profeciſſent Hilum. Imò permultis didici Experimentis, nihil ad Dolorem ſedandum, ac Calculum per Ureterem demittendum, æquè conducere ac Balneum tepidum & emolliens.

Accidit autem ſæpiſſimè, quod Fæces alvinæ in hac Colices Specie, valdè indurantur, & in Valvulis Coli hærentes, Flatibus & Stercori Repagula ſunt, adeò ut, dum omnia ibi ſiſtuntur, nihil ultrà tranſmitti poſſit: hac ſola de Cauſa ſæpiſſimè oriuntur graviſſimi Dolores, ubi præſertim Inteſtina Purgantibus irritantur. Quamobrem ſi poſt Horas aliquot, ab aſſumpto *Cathartico*, Alvus nihil reddit, oleoſum & emollientem Clyſterem injici præcipio, quo & Inteſtina reddantur lubrica & Stercora molliora: dem (ſi opus erit) Alvus acriore *Clyſmate* duci poteſt.

Si

Si quis alius Morbus, hic profectò, de quo jam agitur, frequentem *Catharsin* Alvumque diu solutam requirit: Medicamenta ergò leniter purgantia per Dies aliquot continuos exhibenda sunt; inter quæ laudo potissimùm Rharbarbarum, Pilul. Ruffi, Tinctur. Sacr. quibus subindè adjungi debent Calomelanos Grana aliquot. Terebinth. etiam Veneta aut Cypria, Ovi Vitello subacta & Aquæ alicui *Cardiacæ* admista, Alvum purgat commodè, & plurimum facit ad *rheumaticos* Dolores, Colicen comitantes. Intereà tamen *Anodyna* quædam liberali Manu porrigenda sunt; neque enim aliter sævissimos compescere Dolores, neque iisdem occurrere potes, recursuris alioquin promptissimè, nisi repetita Dosi Lacrymæ Papaveris Tormenta reprimas. ——Quod tamen ad Opii Dosin attinet, nihil certi statui potest, cùm ipsissima Dosis alterum soporet maximè, alteri det contrà dulce furere.

Longam hanc & frequentem *Catharsin*, utut nova videatur, necessariam esse comprobavit Experientia: Alvus enim aliter mox fieret astricta valde, & gravissima Tormina certo certiùs succederent, ob acres scilicet Humores in Intestina perpetuò influentes.

Non solùm ad hunc Morbum profligandum primas Vias perpurgare necesse est, diluenda est insuper Sanguinis Acrimonia salina: nam ex polluto Fonte haud puri diffluunt Rivuli. Diluentia ergò propinanda sunt abundè, inter quæ ἄριστον μὲν Ὕδωρ; neque enim aliud datur Salium Solvens, neque magis purum & incorruptum aliquid. ——— At ex omnibus Aquis laudo maximè Aquam Pyrmontensem, aut Spadanam:

Spadanam: hæc ſiquidem, Principio prædita *Chalybeato*, non tantùm Sales diſſolvit optimè, ſed & *Craſin* Sanguinis firmat, ac Fibrarum Tonum roborat.

Cùm per hæc Sanguis ſit dilutus apprimè, omni Ope evocandus eſt Sudor. Nil verò ad hoc idoneum magis expertus ſum quàm Camphoram, ac divinum illud miſerorum Solamen, Laudanum: his aſſumptis ad Sudores eliciendos largiter calideque hauriri debet vel Salviæ, vel Roriſmarini, Infuſio, aut, quod Stomacho forſan arrideat magis, Serum Lactis vinoſum.

Qui Conſenſum Inteſtina inter & Cutim, qui fœtidos acreſque Sudores, vel Cuticulam ipſam erodentes, obſervaverat; haud ita multum obſtuperet, videndo tum colicos Dolores, tum *rheumaticos*, poſt Sudationem penitùs fere ſublatos, pro Tempore ſaltem.——Iſtud certè fuit Naturæ Veſtigia premere, cui Medicus, ejus Miniſter, prudenter obſecundare debet: frequenter enim Sudores, ſponte erumpentes, hanc Ægritudinem allevabant admodùm.——— Hiſce apprimè convenit Baglivi Aphoriſmus Capit. de Colica: "Colica habitualis & en-"demica, à Vino acido præſertim oriunda, "ſolis ſanatur Sudoriferis; Veſperi tamen in-"terpoſito anodyno Remedio." ——— Atqui miror ipſummet Baglivum, in eadem etiam Sectione, Uſum Opii in Colica improbâſſe: ſive enim Sudores moveat, ſive non, in vehemente Colica perneceſſarium eſt, ac longè longèque anteferendum Pulveri Foliorum Ficûs ſylveſtris, utcunque ſit in Terra (quod permagni eſt haud dubio) non in Muro nata, & licèt cautè (quod

præcipit) Foliis Ulmi admixta. — Sed *quandoque bonus dormitat Homerus.*——Sudores equidem non ſunt Paralyſeôs Cauſa, ſed Effectus: cum enim Materiæ morbidæ *Metaſtaſis* in Genus nervoſum facta eſt, vel Reſolutione, vel Convulſione, afficiantur Nervi neceſſe eſt. Relaxatis ideò Nervis ſubcutaneis, per patula nimis & hiantia Cutis Emiſſaria diffluunt Humores (quod in moribundis etiam eandem ob Cauſam obſervatur:) quid quod & Sudores diu poſt ortam Paralyſin durant.——Mihi certè videtur Corpus reticulare Mapighii (ſi mavis Ruyſchii) eum ob Finem effectum fuiſſe, ut foret quaſi Sphincter univerſalis Ductibus Sudoriferis, per ſua Foramina emiſſis; dumque conſtringitur fortiùs (quod Cute Aëri frigido expoſitâ accidit) tota Cutis, Puſtulis quaſi aſpera corrugatur, & Cuticulæ anſerinæ inſtar evadit: dum verò relaxatur nimium, profluunt Sudores. Sed hæc hactenus contra Doctrinam Baglivi.

Poſt Sudationem Diluentia, præ cæteris autem, Aqua quædam ferruginea, ſi ea non eſt, quàm puriſſima, iterum præſcribenda ſunt, diuque epotanda; ut corruptæ nimirum nova puraque Materia admiſceatur, ut debitus ſervetur Sanguinis Fluor, & ejus corrigatur Acrimonia. Nec verò intereà omittenda ſunt, quæ & imbecillum Stomachum juvant & Viſcera confirmant: ſic tamen ut ſubinde aſſumi debeant Rhabarbarum & Tinctura Sacra, (quæ & ipſa Inteſtina corroborandi Facultatem habent, eaque expurgant commodè) ne in illis ſcilicet coirent acres aliqui Humores——Idcircò Pulveres (utì dicuntur) teſtacei ad hunc Morbum proficiunt, quod acres abſorbeant Humores;

res; at niſi Salem. Abſynthii, aut Tartari fixum admiſces iiſdem, ac Rheum barbarum, vel ἐκκοπρόλικα quædam ſubinde exhibes, eorum uſus non diu continuandus eſt; ne in Canali Inteſtinorum, diu morando, in lapideam penè abirent Duritiem. Quod ſanè plus ſemel obſervavi, in Puerulo præſertim Aurificis cujuſdam, cui, ob *Teſtacea* plurima exhibita, Alvi Fæces in tantum erant induratæ, ut exſiccatum Gypſum planè referrent, illaſque ex Ano, ope Inſtrumenti, neceſſe eſſet extrahere. ——— Hoc de *Teſtaceis* exhibendis Præceptum, niſi ubi cita Alvus aliquos exercet, perpetuum eſſe debet. Tutiùs ideò, imò & efficaciùs longè, ad acidos corrigendos Humores datur Aqua Calcis vivæ tenuiſſima, maximè idoneis imbuta *Stomachicis*, quæ & Acidum in primis Viis, ac in Sanguine delet.

Quæ ad Dolores *rheumaticos*, expugnandos, cùm Morbus Artus invaſerit, utiliſſima probavi, fuere Cinnabarina, Gummi Guaiaci, Tinctura Antimonii, Potiones è Terebinthina, aut è Balſamo Copaybæ, quæ quoque ad paralyticas Affectiones plurimum poſſunt. Sed ante omnia fere, minuta Calomelanos Doſis, repetita ſubinde; quod, ſi octava, vel decima, Vice ſublimetur, nobiliſſimum ad plures Morbos evadit Remedium: idque, ad Grana duo, triave, ſcilicet, præſcripſit eruditiſſimus noſter *Muſgravius*, ὁ μακαρίτης, Aſclepiadeæ Familiæ, dum viveret, egregium Decus & Ornamentum.—— Calomelano frequenter adjicio Camphoræ pauxillum, quæ, ex Particulis longè ſubtiliſſimis conſtans, anguſtiſſimos Corporis Canaliculos penetrando, Pennaſque quaſi *Mercurio* addendo,

Vires ejus intendit maximè. Quinetiam eadem Camphora corrodentem *Mercurialium* Præparationum Qualitatem delenit, earumque Spicula obtundit: quod probè jamdudum novit *Bateus*, eandem, in Præparatione Mercurii præcipitati griſei, Turpetho minerali addendo. Utiliſſimas quoque *Mercurii alkalizati* Dotes probavi nuper, addo & tutiſſimas.

Porrò ad crudeliſſimos *Rheumatiſmi* Cruciatus, eoſque diu permanentes inter Scapulas præcipuè, nihil magis prodeſſe novi quam *Veſicatoria* ſuperimpoſita; quæ ad Paralyſin etiam præcavendam, eamque, ſi jam facta fuerit, profligandam, maximè faciunt. Membra autem reſoluta, totaque Spina Dorſi, à ſummis Cervicibus Os Coccygis aduſque, Galbaneto Paracelſi (quod apud Cratonem, vel Riverium vide) aut quod, me Judice, melius eſt, Balſamo Galbaneto Hartmanni perfricanda ſunt, adjectâ quoque Camphorâ: habet id utique Vim penetrandi & aperiendi maximam. Eſtque hoc inſuper utile Remedium, ubi Abdomen vehementer extenſum eſt, aut Spaſmo maximè contractum: totus autem Venter eo inungi debet poſt Fomentationem idoneam. At notandum! melius longa & clauſa Digeſtione, quàm Deſtillatione, (quod vulgò faciunt) præparatur: deſtillatum ſiquidem magis *cauſticum* eſt, & nonnunquam, ſi ſit tenerior præſertim, erodit Cutim. At ſi Umbilicus excoriatur, difficillimè utique ſanatur, ac diſcruciat maximè: quod quoque caveri certè debet, cùm Emplaſtra de Galbano, vel *hyſterica* dicta, medio Abdomini admoveantur; Umbilicum nempe obtegendo involuto Serico.

Cùm

Cùm Dolores colici & *rheumatici* ceſſaverint paululum, tum demum uti Cibo pleniore oportet, ſed neque inflante, neque valido, ne Viſcera adhuc imbecilla lædantur. Conveniunt potiſſimùm *Gelatina* de Sago, è Cornu Cervi raſo, ſeu, quæ faciliùs paratur, de Pedibus vitulinis, Ova ſorbilia, *Panatellæ*, atque id Genus alia, quæ per totum etiam Morbi Decurſum, parciùs aſſumpta, ad Vires reficiendas utilia ſunt.——Potui verò nihil dari debet præterquam Aqua pura, aut *chalybeata*, Vini albi generoſi pauxillo ſubinde adjecto; nam ſive quid flatulentum, ſive acidum eſt, id huic Morbo affectis alienum eſt maximè: facile enim redire conſuevit ex leviſſimo Diætæ Errore. ——Porrò ad *Craſin* Sanguinis reſtituendam, & confirmanda Viſcera, *Chalybeata* quædam *Stomachica* idonea ſunt maximè: Infuſione ſequente utor ſæpiſſimè. ℞ Radic. Gentian.——Galang. ana ʒſs.—Zedoar.—Calam. aromat. Cort. extern. Aurant. Hiſpalenſ. ſicc. ana ʒiiſs. Caryoph. Indic. ʒii. Chalyb. cum Tartaro ppt. ʒiii: hiſce affunde Vini alb. Olyſſiponenſis ℔iiiſs, Aq. Abſynth. Comp. ℔iſs. f. Infuſio clauſa per Dies ſaltem duodecim, in Vaſe vitreo, id ſæpiùs agitando.——Ubi Viſcera infirma ſunt, & pituitoſa Colluvies redundat, maximè conducit hocce Medicamentum, minimè tamen alienum eſt Stomacho.—Semina Cardui, in Tinctura amara Chalybeata *Loweri*, ingratum admodùm Lentorem fundunt; neque aliquid Gentianæ, præter Nomen, eſt in Aqua Gentianæ compoſita, quam recipit Infuſio Loweriana.

Ultimum

Ultimum in hoc Morbo Auxilium Equitatio eſt: neque enim ulla Res Viſcera magis & Inteſtina confirmat. Ea ſiquidem, vario admodùm ac frequentiſſimo Corporis Succuſſu, totum Abdomen concutit leniter: quicquid adeò Inteſtinis hæreat, Preſſu & Agitatione continua depellit; quicquid Lentoris in Vaſculis ſanguineis retardetur exprimit, Circuitum Sanguinis per Vaſa *meſenterica* & Venæ Portæ Ramulos promovet maximè, ubi Sanguinis Curſus tardiſſimus eſt. Sanguinem itaque partim Vi Morbi, partim longâ ibi Morâ, concretum fere perpetuâ velut Conquaſſatione diſſolvit. Obſtructiones adeò Glandularum Hepatis, Pancreatis, Meſenterii, Inteſtinorum, expedit; porrò Actionem Splenis, Jecinori inſervientis, multum adjuvat. Plurimis denique conſtat Experimentis, *Perſpirationem* maximè augeri Equitatione: ita noxios Humores in aliam Partem avertendo, ac per Cutim eliminando, non in hoc ſolùm, ſed & in omni fere Morbo *chronico* prodeſt. Profectò quos vix operoſa Medicina ſervavit, ſola utique Equitatio reſtituit penitùs: cùm igitur Equo inſidere valet Ægrotus, eo guadeat quotidie, *Viresque acquirat eundo.*

Hæc quæ conſcripſi modò de Ratione medendi Morbo colico Damnoniorum, haud malè fortaſſe accommodari poſſunt Colice Pictonum dictæ, Indias Occidentales infeſtanti ſæpiſſimè: quæ ex eadem fere Cauſa pendens, nimio nempe Uſu acerbiſſimi Limonum Succi, Curam forſan haud abſimilem poſcit.

INDEX.

INDEX

RERUM & AUCTORUM,

In quo Numeri intra Paratheſin incluſi Opuſculum de Morbo colico pomaceo reſpiciunt.

A.

Pag.

ACETI Vires 146, 147
Acoſta, Joſ. vii
Actio Aëris. vid. Aëris.
Aduſtio Sanguinis. vid, Sanguinis.
Ægineta (Paulus) [9]
Aër calidus iv
——— & humidus xvii, 40
———ſiccus xix
——frigidus iv, vi
———& humidus xii
———ſiccus xi
——gravis & elaſticus iii, vii
——humidus pervadit cutim 19
——levis iii, vii
Aëris Actio in Pulmones ii, vi
——Effectus in Corpora noſtra ii
Africus Ventus xxvii
Angina epidemica 56
Aphthæ 159
Aqua Calcis ad acidos Humores [35]
Aquæ frigidæ uſus in Febribus damnatur 158
Aretæus Cappadox 65, 66, [6]
Argeſtes Ventus xxvi
Ariſtoteles xxvi, xxvii
Artuum dolores rheumatici Vomitu ſolvuntur 28
Aſclepiades xxii
Aſthmatis medela varia 26
Atmoſphæræ Pondera varia viii
———Preſſura, Antagoniſta Cordis viii
———Motum Sanguinis promovet viii
Auguſtus Cæſar, & Divus 5
Aulus Gellius, vid. Gellius.
Aurelianus, Cælius xxii, 19
Aurora borealis anomala 119
———inſolita 13
———magna 27, 134

INDEX.

Pag.

Aurora borealis maxima 12, 134
——— mira 124
——— rubra vel sanguinea 138
Autumnales Morbi. vid. Morbi.
Autumnus maximè morbosus xxiii

B.

Bacon (Rogerus) 146
Baglivi (Georgius) 52, 63, [33]
Ballonius (Gul.) 52
Balnei emollientis in Colica & Nephritide Usus [31]
Balneum frigidum ad intermittentes 25
Barometri maxima depressio 102
Bateus (Georgius) [36]
Bilis atra & æruginosa unde [19]
——— quos maximè infestat [20]
——atræ & æruginosæ Acrimonia summa *ibid.*
——— Species variæ [22, 23]
Boars (immensi Maris fluctus) 18
Boerhaave (Hermannus) iv, 67, 145
Boyle (Robertus) xviii

C.

Cadaverum putrefactio citissima 105
Cælius Aurelianus. vid. Aurelianus.
Calomel [35]
Camphora 157, [36]
Carneades Academicus 24
Cathartica cum Anodynis [29]
——ad Febrem secundariam Variolarum 37
——ad finem Febris lentæ nervosæ 161
——frequentia ad Colicen necessaria [22, 32]
Caurus, vel Corus, ventus xxvi
Celsus (A. Corn.) xii, xxi, xxiii, 2, 19, 20, 24, 64, 66, 147 [22, 29, 20]
Cheyne (Georg.) 21
Cicero (M. Tull.) 147
Circius, ventus 5
Cœli mira facies. vid. Aur. bor. rubr.
Colices Differentia 51, 52
——epidemicæ Causa [11]
Descriptio 5, &c.
Comte (Lud. le) xvi
Condensatio sanguinis. vid. Sanguinis.
Congelatio unde xiv
Constitutio Aëris ad Contagium aptissima 40
———ad Pustulas aptiss. 116
Cordis Antagonista viii
Corpus humanum ἔκπνοον καὶ εἴσπνοον xiii
——— reticulare Malpighi [34]
Cortex

INDEX.

Pag.

Cortex Peruvianus 21, 109
Corus. vid. Caurus.
Cucurbitulæ utiles in Pleuritide 64
Cyrillus (Nic.) 40

D.

DElirium in Colica [7]
Dilutio in Colica neceſſaria [32]
Dioſcorides (Ped.) [30]
Duretus (Lud.) 52

E.

EMeticorum in Colicis Neceſſitas [26]
———Utilitas 21
Epiſpaſtica proficua in Febribus nervoſis 156
Equitatio laudatur [38]
Eſſentia Antimonii 140
Eurus, Ventus xxvi
Exhalationes Terræ Gelu fiſtuntur 17
Exſcreatio liberalis in Peripneumonicis Venæ Sectione non eget 52

F.

FAhrenheit (Dan. Gabr.) xiv
Favorinus xxvi, xxvii
Febrem inter ardentem & lentam nervoſam Differentia 152
Febres intermittentes 10
———lentæ quando & unde 117, 149
Febricula catarrhalis 9, 38, 136

Pag.

Febris anginoſa 92
—— catarrhalis 38, 80
—— hyemalis catarrhalis 127
———epidemica unde 138, 139
—— intermittentis Origo 20
—— lenta nervoſa 139 147
—— maligna contagioſa 104
—— putrida epidemica 33
Formula Vomendi [27]
Fotûs emollientis in Colica Uſus [30. 31]
Freind (Joh.) 37
Frigoris Gradus, quo Glacies producitur xvi
———ſuſcepti Cauſa xiii

G.

GALBANET-Hartmanni [36]
———Paracelſi [36]
Galenus (Claud.) xiii, xx, [23, 30]
Gellius (Aul.) xxvi, xxvii, 24
Gelu xiv
Glacies non ab eodem conſtanter Frigoris gradu xvi
Globuli Sanguinis rubri 22
Globus igneus in Aëre diſploſus 139

H.

HÆmorrhagia in Ictero peſtifera 142, 143
Hales (Steph.) viii, xviii, 19
Harris (Gualt.) 76

Helvetius

INDEX.

Pag.

Helvetius (Joh. Claud. Hadrian.) iv
Hippocrates i, ii, xii, xiii, xx, 33, 52, 63, 64, 66, [6, 10, 15, 22, 29]
Hoffman (Frid.) xv
Homberg (D.) xvi
Horatius, Flaccus (Q.) xxvii, 24, [12]

I.

Icterico rum Morborum Diverſitas 142, 143
Ictero Remedium optimum 144
Infuſio amara Martiata [37]
Inſtrumentorum ad Obſervationes meteorologicas Situs xxvi
Iris Lunaris 135
Jurin (Jac.) xxv, 22

K.

KEILL (Jac.) xiii, 19

L.

LIBS, Ventus xxvi
Lucretius, Carus (T.) xx, 3
Lullius (Raym.) 145, 147
Lumen boreale. vid. Aurora bor.

M.

MAris Æſtus maximi unde 17
Martialis (M. Val.) xxix
Mayow (Joh.) xiii
Mead (Ric.) 37

Pag.

Μηχανὴ quid [30]
Mercurialia Medicamenta 21
Mercurii Depreſſio maxima 101, 102
Methodus Alvum purgandi in Colica [34, 35]
Molyneux (Gul.) xxvi
Morbi autumnales xix
Muſgravius (Gul.) [35]
Muſti (pomoſi) Natura [13]
——— plurima Mucilago [13, 15]
——— maxima Vis
——— Tartari [14]
——— Qualitas noxia [15]
——— ſaponacea [16]

N.

NEwton (Iſaacus) xvi
Nitrum aëreum xvi
Notæ, quæ in Opere paſſim occurrunt, explicantur xxix
Nubecula mira coruſcans 27

O.

OVidius, Naſo (Publ.) xxvii

P.

PAralyſis in Colica pomacea ſæpe [7]
Pecora Morbis epidemicis ſæpe corripiuntur priuſquam Homines 3, 4
Peripneumonia valde epidemica 56

Perſius,

INDEX.

Pag.

Perſius, Flaccus (Aulus) xxv
Perſpiratio quibus augetur, & quæ inde Commoda ix
Pertuſſis Puerorum 75
Petechiæ unde 106
——— fuſcæ 105
Phthiſici plures mortui 84
Pleuripneumonia 66
Pleuritis valde epidemica 56
Pleuritidis & Peripneumoniæ Differentia 65
Plinius (Caius) xxvi, 146, 147
Plymuthi Situs xxvii
Poma nunc Alvum ſolvunt, nunc aſtringunt [12, 13]
Pomatii defæcatio [23, 24]
Pomatium ad Scorbutum optimum [24]
Procella permagna & longa 88
Prophylactica methodus in Autumno xxiii
——— per Tempeſtates humidas 22, 23
——— frigidas vii
Pueri rariùs Colicâ pomaceâ corripiuntur [9]
Pulv. teſtaceorum longus Uſus improbatur [35]
Puſtulæ erumpentes Colicam ſolvunt [8]

R.

REſpiratione (de) pauca ii
Rhenani Vini & Pomatii Comparatio [14]

Pag.

Rheumatici Dolores fere ſemper accedunt [7]
Colicæ pomaceæ
——— quibus Remediis profligantur 140, [31]
Riolanus (Joh.) 66
Riverius (Laz.) [29]
Roris Origo 132
Rufus Epheſius [30]
Ruris Laus xviii

S.

SAL atmoſphæricus xxiii
——— nitro-aëreus xiii
Sala (Angelus) [14, 15]
Sanctorius (Sanctorius) xxiii
Sanguificatio fit in Pulmonibus maximè iii
Sanguinis Aduſtio quid? xix
——— Circuitus per Pulmones viii
——— Condenſatio in Pulmonibus v
——— Globuli rubri 22
——— Serum viridiſſimum [21]
Saponaceorum Medicaminum Uſus 144
Schema Ventorum. vid. Ventorum.
Seneca (L. An.) [xxvi, xxvii, 5
Societas Edinburgenſis xxv
Spouts, immenſæ Columnæ ſeu Cataractæ Aquarum 18
Succus nervoſus Medium eſt Senſationis 154
Sudores ſolvunt Colicen. [7, 33]

Sudores

Pag.

Sudores non faciunt Paralyſin. [34]
Sydenham (Tho.) xxi, 33, 75, 138, 140, 160, [21, 25]

T.

TArtari maxima Vis ineſt Pomaceo [14]
——Terra foliata 144
Tempeſtas frigidiſſima 54
Tournefort (Joſephus Pitton.) xvi
Tullius. vid. Cicero.
Tuſſes frequentiſſimæ 8
—— Puerorum convulſivæ 75,
Tuſſis laborioſa cum Febre epidemica } 30, 55

V.

VAriolæ epidemicæ 37
—— malignæ 35, 36, 103
Varro (M. Ter.) xxvi
Venæ Sectio non æquè convenit in omnibus Tempeſtatibus } xxii
—— non convenit plerumque in Colica pomacea } [25,26]

Pag.

Venæ Sectio celebrari debet ante Opii Uſum } [26]
Ventorum Nomina xxvi
——Schema ex Plinio xxvi
Ventriculi Colluvies Vomitione optimè purgatur } 25, [28]
Vibices 105
Victûs Ratio in variis Tempeſtatibus xxiii
Virgilius, Maro (P.) xvii xxvii
Vitruvius (M.) xxvi
Vomendi methodus 23. [27]
Vomitio perutilis Colicis [26]
Vomitionis utilitas plurima 24
Vomitus viridis unde [21]
Urinæ Difficultas à Veteribus obſervata in Colicis } [6]
—— peſſimæ 105

W.

WAldſchmidt (Joh. Jac.) 76

Z.

ZENO 24

FINIS.